Jur 335
nr 38

cat. 89 ES De La Libreria comun de San fran.
De Seuilla

Diodori siculi historiarũ priscarũ a Poggio ĩ latinũ traducti liber primus incipit in quo hæc continentur totius operis prohemium.

VAE de mundi creatione deq; omniũ prima origine ab ægyptiis traduntur.

Q uæ de diis fabulose ægiptii ferunt & quæ ĩ ægypto ab eis urbes sint conditæ.

De primo hominum ortu & eorum priori vita.

De honore immortalium & templorum ædificatione.

De situ ægypti & quæ de nilo preter opinionem dicuntur.

De causa inũdationis nili & quæ de illa tum historia tum philosophi sentiunt:eorũq; contradictione.

INCIpiunt capitula secundi libri in quo hæc continentur.

Gesta regum ægypti usq; ad Amasum regem.

De sepulchris pyramidibusq; ægypti quæ iter septem miracula ãnumerantur & eorum conditoribus.

De legibus ac iudiciis ægipriorum.

De animalibus diis apud ægyprios factis eorũmq; cultu.

De moribus quo in sepeliendis mortuis seruant.

De grecis excellẽtibus doctrina uiris q eruditionis gratia in ægyptũm profecti sunt.

INCIpiunt capitula tertii libri in quo hæc continentur.

De nino qui primus in asia imperauit deq; eius gestis.

De semiramidis genere eiusq; incremento

Q uomodo ninus duxit vxorem semiramidem ꝑpter eius uirtutes ĩ

Q uomõ semiramis post mortẽ nini suscepto ĩpio multa egregia fecit

Aedificatio babiloniæ.

De semiramidis in ægyptum æthiopiam atq; indiam expeditione.

De successoribus suis regum babiloniæ delinis & ocio.

Q uomõ sardanapalus ultimus assiriorum rex propter uoluptates rẽgno a barbaco medio priuatus est.

De regibus medis & quomodo de eis dissentiunt scriptores.

De caldeis & de obseruatione astrorum.

Descriptio idie & de his q̃ ĩ ea fiũt deq; indoꝝ moribus & institutis ĩ

De scithis amazonibus & hyperboreis.

De arabia:deq; his quæ in ea sita esse fabulantur.

De insulis uersus meridiem in oceano inuentis.

INCIpiũt capitula quarti libri in quo hæc continẽntur.

De ethiopibus q sũt vltra libyã deq; his q apud eos antiqtus feruntur.

De auro q in extremis ægypti effodit:deq; eius preparatiõis artificio

FINIS.

Prohemium Pōggii florentini Oratoris clarissimi in Diodorum sicu-
lum e greco in latinum a se conuersum ad nicolaum.Q .pont. Max.

VLLVS Antea quātū uis præclarus rerum scriptor fu
it Sāctissime paterq suū opus æque merito:atq ego
tibi has meas uigilias:alicui principi dicaret.Q uid ē
enī æquius:q̄ ingenii monumenta ad eum destinare:
q omībus ingenio præstet & doctrina? Aut quod ma
gis debeam:q̄ meos riuulos ad eum fontem referre:a quo cursus præ
sētis operis emanauit? Nā licet ātea quicquid ocii superetet ad scribē
di curam:ne per secordiam effluerit : mea sponte cōferrē: erat tamen
paulo remissior animus temporum:ne dicam superiorum pontificū
culpā:cum omne ferme tempus non in litterarum: prout optabā stu
diis:sed in quæstu ad uitæ sustentaculum cōsumi rerum inopia urge
ret.Et certe quanq̄ uitæ meæ institutio ea semper fuerit:ut pluris uir-
tutem q̄ pecuniam fecerim: tamen nimium aliquando : si uerū loqui
licet:nostri pontifices in erigendis ornandisq doctorum uirorum in-
geniis dormitarunt.Q uidam bonarū artium inscitia:quidā ita pecu
niæ addicti:ut plus apud eos ambitionis:& quæstus:q̄ uirtutis aut lic
terarum ratio ualeret.Q uæ res bonis uiris admodū grauis: multorū
mentem a scribendi cogitatione alienauit.Indignum quippe est:nec sa
pientibus uiris æquo animo ferendum:eos sæpissime reiectis meliori-
bus præ cæteris extolli:quos:ut leuiter dicam:nihil præter pontificum
uoluntariam indulgentiā cōmendet.Te solū hæc nostra cōspexit ætas
qui cum probe noris uirtutē uitæ mortalium ducē esse:præstantis do-
ctrina uiros subleuares:& ab inerti ocio ad scribendi negocium tradu-
ceres.Vt uere hāc nostrā christianā rēpu.ab eo nunc regi gloriari possi-
mus:qui & sapientissimus existat:& diligat sapientiæ studiosos.Q d
unum sane celestis dei donum tanti faciendum censeo:quanti ē uir-
tus uitiis præferenda.Nam ubi doctrinarum cessant exercitia:ubi nul
lum inter doctos atq ignauos discrimē uiget:ubi nullus uirtuti locus:
nullā studiorum ratio habetur.uitia ibi regnent:torpescāt ingenia: pri
cipatus:& regna decidant:rerūq omniū dominetur cōfusio necesse ē.
Itaq nūq̄ satis p meritis tua pbitas ac uirtus laudari pōt:quæ cū om-
nē ante actā uitam uariis disciplinis impenderit:nūc & doctis fauet ui
ris & sua munificentia reliquos ad eādē īuitat uirtutis emulationem.
Ego sane:cuius inter omnes tenuis est :& doctrina:& dicendi facultas:
profiteor me tuis exortationibus liberalitateq compulsum operosius

q̃ ante: scribẽdi studio icubuisse. Nã cum prius hortatu tuo xenophõtem de cyri uita latinis legendum tradidissẽ: & hos quoq; sex diodori siculi libros: quos fabulosos ob antiqtatem tẽpoꝝ. (nã ante bellũ troiãnum acta continent) appellauit traducendi munus te instante suscepi. Haud ignarus rem satis difficilẽ me subire: & multoꝝ expositã obtrectationi quæ licet sit parui bonis pendẽda: tamen cum priscos illo sũma auctoritate uiros aliquãdo lacessiuerit: qd ꝺ nobis extimãdum est: quos nõ auctoritas nõ dignitas tuetur? Sed tuo quod est. exquisitissimum: doctorumq; iuditio fretus: hoc opus absolui: eã mihi trãsferẽdi legẽ istituens: quæ a me in xenophonti ꝓhemio præscripta est. ut omissa uerboꝝ q̃ multi græcoꝝ utuntur: ambage sententiis herens nostrum dicẽdi morẽ fueri: salua reꝝ fide secutus. A lectoribus uero: ut nostris acquiescãt copiis: postulo: neq; ultro q̃ uires ferãt: exigere a nobis uelint. Siquis ampliora petat igrati homĩs munere fungetᷣ: non cõtentus his: quæ nulla cum ipensa ultro liberali manu porriguntᷣ. Nequis uero id inscitia factum putet: sciatᷣ cõsulto me breuitati cõsulentẽ: aliqua omisisse. quæ facietatem orationi peperissẽt potius q̃ uenustatẽ. Licet autẽ i libri primordio satis ab auctore de historiæ utilitate sit explicatum: hæc tamẽ antiqtatis indagatio: in qua omnis priscaꝝ rerũ a primoꝝ hominum ortu usq; ad bellum troianum cognitio uersatur præcipuis ẽ laudibus efferenda. Ab hoc. n. ueluti historiaꝝ fonte qui postmodum secuti sunt in priscis historiis fabulisq; referendis hausere: unde ad cæteros trãsfundere ualerent. Opus hoc certe uariũ ẽ egregium: luculentũ: nostris uero adeo utile cognitu: ut existimẽ legentes ex tot reꝝ excellentiũ notitia labori nostro gratiã habituros. Sed iã ipse diodorus loquatur.

Capitula primi libri

Quæ de mũdi creatiõe: deiq; oĩum pria origine ab ægyptiis tradũtᷣ.
Quæ de diis fabulose ægyptii ferũt: & q̃ i ægypto ab eis urbes sint cõditæ.
De primo hominum ortu: & eorum priori uita.
De honore imortaliũ & temploꝝ ædificatione.
De situ ægypti: & quæ de nilo præter opinionem dicuntᷣ.
De causa iundatiõis nili: & quæ de ista tũ historici tũ philosophi sẽtiunt eoꝝq; cõtradictione.

Diodori siculi reꝝ antiquaꝝ historiæ prohemium totius operis.

Agnas merito gratias reꝝ scriptoribus hoĩes debẽt: q̃ suo labore plurimum uitæ mortaliũ ꝓfuere ostẽdũt. n. legẽtibus præteritoꝝ exemplis: qd nobis appetẽdum sit qd ue fugiendum. Nã q̃ multoꝝ experimẽto reꝝ uariis cum laboribus piculisq; ꝓcul ipi ab oĩ discrimĩe gesta legimus nos admõent

maxime quid cõferat ad degendã uitã. Ideoq; heroum sapientissius ẽ
habitus is: q̃ sæpius aduersã fortunã expertus multoꝝ urbes ac mores
cõspexit. Cognitio uero ex alioꝝ tũ secundis tũ aduersis rebus pcæpta
doctrinã habet oĩum piculorum exptem. Oẽs præterea mortales mu-
tua q̃dam cognatiõe uinctos: licet locis ac tpre distantes sub unum ue-
luti cõspectum redigunt: diuinã sane prouidentiã imitati: quæ tum cæ
li ornatum: tum naturas hoĩum uarias cõmuni ordine quodã ꝑ omne
æuum cõplexa: qd quenq̃ deceat diuino munere ĩpartitur. Eodem pa
cto q totius orbis uelut unius ciuitatis acta suis operibus ĩstruerũt in-
comunẽ ea utilitatẽ cõscripsere. Pulchrum est igitur ex alioꝝ erratis in
melius ĩstituere uitã nostram: & non qd alii ægerint quærere: sed quid
optime actum sit: nobis ꝓponere ad imitandam senioꝝ consilia: quos
lõga ætas prudentiores efficit: laudanť a iunioribus. At hos antecellit
historia: quãto plura exempla reꝝ cõplectitur diuturnitas temporis. q̃
homĩs ætas. Itaq; ad uitæ institutionẽ utilissima historia censenda est:
tum iunioribus: quos lectio diuersaꝝ rerum ãtiquioribus æquat pru-
dentia: tum uero ætate maturis: qbus diuturna uita reꝝ experimenta
subministrauit. Adde q; priuatos uiros ĩperio dignos efficit. Impato-
res ob ĩmortalem gloriã ad præclara facinora: impellit. Milites ꝓpter
laudem: quæ mortuos sequitur: prõptiores efficit ad pericula ꝓ patria
subeunda. Improbos timore infamiæ a malis facinoribus deterret. De
niq; litterarum monumentis: quæ testimonium uirtuti præbent: mo
ti quidam tum condidere ciuitates: tum leges utiles uitæ mortalium
ediderunt. Nõnulli nouarum artiũ doctrinarumq; inuentores ad usũ
gentiũ extitere. Sed oĩum rerum: quibus felicitas homĩs paratur lau-
dem præcipuam causamq; historiæ tribui decet. Est enĩ custos eorum
quæ cum uirtute acta sunt: testem se malefactis beneficamq; erga om
ne genus præbens. Et enĩ si ea: quæ de inferis: & quidem fabulose ferũ
tur multum cõferunt hominibus ad pietatem ac iusticiã seruandam q̃n
to magis putandum est historiã ueritatis assertricem: tanq̃ totius phi-
losophiæ parentẽ: mores nostros effingere ad uirtutem. Omnes enim
fere mortales naturæ infirmitate maiorem uitæ partẽ ociosi ac segnes
degunt: quorum uitæ: ac mortis æqua oblitio est: cum par utriusq; in-
teritus sequatur. Virtutis uero facinora ĩmortalia sũt: præsertim cum hi
storiæ beneficium accessit. Et quidem decorum est mortales labores ꝑ
peti prõ gloria ĩmortali. Hercules quidem magnos multosq; dum ui
xit labores ac pericula spõte adiuit ut suis erga omnes gentes beneficiis
immortalitatẽ donaretur. Cæteros egregios uirtute uiros: hos quidem

heroũ:hos uero deoꝝ honorẽs assecutos uidẽtis:oẽs certe magna laudẽ dignos:sed eoꝝ tñ oium gesta ac uirtutes historia ab īteritu uēdicauit Etenī cætera monumẽta ad paꝝ tpus pdurãt uariis casibus disturbata: historiæ uirtus p uniuersũ orbẽ diffusa ipsũ:qđ cætera cõsumit.tps custodẽ sui hẽt. Affert pterea multũ opis eloq̃ntiæ:q̃ nil fere pclarius repit. Hac græci barbari:docti idoctis pferunt:cũ hæc una sīt q̃ hoĩes īter se cæteris antecellãt:uidet̃ quoq; res eẽ tãti:quãti fuerit dicẽtis uirtus & eloq̃ntia. Et qdẽ uiros bonos laude dignos arbitramur:ut q uirtutis iter nobis ostẽderũt:neq; cũ alii aliud iter sibi delegerit: poesis qdẽ magis oblectare aĩos q̃ pdesse uidet̃:& gentiũ leges ac īstituta magis punire q̃ docere. Ita & artiũ reliquaꝝ:hæc nil ad fœlicitatẽ cõferunt haꝝ utilitas dãno pmixta est:Quædã p uero docent mẽtiri: Sola historia pares uerbis res gestas repræsentãs:oẽm complectit̃ utilitatem. Nã & ad honestũ īpellit:detestat̃ uitia:pbos extollit:depmit īprobos: Deniq; rerũ quas describit:expimento multũ pficit ad rectã uitã. Aduertentes igit̃ quãta laus scriptoris maneat:exẽplo eoꝝ moti:q scribendo opam præbuerũt:hãc historiã aggressi sumus. Veꝝ cum supiores memoria scriptores repetimus:paululũ admirari multoꝝ cogimur cõsilia:q cum multarum diuersarumq; rerum notitiã plurimum in se cõtinere utilitatis norint:eoꝝ tamẽ quidã:aut genus:aut urbis unius historiarum absoluere:pauci a uetustis historiis initium sumentes usq; ad eorum tpra gestas res & ī communi positas cõplexi sunt. Et hi qdem sua tẽpora tantum tradidere haud continuata superioribus rerũ serie: hii barbarorum gesta transgressi sunt. Alii antiquas historias ueluti fabulosas ppter earum difficultatem cõtẽpserunt. Non nullorum: cum cæpissent:mors præueniens historias interupit. Nulli uero transcendere scribendo macedonum tempora:ī philipi aut alexandri aut successorum gestis tantũmodo uersati. Multis autẽ memoratu dignis rebus deinceps usq; ad nostrã ætatem actis:nullus historicus ea scribere unica historia scribere conatus est:rei magnitudine forsan diffisus. Quã ppter licet temporum reꝝq; uarietate:tum scriptoribus diuersa tradẽtibus:ardua uideatur & memoratu difficilis præteritorum descriptio attamen decreuimus & ipsi eã historiã:quæ multis prodesse: obesset nemini legẽtibus tradere. Nã si quis memoratu dignas & totius orbis tanq̃ unius ciuitatis:pscorũ temporum ad suã usq; ætatem gestas res scripserit:laboriosum qppe subibit opus uerum satis audiẽtibus utile. Licebit enim tanq̃ ex fonte uberrimo:quid cuiq; usui existat haurire. Quod siquis percurrere omnes scriptores cupiat:oppmetur tum li-

broꝝ multitudine:tū diuersa scribentiū uarietate: ut haud facile uerū possit elicere. At ea q̄ sub unicā historiā digeruntᷣ:ī ꝓ̄ptu sunt lectoribus:facilisq̧ eoꝝ notitia est. Deniq̧ eo scribendi modus hic ē ꝓ̄stātior cæteris:quo utilius pte aliq̄ totū habetᷣ & cōtinuū rei ꝓ̄stat diuisæ. Id quoq̧ qđ tp̄ribus dispti̅tᷣ notius est:eo qđ est tp̄re cōfusū. Igitur pensitantes hunc scribendi modū esse utilimū:ueꝝ plurimo labore:& tp̄re lōgo egentē:trigīta ānos ī hoc opus absūpsimus. Multis.n.difficultatibus ac piculis maiorē asiæ pagrauimus europæ ptē. Quo maiori:q̄ a nobis descripta sunt:ex pte locis cōspectis certa litteris mādaremus. In multi.n.locoꝝ ignorātia errarunt nō solū qdā rudes scriptores.sed etiā docti. Vrbs ꝓ̄terea romaꝫ:ī q̄ plurimo tp̄re uersati sumus:ob īperii magnitudinē p uniuersū orbē diffusi:plurimū nobis ad scribendū opitulata est. Orti.n.ex argira siciliæ ciuitate:pcæpta a romāis:q ad eā confluebāt latina līgua ex ueteribus ānalibus & duces eoꝝ & gesta nouimus: Initiū uero scribendi sūpsimus ab his:q̄ tū græci tū barbari prisci scriptores tāq̄ fabulis similia litteraꝝ monumentis explicuerūt. Et quoniā prisca illa ad nostram usq̧ ætatē tp̄ra cōplectimur ī hunc modū paucis historiā nostrā diuisimus. Primi sex libri āntiquoꝝ gesta:q̄ illi fabulosa appellātᷣ āte bellū troianū:ꝯtient ī hoꝝ ꝓ̄mis tribus:barbaroꝝ:ī reliqs antiquæ græcoꝝ res narrantᷣ. In undecī deinde cōferuntᷣ:q̄ a troiāo bello usq̧ ad macedonis alexandri mortē gesta sunt. In reliq̄s tribus & uiginti cōiicimus:quæ deinceps usq̧ ad bellū gallicū cōtinentur:qđ romani duce Iulio cæsare:is ob gesta egregia īter deos ē relatus:uirtute cuius gallia oīs subacta ē gessere:protendit uero romanū īperium usq̧ ad britaniæ insulas. Huius res priores gestæ ꝓ̄mo centesimæ octogesimæ olīpiadis anno actæ sunt ꝓ̄ncipante atheniensibus Erodo. tp̄oꝝ: quæ nostra historia ante bellū troianum cōprehēdit: scriptorum inopia haud satis certa nobis ratio cōpta ē ab eo. Appollodorus atheniēsis octoginta annoꝝ historiā cōtexuit:usq̧ ad redditū heraclidarum:a quibus usq̧ ad ꝓ̄mā olīpiadem anni cōputantᷣ trecenti & uigintiocto numerato tēpore quo reges lacedæmōiæ īparunt. A ꝓ̄ma uero olīpiade usq̧ ad initiū belli gallici:qđ nobis statuimus scribēdi finē:septingenti sunt & triginta anni. Oīs hæc ergo historia q̄dragiinta explicata libris ānos cōplectitur mille centū triginta octo:his exceptis quos usq̧ ad bellum descripsimus troianū. Hæc diligenter partiti sumus:quo & legētibus nota fiat historia:& īuidi abstineant a detractione. Quāuis quærite scripta erunt:carebūt īuidia:quæ uero īscitia omittentᷣ:alioꝝ īdustriā corriget. Nunc ꝓ̄ncipiū scribendæ historiæ sūmetᷣ. Quid de diis & q ꝓ̄mi

eos colere docuerūt:& q̄d de illoꝝ īmortalitate senseriīthaud paucis ꝓpter rei difficultatē exprimi pōt. Sed q̄ ad historiā ꝑtinere uidebuntur: quo sint notiora legentibus: certa distribuēs capita: ut nihil dignum memoria omittat. De genere autē hoīum: deq; his: q̄ in orbe terrarum antiq̄tus dicunt gesta: diligenť q̄rum ī tā remotis ꝓpter antiqtatem rebus licebit a priscis illis tpībus sumpto initio scribemus.

Diodori siculi historiographi antiquissimi primus liber.

RIMA hominum generatio apud doctissios āc prǣstātissimos uiros: q; ueram naturā & historiā tradiderunt duplex fert. Q uidā mundū ingēitum & īcorruptibilē & genus hōinum ab æterno extitisse nec habuisse ortus pncipium sensere. Q uidā genitum corruptibilēq; arbitrati: & hōīes dixerunt generationis initium tpē esse sortitos. Nā a teꝫ pmordio: & cælum & terrā unicā habuisse ideam īmixta eoꝝ natura. Exinde distinctis iuitē corporibus cæpisse mundum hunc ordinē: quē uidēus Aerē qdē motum hunc continuum sortitū: & igneā partem eius superiora loca propter leuitatē aiunt appetisse. Eadem causa solē & astra cursus suos sortita. Q d uero humori mixta eodem stetisse ī loco ꝓpter grauitatē: quæ cum mixta essent: ex humidis q dem mare effectum ex durioribus uero terrā lutosam euasisse & oīno mollē. Hæc pmum cum solis ardore densior euasisset: eius postmodū supficie ui caloris tumefacta multis ī locis humores quosdā esse cōcreatos: ī quibus putredines tenui cōtectæ pellicula sint excitatæ queadmodum ī palludibus: & stagnis egyptiis uidemus accidere: cum frigidā terrā subito æstus aeris calefacitcū ueto in humidis calore adhibito generatio fiat: & noctu qdē circūfusus aer humorem pstet q die solis uirtute cōsolidetur: tandē putredines illæ ad sūmum pducentæ adueniente ueluti ptus tpre exustis cōfractisq; pelliculis: ois generis educunt aīantium formas. Q uoꝝ ea q̄ maiorem calorē sortita sunt ī supiorem regionem uolatilia affecta abierunt. Q uæ uero plus terræ cōtinebāt serpentia aliaq; terrestria euāserunt aīantia. Naturā aquosā nacta ī sui generis elementum delata sē & appellati pisces. Terra deīce ps tum solis ardore: tum uentis in diem magis arefacta: a gignendis maioribus aīalibus desiit. Sed quæ generata erāt mutuā cōmixtiōe alios aīantes ꝑcrearūt. Hoc & Euripides Anaxagore physici discipulus sentire uidetur cum in menalippo cælum & terram mixta olim fuisse tradat. Sepata postmodū: generasse singula ar

bores uolatilia:ferásq;ác oẽ mortaliũ genus. De ꝑmá terræ generatióe: q̄uis ꝑter opinionem nónullus esse uideat̃:tñ eas:q̄ nũc quoq; fiũt:his testimóium uident̃ afferre. Ná iuxta thebaidem egypti:cum nili cessauit inundatio : calefaciente sole limũ ab aqua relictum multis in locis ex terræ hiatu multitudo murium orit̃. Quod argumento ẽ ab ipso orbis ꝑmordio áĩantia similiter oĩa generata esse. Eodem quoq; mó & hoĩes a ꝑncipio genitos dicunt:ĩ agris pastum q̄rentes siluestri : & incondita uita uixisse:q̄bus herbæ:& arboꝝ fructus ultro uictum præberent. Beluas insup his fuisse infensas:qbus ut obsisterent cetus hoĩum ob timorem factos aiunt cóis utilitatis gratia:auxiliaq; ĩuicẽ præbita:& locá habitaculis quæsita. Sonus oris cum cófusus esset:paulatĩ discreuisse uocem aiunt:& res oĩs suo nomine appellasse. Verum cum diuersis siti essent ĩ orbis locis:nó eisdem usos uerbis ferunt:ppterea:& diuersos litteraꝝ caracteres extitisse. Primosq; hoĩum cætus suæ quenq; genti initium fuisse. Veꝝ ꝑmi homĩes nullo subsidio fulti duram agebant uitã. Erant enĩ nudi:nullo neq; ædium:neq; ignis adinuento usu:cibo in diem quæsito:cum ignorarent agrestes fructus in usum futuꝝ cõdere:& seruare ad egestatem. Quo fiebat ut hyeme plures:aut fame aut frigore interirent. Expimento deinde edoctos:& speluncas aiunt quæsisse ad euitãdã frigoris oim:& fructus seruare cæpisse. Ignis aũt noticia cæteraꝝq; utilium reꝝ pcæpta: & cæteras quoq; uitæ hoĩum cómoditates breui tpre esse adinuentas. Deniq; necessitatem ipam reꝝ magistrã factã:singuloꝝ peritiam ĩgeniis mortaliũ subministrasse:q̄bus coadiutores datæ sũt manus:sermo animiq; ꝑstantia. Sed hactenus quæ ad ꝑmum hominũ ortum:& uictum uetustum spectarent: nũc ea quæ diuersis orbis locis gesta litteraꝝ monumenta tradiderunt:recẽseamus. Qui ꝑmi fuerint in orbe reges neq̄q̄ cópertum habemus: cum nulli historici eos tradat. Impossibile q ppe est litteras æque: ac ꝑmos reges uetustas extitisse. Si uero qs litteras etiá tum fuisse cótendat:certæ reꝝ scriptores multo post tpre fuere. Sed quæ antiqor ætas tulerit:nó solũ græci dubitant. Sed etiá,q se indigentes ꝑmosq; reꝝ ad uitã utiliũ scriptores appellant barbari:atq; ab se multoꝝ tempoꝝ gesta memoriæ ꝓdita affirmant. Nos uero:quæ gentes:quæ uel nationes:aut q̄tenus tpre aut quot annis ꝑores cæteris fuerint haud quaq̄ ꝓ compto tradentes: quæ a singulis scriptoribus de antiqtate ueteribus ue gestis sũt tradita quæ similia uideant̃ uero sequuti initium sumemus a barbaris: nó q̄ eos græcis antiquiores putem:(queãdmodũ Sporus dixit)sed ut cum barbara absoluerimus græca narrantes nihil externũ eorum rebus inse-

ramus Q nonia apud ægyptios deorum genus primum fuisse fabulãtur:
astrorumq; ab his ueteres obseruatiões repertas. Plurima quoq; ae pclara
excellentium uirorum gesta ferunt digna memoratu:ab rebus eorum histo
ria ordietur. Tradũt ægyptii ab orbis initio primos hoies apud se cre-
atos:cum bonitate fœlicitateq; soli.tum propter nilumq; & multa ge-
nerat:&suapte natura:quæ genuit:facilime nutrir. Nã & arundinum
radices præbet & lotum:& ægyptiã fabã:& quẽ dicunt corseum:mul-
taq; ptea ad uictum hoium exposita. Prima aĩantia apd se orta ea uti
mur cõiectura:q, nunc ẽt in thebaidis agro certis tpribus multi ac ma
gni generentur mures. Quia ex re plurimum stupent hoies:cũ uideãt
quorundam anteriorem usq; ad pectus & priores pedes murium par-
tem aĩatam moueri posteriori nondũ inchoata sed informi. Ex hoc p-
spicuum fieri aiunt ab ipso orbis ortu pmos hoies ægyptum ptulisse:
ĩ nulla enĩ orbis parte accidit eo modo aĩalia creari. Nã siue diluuium
deucalionis tpre plura aĩantia absumpsit:ægyptũ (aiunt ut puta) ad me
ridiem positam:cum in ea pluuie raræ sine exptẽ eius calamitatis fuis
se:siue ut quidam sentiunt singula ĩterierũt:æquum est: si terra rursus
aĩalia genuit apud ægyptum pncipium generis oĩum aĩantium extitis
se. Temperiẽ qppe aeris æquum est præbuisse generatiõi pncipium &
causam generandi. Etenim & nunc quoq; post nili undationem con
spicitur diuersorum aĩantium fœtus. Abscendente enĩ aqua limoq; ter
ræ a sole arefacto:ferunt quendam aĩalia perfecta semiperfecta alia ui-
deri in terræ gleba. Igitur primi illi hoies olim in ægypto geniti: hunc
mundi ornatum cõspicientes admirãtesq; uniuersorum naturã: duos
esse deos & eos æternos arbitrati sunt:solem uidelicet & lunã: & hunc
qdem osiridem:hãc Isidem certa nouimus ratione appellarunt. Et osi
ridẽ quidem græca interptatione: ut q suis radiis ueluti pluribus ocu-
lis terrã ae mare lustraret:multos oculos habentem dixere. Cui rei poe
tæ quoq; uerba congerunt:solem omnia cõspicientem dicentes atq; au
dientem. Græcorum uero quidam:qui antiquiores scripserũt fabulas
Dionysium syrium cognomine appellant:quorum Eumolous in car-
minibus bacchicis inquit Dionysium asotum insigne itectum radiis
Orpheus uero eum splendentem ac Dionysium uocat: aiunt etiã qdã
cognomen illi ã pelle propter astrorum uarietatem inditum. Isidẽ ue-
ro interpretatam esse antiquam:sumpto nomine ab æterno: & ueteri
eius ortu. Adduxit sibi cornua:tum ppter aspectum: ita enim uidetur
quo tẽpore primis diebus apparet:tum quia bos ei ab ægyptiis sacri-
ficatur. Hos deos arbitrati asserunt illos uniuersũ circuire orbem ac nu

mireaugereq; omnia tribus ãni temporibus:motu cõtinuo perficiẽtes orbem:uere:æstate:ac hyeme. Hæc inuicem cõtraria annum cõstituunt firma concordia. Q uorum deorum natura plurimum conferat ad oĩum animatium generationem:cũ alter igneus ac spiritalis existat. Deorum alterum igneum esse spiritalẽ:altera humida atq; frigida:aer utriq; communis. Ab eis itaq; generari:atq; nutriri corpora omnia rerumq; naturã singularem a sole:& luna perfici: Partes quas cõmemorauimus quinq; esse:spiritum uidelicet ignem siccum humidum aera. Sicuti ueni homine caput:manus:pedes:aliæq; partes numerantũ: eodẽ mõ: & mundi corpus ex partibus his ꝑficitur:quarũ quælibet existimatur deus proprio nomĩe ab ægyptiis a principio:secundũ cuiusq; naturam uocatus. Nam spiritũ uerbi interpretatione appellarũtq; causa uitæ mortalibus existat tanq̃ cõem oĩum patrem. Idem & græcum insignem poetã hoc deo sentire uoluntieum deoꝝ hoiumq; patrem uocantẽ. Ignem uulcanum interpraetatur magnum illum deum existimantes & multum ad generationem perfectionemq; rerum conferre. Terrã tanq̃ uas aliquod eorum:quæ fierent putantes matrem appellarunt. A græcis similiter terra mater mutato deinde paulũ uerbo dimiter est dicta:sicut & orpheus est testis:qui terrã oĩum matrẽ dixit diuitias largientẽ. Humiditatem oceanũ prisci uocitarunt ueluti nutrientem nois interpraetationẽ matrẽ. Græcoꝝ nonulli oceanũ dicuntide quo poeta inq̃:oceanum generatorem deorum & matrem thethym. Aegyptii putant oceanum esse nilum:a quo & deorum gens ducunt. Nam apud eos tantũ plures esse urbes asserunt a priscis diis cõditas:quemadmodum iouis:solis mercurii apollinis panis lucinæ:&aliorum plurium deorum. Aerem uero nominatum palladem ac iouis filiam dici & uirginem fuisse quoniam:& non corrumpatur:& sublimiorem locum teneat. Q uaꝑpter ex uertice iouis dicitur nata. Eadem dictam esse trigeminam propter tria anni tempora:uer æstatem hyemem. Dicitur etiam Glaucopis non ea causa qua graeci quidam arbitranturq; oculos habeat albos quod stultum uidetur:sed quia aer glauci sit aspectus. Ferunt autẽ hos quinq; deos omnem peragrare terram: apparentes hominibus ĩ sacrorum animaliũ formis :quandoq; autẽ in hominũ aut alioꝝ speciesq̃d minime fabulosũ uidetur. Si quidẽ isti sunt qui oĩa generãt:& ꝑducunt. Et homerus qui ad ægyptios ꝑfectus ẽmultaq; ab eorũ sacerdotibus pcæpit:hæc tanq̃ uera ĩ opere suo fuisse descripsit. Deosq; sæpius ĩ alienis formis circuire urbes uitia:& uirtutes hoĩum ĩspicientes. Hæc de cælestibus diis deq; eoꝝ genere æterno ægyptii tradunt. Ferũt ilu-

ꝑ alios ex iis gēitos: qui fuerint mortales: sapientia uero & inhumānū genus beneficiis īmortalitate potitos. Horū quosdā ī ægypto regnasse partiq; eo fuisse nomine: quo & dii cælestes: parti ꝓpo uocitatos. Solē saturnum: thean: iouem quoq; a nōnullis āmona appellatū: Iunonē ꝑterea uulcanum: uestē ultimo mercurium. Primum qdem regē fuisse apud ægyptios solē eo noīe: quo & cæleste astrum. Quidam sacerdotes affirmāt ꝓmum regnasse uulcanum īuentorē ignis: eo q; beneficio ducem ab ægyptiis cōstitutum. Cum enī arbor ictu fulmīs ī mōtibus cōflagrasset: ligna ꝓpinqua hiberno tēpore flāma sunt comprehensa. Qua ex re uulcanū calore lætatum deficiente igne addidisse illi nouā materiā: & eo modo continuato igne alios hoīes cōuocasse ad eius aspectū tanq̄ a se reperti: Deinceps saturnum: q sororem theā cæperit uxorem aiunt extitisse genuisseq; secūdum quosdam: Osiridem & isidem plures genuisse iouem ac iunonem tradunt: q ꝓpter uirtutem uniuerso orbi īperariut. Hos quinq; genuisse deos: ꝓut apud ægyptios dies habentur quinq; inter calares osiridem. Isidem: Typhona apollinē: & uenerem & osiridem interpraetatum Dionysiū. Isidem uero ceterem a Hac osiris in uxorem sumpta regnoq; suscepto multa contulit ad usū nitæ cōmunis. Eius enī uirtute mutuæ cibi gratia cædes hōium cessarunt. Inuento enī ab Iside primū tritico & ordeo: quæ prius incognita hōibus casu inter cæteras herbas oriebant. Ab osiride uero eoꝝ fructū cibi utilitate aīaduersa: omnes eo nutrimenti genere esse usos: tum propter cibi reperti suauitatem: tum quia utile uidebatur sæuitiæ crudelitatisq; ꝓmiscuæ cām abesse. Signa huius īuentre segetis ferunt qđ ab eis ueteri lege: & nūc quoq; obseruatunut messores æstate spicas maturas ad manipulū excerpāt in deæ oblatiouē: atq; isidem īuocēt. Honorem ei deo īuentæ frugis reddentes. Apud quosdā uero urbes ī isidis pompa inter reliqua triticū: & ordeū ferri ī memoriā reptorē leges quoq; isidem statuisse ferunt: qbus iustitia æque omnibus seruaret: ui atq; iniuria timore pœnæ sublatis. Hac de causa priscos græcos Isidē legiferam appellarunt: tanq̄ primā legum inuentricē. Fert etiā Isidis tempore condita esse urbs in thebaida ægypti cētum portarum a matre đnominata. Posteri uero partim iouis ciuitatem: nonnulli thebas dixere. Eius enim conditorem urbis non solum reliqui scriptores: sed ēt egyptii sacerdotes incertum habent: plures tradunt: non Osiridis tpe: sed multos post annos a rege quodam thebas fuisse conditas. Veꝝ đ hoc posterius suo loco dicetur. Errexisse quoq; templū ioui & iunoni parētibus insigne: cum magnitudine tum ornatu. Duo insup tēpla aurea

statuit:unum maius ioui cælesti:alterũ minus:ioui regi eorum patri: quẽ qdam ãmonẽ uocant. Fecit ẽt aliis diis:quos retulimus aurea tẽpla honoribus cuilibet & sacerdotibus institutis. Artiũ quoq; ant rerũ ad utilitatẽ uitæ spectãtium reptores ab osiride:& iside ĩ honore habiti fuere. Inuenti insup æris auriq; in thebaida fabri armaq; facta:qbus & feras occiderent:& excollerẽt terræ. Statuæ præterea:& deum templa aurea ab iis cum oĩ cõatu fabricata sunt. Fuisse & osiridẽ studiosum agriculturæ tradunt. Nutritum autẽ in nysa fœlicis arabiæ propiq̃ egypto: cum esset iouis filius:unde & græci a patre:& loco dionysium appellãt Huius urbis poetaq̃ in ægypto fuit in suis hymnis meminit dicẽs eẽ nysã urbem supra mõtem excelsum ac florentẽ lõge a phœnicia: ferme ægypto cõterminum. Vineæ quoq; fuisse ĩuentorẽ in nysa tradũt: quã plantandi:ac uini cõficiendi seruandiq; ex alio trãsferendi usum edocuit. Mercurium quoq; maxĩe oĩum ab eo honoribus affectum:& reptorem rerum plurimaꝝ:quibus uitæ hominum cõsuleretur uolunt. Hũc enim primum:& uerba ĩ ordinem redegisse:& multis indidisse rebus nomina. Fuisse quoq; litterarum inuentorẽ aiunt instituisseq; quo honore quibusue sacris colerẽtur dii. In primis obseruator astrorum cursus fuit:& uocum armõias adiuenit. Palestræ numeroꝝq; & ad corpora curanda medicinæ artis. Lyre ĩsup ex neruis trium cordaꝝ instar trium anni temporum:reptorem tradunt. Tres enim instituit uoces: acutam grauem & mediam:acutam ab æstate grauẽ ab hyeme mediam a uere sumemus. Hic & græcos docuit uerboꝝ interptætationẽ. Vnde & ipsum hermẽ hoc est interp̃tem appellarunt. Deniq; & qui tp̃re Osiridis fuere sacrarum litterarũ scriptores: hæc eadem ab illo accæpta referunt. Osiridem etiã plurimum suo cõsilio usum. oleæ quoq; plantam ab eo nõ a minerua. quẽadmodum græci dicunt repertam. Osiridem uero tanq̃ uirum bonũ gloriæq; cupidũ ferunt ingentẽ exercitum coegisse. ut pagraret orbẽ doceretq; mortales plantare uites ac tritici & ordei segetem:pecorumq; fructum existimans:si homines ab agresti uita ad cultiore 1 mitioremq; traduceret honores se qd & cõsequutus ẽ potiturum immortales. Non enim prisci illi tantum:sed posteri ẽt ppẽ inuentas ab eo segetes beneficii memores pro maximis diis habuere. Tradũt autem osiridem ægypti regno constituto rerumq; oĩum cura isidi uxori pmissa tradidisse ei mercuriũ:cuius consilio. quoniã prudẽtia uideret excellere int amicos uteretur. Ducem uero exercitus omniũ q̃ quæ suæ dictionis erant :reliquisse herculem. tum quia genere pximus:tum quia fortitudĩe roboreq; corporis erat admirabili. Regni gu

bernationē itaq; ptitus est. Phænitiæ & maritimæ oræ busiridē. Ethiopiæ libiæq; ꝓximis regionibus antæum præfecit. Ipse cum oībus copiis ex ægypto in expeditionē ꝓfectus est secū fratrē ducēs quem græci apollinē dicunt. & lauri repertorem: ob idq; laurum ei dicatam esse: hederā uero ab osiride repertā: quam ei cōsecrarunt: quemadmodum: & dionysio græci: lingua uero ægyptia hederā osiridis plantā uocant. In sacris autem hedera uitibus præfertur: quoniā hæ folia amittāt: illa uero seruet continuā uiriditatem. Quod & apud antiq̄ores in cæteris arboribus: quæ semper uirent accidit. Nā & ueneri mirtū & apollini laurum dedicarunt. Osiridem uero duo filii uirtute dispares: anubis & macedon *prosecuti sunt. Vterq; armis usus est īsignibus aliquo animali haud ab eorum naturæ dissimili. Nā anubis canem: macedō lupum insigne armorum tulit. Qua ex re hæc aīalia ægyptii sūmo ī honore habent: & hoꝝ animātium formis apud ægyptios coluntur. Duxit īsup secum panacui ab ægyptiis diuersis modis præcipuus honor habitus est. Nā eius regionis accolæ nō solum statuas sibi ī tēplis oībus posuere: sed & ī thebaida ciuitatem sui noīs ædificarunt chemmi. i. panis urbem uocitatā. Secuti quoq; sunt eum ī agris colendis expti: qui uineas plātare nosset Marō. Qui triticum serere: triptolemus. Oībus deinde cōpositis: oratis diis osiridem comā quoad ī ægyptum rediret nutrisse aiunt: ac uersus ethiopiā ꝓfectū. Quæ ↄsuetudo usq; ad hæc tēpora oleuit apud ægyptios: ut pegrinātes quoad domum reuertunt̄ nutriāt comas. Cum esset ī ethiopia ferunt oblatos ei satyros comas umblico tenus habentes. Dicit̄ osiris fuisse cupidior n̄sus delectatiq; solitū musitis & choreis. Qua ꝑpt̄ illum musicoꝝ multitudo sequebatur. Iter eos nouē fuisse uirgines adolescentulas: tum canere solitas: tum ī aliis eruditas quas deīceps græci appellarunt musas. Has apollinem docuisse dicunt: q̄ ex re musicus est noīatus. Satyros uero ad psallendum cātādum ac animi remissionem aptos secum in castris habebat. Nō. n. bellicosus aut ꝑliis periculisq; deditus fuit: sed ocio & hominum saluti. Quo beneficio ꝓ deo oēs eum gentes habebāt. Ethiopibus agriculturā ostendens īsignibus in ea urbibus a se ædificatis & ꝑfectos dedit & tributa īstituit præstari. Hoc tp̄re nilum ferūt circa syri cāis exortum: tūc. n. maxime crescere cōsueuit. maiorem ægypti partem: & eā maxie: cui ꝓmotheus īperabat: inundasse. Absumptis enī ferme omnibus eius regionis incolis promotheū dolore motū se īterficere uoluisse. Fluuiū uero propter cursus uelocitatem ꝓfūditatēq; aq̄ꝝ aq̄lā tunc appellatum. Herculē tum consilii magnitudie tū uirtute uo

tint e nestigio cōpssisse aqnarum īpetum:& ad priorem cursum cōuertisse: Vnde & græci qdā poetæ rem gestam in fabulam uertentes: herculē tradunt aqlā ꝓmethei iecur depascentem occidisse. Fluuii nomen uetus: oceanus fuit: postq̄ eius cōpresus est decursus: aquila deinde a rege quodam ægyptus appellatur. Quod & poeta testatur: dicens fuisse ægypti flumine naues triremes: locum ubi nilus in mare defluit: theonim uocatum feruntātiquum ægypti emporium. Postmodum a nileo rege nili quo nunc utuntur: nomen sortitum. At uero osiris: cum esset in montibus æthiopiæ: utrasq; ripas nili aggere cinxit: ne modū excederet īundatio: sed ueluti per portas quasdam exiens lenis esset: atq; agris proficua. Deinde per arabiam iuxta rubrum mare iter faciens ad extremos indos ꝑuenit. Vbi & plures constituit urbes: ex quibus unā nysam nominauit: in eius memoriam: in qua est nutritus: ubi hederā plantauit: quæ sola eo loci alitur: & in nysa ægypti. Multa quoq; alia reliquit sui apud indos monumenta. Ex quibus posteri deū illum esse opinati sunt: asserētes eum genere indum esse. Exercuit quoq; elephātorū uenationes. Columnas insup multis in locis statuit suæ expeditionis testes: Peragrauit autē & cæteras asiæ nationes ꝑ elespontum ī europam transiens lycurgum in thracia barbarorum regem sibi obsistētē præmit. Illi ꝓuinciæ maronē iā senē præfecit: q ædificauit ciuitatem quā ad se maroneam nōīnauit. Macedonē filium: regē statuit eius prouinciæ: quæ ab eo macedonia dicta est. Triptolomū colendis atticis agris præfecit. Dēiq; cum orbē ferme circuisset domesticis fructibus excoluit hōīnum uitā. Si qua regio uitibus inepta esset: docuit ex ordeo potū fieri haud multū uirtute gustuq; uini īferiorē: ecū ī ægyptū redisset: tulit dona secū a diuersis gentibus data. Qua ꝓpter magnitudīe beneficioꝝ & donatus īmortalitate: & honores est cælestium secutus. Deīde cum ad deos ex hōībus: & honores illi & sacra: ut maximo deorum ab iside & mercurio instituta sunt: multaq; ī mystica ad cultum addita: quibus eius dici potentiam ampliorem redderent. Veꝝ ex uetustis sacerdotū archanis: qui osiridis tempore fuerant postea coptum est: osiridem ægypto iuste regnantem a typhone fratre ipio atq; nefario īteremptum. Quem ille in sex ac uigīti partes dissectum cuilibet eoꝝ: qui secum tanti sceleris participes fuerant partem dedit. Veluti eius facinoris consciis. Et simul ut ipsos defensores custodesq; haberet regni fidos. Isis fratris eiusdēq; uiri mortē auxilio filii. Oros ei nomē erat ulta: typhone & qui cædis conscii fuerāt interempti: ægypti regnū cæpit. Cōmissa est pugna iuxta fluuium in parte arabiæ antaei appel-

lãt uicũ. Q d nomen ex antæi morte ab herculé occisi osiridis tẽporé sortitus est locus. Osiridis partes oĩs dispersas præter pudẽda cum iue nisset: cupiẽs icertum esse uiri sepulchrum: ab ægyptiis aut singulis ho nori haberi: ex aromatibus ac cera singulas eas partes ĩ formã hominis uiro similem composuit. Cõuocatis deinceps ægypti sacerdotibus sin gulis dedit. Osiridis imaginẽ: asserẽs ei soli corpus illius creditum atq; adiurans ut nunq̃ apud se esse sepulturã osiridis ulli panderent: utq; il lud ĩ abditis seruatum ut deũ colerent: eiq; animal ex suis quod malẽt dicarent: quem & colerent ueluti osiridem dũ uiueret: & post obitum simili cerimõia obseruarent. Vt autem maiori beneficio sacerdotes ad hæc sibi promptiores faceret: tertiam eis agrorũ partem ad deorũ cul- tum & sacra concessit. Hi tum meritorũ osiridis memores: tum bene- ficio isidi allecti: eius mandata perfecere: q̃ ex re etiam nunc sacerdos quilibet testat̃ penes se osiridem sepultum esse. Animãtia quoq; a pñ- cipio ei dicata in honore habent: & cũ moriunt̃ in eo℞ funere renouãt osiridis luctũ. Tauros autẽ sacros hunc quidẽ apim: Alte℞ Mẽphim nomĩatos sacrificant osiridi. Q uos etiã uelut deos ægyptii oẽs colũt. Hoc. n. aĩali tritici ĩuentores multũ adiutos se asserũt: & ad serendum: & ad cõem agrorum culturã. iurasse aũt isis dicitur uiro mortuo nulli se ãplius nupturã. Iusto deinceps regnauit impio: beneficiis ĩ subditos reliquos oĩs excedens. Post obitum uero ĩmortalium honores cõsecu ta est. Sepultaq; apud mẽphim ĩ uulcaui loco. Vbi usq; ad hoc tẽpus sepulchrum eius mõstratur. Nõnulli ho℞ deo℞ corpora nõ illic sita ar bitrantur: sed in æthiopiæ ægyptiq; montibus iuxta insulam: quæ nili portæ ab egro diis sacro appelletur. Vestigia huius ostenduntur: tum se pulchrũ osiridi constructũ atq; a sacerdotibus ægyptiis ĩ honore habi tum: tũ urnas trecentas sexaginta: quas quotidie lacte replẽt sacerdotes ad id ĩstituti: luctũq; renouant deos nomĩe uocãtes. Hac de cã insula á transeuntibus aditu ꝓhibetur. Apud thebaidis uero quæ ciuitas anti quissima est omnium: inculas maximũ habetur iusiurandũ ꝑ osiridẽ in nubibus existentẽ. Oĩbus osiridis partibus: ut retuli: præter puden dis sepultis. Ea quippe in fluuiũ antyphone: cũ nullus ex cedis cõsciis illa penes se esse uellet erãt proiecta. Ab iside postea nõ minori honore q̃ reliquæ partes: fuerũt sepulchro condita: Eius imaginẽ coli: sacraq; ei ac cerimonias pietut deo fieri docuit nomen eius dei ꝑcipuũ reddens atq; ĩsigne. Q ua propter græci cum orgia sacraq; dionysia ex ægypto transtulissent: huic quoq; portioni honores ĩpẽderunt eam in sacris ac cerimonias phalõ appellantes. Ab osiride uero: atq; iside usq; ad alexã

drum macedonem: qui in ægypto sui nomis urbē condidit: ānis di-
cunt āplius decem milibus: ut uero qdam asserūt paulominus tribus
ac uigiti milibus extitisse. Qui deū hūc tradunt thebis boetiæ ex se
mele: & ioue fuisse gēitū aberrare uident. Orpheum .n. cum ad ægy-
ptios trāsisset pcæpissetq; apud eos sacra & mysteria dionysia, esset au
tem amicus thebanis: a qbus plurimo ī honore habebatᷣ: retulisse ad
eos tradunt ī ipsoꝶ gratiam huius rei originem. Plebem postea: tum
ignorātia: tum ut deus ī græcia ortus uideretᷣ: libēter ea sacra ac myste
ria suscepisse. Orpheum uero hāc generis & sacroꝶ originem ea conie-
ctura uolunt ad græciam transtulisseq; cadmus ex thebis ægypti or-
tus præter cæteros filios & semelē suscepit: eam a quopiam corruptā
post septimum mensem peperisse īfantem ferunt osiridi similem: ne-
q; illum uixisse diutius siue diis improbātibus siue repugnante natu
ra. Quod ægre ferens cadmus responso accepto: ut parentum iusta
seruaret: infantē deaurauit: illiq; sacra instituit: ut esset argumentum
illum ab osiride natum. Ad iouē īsuper genus rettulit: & ut osiridis fa
ctum cohonestaret: & corruptionis infamiam demeret. Id causā præ-
buit græcis: ut crederent cadmi semelem ex ioue osiridē peperisse. Or
pheū: postea cui magna erat apud græcos gloria: tum propter cantus
suauitatem: tum ꝓpter sacra hospitio acceptum a thebanis ferūt: ma-
gnoq; ī honote apud eos habitum Hic cum ab ægyptiis theologiā p
cæpisset ātiquum osiridis genus ad posteriores trāstulit. Inq; thebāo
rum gratiam nouum cōstituit sacrificiorum ritum: quod fabulis cau-
sam præbuit ut iouis ac semeles filius dionysius putaretᷣ: hoīes uero
ptim inscitia: partim orphei fama & opiniōe moti: cum ut græcū libē
ter susciperent deum. Postea adhibitis poetaꝶ quas theatra comproba
bāt fabulis certa est præbita huic generi fides. Dicunt preterea græcos
ut suos ac domesticos sibi uendicare insigniores heroas ac deos: Se eo
rū īsuper colōias asserere ab se missas. Nā hercules qui genere ægypti-
us fuit tum sua uirtute pambulasse magnam orbis ptem in libya co-
lumnā posuit: cuius rei testimōium a græcis cape nituntᷣ: cū .n. cōster
omnibus herculē adfuisse diis ī bello: qđ aduersus gigantes gessere: fe
runt neq̄q̄ gigātes ex terra gigni ea potuisse ætate q̄ græci asserunt her
culem paulo ante bellū troianū extitisse. Sed potius ut ipsi dicūt: in p̄
mo humāi generis ortu. Ab hoc enī plusq̄ decē milia ab ægyptiis nūe
rātᷣ anni. A troiæ uero tēpore minusq̄ mille ducenti. Eodē mō claua &
leonis pellis ātiquo herculi cōueniunt: quo tempore nondū erāt arma
adīuēta: sed fustibus hoīes iiurias ꝓpulsabāt: ac ferarum pellibus tege

bantē pro armis corpora :& hūc quidem ionis filiū:matrē icettā ferūt. Qui aūt ex alcumena genitus ē plus ānis mille post exntit. E ipse al cæus ab ortu uocatus cui post herculis cognomē ē īditū. Nō ꝓ ꝑpter iunonē sit gloriā adeptus(sicut omittes ait ;)sed qa uirtutē illius prisci imitatus Cōuenit q ab his dicūt apud græcos fama herculē orbis mō stra pdormuisse. Quod illi herculi tribui neqt q ferme coæuus tēpo ribus tenacis fuit. Iā maiori ex pte tū cultura agroꝝ tū urbibus pluri missitū uero hoīum ubiq; īhītātiū multitudine domesticis. Magis igit ea decent illū herculē:qui prisca ætate fuit:cū homines infestarentur a beluaꝝ multitudine ī ægypto præsertim:cuius nūc quoq; regiones de seræ sūt:& feris imanibus plenæ. Huius ueri simile est:ueluti emisertum herculem eiusmodi feris occisis eam reddidisse hominibus colen dam:eoq; beneficio cælestium honore donatum. Ferūt insuper perseū ægypto natum:atq; isidis genus a græcis ad argos referri fabulātes. Io ī bouem fuisse mutatam. Sed uana est de iis diis opinio. Nam qdam isidē:alii cererem:quidā thelmophorā:alii lunā:nōnulli iunonem : alii alio nomīe appellant. Osins uero tum serapħis dicitur:tū dionysius tū pluto:tū āmon:tum iupiter. Alii pana eundē uocant. Multi existimāt Serapin esse:quē græci plutonem putāt. Asserūt autē ægyptii isidē plu rium inuentricem ad morbos medicamentoꝝ:& medicinæ arti admo dū contulisse:quā īmortalitate quoq; potitā gaudere hoīum cultu: īq; eorum ualitudīe præcipue uersari. Quinetiam in somnis opitulatur palam eis quos censuerit dignos. Tum ostēdēs suū numen: tum erga beneficentiam egētes curandis. Signa hoꝝ esse dicunt nō græcas fabel las:sed opera certa. Omnis enim ferme orbis hāc deā colit ꝑpter mani festas eius morborū curas. Etenim in somnis illā dicunt nō recte ualē tium anxilia morbis præbere. Et qui eius monitis obtemperēt præter opinionem curari:etiā quocum medici salutē desperarint. Visu quoq; aut alia quapiā corporis parte debiles eius deæ numē īplorātes ī pstinā ualitudinē restituūt. Ab ea quoq; medelā ad assequendā īmortalitatē aiunt esse inuentā. Itaq; horum filiū a titanis insidiis ıterfectū: ac per aquā repertū non solū in lucē restituit:sed & fecit īmortalē. Videt autē ultīus esse deotū regnasse:postq̄ pater osiris fuit ad eos trāslatus. Orum ducunt apollinem interpretari: ac medendi diuinādiq; artem a matre isīde edoctū:multū hominibus tū oraculis tū medelis attulisse utilitatis. ægypti sacerdotes a solis regno usq; ad alexādri tpus : quo in asiā trāscendit.annos cōputant fere milia & uiginti. Fabulāt quoq; priscos illos deos regnasse annis āplius plus mille & ducentis. Posteri

ores uero nō minus trecētis:& cum annorū numerus fide carere uideat̄
conantur q̄dam:cum apud āntiquores nondum solis motus notus esset ad
lunæ cursū annum metiri:Ita cū annus triginta dierꝫ conficeretur:haud
īpossibile esset quosdam annos mille ducentos uixisse.Si quidē nunc cū
duodecī cōficiatur mensibus plures centesimū excedunt annū.Similiter
& de his accidit.quos aiunt trecentos regnasse annos.Illi.n.tūc mensibus
ānnum cōficiebāt secūdū tria eius tēpora æstatem uidelicet uer ac hyemē:
quæ causa fuit:ut q̄dam græci annos:sicut partē eius uocarent horas an-
nuas uero scripturas aduersaria.Scribunt sı̄ sup̄ ægyptii isidis ætate ua-
sto fuisse corpore homīes:quos gigantes græci dixere sacerdotes ægyptii
mōstra q̄dam:ab osiride postmodū deuictos.Sunt qui hos existiment
de terra genitos recenti adhuc p̄ma aīantium generatione:Alii robore cor
poris cæteris ualidiores:cū multa præclara ædidissent opa gigantū nomē
casu sortitos affirmant.Multi existimāt cū ioui osiridiq̨ diis bellū itulis-
sent oēs peremptos fuisse:lege quoq̨ ægyptii præter cōem cæterorū oīum
morem sāxere fas esse sororē a fratre uxorem capi.Exemplo isidis motiq̨
fratri osiridi nupsisset:eoq̨ mortuo & iurasset illa amplius nō nubere:&
uiri mortē ulta iusto īperio regnasset:plurimū etiā de genere hominum
suis ī eos beneficiis merita.His de causis plus honoris at dignitatis regi-
næ q̄ regi īpenditur.In priuatis quoq̨ mulier uiro domīari dicitur pro-
fitentibus ī dotis cōfectione uiris omibus esse uxoris arbitrio parēdum.
Haud uero īscius sū a nonnullis scriptoribus tradi hoꝝ deoꝝ sepulchra
in nysa arabiæ sitata qua nyseum dionysium appellāt:esse autem utriq̨
dicatam colūnam sacris sculptam litteris tradunt:inq̨ isidis hæc scripta
esse.Ego isis sum ægypti regina a mercurio erudita:quæ ego legibus sta-
tui:nullus soluet:Ego sum osiridis:Ego sum p̄ma frugum īuentrix.Ego
sum ori regis mater.Ego sum ī astro cāis refulgens.Mihi bubastia urbs
cōdita est.Gaude gaude ægypte:quæ me nutristi.In colūnā osiridis hæc
scripta dicunt.Mihi pater saturnus deoꝝ oīum iunior:Sum uero osiris
rex qui uniuersum pagraui orbem usq̨ ad desertos indoꝝ fines.Ad eos
quoq̨ profectus sum:q arcto subiacent usq̨ ad histri fontes.Et iterū ali-
as quoq̨ orbis adiui:usq̨ ad mare oceanum partes.Sū saturni filius anti-
quior:germē ex pulchro & generoso ortum:cui nō semen genus fuit:ne
q̨ ullus est in orbe ad quē accesserī:locus docens omnes ea:quorū inuen
tor fui.Hæc tātum ī columnis legi posse affirmāt:alia quæ plurima sūt tē
pore esse corrupta:& de his fane quæ in sepulchris extant cōsentiūt fere
oēs.Nā quæ sacerdotes cōdita in archanis habent:nolunt ut ueritas igno
ta sit ad multos manare:poena iis adiecta:q ea in uulgus proderent:Tra-

dunt insup plures ægyptii ab eis colonias per uniuersū orbē deductas.
Nā i babiloniā colonos tradudixisse belū neptūni uolūtq; libiæq; filiū:
q sedē urbi pone eu phratē cum elegisset sacerdotes hos caldeos babylo
nii more uocāt ægyptiorū istar obseruaret. Phisicis etiā astrologiæq; dedi
ti essent istituit. Ferunt etiā danaum ex ægypto pfectum antiqssima se
re urbium græciæ argos condidisse. Cocleos quoq; gētē qui i pōto sunt
iudeos isuper q arabiā iter syriāq; consedere ab ipsis testatur trāsmigras
se. Q ua pptr & apud has nationes antiquo more circunciduntur pu
eri ab ægypto ea consuetudine traducta. Q uinetiā athenieses colonos
saitarū ægyptiæ gentis esse eo afferre argumento nitunt: apud græcos
tātum urbs astyuocatur ab ægyptiorū more olī tripartitā fuisse asseuerāt.
Nā primus gradus erat nobilium q; præ cæteris doctrinæ dediti maio
re honore digni habebantur: ii ea re sacerdotibus ægyptiis psimiles. Se
cundus eorū quibus agri erant assignati: ut armis intenti essent p patriæ
defēsione illis pares q i ægypto agros tenentes milites ad bellū subminis
strabāt. Tertius plebis erat atq; opificum q artibus mercenariis itenti ne
cessarias operas præberent. Ordo ab ægyptiis sumptus. Fuerunt & ægy
ptii qdā atheniensium duces. Dipetes eni i nestei q ad troiam militauit:
pater cu m esset ægyptius postmodū atheniensium ciuis: & rex factus ē.
Eum duplicis naturæ extitisse aiunt: quoniā duplicis politiæ græce scili
cet: & barbaræ: quarū altera partem feræ habet hoīs altera participes fu
erit. Similiter & erichtheum tradunt ægyptiū genere atheniensibus im
passe. Cuius rei hæc afferunt argumenta. Cum maxima siccitas omnem
fere orbē præter ægyptum peruasisset: ex q ingens frugum hominūq; p
nities secuta esset attulisse ex ægypto dicunt erichtheum propter cognati
onē atheniensibus frumentum: obq; id beneficium eis regē cōstitutum:
q sumpto regno docuit eos cerimonia ac mysteria Cereris eleusinæ ab æ
gyptiis trāslata. Eā quoq; deā his tpībus coæuā athēas frumenta com
portasse dicunt: & serere denuo triticum docuisse. Asserūtur atheniēses
regnāte erichtheo: cum oēs terræ fructus siccitas absumpsisse cererem p
sentē frumēto eos iuuisse. Sacra insup & misteria eius deæ tunc in eleu
sina suscepta. Q uæ eadē & penes ægiptios celebrāt. Nā & Eumelpides
ab ægiptiis sacerdotibus traddūcti sunt: & a postophoris pcones solos ex
græcis athenienses p isidem iurare ac forma moribusq; ægiptiis similes
pluraq; alia his similia magis ambitiose q uere asserunt. Sed d har colo
nia ambigitur ppter gloriam ciuitatis. Verum plures colonias affirmant
ægiptii a suis maioribus ad uaria orbis locutū ppter āplitudiem regum
tum ppter hoīum multitudinem traductas: de qbus cū neq; certi uesti

giis scriptorum testimonio constet indignas existimauimus quae litteris mandarent. Sed hactenus de his: quae theologi aegyptii tradunt. Nunc de situ eius deque nilo ac caeteris memoratu dicendum dignis. Aegyptus ferme ad meridiem sitam: quia ipsa natura munita est: tum regionis amoenitate caeteris uidetur regnis excellere. Ab occidente desertum tutatur: & siluestris libiae pars in longum protensa non solum aquarum inopia: sterilitate rerum difficili aditu: sed admodum periculoso. A meridie tum nili cataractis angitur: cum montibus ei contiguis. A troglodiis extremisque aethiopiae finibus: stadiis quinque milibus: & quingentis: neque facile nauibus fluuius est paruius: neque adiri itinere terrestri potest: nisi aut a regibus aut a magno quodam preparato ad uictum commeatu. Ab oriente uero tum fluuio munita est: tum deserto latissimi campi baratra appellati Est syriam inter aegyptumque palus admodum profunda: quam seruoniam dicunt latitudinem omnino angusta: longitudo supra ducenta stadia protenditur: locis insciis pericula inspata afferunt. In arcto enim contracta: arenae cumuli circumstant: qui notis uentis agitati in aquam deferuntur: adeo arena densa ut immixta aquae continens uideatur: neque facile: terra sit an aqua discerni queat. Quo fit ut plures ignota loci natura neque uiam edocti uadum tenentes cum omni exercitu absorpti sint. Nam arenam quae eminens stare ut continens uidetur ingressi labuntur longius: neque deinde raptis gurgite regrediendi: aut emergendi facultas datur. Limo enim demersi nullam sperant salutem: cum enim aut uti uiribus nequeant: sed absorbeantur in profundum ab harena aqua circumfusa: cum ueluti limus neque uado: neque nauibus sit peruius: quae res baratri cognomen dedit. Et haec de tribus quibus aegyptus munitur: partibus dicta a quarto latere mare clauditur importuoso: & quod difficilem praebeat adeuntibus accessum. Nam a paretonio lybi ioppem usque: quae est in syriae sinu stadiis uero quinque millibus nullus nauigantibus: excepto pharo tutus est portus: loca sunt praeterea per uniuersum littus stagnantia atque ignota nautis: quo accidit ut maris se fugere pericula existimantes tamquam in tutum ad littus directis nauibus de improuiso stagnis inhereant omni euadendi spe sublata. Quidam cum praeuidere continentem nequeant. regio enim omnis planam ac depressa est: hi quidem ad stagna ac pallustria locati: hi ad deserta deferuntur. Aegyptus igitur his locis redditur tuta. Forma eius oblonga. nam maritima ora duo millia complectitur stadia. Mediterranea uero: stadia circiter millia sexaginta: olim numero hominum omnes fere orbis gentes superauit. neque nunc quoque aliis nationibus multitudine cedens opida insigna ciuitate quae priscis temporibus ultra decem & octo milia fuisse in egypto libri sacri continent ptolomei lagi tempore amplius tria milia: quae & usque ad nostram aetatem perdurant.

añumerata sunt. Vniuersi populi numerꝝ fuisse antiquitus septies d cies centena miliũ:nũc haud pauciores esse ter decies cẽtenis milibus tradũt. Hæc extitit cã cur tradant priores ægypti reges magnis mirandisq; operibus ab se multitudĩe hoĩum cõstructis:ĩmortalia gloriæ eoꝝ monumẽta reliquisse:Sed de his posterius scribet diligentius. Nũc nili naturã regionũq; quas ĩterfluit sitũ:& ꝓprietatẽ ꝓsequamur. Nilus a meridie ad septẽtrionẽ fertur:ortus ex fontibus in extremis æthiopiæ finibus ad q̃ loca:deserta enim sunt:ꝓpter æstus intemperiẽ nullus aditus fuit. Maximũ omnium flumen cũ per uarias pluresq; ferat regiones:magnos flexus facit:quandoq; ad orientẽ & arabiã : quãdoq; ad occidenem & libyã fluens:Eius decursus ab æthiopiæ montibus usq; ad mare stadia duodecim ferme milia cum eius flexibus cõplectitur. Facit autem insulas in æthiopia cum plures alias tum maxime unam ĩsignem:nomine meroẽ. Vbi duorũ & uiginti stadiorum latitudinem habet. Ab inferioribus uero locis arctior est:cursu eius in duas partes diuiso:harum unam quæ in libyam defluit:uastæ profundæ absorbent harenæ. Que contra in arabiam fertur:in palludes ac stagna ingentia:quæ circum uariæ ĩhabitãt gẽtes flectitur ægyptum ingressus tum decem stadiorum:tum pauciorũ latitudine non recto cursu uarios flexus agit:& nunc orientẽ nũc occidentẽ uersus q̃ndoq; in meridiem contrario delatus cursu. Sunt montes ab utraq; fluuii parte ꝓtensi conualibus & angustis præcipiciis interiectis ĩq; magno ĩpetu lapsus rursus tanq̃ ui repulsus p campos fundit ad meridiem spectans usq; ad locum efficanum nomine:& naturalem deĩceps repetit cursũ. Tam insignis fluuius solus omniũ absq; fluctibus qetus ẽ & tranqllus p̃terq̃ cũ fertur ĩter cataractas. locus est latitudĩe stadiorũ decem. accliuis præceps in ãgustum clausus inter conualles ubi frequentia saxa scopulis similia aquam magna uertigine mirabiliq; allisam reflectunt. inq; contrarium cursum spumis agunt redundantibus. Quæ res stuporem aspicientibus præbet:Est enim ita uelox hoc in loco aquæ decursus ut sagittæ similis uideatur. Cum augetur aquarum incremẽto nilus. ideoque leniori cursu aqua supereminente scopulis quidam per cataractas nauibus uenti contrarii discedunt. Ascẽdendi nulla est facultas: ui fluminis omne hominum ingenium superãte. Cataractæ plures sũt: sed maxima in æthiopia atq; ægypti finibus sita complectitur fluuius ĩsulas plurimas sed præcipuã ĩ meroen in qua est urbs insignis ĩsulæ nomine:quã cambyses cõdidit:a matre eius denominatam. Huius insulæ forma scuti persimilis magnitudine superat cæteras nili insulas. Patet. n. longitudine stadiis tribus milibus latitudine mille ciuitates ĩ ea sũt plu

tesíſed cęteris nobilior meroeiab cuius uno latere libyam uerſus pluri-
mi arenæ cumuli cum ab altero ad arabiā poſitæ præcipitia montis inſu
lā cingūt.Effodiūtē m ea auꝝ argentū æs.ferrū:hebenū ſup fert lapidū
q multiplex genus. Tot autem nilus inſulas cōtinet ut ferme ſit incredi
bile. Nā præter eā locū quē a forma loci appellāt delta:ferūt alias quoq
in eo inſulas circiter ſeptingentas : harum quaſdam ab æthiopibus in-
coli miliumq in eis ſeri. Quaſdam ſerpētibus ac cynocephalis uariiſq
feris ſilueſtribus infeſtas.Ac propterea acceſſu difficiles.Nilus ī ægypto
ī plures ſciſſus partes eam formam: quā delta dicūt effecit:Profundiorē
fluuium reddit maris ingreſſus ſeptem hoſtiis in pellagus delatum.ho-
rum primum ad orientem uergit quod peluſiacum uocant : ſecundum
paniticum.Deinde mendeſium uocant phæniticū:ſebenniticum bolbi-
timū.ultimum canopicum: a nonnullis herculem nomiatum. Sunt &
alia hoſtia manufacta minime prætereunda. In eoꝝ quolibet urbs ſita ē
diuiſa flumine pontibus ab utraq parte exitus & cuſtodiis munita . Ab
oſtio peluſiaco foſa eſt opere ſumptuoſo ad arabicum ſinum : ac mare
rubrum ducta. Hanc primum a nechao ſammatichi filio agi cæptam.
Darius perſarum rex perficere aggreſſus imperfectam reliquit admoni-
tus a quibuſdam ſi locus interiacens effoderetur fore uti ægyptus omis
cum mari rubro eſſet depreſſior:abaquis mergeretur. Secūdus poſtmo
dum ptolomeus illā perfecit oportuniori loco foſſam ſūma arte efficiēs.
Hanc cum nauigare cuperet aperiebat: eam rurſus cū uſus eſſet claudēs.
flumen quod in foſſam defluit:a nomie auctoris ptolomæum uocāt.In
exitu ciuitas cōdita eſt arſinoe appellata.Ea quā deltam diximus : ſimilis
ſiciliæ formæ:ab utroq latere continet ſtadia ſeptingenta.& quinquagin
ta.Quæ uero eſt mari propinqua ſtadia mille trecenta. Ipſa inſula plu
ribus foſſis manufactis diuiſa.Agros habet fertiliſſimos egypti circūda-
ta enim flumine atq irrigua:tū fluuii incremento magnam ui limi efflū
dentis:tum cura incolaꝝ terram omnē quadam machina ab archimede
ſiracuſſie adinuenta:quam a figura coclean dixere:irrigantium multipli
ci fructu copioſa eſt.Nilus enī leniter fluens cū multā uariāq terrā ſecū
ferat quibuſdam in locis humilibus paulum ſtagnās regionē fructiferā
fertilemq efficit.Radices in ea multifariam naſcuntur guſtu uariū fru-
ctuum & olerum natura:quæ multum tum egenis cōferūt tum īfirmis
ad ualitudinem:non ſolum uero cibos uarios affatim præbet ad ſaturita
tem egenūbus:ſed aliis quoq neceſſariis ad uitam rebus non paꝝ cōfert
adiumenti:lotum præterea fert plurimum:ex quo panem cōficiūt ad ui
ctus egeſtatem ciboꝝ inſuper abundantius fert quod appellāt ægyptiā

fabam. Sunt & arborũ plura uariaq; genera quarum quædam perseæ di
cun turicibus dulcedine præstans a persis & æthiopia allatus quo tẽpore
cãbyses ea loca subegit. Sycomoꝝ uero aliæ, aliæ mora feruntialiæ fructũ
ficubus similem: quem cum toto ferme anno præbeãt non parui adiu-
menti uulgo exurientibus præstant. Vata: quæ inixaria dicunt circa nili
ostia nascunt quæ quoniam suauia sunt gustu tragẽmatis præbent lo-
co: conficiunt quoq; ex ordeo poculi genus citon nomine haud multo ĩ-
ferius sapore uini. Vtunt ẽt pro oleo ad lucernarũ usum liquore expres-
so ex planta: quã cican uocãt. Plura insup fert alia ægyptus uictui hoĩum
utilia. quæ singulatim ꝓsequi longum esset. Bestias nilus q̃ plures nutrit
forma dissimili ac natura: sed duo ꝑcipua: quæ admodũ ĩter se differũt.
Crocodilum & equum: hoꝝ crocodrilus ex minimo immẽsum aĩal eua
dit. Nam cum oua eius anserinis similia existant: ex his gẽitus pullus ad
sexdecim cubitorum magnitudinẽ excrescit longitudine uitæ hominis
ferme est: lingua caret: corpus mirabile natura munitum. Nam dorsum
eius uniuersum squamosum ẽ: duritie præcipua: ex utroq; oris latere dẽ
tes habet perplures: in quis duo maxime eminent. Non solum homĩes
comedit: sed & cætera terrestria aĩantia flumini appropinquantia ungui
bus grauiter discerpit. Morsu ẽ aspero tetroq;: ut qd dẽtibus laceret nũq̃
sanetur. Capiebat priscis temporibus hamis recenti carne apposita nunc
quandoque rete ualido: ꝓtout & quidam pisces quandoque instrumen
to ferreo ex cymba ad caput iniecto eorum ingens est multitudo in flu-
mine & stagnis propinquius: tum quia fæcunditate excedit. Singulis. n.
parit annis: tum quia per raro capiatur. Nam & a quibusdam accolarum
ut deus ueneratur & exterris est inutilis labor ob carnes sui malas. Arıl-
lorum fæcunditati natura salubri remedio obstitit. Animal caniculo per
simile schuemon. nam iuxta flumen belua parit. oua inquitens conterit.
Quod dictu mirabile est: nec oua comedens: neque illa sua utilitate: sed
natura duce ad necessariam quãdam mortalium commoditatem. Equi
uero quem uocant magnitudo haud minor cubitis quinq;. quatuor pe
dibus ungula more bouis fixa. Dentes ex utroq; latere tres habet. ultra re
liquas feras eminentiores autes caudam uocem equis similem. Reliquũ
corpus haud dissimile elephanto: pellis ẽ ultra cæteris beluis durissima.
Aquatilis ac terrestris bestia die quidẽ in imis aquis latet: noctu ĩ terram
egressus: tũ frumenta depascitur. fœnum destruens passim propinquas
agroꝝ messes. Fæcundissimũ ꝓle aĩal ut quod singulis annis parturiat. ca
pitur arte quadam hominũ illos tellis appetentium. Cum enim apparẽt
circunstant undiq; homĩes: uulnerantq; tellorum quæ alligãt funibus ia

ctu laxãtq; quoad exiguis factus capiatur. Carnibus est durissimis & ad
digerendum difficilimis. Interiora singula inutilia ad uescẽdum. Praeter
has beluas uarium ac multiplex piscium genus. Nilus affati praebet usui
non solum eius regionis incolis: sed externis quoq;: ad quos salliti deferũ
tur: utilitate cõmodisq; caeteros orbis fluuios excellit. Incrementum eius
ab solsticio icipiẽs aestiuo usq; ad aequinoctium semperq; nouum limũ
secum quaerens. Rigat tum cultas regiones tum incultas quanto tempo
re uelint agricolae. Aqua enim leniter fluẽte facile eam paruis aggeribus
arcent inducuntq; pro cõmodo terrae: tantam uero fertilitatem infert: &
agri colendi facilitatem: ut cum seuuerint: aut oues introducãt i cãpos ad
cõculcãda iacta sẽina: aut aratro leui terram subducãt: neq; nisi quattuor:
aut quinq; exactis mensibus: ad messem redeunte: breui tempore uberi
mos fructus absq; ulla pẽsa aut dãno reportent. Alibi agricultura magno
labore exercetur ac sumptu: Soli aegyptii minima ĩpẽsa labore tenui fru-
ges fertiles auferunt. Vineae quoq; eodem rigatae modo uino abundant.
Terra inculta pecori ad pastum relicta adeo exuberat herbis: ut oues bis
ĩ anno pariant: bisq; praebeãnt lanam. Incrementum nili aspicientibus ui
detur admirabile: incredibile audientibus. Solus enĩ inter reliqua flumĩa
adeo aetate crescit: cum decrescant caetera: ut totam inundet aegyptum: hy
me minuitur cum reliqua augeantur. Est aegyptus plana & campestris
cũq; urbes: uici agricolarũ mapalia aggeribus munita: quae inundationẽ d
uisent tanq̃ ciclades apparent aspicientibus. Terrestres beluae omnesq; ĩ
campis remanent suffocantur aqua: quae euadũt ad altiora confugiũt lo
ca. Pecora inundationis tempore ĩ stabulis reclusa nutriũtur a colonis ad
id antea preparato pasto: uulgus remissis operibus rusticis: ociosũ epu-
lis indulget ac uoluptati. Q uoniam plurima cura molestiaque urgebat
accolas nili iundatio: excogitata est in memphi quaedam incrementi
mensurandi a regibus obseruatio. Itaq; quibus id negocii demandatum
erat per epistolas urbibus uicisq; significabãt quot cubitis quot ue digiti
fluuius auctus esset. & simul quo tempore caepisset decrescere. quo mo-
do uacuus reddebatur ea sollicitudĩe populus: ĩcrementi magnitudĩe de
crementoq; notis. Vbertatem e uestigio ab inundatiõis modo notatis p̃-
oribus temporibus noscebant. Occulta inundationis huiusmodi causa
multos dubitare: tum philosophos: tum historicos: ac uaria sẽtire com-
pulit. De qua re paucis disseremus: ut neq; modũ excedat historia: neq;
ab omnibus adeo quaesita agitata quae res relinq̃uat intacta de nili ĩcre-
mẽto: de eius fontibus: de ostiis quibus desẽdit in mare deq; rebus aliis:
quibus maximis omnium: quae ĩ orbe sut á caeteris differat: Q uidam

ſcriptorum nihil auſi ſunt tradere licet quandoq; et de paruis,torrenti-
bus conſcripſiſſent.Alii cauſas reddere conati:pocula ſenſerunt. Nam q
ellanici cadmiq; & ecatai ætate fuerũt:omneſq; priſci illi ſcriptores ad fa
bulas declinarũt:Herodotus qui multarum conſcripſit hiſtoriam rerũ:
cauſam reddere uolens:ſibi ipſi repugnãt Xenophon Tuchydides quo-
rum hiſtoriæ ueritas comprobatur ægypti loca minime attigerunt. Eos
autem.qui circa Euphorum:ac Theopompum extitere præ cæteris:hæc
ſcrutatos deſeruit ueritas.Aberrarunt uero omnes non negligẽtia: ſed re
gionum ſitus ignorantia.Nam priſcis uſque Ptolomæum philadelphũ
temporibus nulli græcorum nedum ĩ æthiopiam : ſed ne.ægypti quidẽ
montes ita difficiles aditus periculoſique admodum ad æthiopiã erant
tranſcenderunt.Ptolomæus primus omnium cum græcorum exercitu
æthiopiam ingreſſus diligenter de ſitu earum partium ſcrutatus eſt. Ita
que locorum inſcitia errandi materiem priſcis ſcriptoribus. Nili fontes
locaque:ex quibus fluit:nullus ad hoc tempus ſcriptor neque uidiſſe ſe
dicit:neque audiſſe ab aliis:qui ſe aſſerent aſpexiſſe:ex quo res ad opinio
nes : & coniecturas peruenit Aegyptii ſacerdotes ab oceano qui orbem
circuit : nilum habere principium ferunt : nil afferentes certi :ſecundum
certa incertioribus ſoluentes . Rationes uero reddunt ĩ eodem fidem q
plurima indigeant fide. Troglodite : qui propter æſtum loca incolunt
eminentiora : uolgios uulgus appellat ainnt loca eſſe aquoſa eſſe e qui-
bus coniiciunt propter plurimos eius regionis fontes in unum confluẽ-
tes nilum effici : Meroen uero inſulam habitantibus :quorum opinio :
ſint eis locis propinquiores:ueriſimilior deberet uideri: adeo nili ortus
eſt incertus:ut ipſum aſtopon ideſt ortam ex tenebris aquam uocẽt.Ita
nilum ad locorum inſcitia cognominarunt. Nobis autem propius uero
uidetur:quoad procul ab omni figmento eſt alienum.Haud uero igno-
ramus herodotum: qui libyam: quæ ad orientem: quæ uero ad occidẽ
tem uergit interfluere nilum ſcribit arbitrari eos:quos uaſamoſos dicũt
diligentius nili ortum ſcrutãtes:ideoque tradere:ex ſtagno quodam ori-
ri perque æthiopiam ferri. Verum neque de libyis : quamuis uerum ſe-
qui uideatur :neque ſcriptori incerta afferenti fides eſt adhibenda . Sed
quoniam iam ſatis de fontibus curſuq; nili ſcripſimus:deinceps cauſas
incrementi diſcutiemus. Thales:qui ſapiens inter ſeptem eſt annume-
ratus tradit ſpirãtibus etheſiis nili curſum a mare reprimi :eoque aquis
excreſcentibus ægypti:quæ plena eſt :& humilis regio:inundationẽ ſeq.
Quæ ratio quamuis non nihil uideatur afferre tamen facile argui: nt

falsa potest . Nam si id uerum esset fluuii omnes flantibus ethesiis simi
li augerentur incremento: Quod quia minime accidit in reliquis orbis
partibus alia causa nerior quærenda est. Anaxagoras physicus incremen
ti causam dixit esse niuem in ethiopia liquefactam : Quod & eius disci
pulus Euripides uidetur sentire scribens nilum excrescere: cum ægypti li
quescãt niues: quæ ratio facillime potest refelli: cum pallam sit omnibus:
propter caloris intemperiem: aut in æthiopia niuem non esse: aut in eis
locis præsertim circa nili decursum gelu aut omnīo hyemē uigere. Quod
si quis in æthiopiam esse niuium copiam concedat tamen coniungitur
falsam eam causam uideri . Nam flumen omne niuibus excrescens au-
ram frigidam aeremque crassum reddit. At solus omnium nilus: neque
nebulas neque auram frigidam gignit . Herodotus nilum ait ipsa natu
ra esse talem: qualis sit incrementi tempore. Hyeme uero solem ad liby
am delatum attrahere ad se humorem: ob eamque rem præter naturam
eo tempore flumen decrescere: æstate uero abscedente uersus arctum so
le: cum græciæ: tum similium locorum fluuios accrescere minuiq;. Nō es
se igitur quo de nilo fertur admirandum : si æstiuo crescit tempore dimi
nuitur hyeme. Verum si hoc nilo accidat : ut solis æstu hyeme humidi-
tas attrahatur: & in reliquis quoque libyæ fluuiis id contigere necesse es
setut hyeme arefacta humore diminuatur . Quod cum procul a uero
sit: certe scriptoris error palam deprehenditur : Et enim græciæ : nō quia
sol longius absit: augentur hieme flumina: sed propter pluuias frequen
tes. Democritus abderites non meridiōali niue aquarum augmentum
fieri dicit: sicut Euripides Anaxagorasque senserat: sed septemtrionali. Ni
uium enim coacertuatam magnitudinem boreæ regionibus ait brumæ
congelatam tempore: æstate liquescere: Ideoq; eleuatis sursū uaporibus
multas densasq; nebulas circa montana tolli cacumina : quæ ab ethesiis
ad altissimos quales in ethiopia sunt montes delatæ: deinde ī pluuiam
uersæ magnos efficiant imbres : quibus ethesiarum tempore nilus auge-
af. Hæc opinio facile reiici pōt: si quo tpre flāt æthesiæ ppendas. Incipit
.n. crescere nilus solstitio æstiuo nōdū flantibus æthesiis . Cessat autē æq
noctio autūnali: iam olim his uētis quiescētibus. Quādo igit' ratio opi
nionē superat: laudandum est ingenium scribētis: sed haud quanq̄ adhi
bēda fides. Praetereo quod palam ē non magis ab arcto flare æthesias: q̄
ab hespero. Nō .n. boreas aut septētriōales uēti: sed qui ab æstiuo occidē
te flant: æthesiæ uocant'. Dicere autē hoc maxime circa æthiopiæ mōtes
cōtigere nō solum īprobādum est: sed etiam non credendum. Ephorus

recẽtiorem causam persuadere conatur: plurimum tñ a ueritate remotã. Ait enim ægypti terram omnem nili inundatione exaggeratam rarã aridamque naturã esse: In qua terræ hiatus maximis diuersisq; in locis existant. Ideoq; hyeme humiditatem omnem attrahere atq; in se continere quam æstate ueluti sudorem quẽdam quo flumen augetur emittat. Sed hic auctor nõ solum uidetur ægypti loca naturamq; nescisse. Sed ne eos audisse qdẽ qui scirẽt. Nam si ex ipsa ægypto nilus ĩcrementum susciperet: nequaq̃ in superioribus ĩundaret p saxa & dura loca fluens. Sed amplius sex milibus ex æthiopia delatus eodem est: quo añteq̃ egyptum ĩgrediatur ĩcremento. Præterea si nili cursus humilior esset raritate terræ a flumine superdictæ: impossibile uideretur hiatus: qui ĩ superficie forẽt tantam aquarum uim absorbere potuisse. Item si nili decursus humilior terra superinducta foret: superiores terræ hiatus esse cõtingeret: a quibus impossibile fieret tantum aquæ manare. Si uero superiorem tenet fluuius locum: haud est possibile ex locis depressioribus cõcauisq; sursũ ferri aquarum cursum: Quis unq̃ crederet fieri posse humores: qui ex raritate terræ affluerent: tantum incrementum flumini addituros: ut uniuersa ferme ægyptus inundaretur. Prætereo hanc rationem in raritate terræ exaggeratæ tantum aquæ contineri: mendacem deprehendi palam possẽ. Menander quippe fluuius plurimum terræ attulit asiæ regionibus p quas fluit: in quo nil simile nili incremento cõspicitur: Simili modo & in carnania achelous cephisus in boecia a phoceis descendens: non parũ eis oris terræ superaddidere: quæ coli posset. Ex quibus mãifeste deprehenditur scribentis error. Itaq; nullus ab eo ueritatẽ exq̃rat uidẽs eum ĩ paucis uera sensisse. Quidã in mẽphi philosophantes rationẽ huius incrementi reddere conati sunt magis: quæ non reprebendi: q̃ quæ probari posset. Nam orbem in partis tres diuidentes: unam esse aiunt quam nos incolamus Alteram huic & contrario sitam. Tertiam in thebis inhabitabilem solis calore adustã. Si ergo nilus hyeme cresceret certe a nostra zona ortum haberet: cum eo tempore apud nos pluat maxime. Verum cũ æstate augetur uidetur simile ueri in zona nobis opposita hyemem esse: eoque ingentem aquarum uim eo tempore manantem incremento causam præbere. Hac re nulli ad fontes nili accessus patere tradunt: quoniã in ex opposita zona ortus per inhabitabilem fluat: cuius rei testis sit aq̃rum nili præcipua dulcedo: cum per loca sole adusta decurrat quod causam præbet: ut dulcedine cætera exuperet flumina. tanquam caloris natura eum saporem flumini præstante. Sed huius sententiæ depulsio in prõptu est. Impossibile enim uidet ex opposito nobis orbe flumẽ si qd

terra rotunda existat:ad nos sursum ferri. Si quis uero conetur suis argu
mentis ueritatem euertere: natura ipsa rerum repugnant. Verum illi quo
recta sensisse uiderentur loca deserta incultaq; interposuere ne eorum sē
tentia manifesto argumento impugnaretur. Sed æquum ē qui aliqd ꝑ
comperto affirmant:aut certum suæ sententiæ afferre testem:aut eam ex
concessis principiis probare. Nam quomodo inter omēs fluuios nilus ex
illo orbe ad nos solus fertur? Et reliqua quoque flumina quemadmo-
dum in hoc orbe contingit ab eo fluere merito deberent. Dulcedinis ue-
ro fluuii causa quam afferunt:ratione penitus caret. Si enim caloris æstu
decoctus fluuius dulcedinem sortiretur:nequaq̄ gigneret aīantia neq; ua
rias pisciū ant ferarum species contineret. Aqua eni omīs a natura ignis
alienata nequaq̄ generat. Cum autem nili natura omnino huic contraria
existat:existimandum est eas incrementi causas nequaquam ueras esse.
Inopides chius tradit æstate aquas infra terram esse frigidas:calidas ī hy
eme. Hoc in puteis profundis planum ostendi quorum aqua:maximis
caloribus admodum frigida sit. Ingenti frigore calida:& nilo igitur meri
to accidere:ut hyeme paruus compressusque propter terre caliditatē con
sumptam cum ægyptus pluuia humiditatē existat:æstate uero cum ægy
ptus pluuia careat:terra minime aquam absorbente flumen nullo impe
dimento augeri. Huic quoque respōdendū est plures libyæ fluuios osti
is:& cursu nilo similes dissimili esse argumēto. Cū hyeme ipleat:q æsta
te sit exiliores. Ex quo arguitur nō recte sensisse auctorem. Agathargines
gnidius ꝓpius ueritatem accessit. Ait enim singulis annis per æthiopiæ
montes cōtinuos æstiuali solstitio usq; ad æquinoctium autumnale im
bres fieri:haud mirum nilum hyeme compessum secūdū naturam iis a
quis fluere:quas fontes subministrent: æstate uero propter imbres in-
crementum capere. licet autem hucusq; certam huius incrementi ratio-
nem reddiderit:non tamen nostra opinio cōtemnenda est. Multa enim
præter naturam fieri uidentur:quorum causas difficile est ad unguē no
scere. Nonnulla huic rei sunt argumento quæ ī aliquibus asiæ locis fiūt.
Mōtes & eni scithiæ caucaso contiguos ānis singulis: iam exacta hyeme
immensæ niues continuis pluribus ue diebus opplent. In oris indiæ q̄
ad septētrionem uergūt certis temporibus plurimæ grandies incredibili
magnitudine descendunt. Apud idaspem fluuium æstatis initio conti-
nui imbres pluunt. In æthiopia uero post dies aliquot idem contingit.
Non ergo procul a uero esse dixerim ex æthiopiæ montibus: quæ ægy-
pto adiacet continuos imbres icremētum fluuio præbere præserti cum
etiā barbari ea icolentes loca huic rei testimoniū ferāt. Si autem quæ de

nilo feruntur contrariam habent iis:quæ apud nos esse dicuntur:naturā non tamen propterea fides rebus detrahenda est. Et enim notum apud nos pluuias afferre uidemus. ethiopibus serēitatem: Et uentos quoq; boreæ in europa esse uehementes in illius uero regionibus remissos. Et de nili inundatione ne modum excedamus:hactenus. Quoniā hūc librū in duos:ne modum transgrederemur:partiti sumus absoluto priori. Secundus nobis ordinandus est. In quo de antiquis ægypti regibus:de iis quæ priscis tēporibus acta sunt:disseremus.

FINIT LIBER PRIMVS.I.S.In quo hæc continentur

Gesta regum ægypti usq; ad amasum regem.
De sepulchris pyramidibusq; ægiptii:quæ inter septem miracula annumerantur:& eorum conditoribus.
De legibus ac iudiciis ægiptiorum.
De annalibus diis apud ægiptiorum sacris:eorumq; cultu.
De moribus quos in sepeliendis mortuis seruant.
De græcis excellētibus doctrina uiris:qui eruditionis gratia in ægiptum profecti sunt.

VM primus liber propter ipsius magnitudinem ī duos sit libros diuisus:prior totius operis prohemiū cōtinet & quæ de mundi creatione. deq; prima omniū origine: ac de diis: quas ne sui nominis in ægipto cōdidisse urbes ægiptii tradant. Primum insuper hominum ortum. & eorum primorem uitam. Preterea honores immortalium & templorum ædificationem. Tum describitur ægipti situs & quæ de nilo præter opinionem feruntur: eiusq; inundatione: quid uero de eaū historia: tum philosophi sentiant:& in ea re scriptorum dissēsio. Hic autem liber continuato superioribus scribendi genere: priscorum ægipti regum ad amasum usque regem gesta continens: a primæua ægiptiorum uita initium summet. Priscis uictum ægiptiis herbas: ac palustres caules radicesq;:quas gustu experti comprobassent fuisse tradunt eaque agrostim dicunt:herba tum præcipua dulcedine. tum hominibus ac iumentis utile in primis usus. Eius utilitatis memores ad hoc usque tempus uiri:hac manibus decerpta deos orant existimantes hominem limosum:ac palustre animal eē sumpta cōiectura:tum ab eius humili naturaliq; ortu:tum quia magis humidis:q̄ siccis egeat cibis. Pisces deinde

secundum cibum ægyptiis fuisse tradūt:nilo eorum copiam præsertim
cum decrescens in alueum redit ferente:pecorum quoq; carnibus uescen
tes:quidam eorum pellibus pro ueste utebantur:Domos ex arūdinibus
conficiebant:cuius rei uestigia penes ægypti pastores permāsere:hucusq;
nulla alia nisi ex talamis facta habitacula probant. Hac uita plurimo tē-
pore exacta:postmodum aliis fructibus: i quis panis erat ex loto factus:
uesci cœperunt.Horum inuentionē:quidam ad Isidem:quidā ad anti-
quiorem nomine Menam referunt ægypti regem:At uero sacerdotes di
sciplinarum artiumq; repertorem mercurium fuisse tradunt. Eorum ue
ro:quæ ad uitam spectant reges.Q_ ua propter antiquitus non ad prici-
pānum progeniem ferebātur regna:sed ad eos:qui plurimum de homi-
num uita meriti uiderentur:siue ob communem utilitatem creante sibi
reges populo:siue ita in libris sacris contineretur.Eorum nonnulli fabu-
lantur deos pmū:& heroas ī egypto paulo minus decē:& octo milia re-
gnasse ānos.Deorumq; postremū eorum: isidis regno potitū:hoīes paulo mīus
annorum quīdena milia usq; ad centesimā atq; octogesimā olympiadē:
quo tēpore in ægyptum transcendimus regnante ptolomeo: qui nouus
est dionysius appellatus. Aegypti maiorem partē temere reges indigen
tes:pauca æthiopes:persæq; ac macedones. Aethiopes quatuor:non con
tinuis:sed diuersis temporibus regnarunt ānis ferme sex & trigīta.Persæ
duce cambyse rege:qui ægyptum armis subegit:ānis centum triginta qn
que:quorum insolentiam crudelitatemque atq; in deos patrios impieta
tem damnantes ægypti ab eis postmodum desceuire.Postremi macedo
nes:& qui ab eis manarunt.ānis ducentis septuaginta sex ægyptiis impē
tarunt.Præter hos temporibus reliquis ægyptii omnes regnum tenuere
uiri quidem quadrigenti septuaginta mulieres quinq;:Q_ uæ omnia sa
crorum librorum monumētis sacerdotes a priscis illis tēporibus scripta:po
steris reliquerūt cuiuslibet regū magnitudinē naturā mores: ætatē gesta
scriptis mandātes. Nos autē cū de quoq; singulatī tradere longū nimis
supfluūq; esset:q; iis:quæ digna memoria uidebunt:contenti historiam
cōtexemus.Primū post deos in ægypto regnasse ferunt Menam: qui po-
pulos colere deos:sacraq; his facere:mēsas illup:& lectos sternere docuit:
delitiis assuefaciens & cultiori uitæ.Q_ ua ex re multo post tpre gnē fa-
ctum uecchoridis sapientis patrē dicūt in arabiam cū exercitu pfectum
cōmeatu in locis desertis atq; asperis deficiente coactū esse cibū uilē ab
idiotis:qui forte occurrebant sumere.Q_ uo lætatum:cum pter modum
suauis uisu esset:despexisse aiūt atq; abominatum esse qui primus regū
sumptuosiori cibo esset usus.Adeo aūt sibi tum cibus tum potus: tum

lectus hūilis cordi fuit:ut hoc i libris sacris inscribi impetrarit:ac thebis i templo iouis poni. Eam causam ferūt:cur nulla menæ gloria aut honor ad posteros manarit. Huius regis deinceps progenies:regnum tenuit:q̄n quaginta duo reges annis mille & quadraginta:a quibus nil memoria dignum prodit. Busiris deinde octo:q; ab eo posteri regnarunt:quorū ultimus. Busiris quoq; nomie ciuitatem cōdidit magnam. solis urbem ab ægyptiis:a græcis uero thebis appellata:cuius mœnia centum q̄dragīta:sit stadia ambitu cōplexa. Eā magnis ædificiis ac speciosis deorum templis: aliisq; ornamentis pulcherrimis exornauit. Simili modo & priuatorū domus usq; ad quartam aut quintam contignationem construxit. Ciuitatē insuper omnem:omnium non ægipti solum: sed aliarū orbis oium reddidit fœlicissima. Huius urbis propter eius potentiā excellentiamq; ubiq; diffusam & poeta meminit:ingens ægipti thebas ornatas ædificiis: i q̄ centum sint portæ:inq; earum qualibet custodes ducētos excellere equis & curribus. Quidam asserunt nō cētū portas fuisse ciuitatis:sed plures egregiasq; templorū portas a quibus centum sint: tanq̄ plurimarū portarum dicta. Ex ea uiginti milia curruum ad bellum prodire:receptacula quoq; equorum centum quorum singula supra ducētos equos capent: Iuxta flumen inter memphim ac thebas libiam uersus fuisse aiūt. Eorū q; etiam nūc uestigia monstrari. Non solum uero hunc regem. sed & qui post eum regnarunt: multa accepimus ad huius ciuitatis amplitudinem atq; ornamenta contulisse. Dōis præterea decorasse pluribus:aureis:argēteis:eburneis:statuis insuper colossorum instar:atq; obelisco ex unico lapide factis:ut plane constet nullam sub sole urbem ita fuisse exornatam: ex quatuor enim templis pulchritudine magnitudineq; admirabile constructis:unum erat āntiquissimum:cuius circuitu stadiis tredecim pateat Altitudo cubitis quinq; & quadraginta:muri latitudo sit pedum quatuor & uiginti. Respondere huius templi magnificentiæ aiunt ornamentorum cultu:quamuis magna impensa sit & mirando opere constructum. Ea structura usq; ad posteriora permansit tempora. Aurum uero & argētum ebur & lapidū sūptus atq; ornatus a persis ablata: quo tēpore cambises ægiptiorum templa combussit. Transtulisse quo in asiam ab ægipto ferunt non solum ornamenta rerum plurima:sed & artifices: quorū opera regiæ insignes:tum in persepoli:tum in susis:tum i mediis sint cōstructæ: Tantam pecuniarum copiam in ægipto fuisse tradunt:ut ex incendiis quæ omnia absumpsere. inter cætera parum licet quid auri: q̄d tamen ultra trecenta talēta sit pensum:affluxerit:argenti uero duo milia & trecenta. Sepulchra quoq; regum priscorum mirabili opere & quæ mi

nime æquari a posteris posse fuisse aiunt: Referunt sacerdotes septem & quadraginta sepulchra regia: quorum usq; ad ptolomeum lagum decē & septē tantum superarent in eorum libris scripta cōinueniri: & eorum ēt plurima: quo tempore ad ea loca accessimus: corrumpta erant olimpiade cētesima atq; octogesima. Nō solū uero ab ægiptiis sacerdotibus hæc tradūtur: sed græci quoq; plures: & ī his hecatheus: q ptolomæi lagi tēpe thebis pfecti historias ægiptias scripsere: nobiscū sētiūt. de prioribus enim regum sepulchris in quibus traditur Iouis pellices fuisse conditas recensens singula regis monumentum: qui Simandius dictus est: fuisse tradit stadiorum decem. Cuius aditu porta erat uario lapide constructa. Et huius longitudinem duorum iugerū: altitudinē quoq; & q̄draginta cubitorum fuisse ait. Post hāc ingredientibus aderat lapideum pistilū q̄dratum cuius singula latera iugera quatuor cōplecterent᷑. In eo p columnis aīalia erāt sita ex unico lapide decem & sex cubitorum ad antiquam formā fabricata. Textura omnis superior tecti cōfecta ex lapidibus duorum passuum latitudine uariisq; stellis ceruleis ornata. Ex hoc deinceps alter erat aditus: & in eo porta priori similis sed sculptura uberiori. In ingressu statuæ tres positæ erāt īgentes unici lapidis Mēnōis opus. Harum una sedēs: cuius pedis mensura septē excedebat cubitos: cæteras ægipti statuas magnitudine superabat. Duæ præterea usq; ad genu: altera a dexteris: altera a sinistris filiæ & matri minores positæ. Hoc opus nō solum magnitudine cōspicuū: sed arte mirabili & lapidum natura excellēs fuit: cum ī tanta mole neq; fissura quępiā: neq; macula inesset: Scriptum erat in eo Rex regū simandius sum. Si quis qualis fuerim: & ubi iaceā nosse uelit meorum aliquid operum exuperet. Esse quoq; & aliud signum mātris ferunt unico lapide cubitorum uiginti: habens supra caput regias tres: quæ ostēderēt filiam uxoremq; se & regis matrem fuisse. Post hanc portā & aliud erat peristilum nobilius superiore sculpturis uariis: in quis bellum erat cōtra bactriāos: quibus regis filii īperabant desciscentes: ab eo gestum: hos aduersus: quadringētis milibus peditum: equitum uiginti: in quatuor partes diuiso exercitu: cum profectus esset: prima muri pars obsidionē urbis sculptā cōtinebat: ab ea parte: qua fluuius muros abluit. Rege deīde cum parte hostiū cōgresso: leo una cū eo inita pugna hostes ī fugām uerterat. Scriptores q̄dā uerā historiā fuisse leonisq; opa domi enutriti regem in pugna uti solitū ad uictoriā ferunt. Alii ob fortitudinē corporis præcipuam leonis similitudine: corporis animiq; uires ipm ostendere uoluisse. Secundus paries sculptus erat captiuis absq; pudende manibusq; a rege ductis: quæ nota erat illos esse animo uiles: & corpore imbeciles. Tertium

latus sculpturis uariis picturisq; decoris:regis sacrificia triumphumq; de uictis hostibus continebat. In medio peristili latere statuæ iacebant duæ īgētes ex unico lapide cubitorum septē & uigīti:ad quas tres ex pistolo aditus patebāt. Has ꝑpe:domus erat colūnis suspēsa cuius latus quodlibet duo iugera cōplectebat. In ea statuæ ligneæ positæ haud ꝑuo nūero repsentātes:tū eos q de re dubia disceptarent:tū respiciētes eos:qui ī iudiciis sētentias ferrēt. Hi ab una muri pte sculpti triginta nūero erāt & ī medio iudicādi ꝑncipes:cuius a collo suspēsa ueritas penderet & oculis esset sub clausis librorū cumulo circunstāte. Hæ imagines præse ferebāt iudices integros esse debere:prætorē solā inspicere ueritatem. Dehinc deambulatorium erat domibus plenum īq; eis diuersa epularū genera suauia gustui præparata. Scuptus deinde eminēs cæteris rex uariis coloribus:aurum atq; argentum quæ ex aureis argēteisq; metallis annuati cæpat:deo offerens. Inscriptæ quoq; sūma erat oīs ī argentū redacta:minæ terdecies tētena & ducenta milia miliū:Sequebatur dehinc sacra bibliotheca: ī qua scriptum erat animi medicamentū. Erant deinceps ægypti deorum oīum imagines. regis quoq; dona ferētis:quæ cuiq; cōpeterent deo:ostendens insup & osiridem posteriores teges:tum in deos cultu: tum īter homīes iustitia : plurimū uitæ mortalium ꝓfuisse:pene bibliothecā domus sita erat egregia in:qua uiginti essent iouis & iunōis lectisternia. Regis īsup statuæ:ubi & regis corpus sepultum uidebatur. Hanc circū astabant plurima habitacula : in quibus picta cernebātur aīantia ægyptia singula sacris apta oīa sepulchrū uersus ascendentia. Circuibat monumentum aureus circulus cubitis trecentis sexaginta quinq; unius cubiti spissitudīe. In quo descripti erant p singulos cubitus dies anni & astrorum ortus atq; occasus:quæ ea secundum ægyptios astrologos obseruata significarent. Eum circulū ferunt & cābyses & persæ quo tempore ægyptiis imparunt ablatū. Hoc simandii monumentū nō solū cæteris omnibus sumptuosius:sed & artificio excellentius fuit:thebei quidē se antiquissimos oīum ꝓfitent:ꝑmū quoq; philosophiā:ac astronomiā ab ipsis repertas. Seq; a regionis situ adiutos ad cognoscendos orientium ac occidentiū astrorū motus. Insup & menses ab eis:& annos esse institutos. Dies non secundum lunam sed secundū solem metiuntur triginta dierū mensem conficientes. Quinq; autem dies:& quartū duodeci mensibus adiungentes anni cursū perficiunt. Intercalares menses non interponūt: neq; dies subducunt:sicut & græcorum quidā. Solis & lune defectus diligenter scrutati sunt Ex qbus multa futura prædicere cæperunt. Ab huius regis ꝓgenie ꝓfectus postea:Ogdous:q uchoreus cognominatus est. Memphim cō-

didit ābitus stadiorū:cētum:& quinquagita:urbem omniū ægypti præ-
clarissimā opportuniori totius eius oræ loco.ubi nilus in plures scissus p
tes efficit formā deltæ.Quo fit ut tanq̄ in nili claustro posita aditū præ
beat:prohibeatq; ad supiora loca nauigantibus.Vrbs munita est: ac opti
me sita:nā fluente iuxta eam nilo ād cohibendam aquarū iuundationē
uersus notū aggeres ingentes opposuit:& incremento fluuii præsidium:
& aduersus hostes:qui a terra irent munimentū: a partibus cæteris uudi
q; effosus est lacus ingens ac pfundus: q supabundātia fluminis in eum
dilata:ac locis urbi uicinis:excepto aggere:aqua repletis urbem effecit mu
nitissimā.Talem igit̃ eius urbis conditor loci opportunitatē elegit:ut po
steri reges ferme omnes relictis thebis & regiā: & habitationes in ea ædi
ficarint.Quapropt̃ deinceps diminuta thebarum magnificentia:aucta
Memphis usq; ad alexādri macedonis tēpus. Iu urbem sui nomis iuxta
mare condidit:in augmentum:cuius postea reges ægypti omnes incubu
erunt.Hanc ciuitatem quidā deoꝝ donis plurimisq; decoris rebus adeo
exornarūt:ut prima apud quosdā:aut secunda in orbe habeatur. Sed de
hac sepatim posterius dicet̃.Memphis cōditor post structū aggerem stā
gnūq; effossum regiā ædificauit haud inferiorē reliquis:quæ alibi condi
ctæ sunt Supiorum uero regum magnificentia atq; ornatu īparem: ægy
pti sane omnino paruifaciendū præsens uitæ tempus esse putant.Futu-
ri uero gloriā:quæ uirtute cōparatur maximi extimādū.Domos nostras
diuersoria appellant tanq̄ breui tempore a uobis inhabitādas:Defuncto
rū sepulchra sempiternas domos:quoniā apud īferos īfinitū sit tempus
uocant.Ideo domus ædificandæ curam cōtemnūt. Circa sepulchrorum
magnificentiam sūmū studium operamq; ipendunt.Memphi quidam
a conditoris filia denominatam uolunt. Eius amore fabulant̃ nonnulli
captum nilum fluuium tauriq; forma compressisse mulierem exq; ea ge-
nitum:quem ꝓpter uirtutem incolæ ægyptum dixere: a quo & regio sit
omnis denominata.Hic cū regnū cæpisset perhumanus ac iustus fuit i
q; singulis excellens.Qua ex re comprobata ab omnibus eius ergā sigu-
los beniuolentia:hūc honorē uonminis sortitus est. Hoc defuncto rege
duodecima post eum proles egypti regnū possedit nomine muris:ædifi
cauitq; in Memphi boreale propyleum opus reliquis excellētius.Supra
ciuitatem decem stadiis lacū effodit:miranda utilitate magnitudine ope
ris incredibili:cum pateat ambitu stadiis tribus milibus sexcentis.Profū
dum eius quibusdā in locis sit ulnis quinq̄ginta: ut qui rei magnitudi-
nem aduertat.Eius in omnes ægyptios beneficentiā regisq; prudentiam
nullis pro meritis satis laudare possetnam cum nili icerta sint ictemēta.

& ab eoꝝ mō fructus terra præbeat.lacum hunc effodit aquæ inundātis receptaculum.ne cum supra modū excresceret stagnātibus præter sol litū aquis limo superfluo patria inutilis redderetur.ne ue ex dfectu aquæ fructus ex siccitate periret .Fossā uero a fluuio duxit ad lacū stadiis octoginta q̄n q̄uagenis latitudine:Per hāc fluuii aqua & recepta & prohibita p̄ber agricolis fertilitatē.Nūc apto ore fossæ:nūc clauso iuxta incrementi modū:nō absq; magna īpensa.Cum q̄nq̄ginta talentis opus sit siue claudere siue referare os fossæ uelit.Permāsit hoc stagnū summa ægyptiorū utilitate usq; ad nostrā ætatē a cōditore Miride appellatum.Relictus ē a rege:q̄ eum effodit ī eius medio locus in quo sepulchꝝ ædificauit duobus sup īposit̄ pyramidibus altitudine stadii:una sibi altera uxori. Sup his statuas quoq; duas lapideas collocauit ī throno sedentes:existimans his operibus relinquere suæ uirtutis memoriā īmortalē.Vectigal pisciū q̄ ī stagno capiebant:uxori concessit:tum ad unguētoꝝ usū tum ad reliquum corporis.Id talenti argentum singulis diebus pēdit.Tradunt duo & uiginti pisciū gēnera in eo esse Tantāq; eoꝝ capi multitudinē ut abū de præbeāt his ēt cū plurimi sint q saliendis piscibus opam p̄bent:post Miridem prole septima.Sesoosis rex factus superiores omnis gloria & rerum magnitudine excessit:Sed quoniam de huius regis gestis:non solum græci scriptores:sed etiā ægypti sacerdotes:& q̄ cātu eius laudes ornant:nō eadem sentiunt.Ex his tum quæ supersint uestigiis:tum in q̄bus scriptores conueniunt similiora ueri conscribemus.Post eius ortum pater decoꝝ ac regium opus aggressus est : Nam ex tota ægypto omnibus:qui eadē die q̄ filius nati erant:infantibus cōgregatis: nutriri educari ac singulos eadem disciplina exercitioq; erudiri fecit:existimans hoc pacto simul educatos atq; instructos tum amitiores inuicē:tum audentiores:melioresq; in bello fore:Hos continuo usu ad maioꝝ patientiā exercebat.Nō eni licebat alicui cibum:priusq̄ cursu centum octoginta stadia cōfecisset capere:quo exercitio omnes uiri euaserant & robusto corpore & aīo præstantes.Primum Sesoosis in arabiam cum eoꝝ qui simul nutriti erant exercitu a patre missus assuetusq; uenatui ac cibi potusq; abstinentiæ omnem eam gentem subegit liberam antea & seruitio insuetam.Deinde in libyam profectus:maiorē eius partem īditionem adhuc adulescētior redegit.Defūcto patri cum in regno successisset:rebus ab se gestis elatus adiecit aīum ad imperium orbis.Dicunt q̄dam a filia illum a thyrtia ad monarchiā hortatū eāq; īgenio ac prudentia prestantem dō cuisse patrem facillime ex eo exercitu imparē omnibus posse.Alii eam ferunt diuīatiōis peritā futura:tum cælestibus signis.tum sacrificiis nosse.

Asserunt & plures patri post natũ Sesoolim: i sõnis uulcanũ prædixisse i fantẽ genitũ toti orbi ĩperaturũ: Eãq; fuisse cãm: cur filiũ cum coæuis: ut di ximus pueris instituerit assuefeceritq; regiũ eruditioni: quo dignior esset q̃ ĩperio potiret. Sed iã uir factus cum di ꝑditionẽ nosset: magno animo parauit exercitum. Verũ ĩ primis: quo facilius optata ꝑficeret: sibi oĩum ægyptiorũ beniuolẽtiã cõciliauit: ut & milites pro eorũ ducibus ad oppe tendã mortẽ ꝓmptiores redderet: & q̃ in patria reliq̃ essẽt nouis rebus ab stinerent. Oẽs uero beneficiis affecit. Hos donauit pecuniis: alios agris nõ nullos remissione pœnæ singulos oratione: & humãitate deiunxit. Oẽs q̃ in rege deliq̃rant dimisit ĩpunctos. Ob æs alienũ uictos magna hæc mul titudo erat soluit. Aegyptũ oẽm in sex: & trigĩta regiões (quas leges dicũt) diuidẽs cuilibet prætorem: q̃ & tributa regia exigeret: & ꝓ regionis uarie tate cõmodoq; omĩa exquireret præfecit ex robusto milite exercitum ele git: quo animi cõsilia perficeret. Fuere copiæ pedestres milia hominum sexcenta: equitũ milia quatuor & uiginti. Currus bello apti octo milia: & uiginti. Deinde uãrios duces ex his: qui unã secũ nutriti erant exercitui ꝑ posuit uiros exercitatos bello & a pueris uirtuti deditos. Hi erant nume ro amplius mille septingenti: fraterna oẽs mutuaq; erga regem beniuolẽ tia. Q uibus distribuit agros fertiles: ut rebus necessariis fulti nullaq; du cti ĩopia liberius militiæ uacarent. Preparatis ad bellum rebus ꝑmum æ thiopes q̃ ad meridiem spectant aggressus uictos acie tributum pendere cõpulit ebenum aurũ: & elephantorũ dentes. Deinde ad mare rubrũ classe quadrigentarũ nauiũ missa: Primus oĩum lõgis nauibus usus: & ĩsulas oĩs eius oræ sibi subdidit: & ꝑtes maritimas usq; ad indos subiecit. Asiã quo q; oẽm pedestri exercitu deuicit: neq; solum ꝓuĩcias expugnauit ab Ale xandro postmodum subactas. Sed & gentes quasdam: ad quas nũquã Alexander accessit. Nã & gangen transiit & uniuersam mediam usq; ad mare occeanum pagrauit. Scytharũ quoq; gentẽ ad thanaĩ usq; fluuium: & q̃ europam ab asiã diuidit ꝑtransit ibi multis ægyptiis iuxta meoti pa ludẽ relictis: colchorũ genti originem ꝑbuit. Hanc nationem ab ægyptiis manasse argumento esse dicunt: q̃ apud eos pueri ægyptiorũ ritu circũ dantur: priscũ morem quem & iudei sequuntur colonia seruante. Asiam quoq; reliquã sibi parere coegit Cycladas ĩsulas maiori ex parte potitus est: transcendẽs in europã oẽmq; thraciam pertransiens periculum exerci tus subiintum propter ĩopiam frugũ: tum locorum asperitate. Finẽ expe ditionis in thracia statuens multis in locis ab se deuictis colũnas erexit in quibus ægyptiis quas sacras dicunt literis scriptum extat. Hanc ꝓuĩ ciam armis subegit rex regum princi pãtium Sesoosis. Columnam ĩsup

ſtatuit:ī bellicoſis q̄dē ab ſe ſuparis gētibus: hōis pudēdā. In his uero q̄ eſſent ībelles ac timidæ muliebria habentē ſculta: a poriori hōis pte gētes ab ſe deuictas oſtēdens: in locis quibuſdā ſtatuā ſuā lapideā eat qua tūc erat: ætate reliquit: arcum & iaculum tenēte ſupra q̄tuor cubitorū magnitudiem. Ipſe cū ſūma hūanitate erga oēs ſubditos uſus eſſet omiſſa poſt nouem ānos armoꝝ cura: ſtatuit ſingulas gentes quotānis ad ſe dōa in ægyptū ferre. Cum oībus deinceps ꝑ magna uiſetat: captiuis ſpoliiſq; deuictaꝝ nationum in patriā rediens: maximis ab ſe rebus geſtis: & quæ ſuperioꝝ acta excederēt: templa deū oīa ægypti dōis īſignibus ac ſpoliis hoſtiū ornauit. Milites quoꝝ optīa ī bello opa uſus eſſet ꝑ meriti dōauit Neq; ſolū ex hac expediōe ditati rediere milites: ſed & ægyptus uniuerſa maxīa rerū copia utilitateq; cumulata eſt. Fine bellis īpoſito militibus quoꝝ ſpectata ſibi uirtus erat: q̄ pta erāt cōceſſit. Ipſe gloriā ſempit̄nam appetens magno ſumptu opa ꝑmulta edidit: & ſibi īmortalē laudē cōpās: & ægyptiis ī poſterū ſecuritatē. Primū a diis incipiēs in ſingulis ægypti ciuitatibus templum ei deo cōſtruxit: quem ꝑcipue tolerent. Ad eorū ſtructurā: nō ægyptioꝝ: ſed q̄ cæperat: ſeruitioꝝ opa uſus eſt. In omībus uero īſcripſit templis: nulli ægyptio ad id opus ſe grauem fuiſſe: Aſſerūt autem ſeruos babylonios opeꝝ labore calamitateq; ptesos: a rege deſciſtentes cum pene orā fluminis conſcendiſſent bellum ægyptiis mouiſſe Tandē aſſignat ſibi: quos cæperant agris cōdidiſſe urbē: quam a patria babyloniā dixerunt: Eadem ex cā & appellatā troiā ferunt etiā nunc iuxta nilum ſitam. Nā cum Menelaus ab ilio ad ægyptum tum captiuoꝝ manu nauigaſſet: troiā ab eo d̄ficientes cum ipſo aliquādiu pugnarunt: quo ad data libertate urbem condidere patriæ nomē ſortitā. Haud uero inſcius ſum Etheſiā gnidum diuerſa d̄ his ciuitatibus ſcripſiſſe. Illos uidelicet q cum Semiramide ad ægyptum penetraſſent: has ab ſe conditas urbes ſuoꝝ noīe appellaſſe. Sed de his ueꝝ ſcrutaci difficile eſt. Nos q̄ ſcriptores tradiderint: rettulimus: quo poſteri uerum iudicium ſequi poſſint. Per multos inſup ac magnos erexit: Seſooſis aggeres: in q̄bus ciuitates: q̄ in humili ſolo erant: conſtruxit: quo hoīes pecoraq; ab nili īundatione: tuta redderentur. In oī uero ora: q̄ a mēphi ad mare ſpectat: freq̄ntes a fluuio duxit foſſas: quo fructibus breuiori itinere faciliuſq; īuectis: maior rerum copia eēt. Quod uero maximum fuit muniit & ea loca quibus ad ægyptum patere hoſtibus īgreſſus poſſet. Antea potior fere ægypti pars omnis aditu facilis propter frequentes a fluuio ductas ab eo foſſas munitior difficiliorq; acceſſu poſtmodū facta eſt. Duxit & murum ab eo latere ægypti: quod orientem uerſus ad ſyriam atq; arabiā ſpe

ctam a pelusio usq; ad solis ciuitatẽ p desertum stadiis mille & quīgenti: Nauem ex cedro fecit ducentoꝝ octoginta cubitorum longitudīe deauratam: exterius: interius uero deargentatã: quã dono obtulit deo: qui maxime thebis colitur. Duo p̄terea obeliscos ex lapide duro: utrunq; altum cubitũ cẽtũ uigītiũ qbus tũ īperii tũ magnitudīem: tum multitudinẽ uectigalium descripsit: addidit & quas subegit natiões. Memphi in uulcani templo suas & uxoris lapidis unius statuas: altitudine cubitoꝝ triginta: filioꝝ uero uiginti ob hãc rem collocauit. Cum dimisso exercitu ægyptum reuertisset: ac circa pelusium uacuus bello laxaret curis aīum: fratẽ ei apud se cum uxore ac filiis cenanti insidias parauit. Nã illis post cibũ a uino qescentibus: lignis aridis ad id antea occulte præparatis ignem ĩ cubiculum noctu iniecit: Increbescente flãma: q̃ ad curã regis positi erãt sublato more ebrioꝝ clamore: regem excitarunt: qui ãbas extendens manus: salutẽq; filiis & uxori: deos orans illesus præter opinionem. cum saluus flãmam euasisset: tum cæteris diis: tum maxime uulcano: ut liberatori uota persoluit. Cum multis ac præclaris facinoribus nobilitatus esset: tũ id magnificentissimũ ẽ habitum: q; cum nationes tũ ab se deuictæ: tũ hi, qbus regna tradiderat duces quoq; quos diuersis præfecerat prouinciis præstituto die in ægyptum uenientes ei dona offerebãt. Hos suscipiens benigne: aliis q̃dem in rebus uario honore afficiebat. At si quãdo aut ad templum aut p urbem accederet: q̃tuor ex eis loco equoꝝ currui iunctis: ostendebat: cum cæteros oẽs reges ducesq; p̄clatos bello superasset nullos sibi neq; uirtute: neq; rebus gestis esse cõpãdos. Et sane rex iste uidetur omnes qui unquam regnassent. tum rebus bellicis: tum ergã deos munificentia: tum uero operibus ab se in ægypto cõstructis anteisse. Annos tris & triginta cum regnasset ex optato uitam deficientibus oculis finiuit. Cuius uirtuti aut facile reperitur dignũ nomẽ. Vir magni animi: neq; solum sacerdotibus: sed uniuersis egyptiis admirabilis: cũ eadem aĩ magnitudine: qua opera effecerat: & mortem appeteret. Adeo autem diuturna eius gloria ingensq; ad posteros manauit: ut cum multis postea sæculis. psis ægypti imperium tenentibus: Darius Xersis pater uellet ĩ mẽphi suam ante Sesoosis statuam ponere: princeps sacerdotũ publice contradiceret: asserens illum nondum Sisoosis operã æquasse. Quod respõsum haud quanq̃ ægre ferens rex sed lætatus admodum libertate loq̃ndi: se curaturum inquit: ut nihilo illius uirtute: si tantũdem uiueret esset inferior: hortatusq; est ut ætatis eiusdem conferret gesta id uerum argumentũ esse uirtutis: Defũcto Sesoosi eius filius regnum capiens assũpto patris nomine: nullã in gloriam paternam est imitatus: sed eodẽ quo pa

ter afflictatus est. oculis enī captus siue ,ppter cōmunē patris naturā: siue (ut quidā fabulanť),pper īpietatē erga nilum:cuius cursum iaculatus ē: coactus est ad deos auxilium confugere:et plurimo tempore uariis per actis sacris ad placanda numina:nulla ope adiutus est. Decimo post āno responso ei reddito:ut placato deo qui in heliopoli colete:faciem mulieris īspiceret:quæ nullum nisi proprium nosset uirum:ab uxore propria incipiens:cum multas expertus esset nullā repperit incorruptā pter hortulani cuiusdā restituto uxorem ræpit. Reliquis omīs in uilla quadā uiuas rōbussit. Quem locū postea ægyptii sacra in glebā uocitarunt. Deo aūt heliopolis gratia secundum oraculum acceptū reddens: duos erexit unius lapidis obeliscos latitudīs octo altitudinis cubitoꝝ cētū. Post hūc plures reges nil memoria dignum gessere. Tandem Amasis quidam regnauit uiolentius q̄ cæteri. permultos præter æquum pœna affecitalios fortunis spoliauit:in oēs īpotens ac superbus. Tolerata est eis crudelitas: cum ulciscendi locus non esset quoad Actisanes æthiopum rex in ægyptum contra eum descendit. Tunc odia occulta erupere:& cum multi ab eo desisserent:rege capto egyptus in dicionem æthiopum cessit. Actisanes fortunā capti regni humaniter ferēs:summa æqtate ægyptiis imperauit: Latrocinia nouo more compescuit. Sontes neq; morte plectens. neq; liñquens impunitos. Eorum iudicio constituto reos oīs in unum cogēs:mici sententia dānauit. amputatis enim naribus in ultima deserti ire cōpulit:ubiq; ciuitatem condidit:ab excisis nasis rhinocieram appellatā: Ea ī ægypti arabiæq; finibus haud procul a mari sita:omībus uitæ cōmodis caret. Nam omīs uicina regio salsa est intra urbis mœnia unicus est puteus:& is inutilis:ut pote aqua amara gustu. Hos aūt eo ī loco posuit:ne suis moribus uicinas gentes inficerent: ne ue eorum erga reliquos iniuriæ essēt occultæ:sed ut tanq̄ in oram desertam relegati:omni re egētes rogēte necessitate sibi uictū exquirerent. Fissis itaq; calamis: quos ex uicinis agris collegerant longa sibi retia fecere. Quibus iuxta littus per plura stadia dispositis. ex captis coturnibus:nam magnus earum numerus in littore ad capiendos pisces uersatur uictū sibi compararūt. Eo rege defūcto ægypti regno sibi uēdicato regē ex suis crearūt: Mridim noīe:quē nōnulli maronē cognomināt uirum mīme bellisaptum. Is sepulchrū sibi construxit:quod labyrintus appellatur. Rem mirandā ,pfecto:nō tantū operis magnitudine:q̄ntum arte ad imitandum difficili. Nam ingredienti bus aut facile regressus datur:nisi duce itineris experto. Ferunt quidam Dædalum ad ægyptum penetrantem admiratum huius operis artem:similem increata regnāti. minoi construxisse. in quo fabulanť extitisse mi

notaueꝝ. Sed cretẽsis labyrintus defecit. siue opera hominũ siue tpre cor-
ruptus. Aegyptius uero usq; ad nostra tempora integer manet. Defũcto
rege post quintum genus: cum ægyptus rege careret: ex dignioribus qdã
in regem assũptus est: quem egypti Cætea: græci Protheũ appellãt. qui illi
aci tempore extitit. Hunc artium peritũ fuisse traduntut in uarias se for
mas uertere solitum: ut nunc animal. quãdoq; arbor aut ignis: aut q̃d ali
ud uideretur. Quæ eadem & sacerdotes de illo scribunt. Harum reꝝ co
gnitionẽ continuo ex astrologorum ac sacerdotũ usu rex ẽ affecutus. Cõ
suetudo antẽ regibus tradita: græcis causã huiusmodi trãsmutatiõis figẽ
di præbuit. Nam ægyptiis (mos erat) regibus: aut leonis: aut tauri: aut dra
conis priorem partem in capite ferre insignia principatus. Quãdoq; ue
ro arborẽ: aliquãdo ignẽ: quandoq; redolentiã supra caput unguẽta: hæc
tum ad decorem spectabãt atq; ornatum: tum stuporem ac superstitionẽ
quandam aspicientibus iniiciebant. Mortuo Protheo filius successit per
omnem uitam uectigalibus: & ad cumulandum undique thesaurum in
tentus: Vir pusilli animi atque auarus: ut neque deorum muneribus: ne
que ulli beneficentiæ uacarit. Ita ut non rex: sed ut dispẽsator bonus pro
uirtutis gloria: plus auri argenti q̃ præteriti reges omnes quadringenta
talentorum milia ea fuisse tradunt reliquerit. Post obitum septem fuere
reges in tantũ ocio dediti ac uoluptati: ut sacri libri nulla eorum gesta cõ
tineat historia digna: præter unius Nileu: a quo fluuius sortitus est no-
men: cum antea ægyptus uocitaretur. Hic cum plures fossas atq; oppor
tunis fecisset locis: & Nilum utilem admodum incolis reddidit & nomi-
nis causam præbuit. Octauus deinceps rex Chemmis Mẽphis annos re
gnauit quinquaginta: ædificauitq; trium pyramidum maximam inter
septem præclarissima opera annumeratam. Hæ uersus libyam spectant
longe a Memphi stadiis centum uiginti. a nilo autem quinq; & quadra
gĩta: quæ & artificio & operis magnitudine mirabilem stuporem præbe
ret aspicientibus. Earum maxima quatuor ẽ lateꝝ: quoꝝ quodlibet ab ĩ-
feriori pte iugera septem cõtinet. Altitudo ãplius q̃ sex iugera tollit latus
q̃dlibet deducta paulatĩ usq; ad uerticẽ altitudine continet cubitos sexa
ginta q̃nq;. Ex lapide duro difficiliq; ad tractandum: sed ĩ æternũ pman
suro structura om̃is constat. Nã ferme mille ãnis (ut aiunt q̃dam) ut alii
tradunt amplius tribus milibus quadringent ad nos usq; ea moles inte
gra pmãsit. Ferũt eos lapides ex arabia lõgo admodum itinere aduectos.
Aggeribus aũt fabricata ẽ: nondum eo tpre inuentis machinis opus certe
mirabile p̃sertim in terra undiq; arenosa: ubi nulla neq; aggeris. neq; cæsi
lapidibus sunt uestigia: ut nõ ab hõibus: sed a diis tãta moles structa uide

rur. Conantur ægyptii mira quædam de his fabulari: ex sale & nitro ag
geres eos factos: posteaq; nili incremēto liquefactos absq; hominū labo-
re penitus defecisse. Verū id procul a uero abest. Nā & multitudine ho-
minū agger ronstructus: & multitudine deletus: Trerenta enim & sexa-
ginta hominū milia ut aiunt ad id opus deputata sunt: quod uigīti fer-
me ānis absoluerunt. Post huius regis obitum frater eius Cephus regnū
ræpit: regnauitq; annis sex & quinquaginta: Q uidam non fratrem: sed
filium regnum tenuisse asserunt nomine chabreum: quod similius ue-
ro uidetur. Q uoniam q ei surressit imitatus superiorem regem: secun-
dā pyramidem ædificauit structura & arte priori similem: magnitudine
imparem: ut puta cuius singula ī basi latera stadium cōprehēdant. Pecu
nia oīs ad opus prioris īpensa ut olera tātū herbasq; is enī cibus opifirū
fuit ad mille & sexcenta talēta excessisse dicitur. Aliaꝶ nō extat sūptus. Il
lius aditus ab uno tantū latere patet. Veꝶ nullus ex his: qui eas sibi pyra
mides ī sepulrhra cōdidere: rex in illis sepultus ē. Nām parti nimii labo-
res in opidus absūpti: partim crudelitas regum & īsolentia: ira populorū
cōpulleretur eotū aut dissiparent corpora: aut eiicerent ex monumentis:
Q ua ex re domesticis mandarunt quidā ut sua corpora in loro uili ob
scuroq; ronderent: quo effugerent sæuitiam plebis. Hunr regem secutus
est Micerinus: quē nōnulli cherinū uocāt: prioris pyramidis auctoris fili
us. Hir tertiā ab se inreptam minime pfecit præuentus morte. Erāt singu-
gula latera in basi iugetum triū: murus usq; ad quintū decimū cubitum
ex lapide nigro: thebaico simili: reliq̄ pars ex eo lapide: quo & reliquæ
pyramides est constructa. Opus sane: tum magnitudine: tum artificio:
tum uero lapidum sumptu ræteris pyramidibus inferius. Scriptū erat ī
latere ad boreām uerso nomē auctoris Micerinus. Hūr tradūt superiorū
crudelitarem abominatam uitam uixisse sūma cū humāitate: & in subdi
tos benefirentia. Fecisseq; sedulo omnia: quibus beniuolentiā omniū si-
bi compararet: Pecuniā rontēpsit: præbens munera etiā iis: qui iuste recte
q; iudicassent. Sūt & aliæ tres pyramides: quatū singula latera ad duo iu
gera protenduntur uniuersum opus: structura præter magnitudinē supe
rioribus similis. Has dicunt a tribus regibus: quos rettulimus suis uxo-
ribus ædificatas: quæ tradantur alia ægypti opera: nō solum mole ædi-
ficiorū atq; īpensa exurpare: sed artificiū excellentia: magisq; affirmant ad
miranda esse architectoꝶ ingenia & artē: q̄ regum sūptus. Hi enim ꝓpri
is animi dotibus: illi alienis pecuniis laboribusque tanta operā errexerūt
Verum de harū pyramidum auctoribus: nil certi: neq; apud īcolas neq;
apud scriptores cōstar. Q uidā eos quos diximus reges illas ædificasse

Alii alios tradunt. ꝑut maioris asserunt: Armeum extitisse cōditorem se
cundæ Amasum: Tertiæ Masum: qoam uolunt quidā Rhodopidis pel
licis sepulchꝝ fuisse. Et id nōnulloꝝ principium: q̄ eam amassent cōmu
ni opera absolutum Regnum deinceps sumpsit Bocchorus corpore qui
dē robusto ac ualido: ingenio uero superiores excedens reges. Multis de
inde actis sæculis regnauit ægyptiis Sabaccus nomine genere æhiops:
deorum cultu liberalitateq; præ cæteris regibus excellens: Argumentum
uirtutis eius uel maximum sit integritas: utilisq; ī seruandis legibus ani-
maduersio. Nā capite dānatos nequaq̄ mortis affecit pœna: sed opus
facere uinctos cū pedibus ꝑ ciuitates coegit: quae res non paruo extitit ue-
ctigali: plures enim ex eo seruitio pecunias cōtraxit: eorum opera multos
aggeres construxit: fossas uariis locis opportunas fecit. Ita & pœnæ acer-
bitatem leniuit: & īutilem pœnæ aspitatem ī magnum commodum uer
tit. Eius egregiā pietatem & a principio uitæ institutionē: facile q̄s ex uisi
one sōnii perspiciat: Visus est ei deus: qui thebis colitur: in somno dice-
re. regnum suum in ægyptios: neq; fœlix neq; diuturnū fore: nisi sacerdo
tibus ægypti omībus occisis per media ipsoꝝ cadauera cum suis trāsiret
hoc somnio sæpius oblato omnes ūdiq; sacerdotes conuocauit: narratis
q; quæ ꝑ somnium acceperat nolle se inquit in ægypto manētem alicui
perniciem strueret: sed malle: purum omniq; solutū scelere ab ægypto ab-
scedere se fatisq; uitam reddere. q̄ impia cæde inquinatum regno potiri.
Ita ægyptiis regno tradito in æthiopiā rediit. Duobus annis ægyptii abs
q; rege fuere turbati oībus cum ēt ad ciuilia bella peruentū essēt duodeci
loco regis ex maioribus ducibus ꝓficiunt: quibus oīs cura ꝑmissa est. Cō
uenientes hi ī memphi cōmūi cōsilio imperium exercebant. Cum uno
animo concordiq; quindecim annis tres administrassent: decreuere ut si
bi cōmune sepulchrum ædificaretur: ut quēadmodum ī uita uno consē-
su: pari honore ægyptum gubernassent: ita & post obitū cōis esset oīum
unius sepulchri gloria. Conati sunt in ea re omnia superioꝝ regum ope-
ra excedere: Electa ad id iuxta paludem libyæ aqua quæ in miridā descē
dit: ex pulcherrimis lapidibus sepulchrum ædificarunt quadratū: quaq;
uersus stadii unius: sculptura atq; artificum ope nihilo iam antea factis
cædens. Ingredientibus illius ambitum domus aderat colūnis circūful-
cta: q̄ttuor ad latus quodlibet colūnis positis. Et huius tecti cōtignatio
unius erat lapidis sculpta ꝓsepibus: uariisq; picturis ornata. Erant ibi sū-
mo artificio depicta ægypti regum temploꝝ sacroꝝq; monumēta. Tāto
aūt sumptu: tanta magnificentia ea moles ab his regibus excitata est: ut
si ante eoꝝ dissensionē fuisset absoluta: cætera sepulchra excellentia ope

rium ſupaſſet. Verum cum annis qndecim ſimul impiū tenuiſſēt.regnū ad unicū redactum ē.Pſāmiticus ſaites unus ex duodecim:cui maritima ora obuenerat tributo emporiis omībus pſertim phoenicibus græciſq; īpoſito:magnaq; ui pecuniæ contracta:amicitiā plurimarū gentium principumq; ſibi liberalitate comparauit.Huius rei inuidia moti reliqui bellum ſibi ītulerunt. Quidam ex antiquis ſcriptoribus fabulant̄.reſponſum īperantibus redditum:q ex illis prior æream phialā deo:q̄ erat ī memphi dono tulliſſet eum ſolū reg ī ægypto potiturū.Pſāmiticū cū extuliſſet e ſacerdotū quiſpiā tēplo phialas aureas undecī elegantiorē ab ſe electā deo obtuliſſe. Quod reſciſcentes cæteri:cum nollēt occidere legaſſe illū ī palludes iuxta mare ſitas.ſiue ob cām quā dixius: ſiue īuidia moti. At Pſāmiticus ex arabia caria iōia cōducto milite acie illos ,ppe urbē memphin ſupauit.Alii reges partī cecidere ī bello:partī fugientes ī libyam ceſſere regno.Sumpto īpio Pſāmiticus ueſtibulū orientē uerſus:deo in memphi conſtruxit.Circum templū ,p colūnis coloſſos duodecī cubitoꝝ poſuit:militibus mercede cōductis:præt̄ ſtipēdiū:dōa large diſtribuens :cæteris agros ſorte diuiſit paulo ſupra peluſii oſtia : quos multis poſt ānis Amaſus rex ad memphī traduxit.Rex ,ppter opam a mercenariis militibus nauatam:poſtmodū externo milite plurimum fiſſus multum illorū præſidio uſus ē.Cum in ſyriam exercitum duceret:præ cæteris honore mercenariis īpenſo :ſtatuit eos ī dextra:ægyptios a ſiniſtris phalangis pte: qua cōtumelia irritati ægypti ad ducenta milia eoꝝ:ab rege deſciſtētes æthiopiā uerſus ,pfecti ſunt nouas ſedes ſibi uēdicaturi .Rex ad eos duces primū miſit eam ignominiam deprecaturos . Ipſe quoq; tū hi nil profeciſſent:nauibus proſecutus eſt. Cū ipſos iuxta nilum ,pficiſcentes iamq; ægypti montes tranſcendentes reppeiſſet rogabat:ut animū mutarent :utq; temploꝝ patris uxorū ac filiorū in mente ueniret . At hi oēs una uoce clamore ſublato:haſtiſq; ſcuta percutiētes reſpondere:quod armorum potentes eſſent:facile ſe patriam reperturos. Oſtenſis uero ſublāta ueſte gēitalibus:nec uxores nec filios:dum eius poſſent uti defuturos: Hoc dato reſponſo deſpicientes :quæ aliis maxima eſſe uiderent̄ ī æthiopiæ parte fertili:ſortitis inter ſe affatim agris cōſcēdere: Pſāmiticus eoꝝ diſceſſu haud paꝝ dolens ad curam regni cōuerſus:& uectigalia diſpoſuit & cū athēiēſibus quibuſdāq; aliis græcis ſocietatē iniit. Erga externos qui in ægyptum accederent : ſumma benificentia utebatur : Cum græcos plurimum diligeret: filios diſciplinis græcis eruditi primuſ ægyptiorum regum cæteras nationes adimportanda:quæ apud ſe erāt:allexit ſecuritate ſingulis adeuntibus prebita: Apud ſupiores enī reges nulli ext̄

ni ad ægyptũ nauigabãt:cum pti occiderent:pti adiicerent in seruitutẽ. Impietas Busiridis tpre apud ægyptios aduersus exteros seruata: græcis cãm præbuit:licet mĩme uerã sed multa contractã crudelitate scribẽdi: q de eo in fabulis ferunt:Post Psãmiticum regnauit quarta exinde progenies:Aprieus annos duos & uiginti:Hic aduersus cyprũ:ac phœniciã terra mariq; bello moto.Sidonẽ ui captã cum diruisset: reliquis phœniciæ urbibus subactis classe cyprios ac phœnices superauit:spoliisq; hostium cõpluribus captis:in ægyptum rediit.Misso deinde contra Cyrenem & Barcen exercitu:magnaq; parte deuictis reliquis ab se aliẽauit.Existimãtes enĩ ipm in eoꝝ perniciẽ cõparasse exercitum. quo securius imparet ægyptiis desciuerunt. Ad hos cõpescẽdos destĩatus Amasus egyptius uir isignis mandatoꝝ quæ ad concordiam spectabãt oblitus cũ illos in regẽ incitasset conspiratione facta rex creatur.pauloq; post cum plures a rege desisserent:coactus est ad mercenariorum ũ ad triginta milia erãt opem confugere:Prælio circa mariã pagum cõmisso.ægyptiorum res superior fuit.Itaq; captus Aprieus strangulatusq; iteriit:Amasus suscepto impio. conuersusq; ad regni curam iuste impauit.magna cum laude multas cyprioꝝ ciuitates euertit: multaq; dõis isignibus deum templa exornauit: Cum regnasset annis quinq; & quinquagita: mortem obiit:quo tempore Cambyses persarum rex ægyptum armis cæpit:circa tertium annũ olympiadis terræ &.sexagesimæ: qua uictor in stadio fuit parmenides camerineus:Recẽsitis uetustorum temporum usq; ad Amasum ægypti rebus:nũc admiranda quædam & quæ prosint legentibus de moribus eorum sunt scribenda. Plura enim uetera ægyptiorum acta:non solum ab indigenis extimantur magni:sed & apud græcos quoq; non parum admirationis hebent.Itaq; qui plurimum doctrina excelluerunt in ægyptum transierunt:ut & leges eorum & studia cognitione digna pciperẽt: q̃uis enĩ scirent ægypti aditum externis difficilem:tamen oĩ studio olim illuc accedere appetiuerunt:ĩ quibus antiquiores extitere Orpheus ipoetaq; Homerus.Deinde posteri nõnulli Samius Pythagoras ac legũ lator Solon. Asserunt ægyptii litteras :astrorũ cursus geometriã artesq; plurimas ab se fuisse repertas.Optimas isuper ab se istitutas leges.Quorum maximũ ferũt esse argumentum:annis amplius tribus milibus & septigenti idigetes reges ægypto impasse.Eyq; puĩciam ceterarum orbis esse fœlicissima quæ nullo potuissẽt pacto fieri:nisi optimis moribus:ac legibus uixissẽt:eruditique oĩ doctrinarum genere fuissẽt. Verum nos his: quæ Herodotus aliique nonnulli ægyptiorum gesta narrantes: præter ueri opinionẽ multa uoluptatis gratia fingẽtes tradũt prætermissis sacer

dotum diligenter a nobis scrutatos libros sequemur. Primũ ægyptii reges uitã: non aliorũ regnantium: qbus uoluntas pro lege est: traducebant licentia. Sed legũ instituta ĩ cogendis pecuniis quotidianoq; uictu sequebantur. Eorũ cultui obsequioq; nullus deputatus erat: neq; emptitius neq; domi genitus seruus: sed nobiliũ sacerdotum filii: tũ uiginti ãnos nãti: tũ doctrina præ cæteris eruditi: ut horũ corporis ministrorũ die noctuq; astantiũ cõspectu motus rex: nil turpe cõmitteret. Raro enĩ potẽtes rerum mali euadũt: ubi desunt suarũ cupiditatũ ministri. Instituti erãt die noctisq; horæ: quibus regi lege ꝑmissa agere fas erat mane surgentẽ regem primũ epistolas omnis missas capere oportebat: ut cognitis his quæ sibi agenda essẽt responso dato singula in tẽpore exque ordine: recte agerentur his actis cũ in uirorũ excellentiũ cætu lauissent corpus: uestem ꝑclaram indutus sacra diis faciebat. Mos erat sacerdotũ pricipi: iusta aram hostiis deductis: astante rege magna uoce audiẽte populo ualitudinem ꝓsperã oĩaq; bona precari. regi iustitiã ĩ subditos colenti. Narrare insuꝑ ꝑticulatim regis uirtutes ĩ deos pietatem ac religionem ĩ homĩes humãitatem seruantis: tũ illorum continentem dicere iustũ magniq; animi ueracem liberalem oĩsq; frenantẽ cupiditates: pœnas insuꝑ mitiores q̃ postularent errantis crimina. exigentem reddentem uero gratiã meritis ampliorẽ: plura his similia orãs tandẽ excreationẽ ĩ malos exequebat᷑. Tum regem culpa purgans omne crimẽ in ministros qui regi iniqua suaderẽt cõiiciebat. His actis sacerdos & regem ad fœlicẽ diisq; gratã uitam hortabatur. & simul ad bonos mores: agendũq;: non quæ suaderent mali: sed quæ ad laudem & uirtutem maxime pertinerent: Demũ cum rex tauro diis sacra fecisset: sacerdos quædam ex libris sacris clarissimorũ uirorum consilia actaq; proferebat. Q uibus rex monitus ĩperio pie ac iuste aliorũ exẽplo uteretur. Non autẽ pecuniis uacandi iudicandiq; solũ legibus antiquis: sed ãmbulãndi quoq;: lauandiq; & tum uxore cubandi: oĩsq; degẽdæ uitæ tẽpus erat lege præstitum. Cibo uescebãtur simplici: ut quorum mensæ nihil. præter uitulum & anserem ĩferreretur: Vini potãdi certa statutã erat mẽsura. qua neq; farciri uenter: neq; inebriari possent. Deniq; ipsorũ uita ea tenebat᷑ modestia: ut non a legis latore: sed a peritissimo medico ad seruandam sanitatem cõposita uideret᷑. Mirabile uidet᷑ ægypti leges non ex uoluntate sed ex rege uitam priuãtam agere. Sed multo est mirabilius. illis neq; iudicandi: neq; pecuniam cõgregandi: neq; puniẽdi quenq̃ per suꝑbiam: aut iram: aut aliam iustam ob causam licentiam permissam. Sed ueluti priuati tenebantur legibus: neq; id ægre ferebant: existimãtes parendo legibus se beatos fore. Nam ab his: q suis

indulgerent cupiditatibus multa cēlebāt fieri:q̄bus dāna periculaq; subi
rent. Scientes enī sæpius se peccare:tamen aut amore:aut odio aut alio aī
morbo uicti nihilminus aberrant. Qui uero sapientia cōsilioq; uitā in-
stituūt ī paucis ostēdūt. Hac usi erga subditos iustitia reges oīum bēiuo
lētiā adeo assecuti sūt:ut nō solū sacerdotibus sed singulis ægyptis maior
regis q̄ uxorū filiorumq; aut aliorum principiū salutis īesset cura: Et enī
plurimi regū quos rettulimus ciuiles mores secuti acta fœlicit̄ uita mor
tem obierūt:quoad ea legum disciplina permāsit. Nationibus p̄terea ua-
riis subactis plures possedere pecūias regiōes ædificiis opibusq; īgētibus
urbes amplissimis donis sūptuosisq; decorantes. Sed ea q̄ post obitum
ægyptii suis regibus p̄buerunt magnā populi erga principes beniuolen
tiā mōstrant. Id honor mortuis īpensus ostēdit. Na cū q̄s regū decedit e
uita ægyptii oēs mortē cōi mœstitia lugēt:uestes lacerāt:tēplis clausis fo-
rum nō frequentant. Festa solennia nō agunt. Dies septuaginta duos lu
to deturpantes capita:at sindone subtus mamas cincti:una uiri mulieres
q; ducenti ferme aut trecenti circū ambulāt bis in die:nouantes luctū at
q; ad numerū cū cantu uirtutes regis cōnumerātes. Cibis aīantium coctis
q; ac uino:omniq; mensæ apparatu abstinēt. Nō lauacris: nō unguentis:
nō stratis:lectis nō uenereis utunt̄:sed tanq̄ d̄functo filio p̄ eos dies mœ
rentes lugent. Hoc tēpore:quæ ad pōpā funeris spectant:p̄paratis postre
ma die corpus in archa conditū ante sepulchri additum ponunt Ibi bre
uiariū ī uita ab rege gestorū de more recitant:uolētiq; facultas dat̄ defun-
ctū accusandi. Astant sacerdotes mortui recte facta laudātes: populus is
p̄magnus est:q exequias circunstat applaudet ueris laudibus: ī reliq̄s ma
gno reclamat tumultu: quo accidit ut plures reges repugnante multitu-
dine solito caruerīt sepulchri honore ac magnificentia Is timor coegit æ-
gypti reges iuste uiuere:ueritos futurā post mortē plebis irā atq; odiū sē-
piternū. Antiquorū regū uiuendi mos hic maxime fuit. Aegypto oī ī plu
res ptes:quarū quælibet græco uerbo nomos appellabat:diuisa cuilibet p̄
tor aderatq; oīum haberet curam. ægypti uectigalibus trifariā partitis: p̄
orem portionem p̄cipit collegium sacerdotū magna apud incolas aucto
ritate:tū p̄pter deorū curā:tum p̄pt̄ doctrinā qua plures erudiunt̄. Hāc
partem tum ad sacrificiorū ministeria:tum ad priuatæ uitæ cōmoda īp-
tiunt. Neq; enī deorū cultum omittendū putant:neq; publici cōsilii uti-
litatis q; ministris æquum cēsent:uitæ cōmoda deesse. Adsunt enī graui-
bus in rebus:hi semp cōsilio atq; ope regibus:tū astorum p̄itia:tum uer-
so sacrificiis futura p̄dicētes. Ex libris præterea sacris priorū gesta referūr
quibus reges in agendis noscant:quæ sint p̄futura: Nō enī queādmodū

apud græcos unus homo:aut unica mulier facris præest: sed plures cultu deorum honoreq; uetfantur:qui eadem facrorũ curam filiis tradunt. Hi omnes imũes sunt:secundumq; post reges honoris dignitatisq; locũ tenent. Altera portio ad reges pueniti:quã & ad bella:& ad uitæ cultum: cum ad libertatem erga strenuos uiros pro meritis ipendunt. Q ua ex re fitut populares nullo grauentur tributo. Tertiam pcipiunt milites:& qui belli sunt instituti ministerio:ut hoc stipendio accepto paratiorem hẽat animũ ad bellorꝫ picula obeunda. Iniquum.n. foret ad tuẽda cõem salutẽ intentos nulla ex ea:p qua pugnarẽt patria cõmoda pcipe. Ea uero pcipua utilitas uidetur q mercede laborꝫ ipensa cũ fiãt opulentiores facilius gignẽdæ pli opam dãt. Q uo fit ut referta multitudine hoĩum patria neq; eterno milite egeat. Hoc militãdi ordine a pgenitoribus susceptos:parentum uirtute a pueritia imitati bellicisq; exercitati muneribus milites egregii euadunt. Est insuper eorꝫ politia in tria hoĩum genera instituta: pastorꝫ agricolarꝫ:opificum. Agricolæ pua q̃dam mercede a sacerdoribus regeq; aut militibus agros mercati. p oẽm ætatem ab ipsa pueritia rei rusticæ sine intermissione uacant. Q uo fit ut agricultura cæteris: tum ob doctrinã a parentibus pceptam: tum ob cõtinuum usum præstent. Notũ eni præ cæteris diligenẽ agrorꝫ naturam: rigandi serendiq; ac metẽdi tempora:& fructuum seruãdorꝫ cõmoditates: tum parentum obseruatione: tum sua diligentia cognita. Eodem modo & pastores curatatq; arte regendi pecoris a patribus accepta: semp in eo gubernando ætatem agunt. Multum eis conferunt:quæ a pgenitoribus in pecorũ cultu a pascuis audierunt. A nõ nullis etiã quedã suo studio adiumenta. Nã q aues & anseres nutriunt:præter eaꝝ:quæ apud alios hoĩes habent: pcreandi naturã:adeo illis indulgent:ut i numerum dictu mirabilem aui um euadunt. Nõ eni ouis icubant aues:sed ipsi igenio & naturali arte ex ouis præter cæterorꝫ cõsuetudinem:educunt fœtus. Artes quoq; apud ægyptios admodum excultas uidemus:& ad sũmum pductas. Nam soli ægyptii opifices omissa reꝝ publicaꝝ cura nullũ nisi:aut legibus permissum:aut a patre traditum opus exercent:ut neq; eos docenẽ iuidia:neq; ciuile odium neq; aliud quid ab instituto ipediat exercitio. Aliis i locis licet artifices:relicto priori:opificis cæteris se ddere:et hos cultui agrorum hos mercaturæ alios pluribus artibus opã pbere. Q uidã i ciuitatibus q a populo reguntur ad cõtioẽs cõcurrunt in pnicię ciuitatis ptio corrupti. Apd ægyptios si q̃s opifex ad rẽpu. accedat:aut plures exerceat artes:magna mulctatur pœna. Hãc ãtiquãtum teipu. tum pua tæ istitutionẽ a patribus traditã ueteres ægyptii hẽbant. Iudicia uero nõ casu fiebãt sed rati

one.existimabāt enī rite facta plurimū uitæ mortaliū ꝓdesse. Nā punire nocentes:auxiliū ferre oppssis.optimā ad ꝓhibēda mala facinora uiā putant.Pœnam uero delictiaut pecūia aut grana tolli : existimabant cōfusionē uitæ cōis fore.Quā ob rē ex ciuitatibus clarioribus: ut heliopoli mēphī thebis uiros optimos eligebant: quos iudiciis præficerētq iudicum cōsensus:neq Athenaꝝ ariopagitis.neq Lacedemōioꝝ senatui cedere uidebat.Postq̄ hi cōuenerāt triginta numero.inter se eligebant optimū uirum.quē iudici pricipē constitebant:in locū cuius ciuitas alium iudicem substituebat his oibus uictus.sed ꝑncipio opulētior a rege dabatur:is aurea catena:signum uariis ornatū lapidibus a collo suspensū: quod appellabāt ueritatē gestabat. Ceptis iudiciis ac signo ueritatis a ꝑncipe iudicū ꝓposito oibusq legibus quæ octo libris contīebantur in medio coꝝ cōstitutis: mos erat accusatorem scribere ea ī qbus alium accusabat: modūq patratæ iniuriæ:aut damni fact q̄ntiq eā extimaret scribere: Reo dabat tēpus rescribendi ad singula:& aut se id nō fecisse:aut recte fecisse purgādi:aut iniuriā uel dānum minoris extimandi:Rursus accusatori reoq iterum respōdendi locus erat.Ita his auditis litigatoribus:cu iudices de cōtrouersia quæsissent ꝑnceps:signo ueritatis in partem ueriorē uerso sententiā ferebat.Hic mos iudicioꝝ apud ægyptios erat:extimantes accusantium excusantiūq altercatione & scriptis ueritatē maxime elici posse.Sane oratoꝝ ars:hipocritarum fraudes:lachrymæ picitantium multos a recto ueroq iudicio auerterunt.Videre quidem licet:aut errore: aut affectione aliq̄:aut misericordia:aut orōe dicenti sæpius reos fuisse ab iudicibus absolutos. Veꝝ si aduersantium scripta penitus intelligant:existimatūt iudicari rectius ueluti nota ueritate posse:cū neq ingenio:neq astutia:neq mēdacio:neq audacia :neq arte iudicia peruerterent.Sed cuiq esset cōe ius:tum quia tēpus dabatur accusatori reoq ad disceptandū:tum qa iudices & eorum respōsis elicerent ueri iudicii modum. Quoniā de legū institutione mentio incidit:haud erit alienū ab instituta historia antiq̄s ægyptioꝝ leges referre:quo palā fiet q̄ntū cæteris præstent:& rerū ordine & utilitate.Primū piuri capite mulctabant:tanq̄ q duplici tenerent scelere:ut qui & pietatem in deos uiolarēt:& fidem īter homines tollerēt:maximum uinculum societati humanæ si quis iter faciens aut hominē a latronibus cædi comperiret:aut quamlibet īiuriam ꝑpeti neq subueniret auxilio:si posset:mortis erat reus.Si auxiliū ferre non posset denuntiare latrones tenebātur:& iniuriam accusatione ꝑsequi:qui ea negligeret plagis ad certum numerū plectebatur:triduoq qne carebat cibo.Falso quēpiam accusans:si postmodū ad iudicium delatus foret:pœnam calumni

atoribus statutam subibat. Cogebātur ægyptii omnes scripta sua nomīa ad presides regionum:& simul quo exercitio uiuerent deferre:qua in re si quis mentiretur: aut si iniusto uiueret quæstu: mortis pœnam incidebat. Dicitur hanc eandem legem a Solone: cum ad ægyptios penetrasset: ad thenienses traductam. Si quis sponte aut liberum: aut seruum occidisset: morte damnari leges iubebant: quæ non fortunæ cōditionē sed consilium facti pendentes: homines a scæleribus deterrebāt:& simul uendicata serui morte reddebantur liberi securiores. Patribus: qui filio occiderent: non erat pœna mortis indicta: sed tribus diebus noctibusq́ continuis edictum: ut circa defuncti corpus assisteret: publica etiam custodia astante. Non enī iustum putabant eū priuari uita: qui uitæ filiis auctor fuisset. Sed potius continuo dolore factiq́ penitentia affligi: quo cæteri ab simili facto auerterentur. Particidis exquisitam īposuerunt pœnam. Nam articulatim præacutis calamis cæsos iubebāt uiuos supra spinarum aceruum comburi maximum īter mortales iudicantes scelus: ei mortem per uim inferre a quo uitam accepisset. Mulierum morti destinatarum: si prægnantes essent: partus expectabatur: quā legem multi græcorum acceperunt: existimātes penitus iniquū esse eum: qui nihil comisisset: una cum facinoroso pœnā pati: aut duos plecti: cū unus deliquisset. Cūq́ eo: qui spōte peccasset: criminis uacuum puniri. Insup cum sola peccasset matre: minime æquum cesebant filium patri matriq́ cōmunē luere maternā pœnam. Et enim sæpe repertum est: iniquos iudices mortis reos liberasse: dānasse insontes. In bellis uero: qui aut ordinē reliquissent: aut nō parerent ducibus: nō plectebantur morte: sed maxima oīum ignominia: quæ postmodum uirtute & recte facto deleta: ad priorem statū redibāt. Ea lex & homines assuefaciebat: ut id dedecus pessimum malū: morteq́ ipsa grauiorem censerēt. Et simul admonebat mortuos nil iam uitæ mortalium ꝓdesse. Ignominia uero affectos plurium bonorum uirtutis desyderio cām futuros. His qui secreta hostibus reuellassent: linguā lex iubebat abscīdi Et qui monetam circuncideret: aut adulternam cuderet: aut pōdus uel signa īmutaret: aut falsis litteris inscriberet: aut de scripto demeret: aut falsas syngraphas afferret: ambæ āputabātur manus: ut quæ corporis pars peccasset: per uniuersā uitā lueret pœnam. Cæteri quoq́ aliorum calamitate moniti ab simili scelere abstinerent. Asperæ etiā circa mulierum delicta pœnæ statutæ erant. Nam ei: qui mulierem liberam uiolasset: uirilia execabantur: quoniam uno crimine tria haud parua scelera complexus esset Iniuriam corrumptelam:& liberorum confusionem. In adulterio spontaneo dep̄hensus uirgis cædebatur ad mille plagas. Mulier naso mutila

batur. Q uo decore uultus in cõtinẽtia maculatus ea mulctaretur pte: q̃ maxime facies exornatur. Legũ quæ ad hoĩum cõmertia ptinẽt. Bocchoridẽ latorẽ scribũt fuisse. Hæ mandant creditis absq; scriptura mutuo pecuniis si negarentur. stari debitoris iuramento. ut quæ iusiurãdum uelu ti religiosam rem magni extimarent. Nam cum certũ sit iis. qui sepius iurantcabrogari fidẽ: plurimi ducunt ne boni uiri nomẽ amittat: raro ad iuramentum descendere: legis insuper labor oẽm fidem in uirtute cõstituens bonis moribus iudicauit assuefieri hoĩes ad probitatem: ne ĩdigni fide uiderentur debere. Iniquũ etiã putauit eis: q̃bus absq; iureiurãdo credita pecunia esset: de re sua iurãtibus nõ p̄stari fidẽ. Fœnus quod ex scripto cõtrahebatur: ꝓhibebat ultra contracti mutui duplũ exigi: solutio ex bonis debitoris solũ fiebat. Corpus nõ poterat addici creditori. putabat enĩ oportere bona tantũ subdita esse debitis. Corpora quoq; opa & bello & pace uterẽtur: ciuitatibus addita esse. Nõ enĩ æquũ uidebatur milites qui ꝑ patriæ salute picula subirent: ꝑ usuris in carcerẽ duci: aut ob unius auaritiã in piculũ agi patriæ salutẽ. Hanc quoq; legem uidetur Solon ad athenienses transtulisse: quã sisatheam appellauit decernens: ne ob usuras ciuiũ corpora necterentur. Haud ĩiuria q̃rũtur quidã de nõnullis græcis legum latoribus: qui arma aut aratrũ: aut aliud quid uis opi necessarium ꝓhibeãt ob fœnus addici creditori: corpora uero: quæ his utũtur tradi pmittant. Lex p̄terea priuatim de furibus apud solos ægyptios hæc erat. Iubebat eos. qui furari uolebant: nomen suũ apud principem sacerdotum scribere: atq; e uestigio furtũ ad eum deferre. Similiter quibus res furto erepta erãt: ad eundem rei sublatæ tẽpus diem & horã scribere tenebantur. Hoc mõ facile ĩuento furto qui remansisset q̃rta mulctabatur parte: quæ daretur furi. Satius lator esse legis duxit: cũ ĩpossibile esset furta ꝓhiberi potius alicuius portiõis: q̃ totius rem amissa: hoĩes iacturam pati. Nuptiaꝝ nõ idẽ apud ægyptios mos est. Sacerdotibus unam tãtum uxorem ducere licet. Reliqui ꝑ uoluntate: & facultatibus plures habent. Q uam legem conferre existimant ꝓter hoĩum multitudinem & ad fœlicitatem & ad potentiã ciuitatũ. Nullus ex eis ne ex serua quidẽ empta genitus: spurius habetur. Solum enĩ patrem existimant generis auctorẽ: matrem & nutrimentum & locum infanti prebere. Arbores uero fructũ ferentes: præter græcoꝝ morẽ appellant mares fœminas: quæ adiuuant maturitatem. Natos adeo parua educant faciliq; ĩpensa ut uix credi posset. Nam tum Scirpoꝝ tum alus radicibus: quas sub cineribus coquunt cum caulibus palustribus: quas parti coctas partim assas igni: partim crudas pro cibo prebent: liberos nutriunt. discalciati undiq; maiori ex parte

ob patriæ temperiem:uitam ducunt. Omnis sũptus in pueros:quo usq; ad ætatem pueriãtia parentibus ĩpensus non excedit drachmas uiginti. Q ua ex causa contingit ægyptum gentes cæteras hoĩum numero excedere:pluraq; in eo magnifica esse opa effecta. Erudiunt sacerdotes filios & litteris quæ appellãt sacræ:& aliis: quæ ad cõmunẽ spectant doctrinam:ut plurimũ geometriæ arithmeticæq; studeo ĩtenti. Fluuius enim qui singulis annis ,pter ĩundationẽ uarias agrorũ formas ſupiducit magnas cõtentiones inter uicinos de finibus agrorũ excitat: quæ absq; geometriæ adminiculo:haud facile cõponi possent. Arithmetica uero & uitæ domesticæ est utilis:& ad geometriã atq; astrologiã maxime confert. Accurate uero:& ab aliis qbusdam:& ab ægyptiis traduntur ordo:& astrorum motus eorũq; descriptiones multis ãt æa sæculis sũmo studio obseruata. Planetarũ insup motus:cõiunctiones epiciclos cuiliber: qui etiam uires erga aĩantiũ generationẽ:quæ ut aut bona:aut mala ĩportarent hoĩbus diligenter scrutati sunt:læpius quoq; quo melius occurri futuris possei. Sterilitatẽ præterea fructuum ubertatẽ:morbos:tum hoĩbus:tum pecoribus ĩminentes:terræ motuũ:atq; inundationum tẽpora cometarũq; ortus prædicebatur. Multa etiã reliquis cognitus difficillima diutina obseruatione nota significabant. Asserunt etiã in babylonia caldeos ægyptiorum colonos astrologiæ:ut qui eam ab ægyptiorũ sacerdotibus acceperint peritos esset. Reliqua ægyptiorũ multitudo a pueris ex patre aut cognatis discunt nut dictum est exercitia uitæ. Litteras pcipiunt non oẽs:sed artifitio dediti. Palestræ aut musicæ non uacant existimantes quottidianum illius exercitium iunioribus ĩtimmum eẽ & piculosum. Exq; eo breuiores uires effici. Musicã nõ solum ĩutilẽ:sed nociuã ducunt tanq; uirorũ aĩos effœminantẽ. Morbos uel ieiunio curãt uel uomitu: idq; aut quottidie:aut tribus diebus:aut quattuor interiectis. Asserunt enĩ ex ciborũ superfluitate oẽs creari morbos. Eam ergo ad ualitudinẽ curã esse optimam: quæ morborũ principia auferat. In militiã aut peregrinationem profecti nulla impensa mercede curantur. Medici enĩ ex publico uictum sũmunt Egros secundum legẽ curant ab antiquis medicis cõprobatisq; scriptoribus traditã. Si quis normã sacri libri secutus ĩfirmum sanare nequiuerit omni caret crimĩe. Si præter ea:quæ libris cõtinẽtur illum curauerit morte punitur. Credidit enim legis lator ea medẽdi cura:quæ plurimo tempore ab optimis medicis obseruata pfectaq; sit:haud facile meliorẽ reperiri posse. Animãtia diis penes ægyptios sacra haud in merito ,pter fidem uidetur:quanto honore habeantur credere. Colunt enim animãtia quædam præter modũ nõ solũ uiua:sed etiã mortua: sicut felẽ Ichnumonas

Canes Accipitres Ibides Lupos Crocodillos:& eiusmodi plura. Quorum causas reddere:si prius pauca disseruerimus enitemur. Primũ singulis animantibus:quæ colunt:separatim quãpiam regionem sacrãt:quæ satis sit ad earum curam ac uictum. Faciunt etiã diis quibusdã uota ægiptii pro pueris:qui morbo euaserint:radentesq; capillos:ac in auro argento ue ponentes dant minis magis:qui eiusmodi aïalium cura habent. Alii carnes incisas accipitribus uolantibus proiciũt magna uoce:donec carnes capiant appellantes. In cibum uero Felis ac Ichneumonis blandientes illis ac allicientes panem in lacte potum:aut nutriunt piscibus nili. Eodẽ pacto & aïalibus cæteris opportunum cibum præbent. Non solum uero horum cultum palam ꝓfiteri non erubescunt:sed tanq̃ in honoribus deorum essu sit:id laudi sibi.& decori ducunt. Cumq; signis illorum ꝓpriis urbes ac uaria loca circumeant.procul ostentantes:quæ obseruãt aïalia:ea more supplicum singuli uenerantur. Cum aliquod eorum moritur:sindone contectũ cum ululatu pectus ꝑcutientes:sale liniũt:ac cedri liquore unguentisq; odoriferis:quo diutius seruetur corpus unctum:in sacris locis sepeliũt. Si quis quod horum sponte animalium occiderit:morte damnatur. Eluro ibi & excepto:quos sponte an secus occiderit interficitur accurrente turba: & absq; iudicio hominem uariis suppliciis affectum interficiente. Quo timore qui hos mortuos conspexit procul astans lamentat testificans aïal absq; sua culpa mortuũ esse. Adeo autẽ mentes hoïum ea supstitio puasit adeoq; ĩfixus aïmis horum cultus:ut quo tẽpore Ptolemæus rex a romanis sociis atq; amicus dictus est:applaudentibus ægyptiis italosq; ad se uenientes sũmo studio colentibus maximeq; annitentibus ne quã dissensionum:aut belli causam præberent:tamẽ cum quidã romanus Felẽ occidisset:ad domum eius cõcursu plebis facto neq; ab regiis ad id missis principibus neq; a romanorũ timore a pœna hominis absterreri potuerunt:q̃uis non sponte bestiã occidisset. Quam rem nõ auditu percæpimus sed uisu:cum eo tempore in ægyptum nauigassemus. Videntur hæc forsan indigna fide nõnullis & fabulis:q̃ uero:similia. Sed indigniora multo uideri debẽt quæ sequuntur:præmẽte aliquando ægyptios fame:adeo ut plures ab humana carne:ob inopiam cibi:non abstinerent:animalia sacre omnino intacta reliquere. Sicubi uero canis domi mortuus repertus eẽt singuli eius domus totum corpus acta lamentatione radũt. Hoc quoq; est mirabilius. Sicubi uinum frumentum ue aut aliud q . id uictui accommodatum:ubi simile animal expirauit:inuentum esset:non amplius illius utebãtur. Eodẽq; luctu etiã ad alia loca ꝓfecti elures & accipitres mortuos ad ægyptum:deficiente ꝑsæpe uiatico deferebant. Quãmuis etiã

facile sit: quomõ apud memphim Apis: apud heliopolim Mneuis: apud mideram Hircus Crocodillus apud miridem paludem: Leo apud leõtẽ ciuitatẽ: multaq; alia uarie colantur: referre tamen difficile est ea apud huiusmodi reg̃ iscios credi. Nutriuntur hæc aĩalia sũma cura atq; ipensa i tẽplo℞ ãbitu: a uiris haud quaq̃ cõtẽnẽdis. Quæ similagine. & halica uariisq; epulis lacte cõditis cibãt. Anseres insup: tũ lixos: tũ assos opponunt quotidie. His: qui cruda eduntaues captas pbẽt. Deniq; eas oẽs magna sustentãt cura ac sũptu. Lauãt insup aqua calida: unguẽtis optimis odoriferisq;: lectos quoq; illis sũptuosos sternũt: atq; ornatos Si quod ex eis infirma natura nascit̃: diligẽter curãt: prætereã fœmellas cuique generi aĩalium præparãt speciosas: quas appellãt pellices. Inque his nutriendis plurimũ ĩpensæ atq; opæ ponũt. Eo℞ mortẽ æque: ac filio℞ lugẽt sepeliũtque sũptuosius: q̃ eo℞ facultas ferat. Post Alexandri obitũ. cũ Ptolemæus lagus ægyptũ teneret: boue ĩ mẽphi ex senecta mortuo: q illius nutriẽdi curã cæpar pecuniã: quæ ĩ eius sũptũ: data erat p magnã: ac insup quinquaginta talenta argenti mutuo a Ptholemæo sumpta in eius sepulturam ĩpendit. Nostra quoque ætate quidam: qui ea aĩalia nutrierant: in illo℞ sepulchra haud minus centum talentis cõtulere. Addemus & his: quæ circa sacri tauri: quẽ uocant apim curã fieri pcæpimus. Eo mortuo magnifiteque sepulto quærunt ad id delecti sacerdotes uitulũ priori psimuẽ: inuẽto populus luctum finit. Sacerdotes: quibus ea imminet sollicitudo: pmum in ciuitatẽ nili uitulum pducũt: qua eum nutriunt diebus quadraginta. Deinceps in nauim cõtectam habitaculum aureum habentem introducentes: & ad Mephĩ: ut deum ducentes: in uulcani fano locant. His diebus solæ mulieres tauꝝ uidet: que ante eius faciem astantes: uestibus sublatis ei abrasum fœmen ostentant. Reliquo tempore prohibent̃ ĩ conspectum huius dei accedere. Honoris boui impensi cãm nonnulli traduntq; defuncti osiridis aĩa ĩ bouem transmigrasset: quæ deĩceps ad posteros per gñs fuerit transfusa. Alii a thyphone: interfecto Osiride: ferunt apim membra eius collecta in bouem ligneum corio bouis albo circundatum confecisse: ideoque ciuitatem busiridem appellatam. Multa alia de apĩde fabulantur: quæ longum essẽt singulatim referre. Omnia uero mirãda & fide maiora de eiusmodi aĩalium honore differentes ægyptii dubitationem haud paruam q̃rentibus causas iniecerunt. Sacerdotes secretiora q̃dam scripta. put iam diximus habẽt. Multi ægyptio℞ tres cãs reddunt: qua℞ prima oĩo fabulosa est: & antiquo℞ simplicitate digna. Aiunt eñi priores deos: cũ pauci numero essent: uiribusq; populo ĩpares ĩpietatem uero hoĩum timerent: similes se quibusdam aĩantibus finxis[se]

se eoq; modo crudelitatē uimq; hoīum effugisse:parto deīceps orbis ipe-
rio:ut redderetur aīalibus gratia:quæ suæ salutis cām pbuissēt:cōsecras-
se illa:quoq; sumpsissent formam: ostendisseq; quo pacto:& uiua nutriē
da essent:& mortua sepeliēda. Secūda cām ferūt ægyptios ueteres: apud
quos nulla militaris disciplina:cum a uicino sæpius bello superarentur ex
cogitasse ferre aliquod insigne:quod milites sequerentur. Figuras igitur
aīalium:quæ nunc colūt.tabellis pictas:duces eoq; ī bello tulisseeaq; ex
re cognito seruatoq;:sub quo quisq; militaret:ordine uictoriā cōsecutos.
Igitur uisum esse grām his aīalibus:tanq̄ uictoriæ auctoribus reddi. Sta
tutumq; nephas esse:quod piā eoq; quoq; imago delata fuerit occidi. Sed
coli potius debere honoreq; affici. Tertia affertur causa hoq; animantiū
illata uictui hoīum utilitas. Nam bos fœmella:& alios parit: qui terram
arant:& ipsa haud inutilis ad arandum. Oues bis edunt fœtus lanamq;
præbentes uario accomodatam usui:lac caseūq; abunde nobis præbent.
Canis tum uenationi tum ad custodiā pdest. Propterea deū: qui apud
eos Anubis uocatur:capite fingunt canino significātes custodē corporis
osiridis atq; isidis fuisse. Quidā afferunt isidis canes:quo tempore osi
ris quæsitus est:& feras.& obuios oēs amouentes una osiridis corpus in
uestigasse. Ideoq; i festis isidis præire canes pōpam ueteri more antiquā
erga canes gratiā ostentante. Feles uero ad serpentū & alioq; reptilia mor
sus plurimum conferunt. Ichneumon crocodillos obseruans:oua eoq;
conterit:qua diligentia occurrunt illoq; multitudine īfestum flumē red
datur. Quodq; dictu incredibile uideatur crocodillos occidunt. Mersi
enim limo:cum bestiæ aperto ore in littore dormientes iacent:p os infra
corpus insiliunt:eoq; uentre cōesti absq; ullo piculo:ferra mortua:egre
diūtur. Ex auibus tum ibis utilima est ad serpentes ac locustas brucosq;
delēdos.tum accipitres admodum psunt ad scorpiones cerastasq; & par
ua animalia:quæ morsu nocent. Quidā ob eam cām honorem haberi
accipitri uoluntq; his utantur augures in futuroq; prædictione. Alii ac-
cipitrē priscis tēporibus dicunt:librū puniceis inscriptū litteris:in quo cō
tinebatur:qui cultus diis qui uehonor deberetur :thebas ad sacerdotes
detulisse. Qua propter litteraq; sacraq; scriptores & puniceū filū gestāt
& accipitris alam in capite. Thebæ aquilā honorāt tum :quia regia uide
tur auis.tū ioue digna:hircū deificarūt:sicut & græci papū:pp eā corporis
partēia q̄ sit oīum ortus.pudēdis nō solū ægyptii:sed alii plures sacra fa-
ciunt tanq̄ causæ animantium creationis. Sacerdotes quoq; cum ī ægy-
pto sacra patria suscipiunt:primum huic deo initiātur. Panas insuper &
satyros tradunt eadem causa ab hominibus coli. Igitur & imagin.s

horum plurimas nonnulli in gratiā fæcūditatis eorum:ī tēplis ponunt:ī
hirci naturæ quam libydinosam esse dicunt similitudinē. Tauros sacros
apim scilicet ac Mneium prodiis onorant:in Osiridis ueluti frugū ac fru
ctuum repertoris memoriam apud posteros immortalem boues ruffos:
quoniā uidenť calore similes. Typhoni q Osiridem necauit: imolari per
missum. Et homines quoq; rolore Typhonis antiqui reges ad sepulrhū
Osiridis sacrificio mactabant. Q ua ex cā pauci ruffi ægyptii repiebanť:
externi plures. Hær res mareriam fabulādi græcis dedit Busindē hospi-
tes necasse:sed Osiridis sepulchrū ea rrudelitate notatum est:Lupos ue-
nerari ferunt ꝑpter similitudiem canū:parū eni natura:cum etiā mutuo
rœnanr a canibus differunt. Reddunr & aliam rausam honoris huius æ
gyptii fabulosiorē. nā cū isis una cum filio oro cum Typhōe esser bello
dimicatura:ferunr Osiridem lupi forma ab inferis auxilio & uxori & fi
lio uenisse. Victores itaq; Typhone interfecto honorem ei animāti īpen
disse:cuius inreruentu subsidioq; uictoria parta esset. Tradunt nonnulli
agros ægypriorum īcursanres æthiopes a lupis facta acie usq; ad ciuitatē
elephantinā repulsos. Q ua ex re:sir & locus ille dictus lycopolis. Er eis
beluis honos a posteris habitus. Crocodillos admirantur multi:cum ho
mines interficianr edantq; rem perniciosa mortalibus: cur lege ur ꝑ diis
colantur fuerir sancitum. Sed uidētur toti patriæ securitatem afferte: nō
tantū nilus:sed qui in eo sint crocodilli. Q uos arabiæ libyæq; latrones
ueriti nō audēr flumē trāsire populatū. Affertur & alia ab historicis hu-
ius bestiæ colendæ ratio. Nam regem quem minam dixere: cum sui ca-
nes persequerentur fugisse aiunr in miridis paludem:ibique a crocodril
lo susceptum:mirabile dictu in cōtinenrem fuisse delatum. Igitur ur gra
tiam animali redderet condita ciuitare paludi propinqua quam croro-
dillam appellauit:mandasse acrolis:ut pro deo ea bestia rolleretur. palu-
demque in earum cibum uouisse. Eo quoque in loco pyramidē quaq;
uersus quadratam in sepulchtum sibi ac rem multis admirandā sæculis
labyrinthū ædificasse uolunt. Similia & d multis aliis aīanibus ferūr q̄
breuitatem sequēres omissimus. Hæ aūt ab eis utilitatis causa fuisse adi
uenta inditiū ē:nōnullos cibos qbusdā: q ēr in usu sint abstitiere. Nam
qdam lentē.alii fabam:nōnulli caseum:alii cæpe:cum plurimos eiusmōi
fructus ferat ægyptus:nequaq̄ edūr. Adiicitur his & alia causa apud pri-
scos reges sæpius desistente populo:quēpiam prudentia ꝓstantem ī plu
res ægyptū ptes diuisisse:dixisseq;:quæ aīalia separatim colerent:a qui
busue cibis abstinerent. Eo id actum esse cōsilio:ut cum quiq; certa aian
tia ꝑ diis haberent:quæ ab aliis colerentur cōtemptis:alteri alteros pero-

si nequaq simul aduersus pricipes cōspirarent. Quod & secutū est. Nā diuersorum situum hoies inuicē dissentiunt mutuo sibi cultus ī pietatē obiiciētes. Fertur & alia hoꝝ aīalium cōsecrandoꝝ ratio. Nam a primordio orbis cōueniētes simul hoies ex siluestri uita ꝑmum carnibus humanis uescebant: bellabātq; inuicē eo cui plus uirium inerat superante. Tum iniuriis potentiorum ībeciles urgente necessitate edocti: acie facta signū aīalis sibi ex his: quæ postea cōsecrata sunt, ꝓposuere. Ad quod postmodum cōgregari infirmiores aduersus aliorum iiurias perturbant. Quo factum est: ut aīali quod salutis cā fuerat deoꝝ honores tribuerentur. Ita diuersæ ægyptioꝝ gentes huiusmodi aīantibus a suis maioribus factis: usq; ad hoc tēpus honores præbent. Ex ea re dicuntur ægyptii, ꝑter alias nationes erga benemeritos de se gratis. Existimant enī magnā uitæ subsidium esse gratiæ retributionem. Et sane mouent omnes ad beneficia eis īpendenda apud quos senserint optime grām optime locatam esse. Hac ægyptii cā suos reges summo honore uenerationeq; ut deos obseruant: neq; absque diuino numīe illos tātum imperium credunt assecutos: & optime de mortalibus meritos propter res egregie gestas diuinæ naturæ participes arbitrant. Videbuntur fortassis hæcq; quæ diximus miranda: sed nequaq minus admirabitur quis si apud quosq; fit ægyptios consideret ī funere mortuorū. Priuari diuersaꝝ gennum mores. Cū qs defunctus est, ꝓpinq omnes amiciq deturpato luto capite lugentes ciuitatem quoad mortuus sepeliat circueunt. Interī neq; lauantur neq; uinū aut cibum nisi uilem summunt: neq; uestibus utunt splendidis. Sepulchrorum tres habentur spēs. Sūptuosa mediocris humilis. In ꝑma argenti talentum exponunt. In secunda minas uiginti. In ultima parū qd sūptus irrogatur. Qui funera mortuorum curant eo exercitio a maioribus traditosi funeris impensam domesticis descriptam ferunt. Scrutantes quāti uelint celebrari funus: cōuentione facta corpus eis traduntur: ut iuxta impensam curetur funus. Primus grammaticus ita. n. appellatur posito humi corpore circa ilia describit quantum a sinistra parte incidatur. Deinde qui dicitur scissor: habens lapidem æthiopicum. quantum lex sinit latus aperit: subitoque cursu persequentibus: qui astabant lapidesque cum exercitatione in eum iacientibus fugit. Existimāt enim odium ībærere quicunq; amici corpus uulnere illato uiolarit. Curatores uero corporis hos sallitores appellant: honore digni existimationeq; habent. Vtuntur enim sacerdotibus templaque pariter ingrediuntur. His penes cadauer astātibus: unus p lasciflurā corporis īteriora: præter renes & cor ducit. Quæ singula alter uīo phœniceo ex rebus odoriferis lauāt deīde corpus

totũ primum ex cedro cum aliis preciosis unguentis ũgunt dies ãplius
triginta. Myrrha deinceps ac cynamonio cæterisq; rebus liniũt: quæ nõ
solũ id seruare diutine: sed odoriferũ reddere queant. Curatũ cadauer co
gnatis tradunt defũcti. Ita singulis eius partibus ẽt supciliorũ palpebrarũ
q; pilis integre seruatis: ut omis corporis spẽs dormiẽtis more: integra p
duret: plures ægyptii ꝓgenitorum corporibus domi magno sumptu cõ-
ditis respicientes suorũ imagines uiuentium magnitudine & habitu a lõ
ga ꝓgenie ductas: tanq̃ uiuẽtiũ aspectu aĩo oblectant᷑. Anteq̃ sepeliat᷑ cor
pus: prædicitur a cognatis tum iudicibus: tũ defuncti amicis: sepulturæ
dies. Asserunt uero illum nomĩe mortuum appellantes paludem trãsitu
rũ. Astãtibus iudicibus amplius quadraginta numero sedentibusq; in p̃
parato ultra stagnum hemyciclo. Trahit᷑ nauis ad id cõposita ab his: qui-
bus ea cura iuncta est: regente magistro: quẽ sua ligua egyptii Cyronem
uocant. Vnde & Orpheum: qua de re paulo post dicet᷑. Asserũt cũ hunc
morẽ apud ægyptios conspexisset: finxisse postmodum ĩfero parti quæ
uiderat: imitatum parti: quæ ipse cõmẽtus esset. Perducta ĩ stagnum na
ui anteq̃ condat᷑ in archa cadauer: pmittitur lege uolenti mortuũ accusa
re. Si quis cõprobat᷑ male uixisse iudices sententiã ferunt: qua cesent cor
pus eius sepulchro priuandũ. Qui deprehẽditur ĩiuste crimen obieci-
se magna mulctat᷑ pœna. Cum deest accusator: aut p calũniam accusatũ
constat: cognati finito luctu ad laudes mortui uertunt᷑: nil đ genere eius
sicut græci cõsueuerunt: narrãtes. Existimant. n. oẽs ægyptii pariter nobi
les esse: sed ordiẽtes a pueritia: in qua uite ĩstitutionẽ eruditionemq; recẽ
sent a uiri ætatem descendũt. Eius erga deos religionẽ iustitiã continen-
tiã uirtutesq; cæteras cõmemorantes. Inuocatis uero inferis diis p̃cantur
ut eũ ĩter pios locẽt. Ad quæ uerba ois multitudo correspõdet: gloriam
mortui extollens tanq̃ apud ĩferos cum beatus semp futuri. Sepeliũr po
stea quisq; suos: hi in propriis sepulchris: hi quibus ea desunt: domi apđ
firmiorẽ parietẽ arca corporis erecta: Qui uero aut crĩe aliquo: aut fœ-
nore sepultura ꝓhibent᷑ domi absq; arca ponuntur. Quos posteri diti-
ores facti ac debita crimina soluentes: honorifice sepeliunt. Gloriant᷑. n.
ægyptii suos parẽtes maioresue magnifice esse sepultos. Mos ẽ apud eos
defunctorũ parentum corpora dare ĩpignus creditori. Suma illos q nõ re
dimunt: sequitur ĩfamia: & sepultura carent. Mirabitur quis merito eos
q hæc instituerũt non solum quæ ad uiuentium mores spectarent ꝓse-
cutos: sed ẽt quæ ad mortuorũ sepulchra cultumq; pertinerẽt. Adeo hoc
pacto ad bonos mores quãtũ fieri posset cõponi uitam hominũ extima
bant. Græci sane q fictis fabulis ac poetarũ dictis fidem excedentibus de

de pioꝝ meritis maloꝝ q; pœna tradiderūt:nequaq̄ potuerūt suis scrip-
tis traducere hoīes ad uirtutē.Quin ecōtra potius derisi cōtēptiq; sunt
ab īprobis.Apud ægyptios uero non fabulis:sed uisu ipsis pœna iustis
laus īpartita.Sīgulis diebus utrosq; eoꝝ quæ uitæ utilia existāt admōētur
cū uideāt:cuiq; ꝓ his q̄ egit debiti ꝓmii memoriā īpendi:Qua ex cā ad
meliorē singuli uertunt uiuendi normā.Eas enī optimas esse leges pu-
tandū est:quibus nō diuites:sed honesti prudentesq; hoīes fiant.Igitur
de ægyptiis legū latoribus qui eas tā ad mirabiles exquisitasq; tradide-
re dicendū uidetur.Post antiquā ægyptioꝝ uitā quā deū heorūq; tēpo-
re fuisse fabulantur tradunt persuasisse primum multitudini scriptis uti
legibus:Minā magni animi uirum uitæq; inter omnes probatæ.Finxis-
se autē eas mercurii datas præcepto tanq̄ magnoꝝ bonoꝝ causam futu-
ras.Quemadmodum apud græcos aiūt in creta quidē Minœm:apud
lacedemonios ligurgum fecisse:quorum alter iouē:alter Apolinem sua-
rum legum auctorem extitisse dixit plures quoq; nationes eo modo tra
duntur leges suscepisse:quæ obtemperātibus multorum bonorum cau-
sa fuere.Arianeis namq; scribunt zarrāsten simulato numine dedisse le-
ges.Getis eodem modo zamolxis uestam proferēs leges tulit.Apud iu-
deos Moyses abiao quem deum uocant acceptas leges dare præ se fere-
bat:siue putantes rē mirandā ac diuinā maximeq; mortalibus utilem le
ges esse:siue ut citius populi ob rei excellentiā deū timore legibus ottēpe
rarent.Secūdus apud ægyptios legū lator dicitur uir prudentia excellens
sasochis.Hūc & ad deū religionē cultūq; multa prioribus legibus addi-
disse phibēt:geometriæq; fuisse īuentorē:ac ī collis astroꝝ cursus osten-
disse.Tertium soosim regem tradunt:qui ad rem militarē & belli mu-
nia plurima cōtulit institutis suis.Quartus scribitur rex bucchoris tu-
lisse leges dederit:& cōmertia hoīum iudiciaq; cōstituerit:cuius memo-
ria in multis ob īgenii acumen usq; ad hoc tēpus manet.Eum dicūt īfir-
mo extitisse corpore:pecuniaꝝ præ cæteris cupidum.Post hunc legibus
multa addidit Amasus rex:quē tradunt & de his:quæ ad monarchas ꝑ
tinent:deq; omni ægyptioꝝ iconomia præcepisse.Hunc admodū ꝑspi-
cacem scribunt iusti æquiq; amatorē:quā ex re ab ægyptiis est rex cōsti-
tutus:cum regio genere ortus non esset.Cū elienses.circa olimpiacuū cer
tamē occupati ligatis ad eū missis q̄sissent:quo maxime mō id certamē
iuste fieret si nullus eliensis certaret respondit.Policratū Samioꝝ ꝑncipē
q secū societatē coierat cū & ciues & externos eo nauigantes uiolētius tra
ctaret.ꝑ legatos ad modestiā hortatus est.quo sua cōsilia aspnāte ꝑ epi-
stolā societatē diremit.scribēs cum sciret illum breui impiæ tyranindis

p̄œnas datuꝝ nolle ex amici casu dolere. Admirati sunt græci plurimum
uiri prudentiã: cum policrati breui quod prædictũ fuerat euenisset. Sex
tum ferũt Darium Xerxis patrem legibus ægyptioꝝ addidisse. Cui cum
displiceret cãbysis: qui antæa regnauerat erga d̄os ægyptiōs iniquitas hu
maniter pieꝗ uixit. Itaque sacerdotes eoꝝ haud asp̄natus theologia ab il
lis gestisque quæ libris sacris cõtinebant̃. p̄cæptis priscoꝝ regum magni
ficentiã & in subditos humanitatem historia cõplexus est. Certè uirtutẽ
illorum imitatus ab ægyptiis solus uiuẽs deus appellatus ẽ. Mortuus ue
ro eos honores assecutus: qui regibus antiqua lege tribuebant̃. Has cões
leges priores illi magna gloria tradidere: pluta postmodum quæ antæa
cõprobata erant macedonum tp̄r sunt cõmutata. Hunc qui græci sapien
tia & doctrina p̄diti i ægyptum priscis tẽporibus transierint: ut leges &
doctrinã illorum p̄ciperet: recẽsebimus. Scribunt eorũ sacerdotes ĩ sacris
cõtineri libris transisse p̄mum ad ægyptios Orpheum Museum Melam
padem. Dedalum. homerum pœtam & spartanum ligurgum. Deinceps
Solonem ãtheniensem Platonem philosophum ac Samium pythagorã.
Eudesum quoꝗ mathematicum ac Democritum abderintem & niopi
dem chium. Omnium uero mõstrat̃ uestigia quorundam imagines: nõ
nullorum loca tum ab eis tum ab doctrina quã secuti sunt denominata:
In ægypto certe percæperunt omnia quæ illos apud græcos admirabiles
ferere. Nam orpheum hymnos deoꝝ plurimos: orgia & inferorũ fictio
nem ãttulisse trãdunt. Osiridis sane cerimonias & dionysii easdem esse: si
milesꝗ esse isidis cæterisꝗ nominibus tãtum differre. Impiorũ uero pœ
nas & campos elilios & statuarũ usum ab ægyptiorũ sepulchris sumpta
itroduxit. Mercurium quoꝗ secũdũ ãtiquos destinãtem finxit mortuo
rũ aĩas. Erãt mos ægyptiis Apis corpus reducẽtẽ aliquid p̄pe astãu cer
bero abscissũ porrigere. His ab orpheo ad græcos traductis homerus or
pheum imitatus idem in suo pœmate scribens ait mercuriũ cyllenũ aĩas
heroum euocare hãbẽtẽ uirgã ĩ manibus. Rursusꝗ errãc prope oceãi flu
xum & leucades petrã solisꝗ portas & sõnia populorum. Sequebat̃ ui
rens p̄ratũ: ubi iunioꝝ erãt aĩæ simulacra mortuoꝝ. Oceanum igit̃ nilũ
uocãt: quoniã ab ægyptiis p̄prio noĩe nilus oceanus appellat̃. Solis por
tas oliopolim dicit: pratum uero habitationẽ cõfictã putat eorum: q trãs
paludem delati sunt: quæ acherusia nominatur. Et prope memphim: cir
cũꝗ prata amena: paludesꝗ calamis plenæ. Prosequitur deinceps mortu
os hæc icolere loca quoniam ægyptiorum sepulchra maiori sane ex par
te in eis locis posita. Corpora uero per fluuium & accherusiam paludem
ad sepulchrum delata: ibiꝗ condita aliaꝗ plura quæ ñunc etiam seruant̃

ægyptii:dant fabulis quæ græci de iferis fixerunt locum. Nam nauis q̄ uectat corpora uaris appellatur. Hæc apud græcos epinathra. Obolum aiunt dari portitori cui nomen inditum est ab incolis Caron. Asserūt circa hæc loca hecates ūbrosæ replū. Cocyti portas tarq; obliuiōis æreis nec. bns diſiūctas: Esse & alias portas ueritatis: quas ꝑpe statua sit iustitiæ absq; capite. Multa quoq; alia fabulosa de ægyptiis ferunt: quæ ad huc nomine & ope pseuerāt. Nam in urbe Achanta trans nilum libyam uersus procul a mēphi stadiis centum quinquaginta uas est pforatū ad quod singulis diebus sacerdotes.ccclx. aquā ex nilo deferūt. Asini etiā fictū fabula mōstrat in quadam celebritate. Nodos enim quos unus in principio lōgioris funis cōplicat. Alii post sequentes dissoluunt. Melampodē insup ferunt dionysii sacra ab ægyptiis ad græcos transtulisse: quæ ue de saturno feruntur: deq; titanum pugna: historiā postremo oēm deoꝝ passionum docuisse. Dedalum quoq; aiunt imitatum esse laberithi errores: qui ad hoc usq; tempus manet. Hunc aliquid ædificasse dicunt Mende cumalii narōnē regem multo anteq̄ saturnus regnaret. Numerus prisca rum apud ægyptios statuarum idem est: qui est a Dedalo græcis factus Templi uulcani uestibuli quod pulcherrimum in memphisitum est. Dedalum architectum fuisse cōstat: obq; eā rem a populo statua lignea ī templo quæ ab ipso fabricata sit donatum. Huic ꝑpt̄ artis pstantiā multaq; ab eo inuenta magna gloria adepta deoꝝ honores accolæ īpenderūt In una enim mēphis īsulaꝝ tēplum nunc quoq; est dedalo dicatū. Homerū ī ægypto fuisse: tū alia multa inditia ferūt: tum maxime potio ab helēa ī ṗteritoꝝ obliuionē Telamacho data. Nam potionē ad oblēdum luctum: quam pœta helenā cōposuisse scribit in thebis ægyptiis a polimnea thonii uxore factam cōstat. Vbi nunc quoq; mulieres hoc medicamine utuntur. Apud solos uero eliopulitas. Eadem enim eliopolis & thebæ sunt priscis etiā temporibus inuenta esse tradūt & iræ & doloris medicamenta. Venerem incolæ exantiquo noīe aureā appellant agrūq; esse cōstat aureæ ueneris ꝑpe memphim. Q ue de Iouis iunonisq; cōnubio tradunt: deq; in æthiopiam peregrinatione exinde uidet̄ traductū quod ānis singulis ægyptū iouis templum traiecto flumine in libyam ferr̄. Et cōstitutis diebus iteꝝ ad priorē locū reducunt: tanq; ione ex æthiopia redeunte. Q uin etiam ligurgus plato solon multas ab ægiptiis sumptas leges ad suas res. p. detulerunt. Pithagoras īsup multa ex sacris libris geometriam quoq; & arithmeticam percæpit: ac animarum in alia corpora transmutatione. Existimant aūt & democritū quiq; annis quibus in ægipto fuit plurima in astrologia didicisse. Similiter & inopidē cū sacerdo-

tibus astronomisq; diutius uersatũ:& solis circulũ:& alioꝝ cursus astrorum:zodiacumq; ac multa alia ab eis pcepta ad græcos digna laude attulisse. Sculptores antiqui maxime in honore fuerunt. Teledeus ac theodorus rhici filii a quibus samus pithũ apollinis simulacrum inest sculptũ. Huius statuæ medietas fertur Theledei opus fuisse:reliqua pars a theodoro inepheso pfecta. His simul positis ita cõueniebat totũ corpus:ut ab uno artifice sculptũ uideretur. Genus artis græcis ignotũ:sed apud ægyptios erat usu cognitũ. Nam soli ægyptii nõ oculis totius statue cõpositionẽ metiebãt:sed dimensione ut ex uariis multisq; lapidibus i unum corpus ad certã mensurã redactis statua pficeret. Res pfecto miranda diuersos artifices uariis in locis ita in unã mensuram cõuenire:ut quandoq; ex uiginti quãdoq; ex quadraginta ptibus unica statua cõponeret. Q uod in samo signũ simile opi ægyptio a capite usq; ad pudẽda ita pari forma diuisum cõstat ut unius opus appareat. Et hæc i modũ statuæ ægyptiæ fertur ptensis manibus cutibus in ambulantis modum. Et de ægyptus hactenus:nunc ad assirios transeamus. FINIS.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS. INCIPIT TERTIVS IN Q VO HAEC CONTINENTVR PRIMVM.

VPERIORE Librorũs quæ ad ægyptioꝝ deos nili naturã reges priscos:leges mores sacra cæteraq; memoratu digna ptinebant descriptis:præsens antiquas alie res cõtinet initio ab ĩpio assirioꝝ sũpto. In asia plis tẽpotibus regnauere indi

getes: quorum gestā nomēque uetustas aboleuit. Primus rex assiriorum scripto res natus est ninus q eius gesta litteris traderēt. Is natura bellicosus & uirtutis appetēs: cū pmū robustissimos iuuenū plurimo tēpore armorum usu ad oēm laborum patientiā & belli picula exercuisset coacto exercitu societatē iniit cū arico arabū rege: quorum opes ea tēpestate: ut res erant: plurimū ni atque armis præstabāt. Hæc gens libertatē seruās nullū aduenā apud se regnare passa est. Ita neque persarum neque macedonum reges quamuis potentes armis eorum imperio potiti sunt. Est enim in expugnabilis ab externo milite: propter loca partim deserta: partim arida aquisque deficiētia Sunt tamen fontes plurimi: sed abscōditi ac solis incolis noti. Ninus igitur arabum rege assumpto exercitum duxit aduersus babylonios arabiæ conterminos. Nondum enim condita erat babylonia: sed aliæ circa urbes nobiles incolebantur: quibus propter armorum desuetudinem facile superatis tributoque imposito regē eorum cum filiis captum interemit. Deinde qbusdā armeniæ urbibus īpotestatem redactis Barzanes rex nino uiribus īpar cū multis donis occurrēs & se & regnū eius potestati pmisit. Huic ninus magno usus animo armeniæ regnū restituit cōmeatu & militibus īpatis. In mediā deīde auctis uiribus trāsgressus: cū ei Farnus rex cū exercitu occurrisset. plio uictū cūque uxore & septē filiis captum cruci affixit: psperа fortuna elatū ninum cupiditas cæpit totius asiæ. q inter tanaī niliumque iacet potiundi. Secundæ & enim res ut plurimum maiorum igerūt cupiditates. Itaque psid ex amicis quodā mediæ īposito ipse ad reliquā subiciēdā asiā pfectus oēm annis decē & septem pter īdos ac bactrianos ī potestatē redegit. pugnas singulas aut deuictorum numerum nullus scriptor tradidit. Nos q excellentiora feruntur ethesiam gnidium secuti paucis narrabimus. Subiecit oēs maritimas ac propinquas gentes Aegyetios phoenices & interiorem syriā: ciliciam pamphiliam liciam cariam phrygiam misiam lidiam troada & phrygiam q ē supra hellespōtum ppuntida etiam ac bythiniam & capadociam & gentes iuxta pōtū barbaras usque ad tanaim flumen suæ ditiōis fecit. Adiecit īpio cadusios tapiros hyrcanos drācas deruicos carmāios corōneos rhōbos uotcanios parthos: psas ptereaac susianos caspiosque: ad quos āgustus est aditus. unde & porte caspie appellantur: pluresque alias quas recensere īstituto ope plixus eēt ignobiles natiōes. Inito cum bactrianis bello cum & locorū difficultate & hominum numero se tutarentur: retro cedens in tempus aliud id certamen distulit. Deducto in syriam exercitu: ubi condendæ locum elegit. Verum cum superiores omnis gloria & rebus gestis superasset: & urbem quoque īgentem condere statuit: cui par magnitudine neque fuisset antea: neque eēt

futura: Arabum regem donis spoliisq; cumulatum magnifice cum exercitu domum remisit: Ipse coactis undiq; uiribus: & his q ad tantū opus spectarent paratis supra euphratem urbem cōdidit nō æqua laterum dimensione nam duæ muri partes longiores erant reliquis. Horum latus quodlibet lōgitudine est stadiorum centum quinquaginta: breuiores uero stadiis nōaginta: Q_ua muri dimēsione ambitus stadia cōplectit͂ quadraginta octoginta. Et sane spe sua nequaq̄ frustratus est. Nulla enī postmodum urbs tanto ambitu tantā ue mœnium magnificentia cōstructa est: Altitudo murorum pedum est centum: latitudo q̄ tres currus simul perambularent: Turres mille & quingentæ: quarum altitudo pedum est ducentorum: Habitare eam coegit maiori ex parte assirios: & quidem potentiores. Ex reliquis nationibus uolūtarios assumpsit a nomine suo urbem ninam appellans. Aros propinquos habitatoribus diuisit: Condita urbe arma in bactrianos uertēs ibi semiramidem uxorem cœpit: quæ cū clarissima oīum mulierum feratur: quomodo ex humili fortuna ad tantam gloriam peruenerit: haud ab re erit referre: Est syriæ ciuitas Ascalon haud procul hac stagnum est piscibus plenum iuxtaq; templum īsigne deæ: quam appellant: Dercetam facie hoīs: reliqua parte corporis piscem Huius causæ fabulā ferunt. Venerem aliquando obuiam ei deæ factam amorem cuiusdam speciosi adolescentis sacrificantis sibi iniecisse: exq; eorum esse coitu filiam natam: deam sui erroris pudore ductam amouisse adolescentem. Filiam uero in loca quædam deserta ac saxosa: in quibus aues erant plurimæ exposuisse: ibiq; qͥ diuino nutu ab auibus infantem nutritam. Se uero pudore doloreq; cōpulsam in lacum abiecisse: atq; ibi in piscem cōuersam. Vnde & syrii usq; ad hæc tempora his piscibus abstinentes eos prodiis colunt: Tradunt rem mirandam aues infantem aliis cōfouentes nutrisse coagulato lacte ex proximis pastorū mapalibus capto: Acto anno cum firmiori cibo egeret aues caseum eodem ex loco raptum ori ifantes admouisse. Q_uare a pastoribus ex corrosiōe casei aiaduersa infantem speciosam forma cōpertam ferūt: nutritamq; apud se dono postea datam presidi pastorum regio nomine Simma. Hic liberis carens ut filiam magna cura nutritam. Semiramidem ab auibus: eo enī nomine linguā sira uocantur: appellauit. Q_uas postmodū syri omnes ut deas honorant. Hæc de semiramidis ortu fabulæ tradunt. Q_uæ cū iā nubilis esset: ac pulchritudīe cæteras excæderet uirgines: missus a rege ad recēsēdos greges prefectus syriæ: Menones: cū apud Simā diuertisset cōspecte uirginis amore captus uxorē illā sumēs duxit ī ninā. Exq; ea duos lapatem atq; Id aspem liberos genuit. Cum plures uirtutes semiramidis

formam exornarēt:uir mulieri deditus nil absq; eius agebat cōsilio: Ninus ciuitate a se cōdita adiecit animum ad bactrianos patriam montuosam: accessuq; difficillem & hominum numero ac uiribus ualidam. Cū autem priori expeditione nil profecisset:maioribus opus esse raptus copiis coacto ex singulis gentibus electo ingenti exercitu aduersus eos ꝓfectus est. Tradit ethesias scriptor pedites ad decies septies cētena millia fuisse:equitum millia ducēta: Currus uero falcatos paulo minus decem milibus & sexcentis:qui militum numerus:incredibilis nunc forsan sit audientibus:sed haud quaq̄ impossibile uidebitur asiæ magnitudinem multitudinemq; in ea nationum animo aduertenti. Nā si quis dari aduersus Satas expeditionem cum octingentis millium millibus: Si qs itē xersis in græciam transitum cum infinita pene hoīum multitudine siq; in europa paulo ante res gestas cōsideret:mīme dictis nostris abrogauit fidem. Nam ex unica siciliæ ciuitatum siracusis Dionysius exercitum peditum centum uiginti:equitum duodecim milium cōfecit. Naues magnas parti triremes partim quīqueremes ad quadrigētas ex uno eduxit portu. Romani paulo āte hanibalis tēpra futuri belli ꝓuidentes magnitudinē cēsu ī italiā tū ciuium tū socioꝝ q bello apti essent hīto decies centena ferme millia hoīum descripscere. At ea ne uni quidē asiæ ꝓuinciæ hominū nūero cōparāda ē:quæ ideo recēsuimus:ne qs ex hac:quæ nūc ē urbium solitudine priscam illaꝝ gentiū expendat copiā. Hunc tantū numerū gentium. Ninus cōtra bactrianos patriam asperam atq; angustam ducens exercitum ī plures partes diuisit. sunt in bactria plures īsignes urbes: quarum una:ea regia est. Bactra nomīe præstantior cæteris habetur tum magnitudine tum arce admodum munita. Bactrianoꝝ rex erat zoroastes:qui comparato hominum quadrigētoꝝ milium ualido exercitu nino in finibus occurrit. Permissaq; de industria parte hostium prouinciam ingredi pugna inita hostes in fugam uersos superat:persequitur cædendo usq; ad montes proximos ad centum millibus hostium cæsis:deinde auxilium ferente suis nino superati a multitudine assirioꝝ Bactriani dispersi suæ quisq; urbi subsidio abiit. Ninus bactriā ingressus cæteris urbibus captis bactram & natura loci:& rebus cæteris:quæ ad defensionē spectant munitā:cū expugnare non posset:obsedit:protracta longius obsidione uir semiramidis:is nino aderat:amoris īpatiēs uxorē accersit:quæ ꝑspicax magniq; ultra muliebrē sexū ani tēpus nacta:quo uirtutē ostenderet:uiam multoꝝ dierum īgreditur. Induta eiusmodi forme stola ut uir mulier ne esset nequiret perspici. Tuebatur ea:ab itineris estu corporis colorem agilis ad omne opus. Cuius tanta erat commoditas: ut

postmodum medi: cum asye imperatrē: perleq; stola Semiramidis uterē
tur. Cum uenisset in bactriā perspecta obsidione: tum locis urbisq; situ
quaq; adiri posset animaduersis: arcē quia loco natura munito difficilisq;
erat: & quem nullus antæa tētarat accessu custodiis uacuam cōspexit ītē
tis omnibus ueluti arce ab hoste tuta: ut īferiori parti campestri subsidiū
ferrēt. Sumptis igitur qui per loca petrosa abruptaq; ascendere soliti erāt
per aditū ualis præcipitem superat loci asperitate partem arcis cæpit: ma-
gnoq; ad terrorem excitato tumultu signū captæ arcis obsidentibus ḋdit
Qui infra urbem erāt arce amissa obstupefacti ḋrelictis moeniis fuga sa
lutis cōsuluerunt. Capta ciuitate admiratus. Semiramidis uirtutē. Ninus
ī primis eā multis donis cumulauit: deinde pulchritudine eius allectus
ꝑsuadere uiro conatus ē: ut illā spōte sibi uxorē cōdonaret: pollicitus filiā
se matrimonio in eā grām daturꝝ noīe Sosanem. Renuēti cōminatus ē ei
se oculos ni pareret erutūꝝ. Hoc ꝑculsus timore simul & amore īcensus
Menones: cum laqueo uitā finisset: Semiramidem ninus uxorem cæpit.
Thesauri oēs bactrianoꝝ magnū auri atq; argenti pōdus ad ninum ꝑue
niunt: qui cōstitutis bactrianoꝝ rebus excercitū dimisit. Genitoq; ex Se-
miramide filio cui nomē Nini indidit excessit e uita īperio uxori relicto
Sepultus est in regia sepulchro ingentis molis altitudine nouē stadiorū
latitudine ut ait cthesias decem ei cōstructo. Cum ciuitās iuxta euphra-
tē sitā plano cōdita cōspicitur uelut arx quædā ea moles: Licet multis sta
diis distās: quā nūc etiā stare dicūt. Post ninā a medis dirutam quo tēpo
re assirioꝝ imperio potiri sūt. Semiramis magni mulier animi cupiēs ui-
rum rerum gloria excellere urbem ī babylonia condidit: accersitis undiq;
opificibus atq; architectis cæterisq; quæ ad tantam rem ꝑtinebant para-
tis. Addidit ad id opus ꝑficiundum ex omni regio hoīum millia terdeci
es centena: Vrbs ab utroq; latere euphratis: ut medius interfluat: ædifica
ta: cuius mœnia ambitu stadia trecenta & sexaginta cōplectebant̄ freq̄n-
tibus turribus ac magnis. Erat tanta operum magnificentia ut ī muri la-
titudine sex equorum currus una prodire possent. Altitudo īcredibis au
dientibus: ut cthesias gnidius ait. Vt autem clitarcus & qui cum Alexan-
dro in asiam profecti sunt scripsere: pedum trecentoꝝ sexaginta quinq;.
Addiderunt etiam. quodlibet anni die stadium muri absolutum: ut tot
sit stadioꝝ circuitus: quod dies ānum conficiunt. Mœnia ex lateribus &
assalto fata: quoꝝ altitudo: ut cthesias tradit est passuum quinquaginta
Vt quidam posteriores scribunt: cubitoꝝ quinquaginta: latitudo āplior
quā qua duo currus ueherentur. Turres ducentæ quinquagita numero
quarum altitudo latitudoq; magnificentiam æquat muroꝝ. Non ē aut

mirãdum ĩ tãtum mœniũ ambitu paucas turres ædificatas. Nam cum plurimæ paludes urbem circũstẽtnõ fuit cõsilium ea parte turres cõstru ere:quæ loci natura esset admodum munita. Inter murum atq; ædificiã pomerium duo iugera cõficiunt. Vt celerius opus cõsumaretur: cuilibet ex amicis stadium perficiũdum tradita ad id impẽsa assignauit. His mœ nibus sũma cura unico ãno absolutis:põtem qua parte fluuius ãgustior fluebat cõstruxit stadiorum quinq; longitudinis columnis ĩ pfundo sũma arte inuicẽ pedes duodecĩ distantes iactis:lapides edificii trõcis fereis im mixto iuncturis liquefacto plumbo cõiunxit. Ante columnas ad ĩpetum aquæ sciudendum cursumq; fluui reprimendum firmos cõposuit ange los:quo ab omni aquæ undiq; circunfluentis uirtutæ essent:pontem . Is triginta pedũ latitudine erat:ex cedrinis cyparissiq; ac plamarum trabibus spectate magnitudinis cõiunxit. Opus nulli arte posterius eorum quæ a se miramide facta sunt. Ab utroq; fluminis latere murum duxit stadiis tre centis sexaginta pari mœnium urbis latitudine . Regias iuxta flumen ex utroq; põtis latere duas edificauit:quæ & aspectũ late urbis preberent & essent tanq̃ ciuitatis ppugnacula:euphrate p mediam urbem meridiem uersus fluente. Altera regia ad orientem:ad occidentẽ altera spectat: utra-q; ingenti ope cõstructa. Nam quæ ad occidentem uergit :primũ habet ambitum stadiorum sexaginta altis & suptuosis mœnibus ex cocto late re cõstructum. Alter deinde interior est circuitus:cuius in crudis adhuc lateribus uaria aĩantia:quæq; suo colore ad naturæ similitudinem expsla fuere. Huius lõgitudo stadiorum est quadraginta latitudo laterũ trecentorũ. Altitudo ut ethesias scribit passuum quinquaginta. Turrium altitu do ad passus septuaginta eleuatur. Est & tertius intimus circuitus:qui ar cem cõtinet triginta stadiorum ambitu: Huius ædificii altitudo; latitudo q; supat secundi muri opus I nerant diuersorum aĩalium figure in turribus ac muris:colore quoq; ac forma naturali. Erat ĩsup oĩs generis aĩanti um uenatio. Q uorum magnitudo q̃ttuor cubitus excedebat. In his Se miramis cõspiciebatur ex equo pardalum iaculata:iuxtaq; eã uir ninus iaculo leonẽ feriẽs. Erexerat & portas tres:supq; eas uaria ex ære posita or namenta. Hæc regia excelentior ea:quæ ex altera sita erat fluuii parte fuit tum magnitudine:tum ornatu. Illius enim muri ambitus triginta stadia ex cocto latere cõplectebatur:loco aĩalium æneæ statue inerant nini ac semiramidis pfectorumq;:& Iouis ĩsup quẽ bellũ babylonii uocãt:Inerant & acies structæ uariæq; uenationis ad aspicientium uolũtatẽ. In loco babyloniæ humiliori lacum quadratum effodit :cuius singula latera ex lactere cocto assaltoq; ædificauit:stadia erant ducenta:pfũditas pedũ

trigĩta quinq; ad quã flumine sup inducto ab regia fossa utrinque áditũ
fecit. Ex utraque uero parte ex cocto latere fornicibus constructis assaltũ
sup induxit ad quattuor cubitoꝝ spissitudinẽ. Erant aũt muri fossæ lati
tudine laterum uiginti. Altitudĩe supra fornices pedum duodecim. Sep
tem diebus ope pfecto flumen in priorẽ cursum restituit. Statuit autem
ab utraq; fossæ parte portas æneas: quæ usq; ad psaꝝ regnũ stetere. In ur
bis medio templum ioui bello erexit: cuius ãplitudinẽ neq; scriptores ꝓ
pter uetustatẽ: neq; ula memoria singulari tradunt. Constat tamen ob il
lius mirandã altitudinẽ a chaldeis tũ orientẽ tũ occidẽtẽ uersus astrorũ i
eo obseruationes factas. Id ex latere atq; assalto sũma arte magnaq; ĩpen
sa est cõstructum. In sũmo templi tres ingentes aureas statuas. Iouis iu-
nonis opisq; erexit: quarum iouis adhuc extat longitudine pedũ q̃dragi
ta mille babylonioꝝ talentoꝝ põderis. Opis simili pondere in sela aurea
residet: ad cuius genua duo astant leones iuxtaq; serpentes argentei ingẽ
tis magnitudinis põderis quilibet talentoꝝ triginta. Iunõis stans signũ
põderis est talentoꝝ octingentoꝝ. Huius dextera caput serpentis tenet.
Septum lapideum sinistra. His oĩbus cõis erat mẽsa aurea manufacta lõ
gitudinis pedum quadraginta: duodecĩ latitudinis põderis talentorum
quinquaginta. Duo p̃terea charchesia talentoꝝ triginta erant: totidemq;
uasa uaporibus apta utrũq; talentoꝝ triginta. Crateres ex aureo tres: quo
rum ioui dicatus talenta mille & ducenta babylonia pendebat. Alioꝝ qui
libet sexcẽta: quæ oĩa postmodum psaꝝ reges surripuere. Regiæ & reliq̃
ornamenta tum tempore cõsumpta sunt: tum ab hoĩbus deleta. Ipsius
quoq; babylonie parua quedã portio supstat maxĩa parte intra mœnia
cultui agroꝝ exposita: Erat & ortus pensilis iuxta arcem nõ a semirami-
de: sed a quodã syro rege postmodum in grãm pellicis factus. Quæ cũ
persa esset genere cupiens in mõtibus uidere iuxta morem persaꝝ parata
uiro persuasit: ut artificio excitaret ortum: qui arboribus pratisq; patriã
representaret. Huius orti singula latera iugeribus quattuor extendunt.
Aditus ueluti in mõte erat ædificiis altero sup alteꝝ cõstructis: ut ex eo
cõspectus lõge lateq; pateret. Testudines in solo positæ erant: quæ totius
orti põdus sustenerent. Inde aliæ supra alias excrescente semp magnitu-
dine edificatæ. Nam superiores: in quibus orti muroꝝ supficies contine
batur: altitudine quinquaginta cubitoꝝ eminebant. Earum latitudo pe-
des erat duodecim muri magna impensa cõstructi spissitudine erat pe-
dum uiginti duorum. Solum hoc modo cõstabat. Erant positæ lapidæ
trabes lõgitudĩe pedum sexdecim: sex latitudine. Supra has ꝓ paumen
to stratæ arundines assalto cõpactæ. Desuper cocti lateres: duplici ordine

gypso structi:tertio tegulæ plumbeæ:ne qua humiditas ad testudies manaret. Aquarum insup receptacula:quibus humor efflueret:in hoc pauimento cõgesta humus ꝓfunda ut magnorum arborũ radicibus satis eẽ ortum efficiebat ĩ eo ꝓceræ oĩs generis arbores aspectum iocũdum reddebãt. Lumen quoq; adeo testudines inuicem ꝑbebãtur in eis regia deuersoria haberent. Præterea aquæ ductus occulte fabricatus rigabat ortũ Et hæc horti moles postmodum facta ẽ. Semiramis & alias urbes supra euphratem tigriq; fluuios ædificauit:ĩ quis emporia constituit eoꝝ q̃ ex media ac paretanis oĩq; ꝓpinqua regione ferrentur. Post niluum.n. & gãgẽ flumina tocius asiæ nobiliora euphrates ac tigris ex armenie mõtibus fõtes hñt. Distant autem ab ĩuicem stadiis mille & quigentis delatiq; p mediã & parẽtanos descendũt in mesopotaniam quã undiq; circundantes regioni nomen ĩdiderunt. Deinde p babyloniam fluentes ĩ mare rubrum deferunt. Flumina ĩ gentia alueo cõpresso magna ẽporia freq̃tantibus existum cõmoditati. Vnde & locorum q̃ iuxta aquas sũt mercatores cotigit ditissimos esse. Semiramis ex armenioꝝ mõtibus lapidẽ excidi fecit lõgitudine pedum cẽtum quiquaginta latitudine uero spissitudineq; quattuor & uiginti. Hunc magna curruum multitudine ad flumen delatũ nauiq; ĩpositum babyloniã detulit:in q̃ uia ĩsigniori erexit. Res mirabilis aspicientibus:quam a forma obeliscum dicunt ĩter septem mirada opa annumeratum. Cum multa sint babaloniæ aspicientibus admiratione digna nõ minus mirabit quis magna uim q ĩ ea gignit assalti tãta.n. illius supest copia:ut nõ solum satis tot tãtisq; ædificiis fecerit. Sed & populus licet innumerabilis eo arefacto ꝓ lignis utatur:adeo magna illius copia tanq̃ ex largo fõte haurientibus adest. Hunc ꝓpe fõtẽ est terræ hiatus haud magnus sed uirtute mirabili. Eicit.n. odorem sulphureũ ac grauem qui trãseuntes aĩantes ĩterficit. Ita enim anhelitum cõprimitur spiritu interduso arrepta respirandi facultate mors subito sequatur. Est & ultra flumen palus breui circũscripta loco fumum habens circa solum: in quam si quis inscius ingrediatur euestigio attrahitur nulla data regrediendi facultate. Deinde paulatim torpore quodam corporis totius in ꝓfundum delatus mergitur:pauloq; post mortui corpus sup natat. His ꝑfectis opibus semiramis magno cum exercitu ꝓfecta mediã uersus cum puenisset ad mõtẽ:qui bagistanus appellatur. Is ioui sacer est:castra posuit ortũq; iuxta ĩ campis patentibus:cuius ambitus stadia duodeci cõplectebat cõstruxit fõte ibi erecto:aquã cuius ortum rigaret. Pone ortũ saxum altitudine stadiorum decem & septem scindens ĩ ĩferiori eius parte suã effigiem centumq; ei dona ferentium sculpsit. Syris in eo litteris

ſcriptũ erat a ſemiramide ſubditoꝝ ope id ſaxũ fuiſſe exciſũ. Deinde cũ
a parte cāpeſtri æquato aggeribus ſaxi ꝑcipitio in ſũmum tranſcendēs i
ciuitatē medie chaonam acceſſiſſet aīaduerſa in quodā elato cāpo ſtupē
dæ altitudinis ac magnitudinis petra:Ortum alterũ ꝑ magnum ī medio
illius fecit:ubi ſumptuoſa uoluptatis delitiarũq; cā ædificia:ex quibus &
ortum & oēm exercitum:is in cāpis erat ſpectare poſſet:erexit. Hoc in lo
co diutius cōmorata eſt:quieti delitiiſq; dedita:Nam alium uiꝝ cape no
luit uerita ne īpio priuaretur. Sed eos ex millitibus eligebat:appetebatq;
qui in caſtris erant forma & decore ꝑſtantes. Quos oēs poſtea priuabat
uita. Iter deinde ꝑ echatanos flexit ad larcieum mōtem. Ad hunc multis
ſtadiis ꝑ plura ꝑcipitia ac cōualles erat aditus:Cupiens ergo tũ īmortale
ſui monumentum relinquere:tum breuiorē facere uiā abſciſis anfracti
bus lociſq; cōcauis ad planũ deductis magno ſumptu iter breuius reddi
dit. Quod uſq; ad hoc tēpus ſemiramis appelatur. Ad etbatanā inde cā
peſtrem urbem accedens magno ſũptu regiā ædificauit. Veꝝ cum aqua
ciuitas nullis ꝓpinquis fontibus careret aquæ ductũ ī eā urbem admo
dum neceſſarium magna īpenſa laboreq; ꝑduxit. Eſt mons urbi ꝓpiqu
us ſtadiis duodecim noīe orōtes aſper & acceſſu difficilis:ut cuius recto
itinere aſcenſus uſq; ſumitatē ſtadioꝝ ſit uiginti quinq;. Ex altera mōtis
parte lacus magnus fluuium effecit:quem illa effoſſo ab radice mōte ī ur
bem induxit. Erat foſſæ latitudo pedum:quindecim:altitudo quadragi
ta quinq;. His in media geſtis uenit in ꝑſidem:aliaq; aſiæ. quibus impira
bar loca ubiq; mortes ſaxaq; incidens uiā facilem tranſeuntibus reddidit
in loris planis aggeres ſtatuens nunc ſepulchra defunctoꝝ ducũ nunc ur
bes in eis ædificauit. Cōſueuit & aliquādo in caſtris paruos aggeres erige
re:ubi tentorium ſuum tēdens caſtra deſpiceret. Quo factũ eſt :ut uſq;
ad noſtram ætatem multa in aſia eiuſmodi reꝝ ueſtigia ꝑdurēt:q̄ opera
ſemiramidis uocantur. Vniuerſa deinceps peragrata ægypto libyaq; ma
gna ex parte in dictionem redacta ad iouem. Ammonem tranſiit ſciſci
tura a deo ſuæ uitæ finem. Dicitur reſponſum ei datum ab hoībus mi
graturām eſſe:atq; a multis aſiæ gētibus īmortaliũ honores aſſecuturā.
Idq; fore cum ei Ninus filius inſidiaretur. Aethiopiam poſtmodũ īgreſ
ſa plurimaq; ſibi ſubiiciens multa in ea miranda cōſpexit. Ferũt in ea ſta
gnum eſſe quadratũ:cuius circuitus. clx. efficiat pedes. Aquæ eius colorē
ſimilē minio:odorē ſuauē neq; ueteri uino diſſimilē. Virtute uero mirabi
litur q̄ pota in inſaniam uertes cogat occulta errata palā fateri. Sed his
haud facile adhibetur fides. Sepulturas defunctoꝝ æthiopes diuerſas ab
reliquis faciunt. Salientes eni corpora inq; uaſis uitreis nuda condentes

supra colūnas ponunt:Ita p uirȝ defuncti corpus aspicitur quēadmodū scribit.Erodotus:quod gnidius ethesias improbat:Ait enī falliri corpora sed neqnaq̄ in uitro nudos cōdi.Vri enī:ideoq; corrupta nō posse speciē seruare:sed statuas aureas cauas fieri:in quibus mortuos ponāt uitro circū eā posito.Quo fit ut in locis superioribus sitæ circunstāte uitro imago aurea defuncto similis reddatut aspicientibus.Et hæc ditioȝ sepulchra esse affirmāt. Tenuiores argeteas imagines ponut.Inopes uero fictiles.Vitȝ abūde cū plurimū fiat ī æthiopias oēs hēnt Mores æthiopū aliaq; mēoratu digna paulo post:cū res eoȝ p̄scæ referent :narrabimus.
Cōstitutis æthiopiæ ægyptiq; rebus semirāis ad bactrianos asiæ cū exercitu descendit maxīas hēns copias.Cū diutius pacē egisset honoris cupida excogitauit aliquod memoria dignū bellū gerere.Audiens igit īdoȝ gentem maximā inter cæteras orbis regionem uero pulchrā fertileq; esse arma in india uertit.Imperabat indis ea tēpestate rex Staturobates maximo fulctus exercitu elephantesq; plurimis bello aptis.Est india pre cæteris pulchritudine excellens:ac multis q̄ illā rigēt fluminibus distincta. Bisq; fructus annuatī ferretur:Adeo aūt oībus exuberat ad uictū necessariis.ut affatī nbilibet fructus p̄beat.Dicitur nunq̄ in ea sterilitatē esse aut fructuū uastitātem.Est & incredibilis elephantoȝ numerus: q uirtute & robore corporis multo libycis p̄stant.Similiter auri:argenti:ferri:æris lapidum p̄terea p̄ciosoȝ:cæteraȝq; reȝq̄ ad delicias atq; opes spectent summa copia:quæ singula nota semiramidi ad bellum indicum eius animū impulere.Videns autem quātum bellum susceptum esset:magnisque sibi uiribus opus esse:oībus p̄uinciaȝ p̄fectis mandauit:ut pro magnitudine p̄uinciaȝ iuniores aptos bello cōscriberent utque nouas armaturas pararent.Reliquis quoque edixit ut post triennium in bactris parati instructique adessent.Iussit præterea in phœnicia syria cipro aliisque maritimis locis:ubi ea materia suppetit naues fluminibus aptas quæ diuidi possent:parari.Indus enim magnus præ cæteris eius loci fluuiis regnum indoȝ terminans pluribus:tum ad transuehendum:tum ad p̄hibendos a ripa hostes nauigiis eget.Et cum iuxta flumen hand quaq̄ materia eēt nauibus apta necesse fuit illas ex bactris per terram uehere. Inferior uero elephantoȝ apparatu rem excogitauit:qua terreret indos cogitantes nequaq̄ extra indiam elephantos esse. Occisis igitur trecentis boū milibus carnes operariis cōcessit:coria in sui fecit elephantorū instar. Quæ postmodum fœno referta ueri elephanti speciem p̄seferebāt.Intus hominē Camelumq; sup quo sedens formam beluæ duceret:inclusit.Hec in loco semoto occlusoq; acta nequa exterius emanere possent: ntq; indi impro-

uisa re pculsi ueras bestias existimarent. His biennio confectis tertio copias omnis in bactris coegit. Fuit millitum numerus ut ethiasias tradit tredecies centena millium. Aequitum millia qngenta. Currus ad millia centum. Erāt toridem numero hoĩes supra camelos cum gladiis cubitorum quattuor. Naues diuisæ ad duo millia: Quas una & elephantorū simulacra cameli deferebāt. Assuefecit autem equos ne eis simulacris terrerētur. Quod & pseus macedonū rex multis post ānis in eo bello imitatus est: quod cum eo romani elephantos habentes libycos gessere. Verꝫ neq; illi in bello: neq; Semiramidi profuerūt. Audita rex idoꝝ tum exercitus magnitudine: tum ingenti apparatu belli conatus ēst excedere Semiramidis uires. Et primū ex arundinibus nauigia confecit ad quattuor millia fluuio accomodata. Ferunt enim indiæ tum flumina: tum loca palustria arundinū copiā ita crossarū ut nequaq̄ ea ulnis hoĩes āplecti quæant: Ex his naues optime fiunt pp arundinum robur. Armorum quoq; omnis generis copiā parauit. Ex uniuersa india accitis maioribus q̄ quæ erāt Semiramidis copiis. Elephantoꝝq; siluestrium uenatione facta plurimos ad bellum īstruxit: ut terrorē aspicientibus iniicerent. Oĩbus: quæ belli usus poscit: pparatis nuntios ad semiramidē iam appropinquantē mittens rephendit eius ambitionē: q; nulla iniuria lacessita bellum sibi iferret. Multisq; uerbis eā p litteras incusans deosq; iuocās testes minatus est si acie uicta esset se illā cruci affixuꝝ. Lecta epistola ridens Semiramis nō uerbis: sed uirtute certandū esse respōdit. Deinde ad indū pueniens inuenta regis classe ad certamen parata. Et ipsa suas naues electis millinbus instruxit. Ibi duꝝ certamē cōmissū ē: ac diutius magnis utriq; uiribus pugnatū. Tandē supata indoꝝ classe: qua ĩ pugna ad mille naues submersæ sunt: multiq; mortales capti pōtem: quo facilior esset transitus: supra flumē cōstruxit: psidioq; ab utroq; latere imposito oĩs copias traduxit insulas quoq; ac urbes in flumine sitas cæpit ad centum millia hominū ĩ seruitutem redactis. Classe amissa indorū rex simulans suàs copias procul a flumine retro ab duxit: ut hostes id formidine factū rati fluuiū trāsirēt. Quo cognito semiramis cū ex uoto res cæderet parte copiarum ad pōtis custodiā relicta ĩdos cū reliquo exercitu psecuta ē. Præcedebāt elephātoꝝ simulacra: quò regii exploratores elephantorū aparatu cōspecto regii metum iniicerent. Verū ea simulatio haud diutius latuit. Nā admirantibus indis unde tanta illi elephantorū copia suppeteret: quidam ex semiramidis exercitu nocte capti rem pdidere. Qua pp cōfisus suis uiribus rex fictionē elephātorum pdicēs: ut sublato metu acrius pugnā inirent: copias oĩs ad uersus assirios eduxit. Instructa quoq; acie Semiramis psi

discebat: Ap propinquantibus exercitibus rex equites ac currus in prima acie ante phalangē destinauit. Semiramis simulatis elephātis aduersus equites pmissis initoq; certamie regios equites fudit. Assueti.n. ueris elephātis equi noua forma olfatuq; insueto turbati sūt: Itaq; pars in hostes equorum ipetu: pars in alia loca deferturi Semiramis cum electis militibus uictoriā secuta in primis pugnans indos in fugā uertebat. Quibus ad phalangē refugientibus Staurobates haud ea re pculsus aciem peditū pcædentibus elephantis pmouit. Ipse in dextro cornu pugnans superq; ualido elephante insidens aduersus reginam uirili animo pficiscitur ca su eodē in cornu pugnātem: Veri elephāti cōtra simulatos ibant: neq; pari robore pugnabatur. Supiores erāt regii magnāq; edebant assiriorū cædem: partim qui elephantorum pedibus cōterrentur: partim qui iterirēt aut lacerati dentibus aut a pmoscide absunti Cum magnus interfectorum alterius super alterum cadētium cumulus fieret: timor ac terror omīa cōplesset: nulli iam ordinem seruabant Ita omnibus ferme assiriis ad fugā itentis rex semiramidi casu obuius primum sagypta brachium eius: dei de aculo humerum sauciauit: Regīa haud quaq̄ uulnere. Leue enim erat exterrita cum equum ascendisset belua insequente ferme capta est. Omnes in fugam uersi ad naues tendunt: Insequētibus indis magna cædes facta est p loca tantæ multitudini angusta. Cum equitibus peribusq; q̄ ad pontem tendebatur immixtis alter alteri impedimento esset: ut neq; fugæ neq; salutis ullus daretur locus: Sed ipsi suomet tumultu oppressi interirent: Multi ex utroq; pōtis latere pfugientium multitudīe in aquā pcipitati sunt: Semiramis: cum maior eorum pars: qui bello superfuerāt flumen transissent: pontem his supra naues fabricatas erat discidit. Naues in plures partes diuisæ delataq; p flumen in diuersa loca applicuere multis indorum qui illas insequendo ascenderant ui fluminis submersis. Rex multis pdigiis augurisq; responsis monitus ne flumen trāsiret finē psequendi fecit. Semiramis pmutatis captiuis in bactrianos redietis maiorem exercitus partē dimisit Paulo post detectis quas ei Ninus pereunucum parauerat insidiis oīq; iniuria iuxta ammonis responsū remissa cum oībus filio ut regi parerēt pfectis mādasset euestigio euanuit ad deos iuxta oraculi respōsū ut creditū ē trāslata. Quidā fabulātur illā in colūbā fuisse conuersa cōpluribus eni auibus domum ingressis: & illā cū ad reliquis aduolasse uolunt. Quo factum ē ut syrii columbam ut deā colant imortalem reginam arbitrati Impitauit uniuersæ asiæ pter indos Vixit annos quēadmodum ethesias gnidius scripsit duos & sexagīta: cū quadraginta duobus regnasset. Athenienses nōnulliq; alii scriptores asse

runt. Semiramidem cum pulchra decoraq; forma esset a rege assiriorum pter modum dilectam: Cuius modestia fuerit admodū laudata. Cū eius uitæ ītegritas uulgata admodū foret psuasisse uiro traduntur: ut quinq; dies se solā regnare pateretur. Quo īpetrato sceptro regni stollaq; regia sumptis prima die splendidū cōuiuium fecisset: in q; eo oēs duces pricipesq; adegisset: ut sibi ueluti reginæ parerent. Secunda diē cum populares nobilioresq; se tanq̄ reginam colerent: uiro ī carcerē truso magnoq; aīo cū cepisset regnum: ad senium usq; multis a se pclare magnificeq; gestis tenuisse Hæc de Semiramide a diuersis auctoribus īraduntur. Post eius obitum sumpto regno filius pacē cum singulis egit nequaq̄ matrē imitatus: sed oē uitæ tempus reclusus in regia cōspectumq; hoīum uitans inter pellices & eunucos ocium & delicias secutus traduxit. Existimabat enī ī comoda oīa uitare: in cōtinuis uersari uoluptatibus: uacuum esse curris summā in rege fœlicitatē esse. Ad securitātem imperii: & ut a subditis timeretur: annuatim certum millitum indicebat numerum ac eorum ducem singulis prouinciis imperabat. Exercitus cum extra urbem cōuenisset: ducem cuilibet nationi prudentiorem ex his qui secū erant cōstituebat. Acto anno copias remisso domū priori milite cursus a prouinciis petebat. Quo fiebat ut & subditi promptius imperata facerēt: cū semp timor millitū sub diuo agentium īmineret: Et si qui forte desciscerent timore pœnæ q̄ primum dicto parentes essent: Annuā uero millitum mutātionē ad id conferre existimauit: ut părua temporis cōsuetudine nulla inter eos amicitia cōtracta neq; duces neq; tæteri aduersus regem cōspirarēt. Diutina enī millitia tū millites robustiores tum duces prudentiores solet efficere. Quæ res sæpius magnas facultates ad desciscēdū a principibus pbuit. Vita uero pricipis exterioribus ignota uoluptates eorū occultas reddit & tanq̄ īuisibilē deū ne uerbo quidē quis blasfemare pricipem præ timore audet. Hoc pacto duces exercitus: prouinciarum psides: domesticarum rerum curatores: iudices īsuper singulorum gētiū aliaq; pro regni cura disponēs uitā agebāt. Similiter & cæteri reges ad sardanapalū usq; triginta regnū tenuere. Cui tēpore assiriorū īperium. Quod ānis mille & trecētis sexagita pseuerauit: quēadmodum ethesias secundo libro tradit: ad mædos transiit. Noīa regum quantoq; quisq; regnauit tēpore: cum nil memoria dignum egerit: nequaq̄ scribit. Solum memoratur auxiliū troianis ab assiriis missū. Dux psidii Mēnon thitoni filius fuit. Teutamo eīm in asia regnante uigesimus a Nino atq; Semiramide descendit: Agamēnonem tradunt aduersus troiā cum græcis bellum mouisse: cum assirii amplius mille annis asiæ īperassent. Cum uero priamus bello oppressus ab rege: Teutamo psidium utpote assiriis

ſubditus p legatos poſtolaſſet ille decem millia æthiopiũ todidemq; Suſianos cõducentis curribus duce Memnone ad troiã miſit. Erat tunc Titonus p̃fectus pſaꝝ acceptus maxime regi. Memnon uero ætate florens ac animi corporiſq; p̃ſtans uiribus maxime ea tempeſtate uigebat. Aedificaſſe eum ferunt in ſuſis loco excelſiori regiã: q̃ uſq; ad pſarum impium pmanſit: Memnonia ab illo denominata. Strauit & uiam leoferã i ea regione q̃ adhuc Memnonia uocatur: Aſſerunt qui ſunt in ægypto æthiopes Memnona eis in locis natum oſtendentes antiquã illius regiã quam nunc etiã Memnoniã dicunt. Sed cõſtat illũ troianis cũ uiginti peditum millibus curribus ducentis p̃ſidio fuiſſe: multoſq; græcos pugnantẽ occidiſſe: tãdem p inſidias a theſſalis interfectum: corpus eius ab æthiopibus erectum crematumq; extitiſſe: oſſaq; eiua ad Thitonum delata. Hæc de Memnone inſcriptis regiis barbari tradunt cõtineri. Sardanapalus a Nino trigeſimus rex: ultimus uero aſſirioꝝ: exceſſit omnes ſupiores deſidia ac uoluptate. Nã p̃terq̃ q̃ a nullis exterius cõſpiciebatur: uitã muliebrem duxit cum pellicibus ueſte tum porfirea indutus tum molli lana cõtexta Stola inſuper muliebri faciem totumque corpus in modum pellicis fuco cõponẽs ultra luxum muliebrem laſciuiebat: uocem fœmineã loquendo imitatus non ſolum cibum potumque: qui uoluptatẽ præberent cõtinuo appetebat. Sed luxuriæ quoque deditus nunc uiri nũc mulieris uice abutebatur: noĩ poſthabita ſexus: ac pudoris cura. Adeo uero delitiæ turpis uoluptas incontinentiaque in eo uiguere: ut ſucceſſoribus poſt obitũ ſuum in ſepulchro inſcribi barbarica ligua mãdarit: quod poſtmodum græcus interpratatus eſt: Hæc habeo: quæ comedi: & quæ cum amore & uoluptate percæpi. Ea plurima & præcipua relicta ſũt. Vita in hũc modum turpiter exacta imperium aſſiriorum quod diutius pſeuerarat euertit. Arbaces quidam genere mædus uirtute & animi magnitudine præclarus dux erat copiarum: q̃ ſingulis annis in ninam a mædis deſtinabãt. Cõtracta amicitia cum babylonioꝝ duce noĩe beleſo hortatus eſt ab eo ut principatũ aſſirioꝝ deleret. Erat enĩ in ſignis inter ſacerdotes: quos babylonii chaldeos uocãt peritus aſtrologiæ diuinatiõiſq; multis p̃dixerat q̃ erant proculdubio futura. Hic arbaci cum amicus eſſet: eum ĩpio oĩum potiturꝝ p̃dixit: quibus Sardanapalus regnaret. Laudato uiro Satrapã ſe illũ babylonioꝝ: ſi uera p̃diceret factuꝝ pmiſit. Ipſe tanq̃ dei uocibus in ſpem elatus cũ reliquis ducibus tum benigne alloquendo: tum beneficiis ad eius beniuolentiã attraxit. Cupiens autẽ regẽ atq; eius uitã inſpicere data uni ex eunucis aurea fialia ad ſardanapalũ introductus ẽ. Cõſpecta regis mollitie & muliebri apparatu illũ ut nullius rei hoĩem deſpexit

magisq; in spem icubuit a chaldeo datã. Inita cum beleso societate: ut ipse medos ad ipsum ꝑsas ad defectionẽ sollicitaret: Ille uero babylonios barbaroꝝq; ducẽ sibi amicum ad cõmunionẽ cõsiliorum ipelleret. Cum tẽpus missionis exercitus aduenisset: quilibet de more in patriã secessit. Arbaces ad mædos reuersus ꝑsuasit: ut ꝓ ipio ꝑsis ut ꝓ libertatẽ sumerent arma. Similiter & belesus babylonios ipullit ad libertatẽ: & ad arabes legatis missis ꝑfectum eoꝝ sibi familiarẽ ad societatẽ cõsiliorũ hortatus ẽ Acto anno ad ninam cõuennere oẽs succedere se de more cæteris simulãtes: re uera ut ipium sardanapalo auferrent. Errant quattuor gentes: q̃ i unum cõuenerant: numero millia hõminũ quadringenta muniti castris ac de rebus cõibus cõsultãtes. Cognita defectione Sardanapalus aliaꝝ nationũ exercitum aduersus desciscentes ducens cõmisso certamine hostes supat: ꝓfligati ad mõtes cõfugiunt stadiis a nina distantes septuaginta quibus cum denuo ad cãpos fortunam expturi descendissent. Sardanapalus cum omnibus copiis occurrit. Instructa acie per præconem ei q Arbacem aut babylonium belesum occidisset: talenta auri ducenta: q uiuos tradidisset: duplex præmium ac mediæ præfecturam pollicitus est. Verũ nullum ea præmia mouerunt. Cõmisso certamĩe multi ex hostibus occubuere. Reliquos sardanapalus usq; ad castra in montibus sita persequit̃. Qui cum arbace erant aduersis præliis pauentes inito quid uictis agẽdum esset consilio: maior pars: in patriam cuiq; redeundum. Ibi ꝑoccupãda munita loca: alios in societatem belli uocandos: necessaria ad bellũ parãda esse censebat: Belesus babylonius asserẽs deos multis cũ laboribus piculisq; uictoriã polliceri ꝑsuasit ut i bello ꝑseuerarent Cõmissa rursus pugna rex supior fuit: castrisq; hostium potitus usq; ad mõtes babylonios isecutus ẽ. In eo certamẽ Arbaces uiriliter pugnãs multis ꝓstractis assiriis uulnus accæpit. Tot aduersis ꝑliis eoꝝ q desciuerãt icti duces: cũ domũ abire decreuissent belesus sub diuo ꝑnoctãs ex astroꝝ obseruatõe recedere uolentibus ꝑdixit: paucos post dies ultro illis auxilia aduentura resq; eoꝝ i melius cæssuras esse. Hæc castris significare deos. Suadere igitur se: ut suæ arti fidentes parũper deoꝝ beneficia expectarent Huic exortationi parentibus ducibus ꝓmissũq; expectantibus tẽpus nunciatum ẽ bactrianoꝝ exercitum ad regẽ mitti ꝓpinquũq; esse magnis itineribus ꝓficiscẽtẽ: Visum est igitur Arbaco reliquisq;: cũ expedictis militibus obuiam ꝓficisceret: ut aut defectionẽ ꝑsuaderẽt bactrianis: aut ad id armis cogerent. Primũ duces tũ reliqui libertatẽ asserentes copiis cæteroꝝ sese addiderunt Hæc sardanapalus ignorãs memor supioris fortunæ ad hĩ latitatẽ ꝓfusus epulum millitibus ex sacris: uinũq; abundæ ꝑbuit: aliaq; epulo

accomodatā. His intentis assiriis Arbaces qui per trāsfugas hostium ī ca
stris negligentiā: ut qui uino ciboq; grauati: sōno quietiq; indulgebāt no
rat noctu castra hostium expugnauit: acie instructi incōpositos: parati in
paratos adorti: multis interfectis reliquos ī urbē cōpulere: Sardanapalus
cū exercitui ducem pfecisset Salamenū uxoris frēm: urbis corā custodiē
dæ sumpsit. Hostes ī locis patentibus iuxta urbem duobus pliis copias
regias fundunt: interfectoq; salameno reliquos psequētes partim in fugā
cædunt: partim in flumen euphratem pcipites agunt: Paucis qui cædi su
pfuerāt ī urbem cōpulsis. Adeo ingens numerus occisoꝝ fuit: ut fluuius
redundāte hoīum sanguine coleret. Obsesso in urbe rege multæ natio
nes qlibet libertatem asserens ad Arbacem deferunt. Rex magno indiscri
mine regnum uersari uidens filios tres: duasq; filias cum magna auri ar-
gentiq; copia in paphlagoniam ad cottū psidē misit ducū oīum sibi ac-
ceptissimum: tum p epistolas reliquoꝝ qui non defecerāt auxilia accersit
ad ferendā obsidionem patus: Erat enim responsum progenitoribus da
tum nunq. Ninā capi posse: nisi cum fluuius urbi hostis fieret. Quod
nunq futurum ratus spem ceperat obsidionis traducendæ: & simul fu-
tura auxilia expectabat. Hostes urbem quā propter mœnium altitudinē
expugnare nequibant obsedere. Non dum enim catapultæ: neque uinea
rum neque arietis quo muri urbium deiiciuntur usus erat. Iis qui ī ciui-
tate erant omnes ad uictum res & obsidionem tolerādā necessariæ regis
cura ad id antea ipensa superant. Cū duobus annis obsidio pseuerasset
p sūmū ociū obsessoꝝ: tertio cōtinuis hymbribus excrescēs supra modū
fluuius cum partem urbis inundasset muros deiecit ad stadia uigīti. Hic
rex existimans tēpus oraculi aduenisse despata salute ne in hostium po-
testatē peruenirēt pyrā in regia gētē extruxit: supq; eā auro argentoq; oī ue-
ste insup regia ipositis uxoribus quoq; atq; eunucis in medio pyre reclu
sis se cremandum unā cū his ī ignē iiecit. Hostes audita regis morte ur
bē p eam: q ab oraculo pdicta erat muri parte igressi: Arbacem regia stola
īdutum: regē appellarūt oīum sibi regꝝ potestate pmissa. Sumpto īperio
arbaces cum belli sociis p cuiusq; meritis dona ipenderet puinciaꝝ quo
q; psides pnunciauit. Babylonius belesus q futuꝝ ipium pdixerat admo
nens pmissoꝝ pfecturā babyloniæ obtinuit: Et simul testatus est uotū se
bello: dum in dubio res esset: fecisse uicto Sardanapalo regiaq; incensa:
cineres se ex ea babyloniā delaturū: ac pene tēplū dei aggerē erecturū qui
ab oībus p euphratē nauigantibus conspiceretur ppetuum monumentū
regni assiriorum deleti. Hoc petiit suasore eunuco quodam a quo argen
tum aurumq; ad se delatum occultum tenuit. Quod ignorās Arbaces

existimabat enī oīa igni unā cum sardanāpalo absumpta esse deferri ba bylonā cineres pmisit ciuitate īmunitate cōcessa. Belesus parans nauigus una cum cinenbus babyloniā uim magnā aun argēriq destiaurt. Q uare ad regē delata iudices eius criminis dan suntex his qui una secum fuerāt uictores. Cum belesus factū cōfiteretur iudices eum capite dānarunt. Rex magni uir animi uolēs regni principia humanitate ac clementia firmiora reddere: nō solum beleso pœnā remisit: sed asportatum aur argētumq; cōdonans pfecturam babyloniorū a princ ipio cōcessam habere iussit. Asserens maiora illius erga se beneficia: q̄ iniurias eē. Hac uulgata clemētia nō solum beniuolentiam singulorum: sed & gloriam assecutus est cēsentibus omnibus illum imperio dignum: qui ita parceret delinquentibus Arbaces suis bonis ciuibus cōcessis urbem a solo euertit: aur argentumq; omne nam ad multa talenta ex incendio effluxerāt: detulit in erbatanam mediæ urbem. Hoc pacto assiriorū imperium quod ad trigesimam, plē a nino pueneraε annis mille & quadrigentis ad medos transiit. Nūc æquum uidetur quo nil memoratu dignum omittamus: de his qui chaldei apud babylonios uocāt referre: Chaldei babyloniorū āt iqssimi eum locū in sua re.p. quem in ægypto sacerdotes obtinuere. Ad cultum enim deorum deputati per omnem uitam philosophantur peritissimi astrologiæ habiti. Multi diuinatione quadam futura perdicebant: actum augurus tum sacrisitum aliis quibusdam incantationibus & mala auertere ab hoībus: & bona afferre: auguria insuper somniaq;: & pdigia interptari cōsueuere. Eorū pterea: quæ ad sacra speculanda pertinent peritissimi. Nō enī queādmodum græci horū oīum doctrinam pcipiunt. Nam pueri a patribus pgentem secuti eam discunt philosophiā omni aliaꝝ rerū cura post habita. Ita tū quia a teneris annis ī ea doctrina erudiuntur: tū quia diutius in illa pseuerant doctissimi euadunt. Apud græcos ut plurimū tarde ad philosophiā accedunt: paulūq; in ea imorati ad quæstū uertunt. Pauci admodum ī ea imorāt pdiscēda lucri gratia ad alia exercitia uerti. Nō enī de more imitanε parentum doctrinā: sed ipsi sua sponte uarius studiis p libito incumbunt. Et enī barbari in suscepto exercitio semp īmoranε græci uero lucri gratia nouis semp opinionibus īcumbentes: deq; maximis disciplinis inter se altercantes incertos discipulos reddūt: animumq; eorum p oēm uit m dubium nulla certa sententia errare compellūt. Ita si quis præclarissimorum philosophorum diligenter sectas exquirat repugnant s admodū maximisq; de rebus īuicē cōtrariaε cōperiat At uero chaldei mundum sēpiternū esse aiunt: neq; pncipium habuisse neq; fortiturum eē finem: Vniuersorum ordinem atq; ornatum diuina qu dam

ꝓuidentia factū. Cælestia oīa nō casu aut sua spōte: sed determīato quo-
dā firmoq; deorū nutu iudicioq; esse pfecta. Altroꝝ lōga obseruatiōe cur
sum naturāq; diligentissime scrutari: multa futura hoibus prædicūt. Ma
ximum uero uim ac motū quinq; astroꝝ qui planetæ appellantur inter-
pretres illi dicunt: & eius præsertim qui a græcis saturnus dicitur esse af-
firmant. Clarissimū uero & cuius maxima sit uirtus solem dicunt. Reli-
quos quattuor eo nōmine: quo & nostri astrologi appellant martem. Ve
nerem Mercurium Iouē. Mercurios illos ꝓpterea uocant: q; cū aliis astris
haud quaq̄ errantibus: sed motū ordinatum habentibus isti soli ꝓpriū
cursum sortiti futura ostendāt: tanq̄ deoꝝ interpretres uoluntatis. Nam
tum ortu: tum occasum: tum colore significare recte aduertentibus futu-
tura testāť. Aliquādo uero uentis quandoq; hymbribus: tum æstu: nōnū
q̄ cometis: solis & lunæ eclipsi. hiatu terræ multis deniq; signis: quæ pro-
sint quæ ue obsint nō solū gentibus ac locis: sed & regibus & priuatis p-
sonis ostendunt. Sub horum cursu esse astra triginta: quæ deos consulto
res appellant: & horum medietatem supra reliquam subtus terram ferri
tum quæ apud hoīes accidunt: tum quæ a cælestibus eueniunt spectan-
tia: Diebus aūt decē ex supioribus unum ad inferiora ueluti astroꝝ ange
lū alteꝝ rursus ab inferioribus ad supa mitti. Et hūc esse eoꝝ pscriptum
motū circuitu sempiterno. Deoꝝ pcipuos duodecim asserūt esse nume-
ro. Quoꝝ cuilibet mensem & unum ex signis zodiaci tribuunt: perq; ea
solē ac lunam reliquosq; planetas quinq; efficere motū suum. Solem an
no: lunam mense proprios cursus peragere. Reliquoꝝ planetaꝝ quemli
bet suum motum diuersis cōsumare tum uelocitate tum tempore. Hos
aiunt planetas plurimum in generationem cōferre uel bona uel mala cō
sequenda: perq; eoꝝ naturam atq; aspectum maxime cognosci: quæ sint
hominibus euentura. Multa quoq; prædixere tum aliis tum etiam regi
bus præsertim Alexandro: cum esset cum dario pugnaturus. Postmodū
Antigono & Nicanori Seleuco: prædicunt etiam idiotis: futura. ita euidē
ter: ut miꝝ & ultra hoīum īgenia esse puteť. Viginti quattuor præterea
astra præter zodiaci circulū annumerant: quorum duodecī uersus bore-
am: duodecim ad notū uergāt. Et hæc quidē uideri: quæ attribuūt ui-
uentibus: hæc nō apparere: & defūctis adesse putāt: quæ iudices uniuerso
rū appellant. His omnibus inferiorem lunam ferri proprius terram di-
cunt: quæ breui tempore afficiat cursum suum non qdem pp uelocitatē
motus: sed pp circuli breuitatem. Quod uero lumē a solē habet: q; pp
terræ ūbrā obscureť sētiūt cū græcis. De solis eclypsi uarias sētiētes: neq;
de ea suā sentētiā efferre audent: neq; tempus prædicere. De terra puatas

sententias afferunt asserentes scaphæ similem & concauam esse: multaq; de hac deq; reliquis quæ in orbe sunt persuadere nituntur de quibus aliení ab historia est singulatim referre. Hoc autem cōcædunt oēs chaldeos astologiæ ultra cæteros: cum diutius in ea uersari sint esse peritos. Numerum ānorum: quibus se huiusmodi astrorum doctrinæ uacasse affirmant haud facile quis crediderit. nam quadringenta tria ānorum milia annumerant: usq; ad Alexandri ascensum ex quo astrorum obseruatiões ab se cæpta dicunt. Et de chaldeis hactenus. Nunc eo ūde digressi sumus tedeat oratio: quoniam scriptores plurimi de medorum imperio dissentiunt: haud ab re erit ueritatem historiæ exquirere: in quibus differant referre. Herodotus qui xerxis tēpore uiguit assiriorum regnum qui annis antæa quingentis asiæ impitauerant: scribit a medis euersum deiceps multum tempore nullum fuisse regem: qui omnibus imperaret. Ciuitates singulas populari imperio usas absq; regibus uixisse. Tandem plures post annos electum a medis regem iustitia insignem nomine Ciaxarem qui ꝓpinquis populis in medoꝝ societatē adductis dux oīum creatus ē Tum posteri eius susceptum īpium ꝓpagarūt usq; ad Astiagem: quem Cyrhus pseq; deiucerunt. de quibus nunc paucis cōtenti postmodum suo tempore diligētius trademus: Secundo septimæ ac decimæ olimpiadis āno factus ē medoꝝ rex Ciaxares secūdum herodotum: ethesias gnidius post herodotum: qui cum Artaxerse aduersus Cyrrhum frēm eius militās captus est: obq; artem medicinæ ānis decem & septem cum rege sūmo cum honore fuit: Ex annalibus regum: in quibus psca ꝑsaꝝ gesta obseruatā cousuetudine scripta erant. Certā a se cōpertā historiā ad græcos attulisse affirmat. Is tradit post deletum assiriorum regnum mædos īpio asiæ potitos fuisse. Arbace regnante: q cum sardanapalum bello ut dictum ē supasset: regnasset q; duo de triginta annis Mandanes filius imperium suscepit: qui asiæ īpauit annis quinquaginta. Post hunc annis triginta regnasse sosarmonem. Quinquaginta artecarmim Arbiāem duo & uiginti. Quadraginta arsteum: qui bello maximo cum cādusis gesto sīperatus sit. Eius rei cā traditur fuisse Parsodes psa nīr fortitudine ac prudentia multisq; pterea uirtutibus memorabilis: qui regia apprime carus cū magna esset auctoritate apud eos: q pcipui penes regem habebantur. ex quodam iudicio infensus regi: cū tribus millibus peditum: equitibus mille ad cadusios aufugit: A qbus inceptus sorote despōdit uniqui cæteris eo tempore potentia pstabat: cum a rege apte defecisset suasit cadusiis oibus: ut se in libertatē uendicarent. Dux belli ob uirtutem creatus exercitum maximum ad ducenta hoīum millia cœgit. Castrisq; i finibus

caduxiorũ positis Arteum medorꝫ ducũ se aduersus cũ octingẽtis millibus hoĩum pfectũ pugna inita supauit:Ad quingenta millia ĩterfectis reliquos abegit extra caduxiorũ fines.Hac uictoria insignis a cadusiis rex creatus in mediam transiit omniq; puincia uastata magnã gloriã assecutus est.Vergens in senium cum instaret uitæ finis:execratus ẽ successores: q odium inimicitiãq; inter Cadusios ac medos deleret:q pacẽ procuraret exilio multaret.Siue pgenies sua:seu cadusius esset.Quapropter cadusii semp medis hostes extitere nunq̃ illorum regibus subditi usq; ad Cyrthum psarum regẽ.Post arcei obitum ĩ medis regnauit Artines ãnis duobus & uiginti.Artibanus quadraginta.Post hunc parti a medis deficientes:cum patriã urbẽq; sacis tradidissent:magnum bellum inter sacas medosq; q p annis duobus magnis utrique cladibus gestum est exercitarũ. Pax tandẽ cõstituta:ut parthi subicerent medis:Sacæ medique amici socii que inuice ppetuo essent.Sacarum tum regina erat mulier Tarina nomine bellorum appetẽs:audacia quoq; & rebus gestis cæteris fœminis ĩter sacas nobilor:Habet ea patria mulieres robustas:q̃ uiros appetãt pserti belli gloria illustres.Fertur hæc tum pulchritudine:tũ uero cõsilio prudẽtiaq; mirabilis extitisse:ppinquasq; gẽtes barbaras supbia elatas ac sacis ĩpantes expugnasse:maiorẽq; eius regiõis partẽ ad mitiorẽ traduxisse uitã.Multas ĩsup cõdidisse ciuitates:quas reddidisset p cæteris uicinis gẽtibus feliciores.Post eius obitum memores benefitiorꝫ eius uirtutisq; subditi sepulchrum ei cõstruxere:oĩum q̃ apud ipsos erãt magnificẽtius Pyramis ea fuit triãgularis:cuius latus quodlibet tribus stadiis ptẽdebatur:Altitudo stadii erat unius uertice ĩ arctum cõstructo.Addiderunt sepulchro aureã statuã ĩstar colossi.Honores ĩsup heroicos aliaq; ad sepulchri magnificẽtiã ĩpẽderunt:q suis maioribus cõsueuerunt largiri.Astibara medorum rege i ecbatanis ob senectã defuncto filius Apanda regnum cæpit a græcis Astiages noĩatus:quo a cyrrho rege psarum deuicto medorum regnum ad psas trãsiit:de quibus suo loco scribemus.De assiriorum medorumq; ĩpio:deq; his:ĩ qbus dissentiunt scriptores satis dictũ putamus.Nunc ad ĩdos:eaq; q̃ de his tradunt trãseundum.Indiaĩ quattuor latera distĩcta.Quod ad oriẽtẽ quod ue ad meridiẽ uergit magnũ mare circundat:Quod arctos spectat Emodẽ mõs ab ea scithia quã habitãt hi qui appellantur sacæ diuidit:Quartum quod est ad occidentẽ fluuius ĩdus terminat:oĩum fere post nilum maximus.Magnitudinẽ indiæ ab oriente ad occasum scribunt stadiorꝫ uigĩti octo millium.A septẽtrione ad meridiẽ millium duum ac triginta.Hæc tanta indiæ magnitudo circulo æstiui tropici uidetur subiecta. In multis indiæ locis aiunt

erectū lignū nullā a sole umbrā reddere:nocte arctos nō uideri. In ultimis uero mīme aspici arturꝫ:quo in loco umbras uersus meridiē inclinare dicunt. India multos mōtes ac magnos cōtinet arboribus oīs generis opplet os. Cāpos insup plurimos maximosꝗ fructibus ubertes pulchritudines egregios. Diuisa est fluminum multitudine agros plurifariam rigancium. Ista ex re bis in anno pbet fructus animantia uarii generis producit p cæteris magna ac robusta:parti terrestria:parti uolantia. Elephantes in sup plurimos maximosꝗ:qui libycos robore excellant. Vtūtur his quos uenatione abunde capiunt in pliis:multū ad uictoriā cōferūt. Homines quoꝗ fert pceros ac ualidos:& artificio accomodatos:ut qui ærem purū ducāt:& aquā bibant salubrē. Terra & domesticis fructibus opulenta est & uariis multiplicibusꝗ metallis fecunda. Nascitur in ea ingens argenti auriꝗ uis:nō paꝝ quoꝗ æris ferriꝗ & aurichalchi. Multa insup ad cultū utilitateꝗ uitæ & belli apparatū. Præterea inter alias segetes fit apud indos plurimū miliū ac leguminū agros aqua fluminū irrigāte. Oriza quoꝗ:& quod appellant bosphoꝝ multaꝗ alia ad cibū utilia. Pluces insuper fructus aīantium nutrimenta q̄ lōgum esset cēsere:Ob hāc cām affirmant nunq̄ indiā famē:aut reꝝ inopia pmi. Nā cum bis annis singulis segetes ferat:hunc quidem hyeme:quo tempore alii risum serunc pcipiunt alteꝝ æstate cū oriza. Sisamus bosphorus milliū serūtur. Quo accidit: ut pcipua sit apud indos ubertas:cum & sua sponte nascantur fructus & palustres dulcedine pcipua radices magnam copiam uictui hominū præbeant Omnis enim fere campestris regio dulcem.tum a fluminibus hūorem suscipit:tum a pluuia:quæ certo anni tempore fieri æstate consueuit Sunt radices quoꝗ palustres æstu decoctæ:sed magnaꝝ pcipue atundinum dulces:Confecc etiam ad indoꝝ fertilitatē consuetudo:quæ in bellis seruatur:Nam apud cæteras gētes hostes belloꝝ tempore regiōes spoliant uastantque neque agros coli sinunt:Apud indos uero belli tempestate in campis opus rusticum exercēt absꝗ cura agricolæ pcul ab omni discrimine belli:Hostes in præliis mutua cæde crassantur. Agricolis nulla in e nocent:sed intactos reliquunt tanq̄ cōmunis utilitatis ministros. Neque uero hostium agros urunt:neque cūdunt arbores Habent insup indi plura flumina ingentiaque nauigiis apta:quæ ex fontibus montiū ad septentrionē uergentium in cāpestria decurrunt. Horū p multi i unū coeuntes in gangem defluunt:Eius altitudo stadiorum est triginta. Fertē ab septentrione ad meridiem:inque mare oceanum ingreditur:Delapsus uersus oriētē p gandaricos:apud quos p multi sūt maximique elephātes. Quo accidit:ut nullus unq̄ eis rex aduena ī parit pꝓpinquis gētibus

numerum uimque beluarum ueritis: Alexander macedo totius asiæ imperiũ adeptus solos gandaros nõ oppugnauit. Nã cum ad gandem cum exercitu peruenisset cæteris sibi subditis indis: ut nouit gãdaros quattuor millibus elephãtis ad bellum paratos: nequaq̃ eos armis lacessiuit. Indus eodẽ mõ quo gãdes ab arcto incipiens inque occeanũ fluens indiã diuidit. Lapsusque p loca patentia augetur pluribus egregiis fluuiis qui in eũ decurrunt: quoꝝ pcipui Hipanes Hydaspesque: & Accesinus dicuntur. Sunt pter hos haud uulgaria flumina indiã inter labentia: quæ regiones eas ortis uariisque fructibus uberẽ reddũt. Cur in ĩdia plura maxiaque sint flumina? cãs philosophi phisicique asserunt indiã situ esse humidã: Scythas uero bactrianos arrianosq; uicinas gentes elatiores: Merito igit humiditatem ex supioribus locis ab infima fluentem & plures & aquosiores fluuios reddidere. Sed quod accidit inter cæteros fluuio: quẽ dicũt Sillam: est dictu mirabile. Defluens enĩ a mõte eiusdẽ nois abrupto: neq; alterius fluuii decursu auctus absorbetur ab hiatu terræ. Indiã oẽm cum supra modũ ãplitudĩe excædat multæ uariæq; ĩcolunt gẽtes: quarũ nulla originem esse extra indiam trahit: sed oẽs indigetes appellantur. Nũq̃ externa colonia illuc adiit: neq; ipsi ad alias gentes misere. Asserunt priscos inde hoĩes his cibis quos terra sua sponte pduceret pellibusq; aĩaliũ quẽadmodũ & græcos p uestibus usos: artesq; & cætera ad uitam necessaria paulatim adinuenta utilitate hoĩes docente: quibus natura manus loq̃lã & animi pstantiã adiumenta uitæ dedisset. Tradunt qui prudentiores apud ĩdos fuere: pscis tẽporibus cũ adhuc hoĩes dispsi puicos habitarẽt: uenisse ad ĩdos cũ exercitu ex occidentali plaga dionysiũ oẽmq; pagrasse ĩdiã nullis adhuc pclaris cõstitutis urbibus: q̃ ei obsisterẽt. Cũ uero ob ingentes æstus exercitus eius peste interiret: tuc dux prudẽs ĩ mõtes ex locis planis milites traduxit. Vbi cũ uenti frigidi efflarent & aquæ potu uterẽtur. q̃ pura ex fontibus manabat a morbo sunt liberati: Locum mõ tãtum in quo exercitus a peste euasit femur appellauit. Vnde & græcos tradidisse de eo deo posteris ferunt ĩ iouis femore dionysium eẽ nutritum. Cum multos fructus indos plãtare docuisset: & uini quoq; alioꝝq; ad uitã utilium usum dedit: plures ĩsup cõdidit egregias urbes cogens ex uillis in ciuitatem migrare. Deoꝝ quoq; cultum tradidit: leges ac iudicia cõstituit: Tandẽ pp ĩpensa beneficia reꝝq; uarias inuentiones deus existimatus ẽ & ĩmortalium honore potitus. Scribunt etiã mulierum multitudinem ĩ exercitu circunduxisse usũq; esse in acie tympanis cymbalisq; ĩ mõdum tuba repta. Cum indis ĩpasset annos duos & quinquaginta senex defũctus est: cui successerunt regno filii: sed paulatĩ labente successorum culpa pnci

patu cum lōgo tpe post regnum oio defecisset:ciuitates libertātem affe-
ctaue. Hæc de dionysio deq; pgenitoribus eius ab his qui īdiæ mōtana ī
colunt tradunt. Herculē pterea uolunt ad indos accessisse:sicut & græci
claua pelleq; leonis ornatū:qui corporis robore uirtuteq; multo cæteros
hoīes excesserit:terræ insup ac maris mōstra pdomuerit. Cum multas cæ
pisset uxores filios plures nātā unicā genuit:filiis cum ad ætatē puenisset
oēm distribuit indiam regnis,p numero filioꝝ cōstitutis. Filiā ab se nutri
tā in reginā fecit. Multas pterea ciuitates ab eo cōditas scribunt maximā
clarissimāq; appellauit Palicotrā. In qua sumptuosa ædificata regia mul-
tos in eam introduxit incolas sepulchris etiam fluminibusq; reddidit ur
bē munitiorē. Et ipse quidē hercules cū e uita migrasset:īmortalium ho-
norē cōsecutus est. Posteri eius p multa regnantes secula nil dignum me
moria gesserē:neq; exercitu aliquo extra indiā ducto:neq; colonia ad alias
nationes missa. Multis post annis plurimæ ciuitates in libertatē se uendi
carunt. Natiōes q̄dā regnum usq; ad Alexandri aduentum passæ sunt.
Cum leges apud indos uariæ habeantur admiratiōe tamē dignæ:q̄ fue-
runt a pscis eoꝝ phis editæ. Lege.n.sanxerunt neminē oio seruum esse li-
beros æquo iure:honoreq; haberi oēs qui assuefcerent neq; pstare cæteris
neq; iniuria quenq̄ afficere optīe ad oēs fortunæ casus instituisse uitam.
Stultum sane uideri leges æquas oibus positas:fortunas nō æquæ omni
bus cōes esse. Indoꝝ populus in tribus septē ē distributus. Prima ē phōꝝ
qui cæteris numero pauciores supeminent dignitate. Hi ab oī ope imu-
nes neq; seruiunt cuiq̄:neque īperant:recipiuntque a priuatis & ea quibus
sacra diis faciant:& curā habeant defunctoꝝ:tanq̄ cari diis & q̄ fiāt apud
īferos pcipue norint:ppterea dona plurima honoresque eis īpenduntur.
Multum uero psunt indoꝝ uitæ. Nam anni principio una cōuenientes.
Siccitates:pluuias:uētos:morbos pdicunt:cæteraque quoꝝ cognitio pos
sit utilis esse. Futura.n.audientes tum populus tum rex & futura declināt
mala & bonis fructum imminent. Qui phūs falsa pdixerit nullā pterq̄
quod ppetuo silet pœnā subit. Secunda tribus est agricolaꝝ:qui multitu
dine supantes cæteros a bello reliquoque ope liberi solis agris colēdis tē-
pus impēdunt. Nullus hostis eos lacessit:neque spoliatisfed existimans il-
los in cōi utilitate uersari ab oī iniuria abstinet. Ita soluti metu agricolæ
terramque libere colentes regi afferunt ubertatē. Viuūt autē in campis cū
uxore ac liberis:neque in urbes cōmeant. Dant regi omnis enim īdia sub
dita est regibus:tributum. Nulli priuato licet agros possidere pter tribu-
tum:& q̄tam quoque fructuum partem regibus impendunt. tertia tribū
conficiunt omnis generis pastores:qui neque in ciuitatibus neque ī ullis

morātur: Vtuntur tabernaculis nātu ac tectibus tutas a feris auibusque regiões reddunt: Hoc exercitio india indomesticam p̄stant. Multis uariisque tum bestiis tum auibus sementi agricolarum in festis copiosam.
Q uantum locum artifices tenent: quorum pars armis pars rusticis instrumentis alii aliis utilibus rebus frabricandis nacā: Hi nō solū imunes a tributo sunt: sed frumentū insuper a regia pcipiunt: Q uinto ordine millites: sed numero secundi belli disciplina exercentur. Omnis ea moltitudo armis dedita tū equi elephantiq; bello acti ex regia uictū hēnt. Sextus est ordo ephoꝝ. Hi q̄cūq; in india aguntur inspicientes regi referunt Vbi rex deest principibus. Septimo loco existunt qui publicis cōsiliis p̄sunt numero paucissimi nobilitate prudentiaq; maxīe insignes. Ex his enī ad regū cōsilia tū ad rē. p. curandā: tum ad res dubias iudicandas asciscuntur. Duces insup ex his diliguntur ac principes. His in partes politia īdie distributa haud quaq̄ licet unius ordinius uiꝝ alteris uxorē ducere neq; exercitiū mutare: neq;. n. fas est militem agꝝ colere aut philosophari artificem. Habet india plurimos maximosque elephantos fortitudine ac magnitudine p̄stantes. Coit hoc aīal nō sicut quidā putant pmiscue: sed uelut equi & reliqua q̄drupedia. Decimo ac sexto adminus mense ut plurimū piuntq̄doque octauo & decio. Vnicū ueluti equi parturiunt: quē nutriunt matres ānis sex. Viuūt maiori ex parte ætate lōgeui hoīs. Q ui uero maxīe senescunt ānis ducentis: Sunt & apud indos statuti pricipes: qui iniurias ab aduenis phibeāt. Si qui eoꝝ infirmentur cōductis medicis curentur defunctosque sepeliunt eoꝝ pecunia pximioribus tradita. Iudices causas cog̃noscunt: Sontes diligenter puniunt. Et de indis actenus.
Nunc de scytis qui sunt indiæ cōtermini dicendū. Hi olim a primordio paruā patriā possidebant. Postmōm paulatī p uirtutē & uires aucti cum regiones multas sibi subdidissent in magnum impium gloriāq; puenere Ea p̄mum natio iuxta araxim flumen parua numero ppterque ignobilitatē cōtēpta cōsedit. Nacti regē quēdā bellicosum & militari uirtute p̄cipuū agros āpliarūt: Muntanos quidē usque ad caucasum: cāpestres uero usque ad oceanū & meotidā paludē aliaque loca ad Tanaī usqoe flumen. Fabulāt scythæ natā apud eos ex terra uirginē umbelico tenus hoīs forma reliqua uipe. Eā genuisse pueꝝ: cuius nomen fuerit scytha: Hūc cum oīum qui ante eū fuerāt clarissimus euasisset: īdidisse populis scytarū nomē. Inter huius regis posteros extitisse fratres duos suma uirtute. Et unū Plutonē alterum Napim appellatos: qui magnis rebus gestis regno inter se diuisos alteros populos Plutones alteros napas uocitarūt. Horum magno post t̄pe regū pgenies uirtute & belli artibus insignis regiones ultra

tĩnaĩ usq; ad thraciã subiecit. Versis dein de ad alterã partẽ armis ad nilũ ægypti peruenere: redactisque in potestatem q̃ intermediæ erant gẽtibus usque ad orientis oceanum & caspium mare paludẽq; meotidã ipiũ ꝓ tẽderũt. Aucta uiribus ea gẽs reges habuit memoria dignos: a q̃bus q̃dã sacæbi massagete quidã Arimaspe alio noĩe appellati. Sub his regibus ex ꝓuinciis ab se bello subactis coloniæ deductæ sunt. sed duæ maximæ al terã ex assiriis inter paphlagoniã ac põtũ posita. Ex mediis altera pone ta naim flumen: cuius populum Sauromatas appellarunt. Hi multis post annis ĩpio late diffuso magna ex pte uastata scytia eã penitus desertã cul toribus reddidere. Deinceps deficiẽte scythaꝝ ꝑncipatu regnasse fœminas dicunt fortitudĩe corporꝭ ꝓclaras: In his. n. gẽnbus exercẽt ad bellum fœ minæ uiris nihilo uirtute iferiores. A quaꝝ multis uirtute egregiis magne res nõ tm̃ ĩ scythia sunt: sed ĩ ꝓpiquis locis gestæ. Cyꝝ qdẽ ꝑsaꝝ regẽ cum ĩgẽti exercitu scythiã ĩgressum scythaꝝ regia ꝑlio superatum captumq; cru ci affixit. Adeo ãt amazonum uires clatuere: ut nõ solum multas uicinas gẽtes: sed magnã europe asiæq; ptẽ subegerĩt: de q̃bus posteaq̃ scribere cæ pimus haud absurdum etiã q̃ de illis magis fabulosa: q̃ uere scribunt re ferre: penes thermodõta fluuiũ ꝑmo gẽs amazonum fuit: q̃ uiris similes bellicis artibus uiribusq; corporis ꝑstabat. Eaꝝ regia exercitu mulieꝝ co acto exercuisse traditur eas militari disciplina: ac nõnullas ex uicinis gẽti bus expugnasse. Eius deinde gloria & uiribus ãpliatis ꝓpinquisq; subactis gẽtibus filiã genuit: quã martis filiã appellauit. Hoĩes ad texturã mulie briaq; deputauit exercitia. Lege aũt statuit ut solæ fœmĩæ ĩ re militari eru dirẽt. Viris interdicta essent arma: seruiliaq; officia ꝑmissa. Maribus qui ex eis nascebant crura ac brachia debilitabant: quo bello in utiles fierent. Fœminis dexterã inurebant mãmãine pugnæ ĩpedĩmẽto ex quo & amã zonum eis est inditum nomen. Regina & prudentia & rei militaris opini one ꝑstans urbem ꝓclarã in ostiis thermodõtis quã appellauit. Themisty ram inq; ea regiã insignem cõdidit: Cum in bellis militarem disciplinã sũmo ordine seruaret: ꝑmum propinquas omnis gẽtes usq; ad tanaĩ flu mẽ suo ĩpio addidit. In q̃dã deĩceps pugna cũ uiriliter dimicans ĩterisset filiã regno succedẽs. ꝑq; oĩa matris uirtutẽ imitata gesta eius supauit. nã uirgines a ꝑmis ãnis uenatiõibus exercitãs quotidie ad belli munia ĩstru xit. Marti quoq; & dianæ sacrificia ĩstituit: q̃ taurobolium appellauit. Sa cra facere edocuit. Vltra tanaĩ exercitu traducto oẽs eius ore gentes ad tra ciã usq; duixit. In regnũ deĩde cũ multis spoliis reuersa magnifica eis deis templa cõstruxit oĩum subditoꝝ beniuolentiã iusto æquoq; ĩmpio ade pta. Tũ ad alterã fluminis ptẽ uersis armis asiæ ptẽ usq; ad syriam bello

subegit. Post huius obitũ ꝓpinquior genere in regno succedebat iuste i-pans ita ut amazões magno impio & gloria potirentur. Multis post secu lis uulgata eaꝝ p oẽm orbem uirtute herculi semeles ac iouis filio ab euri steo mãdatũ fuisse tradunt: ut hippolitæ amazonis baltheũ ad se ferret: Q na ex re illato amazõibus bello acieq; ꝓfligato eoꝝ exercitu uictã hip politã cũ baltheo cæpit: quo ꝓlio amazonũ ẽ regnũ deletũ. Barbaras de inde ꝓximas gentes cõtento amazonũ noĩe ꝓteritaꝝ iniuriaꝝ memores adeo gentẽ eaꝝ cõtinuo bello cõtriuisse aiunt: ut ipsaꝝ sit nomen & gẽus extinctum. Paulo post hanc herculis expeditionem troiani belli tempore Pantasileã reginã martis filiã tradũt suarum cæde pterritã cumq; amazo nũ reliquis ex patria ꝓfugã troianis auxilio affuisse: ac post hectoris obi-tum multis ꝓclaris belli facinoribus editis ab achille interfectam. Hãc po stremã amazonũ ꝓcipua uirtute extitisse: reliquiasq; deinceps eius gẽtis paulatĩ defecisse ferũt. Ea cã est: cur apud posteros cũ robur eaꝝ uirtusq; refertur fabulaꝝ antiquaꝝ loco accipiãtur. Nobis posteaq̃ res asiæ: q̃ ad ar ctum uergunt dignas duximus q̃ posteritati mandarẽtur: haud absur-dũ uisũ est: q̃ de hypboreis tradũtur cõscribere. Eoꝝ qui ueteres similesq; fabulis historias scribunt. Ecateus quidãq; alĩi oppositã celtis iuxta ocea-num esse insulã haud multũ sicilia minorẽ pone arctos tradũt: habitariq; ab his qui hypborei eo q̃ uento boreæ sint admodũ subditi appellentur ĩsulã uero fertilẽ ac fructuosã: ut i q̃ fructus anni bis nascãtur. Fabulãtur tonã in ea natã: unde & apollo ibi ꝓ cæteris diis maxĩe colitur. Esse quoq; eius insulæ hoĩes ueluti quosdã apollinis sacerdotes cuius laudes & hym nos quotidie in cantu celebrent: sũmeq; eũ honorẽt deũ. Præterea lucum ingentẽ tẽplũq; apollinis forma rotunda egregiũ multisq; donis atq; or-namẽtis cumulatũ. Vrbs ei sacra est: cuius incolæ maiori ex pte aiunt esse cytaristas cõtinueq; in tẽplo sonare canentes hymnos in apollinis laudẽ cantuq; eius gesta exornãtes. Habent hypborei ꝓpriã linguã græcis: sed atheniensibus maxime deliisq; societate ac beniuolentia iuncti sunt: a pri scis tẽporibus cæpta. Eni græcos quosdã dicunt cũ ad hypboreos transis sent: dona sumptuosa in tẽplo apposuisse græcis litteris inscripta. Eodem pacto ex hypboreis olim Abarim uenisse in græciã amicitiãq; cũ deliis an tea cõtractã firmasse. Ferunt insup lunã hac ĩsula uideri parum a terra di stantẽ: ac terrestes quosdã ueluti cũulos habentẽ inse manifestos. Dicunt quoq; eũ deũ p annos unde uiginti adire insulã in quibus astroꝝ reuo-lutiões pficiant. Ob eã rẽ huiusmoĩ annoꝝ tp̃s a græcis metonus annus noĩatur. Interea cythara sonare: psallereq; noctu cõtinuo ab equinoctio uer nali usq; ad pliadum ortũ deũ existimatum: uoluptati deditus. Regno

ciuitati impãnt huic:tẽploq; p̃sunt ii quos appellãnt boreadas ꝓgenies boreæ:q̃ p genus recipit p̃ncipatum. Nunc ad reliq̃s asiæ ptes eas p̃sertĩ q̃bus cõtinet arabia trãseundum. Ea iter syriã ægyptumq; sita multis ua riisq; distinguit gentibus. Nãq; uergunt ad orientẽ ptes arabes incolunt quos noĩant abatos habitantes patriã:tum desertã tum ĩaquosã rum in paucis ferentẽ fructus. Ideoq; latrociniis uicinis gẽnbus ĩfesti sunt:atq; ĩ uicti bello Q ui regionẽ aqs carentẽ tenẽt:puteos effodiunt exteris igno tos:q̃ res hostiũ picula depellit: Nã q eos psequunt aut errantes sini defi ciunt fõtium ĩscicia aut uix redeunt labore defatigati. Ob hanc cãm ara bes ea loca ĩcolẽtes eũ bello expugnari neq̃ant liberi uiuunt:neq; ulli unq̃ externo regi:nõ assirio nõ medo nõ pso paruerunt. Ipsi macedonum re ges nunq̃ eos subigere q̃tum uis magnis copiis ualere. Est ĩ regiõe abate oꝝ saxum nã admõm munitũ unico angustoq; ascensu euntibus patens paucis custodibus egẽs stagnum quoq; ingens:ut quod lõgitudĩe q̃nq̃gi ta latitudine sexaginta ferme stadia cõplectat: Assaltum ꝓducens ex quo nõ puum uectigal pcipit. Eius aq̃ odoris ẽ pessimi atq; amari. Q uo fit ut neq; pisces ꝓducat neq; aliquod aq̃tile aĩal. Et cum plures dulcis aque fluui ĩ illud decurrant neq̃q̃ tñ aq̃ natura ĩmutat. Assaltum stagni medie tas plurimũ ãnuatim gignit:quãdoq; ad tria iugera quãdoq; ad duo Vnde & circunstantes barbari maiorẽ prẽ tauꝝ minorẽ uitulũ appellant Plenus assalto lacus ꝓcul aspicientibus ĩsula apparet. Cum assaltum lacus est ege sturus palã ante uigesimum & secundum diẽ appent signa. Et.n.circa sta gnũ stadiis plucibus fetor a uento excitatus ꝓpꝰum argento auroq; & æri colorẽ aufert:uento iteꝝ reflante restituit ꝓpiq̃ loca ex calore fœtoreq; la cus corrupta & morbos afferunt incolis & breuioris uitæ reddunt. Ferti lis ẽ ea palmis regioq; flumibus aut aqs fõtium ĩrigatur. Nascitur & ĩ que dã eius cõualle ad multa medicis utile balsamum uectigal cum nulla or bis ps alia eã plãtã ꝓducat. Abhac dserta aridaq; patria uicĩa arabia adeo differt ut multitudĩe fructuũ cæteraꝝq; reꝝ q̃ ĩ ea nascũt fœlix noĩetur: Calamo.n.& eo quẽ.appellant schinũ rebusq; aliis q̃ arõata dicunt:pluri mũ abundat. Foliis p̃terea odoris suauissimi:& quod ex arboribus stillat gũmi mirrhã ẽt & dus gratissimũ pq; uĩuersum orbẽ diffusum thus extre ma arabiæ ferunt Costum insup Casiã Cinamomũ & alia eiusmõi plura Herbæ uero & arbusta odorifera ideo abundent q̃ cæteri raro sup deoꝝ altaribus ponãt:illi ꝓ lignis in furnis cõburãt. Hisq; quæ apud alios ha bentur rara arabes seruoꝝ domi lectos sternãt. Cinamomum utilitate ex cellens ad hoc resina mitiq; odoris therebintus apud arabes nascuntur. Mõtes nõ solum abiectes ac populos ꝓferunt:sed cedros & quẽ uocant

bar: tó:plntías uero alias nutrit plátas suauē odoré tráseuntibus inspirá-
tes. Natura id soli accidit ut dulces in eo odores orta ferát. Ná qbusdá in
locis effosa terra aliq̄ repiūtur suaue olētes glebæ: q̄ neluti metalla fuse la
pides īgentes fiunt ædificandis dōibus apti. In eos cum guttæ aq̄ pluuiæ
caduntita liq̄fiunt ex hūiditate iunctu re lapidum cōmiscenturq̄ inuicē:
ut unicus murus appareat. Effodit̄ i arabia aur̄: quod nō igni decoq̄t ur
apud alios cōsueuit: sed e uestigio effossum nucibus id castaneis simile re
pit̄: colore ē ita lucido: ut p̄ciosos lapides ab artificibus auro ī clusos splē
didiores reddat. Pecor̄ adeo fertilis: arabia est: ut natōes plurías uitā pa-
stor̄ ducētes enutriat. Frumento nō eget multar̄ rer̄ ubertate opulenta.
Pars syriæ cōtermía multas uariasq̄ nutrit feras. Ná & leones & pardali
multo plures maioresq̄ in ea q̄ ī libya repiuntur: p̄ter hos q babylōii uo
cātur tigres. Fert & aīalia nature duplicis mixta spē: quor̄ aliquos appel-
lant struthio camelos: q exstrutiōe camelisq̄ cōstāt: unde & nomen trahūt
magnitudīe ad cameli nascentis modum. Capite sūt pilis minutis: oculis
grossioribus nigrisq̄ nō dissimili forma & colore camelis collo ob lōgo ro
stro breui atq̄ acuto elati mollibus pēnis duobus cruribus pedibus un-
gula fissa ut terrestre simul uolatileq̄ aīal uideatur: p̄pter grauitatē neq̄
altius extolli neq̄ uolare pōt. Sed uelociter terra graditur. p̄secunt̄ illum
eq̄tes quos sæpius lapide pedibus ueluti funda iacto ferit. Cum effuge
re neq̄t īter arbusta sepius aut umbrosa loca caput ascōdit nō naturæ di-
scidia ne uideatur aut cōspiciatur ab aliis ut quidā putāt: sed quia ea cor
poris p̄s cæteris debilior umbrā sibi p̄ tuteal parat. Natura. n. optima sin
gulis aīantibus ad sui salutē magistra nō suæ tātum sed eor̄ quoq̄ quos
procreat curam salutis gerit. Qui camelopardi uocātur: ab his ambobus
a quibus sortiuntur nomē nascuntur sed camelis existunt miores: & bre
uiore collo: capite oculis colore pilis p̄dis similes: Vngule fissura camelo
Caudam habent lōgam in modum p̄di. Nascuntur etiam in arabia trā
gelaphi ac bubali: pluraq̄ alia uariæ formæ mixtæq̄ naturæ aīantia: que
breuitatis grā ōmissimus. Videtur autē sol regiōi ad meridiē positæ plu-
rimam gignendi uirtutem afferre: p̄ptereaq̄ pluría ī eis locis uaria ac pul
chra aīantia natura fieri. Eadem cā & in ægypto crocodylli & fluuiatiles eq̄
In æthiopia uero ac libyæ desertis elephantes multi uarii serpentes: dra
cōes cæteræq̄ feræ magnitudine ac uiribus eximiæ nascuntur: in india
quoq̄ elephantes mole uiribus multitudine reliquis sunt antecellentes.
Nō solum. n. āt his in regiōibus aīalia spē diuersa solis ope uirtuteq̄ fiunt.
sed lapides quoq̄ naturæ uariæ tum colore tum splēdore admōm lucido
Cristallus. n. lapis ex aqua oritur pura cōgelata nō quidem a frigore: sed

diuini caloris ui: quã duritiẽ seruet uariosq; suscipiat colores. Smãraddi .n. berilliq; inter metalla ærea nascentes a supis formã coloreq; capiũt: Lapidibus etiã aureis solis æstus eũ colorẽ indidit. Quapp & adulterios quoq; arte hoĩum collore cristallis addito fieri tradunt. Carbunrulorum insuper uarias spes solis uirtus efficit. Eodem modo diuersarum auium formis color est additus: ut ĩuicẽ differentes q̃dam oĩo porfireæ aliæ splẽdido nõnullæ croceo: aliæ smaradi colore existant: q̃ oĩa lumĩe solis effici uidemus. Hoc & in iride cõspicere cælesti licet: q̃ uarios colores a sole accipit. Hoꝝ uanetarẽ naturales supioribus tribuunt calore solis cohopante: q uiuificet oĩum rerũ formas. Dẽiq; florũ terræq; colorum ac uarieratis cuius naturale opus ars postea hoĩum natura docente imitata uarios singulis rebus colores addiderit. Et .n. colores fructuũ odores saporũ uarietates aĩaliũ magnitudinẽ cuiusq; rei formam terrarũ diuersas spes constat solis caliditate fieri: q t̃ræ hũiditate cõcalefacta cuiuslibet rei naturam ꝓducit. Itaq; neq; parius neq; alius quis mirandus lapis cũ arabicis est cõparandus: quorũ & albedo splendida est: & põdus graue: nec cæteris cædũt leuitate: Hanc ei ꝓ..ciæ ꝓprietatẽ uirtus solis: ut dixius elargit̃. Calor enĩ cõdensat. Siccitas cõprimit. Splendor illuminat. Auium genus oẽ caloris participens uolans ꝑ leuitatẽ solis opa: diuersi est coloris in regionibus ꝑferti soli ꝓpiq̃s. Babylõia pauões plurios colore uario distictos nutrit. Vltrã syriæ ferr psytacos porfiriõesq; ac meleagridas pluresq; alias animãtiũ spes coloribus uàrias: Simili mõ & de aliĩs similis plagæ locis: ut ẽ india: rubrũ mare: æthiopia: & libye portio. Sed pres orientis q̃ feratiores sũt nobiliora maioraq; ferũt animantia. Reliq̃ secundũ solis uirtutem. Eodẽ pacto inter arbores palmæ in libya fructus ꝓducant sq̃lidos ac paruos. In interiori syria q carioti appellantur fiunt aliĩs excelentiores tum dultum magnitudine tum humore. His maiores multo arabia ferr àc babylõia: quorum magnitudo sex est digitorum. Colore sunt q̃dam sub æreo nõnulli puniceo aliĩ porfireo aspectu amæni & suaues gustu palmatum arbor ꝓcera est: stipite tereti & usq; ad uerticem æquo: coma eius uariæ circumq; diffundit̃. Ea q̃ ad meridiem spectat arabia fœlix cognõinatur Inf̃riorem pastores colunt in tabernaculis uĩtam ducentes. Hi pecoribus armentisq; d̃diti latos habitant campos: q̃ int̃ hos fœlicemq; arabiam interiacet: absq; aq̃ est: & ut iam diximus deserta. Quæ àd occasum uergit arenosa est penitus per eam inter qui faciunt quemadmodum in mari nautæ arcti signa itineris duces habent. Reliq̃ ps arabiæ uersus sіriã sita multifariã agrorũ cultonbus mercatoribusq; referta ẽ. q eorũ q̃ exportãt ꝑmiis allecti q̃ rara apud cæteros hẽnt habũde submĩstrẽt. q̃ ad oceanũ

párs respicit supra fœlicem arabiam p̄posita:multisq; ac mágnis diuisa flu
uiis plures stagnantes locos paludesq; haud parui ābitus facit. Q ue cū
fluminum tum ibriom aqs irrigata maiori ex parte duplici fructu abun
dat. Nutrit āt is locus elephātoꝝ greges aliaq; uaria ac diuersa spē forma
q; aīalia. Pecoꝝ insup p̄serti boum atq; ouiom magnas pinguesq; causas
hētium copiosa est. Multa quoque & dioersa cameloꝝ p̄bet genera tum
piguium tum macilentoꝝ:quoꝝ nōnulli gibbum duplicē i dorso hēnt a
quo & ditili noiant̄. Hoꝝ carnibus lacteq; uescunt̄ īcolæ. Q uida infe-
rēdis oneribus apti supra decē frumēti medīnas:hoīes uero quq; in lecto
iacentes uehont. Anacoli uero lagariq;q dromadū sunt forma plurimū
uiæ cōficiunt p̄sertim p deserta & aqs carentia loca. In bello quoq; duos
in certamē sagitarios ferunt dorso cōtrariæ īuicem īsidentes. Alteꝝ a frō
te aduersus hostē alteꝝ cōtra p̄sequentem pugnantes. Et de arabia hacte
nus. Nunc de īsula i oceano uersus meridiē repta & q̄ in ea p̄ter fidē nar-
rantur:deq; īnentōis cū paucis sunt explicāda. Iābolus a pueritia eruditus
post patris q mercator extitit obitum:& ipse mercaturæ opam dedit:per
arabiam transiens ad aromata emenda cum sociis itineris a latrōibus ca-
ptus p̄mo cum uno excōseruis pastor deputatus est. Deinde uña cum eo
a quibusdā æthiopibus cōp̄hensus ultraq; maritimā æthiopiā ductus.
Hi cum essent externi i expiationem eius regiōis capti sunt. Mos erat his
qui ea loca incolebāt æthiopibus a priscis temporibus ex deoꝝ responso
traditus perq; progenies uiginti:annos uero sexcentos:progenies eīm tri-
ginta perficitur annis:obseruatus duobus hominibus expiationem face-
re. Habebant p̄paratum nauigiolum ad ferendas maris tempestates ap-
tum. Et qood duo uiri facile possent regere. In id sex mensiū uictu:quod
satis esset ambobus imposito uiros inducētes mandabantur secundum
oraculi responsam nauiculam uersus meridiem dirigerent. Venturos esse
eos ad insula fœlicem & humanos homines :qui beatæ uiuerent. Eo-
dem modo & eorum patriam:si ipsi in insulam salui peruenissent sexcē
tis annis in pace fœlicitateq; futuram. Sin uero longitudine maris terri-
ti cursum retro uerteret̄ : tanq̄ impios ac scelestos oī eorū genti magnarū
calamitatum cām p̄bituros. Aethiopes uero aiunt dies agere iuxta mare
festos:sacraq; facere opātes quo solita fiat expiatio prosperꝝ nauigantiū
cursum. Hi post quattuor mensium nauigationē multis acti tēpestatibus
ad insulā deferuntur figura rotondā stadioꝝ ambitu quinq; milliū: In-
sulæ ap propīquātibus accolæ quidā obuii scaphā deducunt. Alii accur
rentes mirantur alienigenaꝝ aduentū:eos humaniter benigneq; suscipi-
untq; apud se erāt cum illis cōicantes. Sunt eius insulæ hoīes corpore ac

moribus haud nostris similes. Eodẽ tamẽ oẽs corporis forma. Sed q̃ mã gnitudine quattuor cubitos excedat: Hoꝝ ossa ueluti nerui quo uelis flectuntur reflectunturq;. Corpore suntplusq̃ nostra agili ac robusto. Nã si quid manibus cepint nemo eripe ex digitis põupilis carent demptis: capite: supciliis palpebris ac merito reliqua parte corporis adeo ppolita ut ne parua quidem lanugo appareat. Pulchri sunt decori & corpore cõposito. Aurium foramina multo nostris patentiora. Quemadmodum & ligua a nobis differunt: Habet. n. eoꝝ lingua priuatim quid tum a natura tum ab ingenio datum. Diuisam. n. liguã natura deditq̃ scinditur in iferiori partetut ab radice duplex esse uidentur. Itaq; uaria utuntur loq̃laut nõ solũ uoce hoĩum loq̃tur: sed auiũ diuersaꝝ imitẽtur cãtus. Quod uero uidetur admirabilius unã cum duobus hoĩbus pfecte simul respõdẽdo tum disputando locuntur. Vnã. n. linguæ parte uni alloquit̃ reliqua alteri. Purum ibi esse integro anno ærem cõstat: quemadmodum poeta scribit: pirum supra pirum. Malũ supra malũ: uuam supra uitẽ ficum supra ficum senescere. Esse insup tradunt continuo diem partem nocti. Circa meridiem nullã fieri rei alicuius umbra cũ supra uerticẽ sol existat. Viuunt autem secundum cognationes ac cætus: qui tamen quadringentos nõ excædant. Habitant in pratis ferente absq; cultura sponte sua uberes fructus terra. Nã insulæ uirtus aerisq; tempies terram sua sponte frugiferam ultraq̃ satis est reddit. Nascuntur apud eos arundines plurime ferẽtes uberem fructum albo eruo p similẽ. Hos colectos spargunt aqua calida: quo ad auctus ouis columbæ magnitudinem equet. Ex his postmodũ contritis panem conficiũt dulcedine p̃stantem. Sunt etiam in ea aq̃ꝝ fontes p magni: ex q̃bus partim aquæ calidæ ad usũ baleneoꝝ ad curam dolsq; morbos manet: partim suma dulcedine frigidæ: q̃ ad ualitudinem cõferunt. Est quoq; omnium doctrinaꝝ maximeq; astrologiæ apud eos cura utuntur litteris quas habent uiginti & octo secũdũ uirtutem significandi characteres uero septem: quarum q̃libet quattuor interp̃tat̃ modis. Longissime sunt ætatis: ut qui annos centũ quinquaginta uitã agant & absq; aliquo ut plurimũ morbo. Si quis febricitat aut corpore æger fuerit mori statuta lege conpellũt. Non scribunt p latus ut nos: Sed a supiori parte recta linea ad iferiorẽ. Mos est eis ad certã usq; ætatem uiuere qua perfecta uariam sibi mortẽ sponte constituũt. Gemina est apud eos herba: supra quã si quis iaceat insuauẽ deductus sõnũ morit̃. Mulieres mĩme nubũt: sed omnibus sunt commũes. Simili modo & filii educantur. cõmmũiq; amore sũt omnibus. Abducũt sæpius a nutriẽtibus ĩfãtes ne matres filium recognoscant. Quo fit ut cũ nulla sit apud eos ãbitio

ant pcipua effectio cōcordes absq; ulla seditione uiuant. Esse insup aīalia ea i insula magnitudine quidē paruased natura ac sanguis uirtute admi rab li. Corpore sunt rotundo ac testitudinibus simili duabus lineis iuīcē p mediū transuersis qua qz cuiuslibe extremo sit auris & oculis uideāt totidem audiant auribus. Vnicis uentre atq; intestinis: in quæ commesta cōfluunt. Pedes circum habent plures: quibus in utranq; partē ambulant Huius beluæ sanguis mirabili asseritur uirtute. Omne enim corpus cōci sum dum spirat hoc tictum sanguine eue stigio coheret. Similiter & ma nus caesa reliquaeq; corporis: dum uita suppetit partes resarciuntur Si re centi adhuc applicentur uulnere. Q uisq; cætus nutrit magnas diuersæ naturæ aues: quibus experiuntur qualles filii sint futuri. Impositis enim supra aues infantibus si uolantes p aërea immoti nō expauescant educūt. Sin uero timore ignauiaq; deficiunt proiiciuntur: ut neq; diutius uicturi & animi exercitio inutiles. Cuiuslibet cætus senior aliis tanq rex cui pa rent omnes imperat. Annis centum quinquaginta actis se ipsum uita ex lege priuat. Post eum senior accipit principatū. Mare quo insula circunda tur fluctuosum: & quod motus ingentes facit. Dulcis est aquæ gustu: Ar ctus & pleræq; stellæ: quæ nobis apparent minime ab illis conspiciuntur. septem uero insulæ simili magnitudine paribus interuallis eiusdē gentis legisq; existūt. Oibus eā incolentibus q̄uis terra sua spōte abunde uictum feratur tamē his modeste utuntur. Simplices enim cibos appetūt nutrimē cum quod satis est q̄rentes carnibus tū assis tū elixis uescuntur coquoz artē uariisq; saporibus condita ut in utilia reiiciuntdeos & eum qui oīa cōtinet solemq; & reliqua cælestia colunt. Pisces auesq; uarii generis capi unt. Nascuntur etiam sua sponte arbores fructiferæ oleaq; & uites ex qui bus olei uiniq; copiam educunt Serpentes magnos sed innocuos insula pducit quoz carnes mire dulcedinis edet. Vestes parant ex lanugie mol li ac splendida ex medio arūdinum sūpta: qua maritimis tīcta ostreis ue stimenta purpurea cōficiuntur: Varia exsistunt animantia: & quia præter opiniōem haud facile credita. Certū uiuēdi ordinē seruāt unico cibo die tum cōtenti Nam certo die piscesalio aues: quādoq; terrestia aīalia edūt oleo aliquando simpliciq; mensa utuntur. Diuersis sunt exercitiis dedit. Q uidam inuicem ministrant. Alii piscaturaalii exercent artes: nonnul li circa alias res usui comodas occupantur. Q uidā exceptis senibus par titis inuicem operis seruitio uacant. In sacris ac diebus festis hymnos in deorum & maxime solis laudes canuntuti se & insulas dicarunt Mortu os in littore sepeliunt. Cadauer cum mare fluit arena obruentes: ut aquæ fluxu inundationeq; exaggeretur locus. Calamos aiunt ex quibus fructū

decerpunt augeri minui ue ad lunæ modum Fontium āqua dulcis ac sa na caliditatem seruat nisi frigida aq̄ aut uinum immisceat. Iambolus & q cum eo accesserāt cum septē annis ī insula mãsissent tandē eiectos fu isse aiunt īuitatos tanq̄ malos malisq; assuetos moribus Igitur præparatā scapha cibisq; īpositis abscedere coacti mensibus quatuor ad regē indiæ are nosa ac uadosa loca mari appulere. Et alter quidē tempestate periit. Iambolus in uillā quādā diuertens ab incolis ad regem in urbem alibro tam plurimum a mari distātem deductus est. Cum græcos diligeret rex plurimiq; eorum doctrinam faceret: multis illum donauit. Deinde secure in psidem primo tum sospitem in græciam misit. Hæc postmodum Iambolus latens mãdauit: multaq; de india cōscripsit antea cæteris ignota.

EXPLICIT LIBER TERTIVS. INCIPIT QVARTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR.

De æthiopibus q sunt ultra libyam deq; his qui āpud eos ātiqius ferūt.
De auro q ī extremis ægypti effoditur: deq; eius pparationis artificio.
De his q maritima loca arabiæ icolunt atq; ad oceanū sita uersus indiā loca uergunt. Vbi describantur singulari natiōes: & qbus legibus utūtur: & quā ob cām multa de eis uarie ferūt̄ nimioq; fides illius pstetur.
De priscis libye rebus: deq; his: quæ de gorgone & amazonibus & ammone atq; ath lantibus scribuntur.
De his: quæ de nisa feruntur fabulæ in quibus de titanibus de dionysio & deorum matre continentur.

POSTEA q̄ superius de ægypti asiæq; secūdum quamq; puinciā mēoratu dignis rebus scripsimus hic liber æthiopes libyos ath lantides cōplectetur. Ferūt æthiopes prios hoīum oīum creatos esse: cuius rei cōiectură ferunt q nō aliunde hoīes in eā accesserint: sed in ipsa geniti merito ī digētes omnium cōsensu appellētur. Et quidem simile ueri esteos q sub meridiem habitant primos e terra fuisse homines genitos: Nā solis calore terram quæ humida erat arefaciente: atq; omnibus uitam dante decēs fuit locum soli ppinquiorem primo naturā animātium tulisse. Afferūt autem deorum apud eos cultum primitus adinuentum. Sacra insup pōpas celebritates aliaq; quibus diis honores impenduntur ab eis fuisse reperta. Qua ex re ipsorum ī deos pietate religioneq; inter omnes uulgata uidentur æthiopum sacra diis admodum grata esse. Huius rei testionium afferunt antiquissimum fere ac celeberrimū apud græcos poetāꝝ:

qui in sua iliade iouem reliquosq; unà deos introducit in æthiopiā tum
ad sacra: quæ eis de more fiebant: tum ad odoꝝ suauitatem cōmigrantes.
Dicitur etiā æthiopas suæ erga deos pietatis præmium tulisse: q; nunq̄
ab externis regibus subacti sunt. Semper enim liberi permansere. Et eim
cum plures magnis copiis apparatuq; aduersus eos ꝓfecti sint: nullus ta
men eoꝝ imperio potitus est. Cambises quippe maximis uiribus æthio
pas aggressus & exercitum amisit: & ipse periculū subiit uitæ. Semiramis
& cōsilii magnitudine & rerum gestarum fama excellens: cum æthiopiam
intrasset: desperatione reꝝ subito abscessit. Hercules quoq; & Dionysius
uniuerso peragrato orbe solos æthiopas etiam ægypto cōterminos tum ꝓ
pter eorum in deos cultum: tum quia in expugnabiles uidebantur inta-
ctos reliquere. Asserunt insup ægyptios eorum colonos esse colōia ab osi-
ride deducta. Quin etiam ægyptum olim non terram firmam habitabi
lem q; sed mare ab orbis exordio extitisse. Ea limo postmodum nili iun
datione ex æthiopia aduecto exaggerata a flumine terra paulatim conti-
nentem factam. Quod in ostiis fluis conspici licet: Annis enim singulis
noua materia inundatione nili ostiis apposita cædit pelagus ob cumulos
terræ superinductæ. Ita regio omnis icrementum ab æthiopia ex terra al
lata cæpit: plurimæ etiam leges ab æthiopibus sunt ad ægyptum transla
tæ colonis maiorum seruantibus instituta. Nam reges deos existimare se
pulchroꝝq; præcipuum studium habere: taliaq; eiusmodi plura ex æthio
pum disciplina ꝑfecta sunt. Statuarum insup magnaꝝ usum ac litteraꝝ
formas ab æthiopibus accæperunt. Cum ægypti litteris utantur ꝓpriis.
Has quidem uulgo discunt omnes: has quas sacras appellant soli sacer-
dotes norunt a parentibus eoꝝ priuatim acceptas. Apud æthiopes hisdē
omnes figuris utuntur. Sacerdotes uero apud utranq; nationem eundē
ordinem habent pure enim casteq; ad cultum deorū accædunt utriq; si-
miles ferentes stolas eiusdemque figuræ sceptrū i aratri formam: quo &
utuntur reges. Pilleos etiam ob longos gerstant circa finem umbelicum
habentes. Serpentibus quos aspidas uocant circum uolutos: Monumē
tum insigne eos qui cōtra regem insurgere audeant morriferis morsibus
subesse. Plura alia de illorum antiquitate dicuntur: ægyptiorumque colo
nia de quibus scribere haud opere prætium uidetur. Sed de æthiopum
litteris quas ægypti sacras uocant: ne quid de priscis rebus omittatur di
cendum. Sunt ægyptiorū litteræ uariis animantibus extremitatibusque
hominum atque instrumentis: sed præcipue artificum persimiles. Non
enim syllabarum compositiōe aut litteris uerba eorum exprimuntur: sed
imaginum forma earum significatione usu memoriæ hominum tradita

Scribunt quidem accipitrem crocodillum serpentē hoīs oculū magnus faciem & cætera eiusmodi. Accipiter rem denotat cito factam: quoniam hæc aliarum ferme omnium auis sit uelocissima: transfertur hæc notatio ad domesticas res, q̄ ueloci ter fiat: Crocodillus malū significat Oculus iustitiæ seruator & totius corporis interpretatur custos. Reliquarum corporis partium dextera manus digitis passis libertatem designat. Sinistra uero compressis tenacitatem atque auaritiam. Eodem modo & cæterarum corporis partium figura atque instrumenta certum notabant. Quæ memoria hominum longo usu ac meditatione obseruata euestigio quid ea exprimerent internoscebant. Aethiopum leges quædā non parum ab reliquarum gentium legibus maxime uero circa regum electionem differunt: Nam sacerdotes optimos ex se ipsis seligunt. Quem uero ex eis de us more quodam bacchantium circundelatus cæpit hunc regem populus creat. Statimq; flexis genibus quoniam sit diuina prouidentia datus ut deum honorat. Assumptus in regem uitam ducit statutam legibus: omniaq; agit iuxta patrios mores: neq; premio neq; pœna afficiens quem q̄ preter traditam a superioribus legem: Mos est illis neminem subditū etiam damnatum morte punire. Sed quidam ex lectoribus pferēs mortis signū ad reum mittitur. Quo accepto reus domū abiens sibi mortē consistit. Cōmutare mortem exilio ueluti mos est apud græcos nephas habetur. Ferunt quendā misso ad se mortis signo cogitasse ex æthiopia fugere quod psentiēs mater zona ad filii collū posita nequaq̄ manibus remittere ausum ne suis dedecori esset strāgulasset: Sed pter oīum opinionem mirandū uidetur: quod fertur de regum morte. Nā qui in meroe sūt circa deoꝝ sacra cultūq; dediti sacerdotes & hi quidē maxima apud oēs pollēt auctoritate: cū eis uisum fuerit: regi nunciantnut mortem oppetat. Ita enim deorum iubere responsa: neq; fas esse immortalium uoluntatē ab mortali homine contemni: aliasq; addunt rationes: quibus ex uetere obseruataq; cōsuetudine uoluntariam regi suadeāt mortē. Et sane superiores omnes reges sacerdotibus non armis neq; ui coactis: sed ipsa uicti superstitione sponte paruerunt. Ad ptolemæi secundi tempore rex æthiopum erga menes græci doctrinis philosophiæq; deditus hunc primus morem spreuit. Vsus nanq; prudentia rege digna cum millitibus ī Auatū ubi tēplū aureum erat æthiopū, pfectus sacerdotibus oībus interemptis ueteriq; consuetudine ab olita, p uoluntate regnū tenuit. Cōsuetudinē quam fernant regis amici q̄uis mirabilē tamen pmanere ad hoc usq; tēpus dicunt Moris enī afferunt æthiopibus fuisse ut si quādo rex aliqua corporis parte quāuis cā debilitaretur domestici omnes sponte sua eādē partē debili-

tare ē. Turpe & enī existiabāt rege claudo nō & oēs claudos amicos eē. Et quidē absurdū uidebatur cū uere sit amicitiæ ex rebus aduersis amicoꝝ dolore: lætari secūdis nō & corporis quoq; doloris amicos participes esse Ferunt quoq; cōsuetudinis esse amicos ultro in regis morte uita defungi existimātes eum interitū gloriosum ueraeq; amicitiæ testem. Ideo haud facile est æthiopibus aduersus talem amicorum sensum insidias parare cum & rex & amici uno animo cōmuni eorum consulāt saluti. hæ leges apud eos æthiopes habētur qui metropolim ac insula meroem uicinaq; ægypti loca incolunt seruantur. Sunt & alia genera æthiopū admodum populosa: quorum hii utrasq; nili ripas insulasq; in nilo sitas habitāt. hii arabiæ sunt proximi. Alii mediterraneas tenent regiones uersus arabiā sitas. Horū pars maior maximeq; iuxta fluuiū inhabitantes colore nigri sūt facile similes capillis crispis siluestres ferme oēs atq; aspectu efferi corpore robusto ungues protensas feris similes absuntq; a mutua humanitate plurimum. Vocem pronunciant acutam: In cæteris: quæ ad uictum spectant nil domestici humaniq; habent: plurimum a nostris moribus differentes. Arma ferunt hi quidem scuta ex corio crudo bouis ac paruas hastas hi præacutas sudes quandoq; ligneos quattuor arcus cubitorum. quibus sagyptāt altero ꝓprenso pede. Consumptis sagyptis sudibus pugnant. Armant insup usq; ād certam etatē fœminas. quibus ut plurimū moris est æreum circulum in labiis ferre. Vestibus quidam minime utūtur: uitam p omnē nudi expoliriq; solis ardoribus nulla re præterq̄ quæ casu se offert adiuuantur. Nōnulli pecudum caudas pudendis uelamē femori circundant. Alii pecorum uestiuntur pellibus. Sunt qui sub ligaculis quæ ex capillis contexunt usq; ad medium corpus cooperiantur. Non enim oues eorum: ita fert regio: lanam habent. Cibis utuntur quidā herbarq; quæ in aqua sua sponte circa stagnātia ac paludosa oritur loca. Quidam arboꝝ fructibus: quibus etiam corpora ab æstu meridião circundāt Alii sisamum & lotum ferunt. Sunt qui teneras arundinum radices edāt Plures arcu exercitati auibus occisis famem sedant. Magna pars pecorū carnibus lacte caseo uitam ducunt. De diis qui superiores accolunt regiones dupliciter sentiunt. Nam quosdam eorum opinantur sempiternos atq; incorruptibiles esse ueluti solem lunam & uniuersum mundū: quosdam uero putant mortalis naturæ participes: sed propter uirtutem & in homine beneficia honores immortales fuisse sortitos. Isidem namq; pana herculem iouem pcipue colunt existimantes multa ab his hominum generi beneficia ipensa. Quidam æthiopū nullos censent esse deos. Ideoq; solem orientē ut hostem in loca palustria fugientes execreātur. Moribus

circa mortuorum funera sunt uariis. Nam hi defunctos i flumē ,piciūt existimantes id optimum sepulchrum esse. Hi circundatos uitro diu seruant:ne eorum aspectus sit posteris ignotus:ne ue inobliuionē incidant domesticorum. Alii in urnis fictilibus condentes circa templa sepeliunt: per quos maximum haberur præstitum iusiurandum. Regna tribuunt: hi quidem melioribus arbitrati fortunæ dona utraq; & monarchiam & uirtutem esse. Alii bonos pastores in regnum assumunt:tanq; eos qui rei optimæ curam habeant. Q uidam ditioribus ut qui suis facultatibus soli cæteris opitulari queant regnum mandant. Nonnulli fortitudine præstantes eligunt reges putantes qui bello plurimum possit solum imperio dignum esse. Eius iuxta nilum ore quæ libyam respicit :quædam portio pulchritudine cæteras superat uarias ad usum uitæ res copiosesq; afferens. Ad euitandos uero ardētes solis æstus paludes aptissimum refugium habet. Q ua ex re is locus a libycis atq; æthiopibus sæpius bello lacessitur. Ipsi quoq; accolæ mutuis decertant bellis. Accædunt ad eos ex superiori plaga elephantes allecti ut quidam trādūt fertilitate loci pastusq; suauitate. paludes enim mirandæ a ripis fluuii manantin quibus multi uasiiq; ut ulua arundinesq; nascuntur cibisquos cum degustāt libenter ī his locis morantur. Consumentesq; utplurimū nutrimenta hominū eos cōpellunt ad alia loca fugere. At ipsi utpote pastores in tabernaculis habitantes fertiliores agros suā patriā esse putant. Elephātes aūt mediter rānea aridaq; loca ,pcul ab aquis linquūt pascuoq; īopiā.nā tū æstus magnitudīe tum raritate fōtiū pauca ibi nascuntur. Tradunt quidā desertis ac efferis locis serpentes qui cum elephantis ,pter aquas pugnent magnitudine numeroq; admirabiles esse. Cōplicāt enī in corpus assurgentes annixiq; uiribus elephantorum crura connectuntq; pluribus spiris adeo arcte summaq; ui: ut spumantes bestias natura graues ad casum compellant: tum plurium concursu facto bestiam haud facile mobilem depascuntur emissis enim elephantis ad assuetos uertuntur pastus. Dicunt hos serpentes loca fugere campestria. Habitare autem inter longas conualles ī altis speluncis neq; assuetos tutosq; deserere locos. Natura quod cuiq; ad tutelam conferat singula animantia docente. Et de his æthiopibus hactenus. Nūc pauca de auctoribus:qui de ægyptiis atq; æthiopibus scripsere sūt nobis dicenda. Horum nonnulli famæ & quidem mendaci credentes : Q uidā scribendi uoluptate seducti nullā merentur fidem. Agatharchides quippe gnidius in secundo rerum asiaticaq; ac. Arthemidorus ephesius in octauo geographie libris nonnulliq; alii qui in ægypto habitantes historias edidere in plurimis eoq; quæ rettulimus conueniunt. Et sane

nos quo tempore ad ægyptum uenimus plurium sacerdotum cõsuetu-
dine usi cum senioribus quoq; nõnullis qui ex æthiopia aduenerãt collo
cuti ab his diligẽter rerum ueritatem scrutati sumus:multa quoq; ab hi-
storicis falso scripta depræhendentes ea in quibus conueniebant litteris
mandauimus.Nunc ad æthipes qui meridiẽ uersus & rubrum mare ĩco
lunc referemus.Verum præmitẽdũ nobis uidetur quomodo aurꝫ apud
ægyptios reperitur. In ægypti finibus qui ad æthiopiã & arabiã uergunt
loca sunt mettallorꝫ feracia:ex quibus magno cum labore atq; ĩpensa aurꝫ
educitur.Nã terra nigra natura meatus ac uenas hẽt marmoris albissimi
& quod sup omnes luceat splẽdorẽ.Huic opi qui præsũt magna hoium
copia ad excudendũ aurum utuntur . Aegypti enim reges crimine dãna
tos omnis ac ex hostibus captos insup ob aliquã falsam calumniã aut re
gum iram incarcerem detrusos auro effodiendo deputant simul sumpta
facinorꝫ poena & magno quæstu ex eorꝫ labore pcepto.Illi compedibus
uicti magnus hoium numerus absq; ulla intermissione die noctuq; exer
cent' nulla neq; requie cõcessa omniq; ablata effugiendi facultate.Nã bar
bari millites diuersa inuicem linguarum eorꝫ custodie præsunt:quorum
nullus sermonis cõmertio sublato aut præcibus aut amor põt corrumpi.
Ex terra quæ fuerit durissima plurimo igni decocta aurꝫ extrahitur.Mol
liorem petrã & quæ mediocri labore frangitur ferro effodiunt infinita fe
re hoium millia.Q ui auri uenas discernit præcidit operarios ostendẽs
quæ effodiant loca:Moustratum lapidem marmor robore corporis præ
ualidi non arte sed magna ui cuneis ferreis proscindunt.Cuniculos uero
agunt non rectos:Sed quo splendentis auro marmoris natura ducit cũ
propter uarios flexus circuitusq; obscuri existant. Lumen opifices ante
frontem præferentes saxa magno conatu in frustra excisa in solum deiici
unt.Ab hoc labore nunq̃ con quiescunt contumeliis uerberibusq; ad con
tinuum opus coacti.Impuberes pueri in duas partes diuisi:hi quidẽ pro
iecta frusta minutatim scindunt:hi uero efferunt. Q ui ãnum trigesimũ
excedunt sumpta ab his ad mensuram concisa frusta in lapideis uasis fer
reo malleo aderui magnitudinẽ t. runt.Ea deinceps immolas quæ pluri-
mæ sunt coniecta foeminæ senesq; duo aut tres ad molã positi usq; ad fã
rinæ modum cõtrita molunt.Nota omnibus horꝫ corporis illuuiæ neq;
ueste ulla operiente pudenda nemo est quin eo aspectu fedo tetroq; mo
tus tãte misereatur calamitati.Sed nulla pietas:nulla requies :nulla uẽia
illis datur siue eger:siue febricitans:siue senes:siue foeminæ debiles fuerit
Seb plagis omnes ad continuum opus coguntur:quoad miseri ex debi-
litate deficiant.Sunt qui timore futuræ uitæ:quam præsenti putant poe

ña deteriorem mortem uitæ præferãt Demum opifices ad mollam cõ
trita inilatis tabulis paulo accliuioribus ponẽtes iterum aqua iiecta mar
mor terunt. Eo modo terra defluente aurum ex grauitate in tabulis rẽa-
ner hoc sepius iterantes manibus aurum fricant. Deinde raris spongiis
terram mollem exprimunt quoad uelut arena aurea reddatur; Alii po-
stremo operarii pondere ac mensura in ollas fictiles cõiicientes superad-
dunt certã mensura plumbum Algam maritimã furfuremq; ordeacem.
His a proportionem compositis ollas luto diligenter liniunt. Deinceps
quinq; continuis diebus noctibusq; in fornace decoctum rebus cæteris
consumptis solum aurum purum in uasis reperitur parum priore põde
re imminuto. Hoc labore ĩdustriaq; in ægypti extremis auꝝ parat̃ Sane
ipsa nos palam docet natura auꝝ ĩuentione laboriosũ custodia difficilẽ
quæstu anxium effectusu inter uoluptatẽ ac dolorẽ constitutum. Horum
metaloꝝ ĩuentio uetusta est & ab antiquis regibus repta. Nunc de his q̃
arabici sinus littora trogloditasq; ac æthiopiãq; meridiẽ notumq; respicit
incolunt gentibus dicemus. Exordiemur autẽ ab eis quos ichthiophagos
uocãt qui littus habitant carmanium gedrosiumq; extremum usq; arabi
ci sinum longa sane inter capedo ac duobus epiris altero inexitu sub fœli
cem arabiam altero sub togloditicã oram clausa: horum barbaroꝝ qdam
nudi p omnem uitã degentes uxores filiosq; cõmunes habẽt bestus simi
lesiur qui neq; uoluptatis neq; doloris ullum nisi naturalẽ sensũ pcipi-
ant neq; turpis: neq; honesti discrimẽ norit. Habitacula habent nõ longe
a mari iuxta pmontoria: ubi non solum pfundæ cauernæ: sed cõuales im
mense & anguste spelunce existunt egressu ipsa natura difficili ac tortuo
so. Haꝝ tanq̃ ad eoꝝ usum natura factaꝝ aditus incole magnoꝝ conge-
rie lapidum obsepiunt qua ueluti retibus capiantur pisces. Maris enĩ flu-
xus quod bis diebus singulis circa tertiã ac nonam oram accidit oras lit-
tori ppinquis inundante aqua ĩ imensum excrescens opertis locis omni
bus innumerã sortem diuisoꝝ piscium secum ĩcontinentẽ defert. Q ui
cũ in diuersa loca cibi gratia diuertãt refluente mari aqua uero p lapides
effluente pisces in sicco destituntur. Q uos incole cũ uxoribus puerisq;
cõcurrentes capiunt. Accedunt aũt p cetus diuisi barbari ad sua quisq; lo
ca cũ clamore uasto ueluti improuisam quandã uenationem nacti. Muli
eres puerīq; minores abse captos pisces in terram proiiciunt. Q ui corpo
re uigent magnoꝝ piscium capture uacant. Traducuntur aũt a mari non
solum scorpii murene & canes: sed marini uituli uariaq; piscium genera
& nomine & forma ignota. Has marinas beluas non armis expugnãt. sed
capturarum cornibus præacutis saxisq; in aciem abruptis cedunt; Et enim

necessitas naturam instruit. Q ue temporibus parens se ad id quod usui
esse uidetur accomodat. Captos uarii generis pisces supra petras ad meri
diem sitas nimioq; solis incensas æstu ponunt: pauloq; post reuoluunt
iterum ad solem decoctos perq; caudā apprahensos quatiunt. Omni excus
sa carne spinas ac certum proiicientes locum in magnum aceruum cumu
lāt certo postmodū usui: de quo postea scribemus futuras post hæc car
nes piscium in concauo saxo pinsūt admistoq; paliuri semine cibum cō
ficiunt sibi suauissimum. Ham sic īmixtas carnes in modum longioris la
teris formant: ad soleq; paulo desiccatas sedentes cum uoluptate edunt.
Non quidem ad certam mensuram aut pondus: sed ad sacietatem ꝓut
cuiusq; fert libydo & edēdi apetitus. Habēt enī semp uelut e penu prom
ptum hunc cibum tanq̄ neptunno ꝓ cerere uictum illis subministrante.
Q uando uero maris tempestate adeo littori ꝓxima loca multis diebus
inundantur: ut nulla detur piscandi facultas. Q uo tempore cibi penuria
cōchas legunt ꝑmagnas: quaꝝ testa saxis attrita interiori carne cruda sa
pore ostreis ꝑsimili uescuntur. Vbi uero tempestas uentoꝝ ui diutius ꝑ
seuerat concheq; defficiunt ad ossa confugiunt iam cumulata. Ex his te
nerioribus recentioribusq; electis quæ dentibus possunt mandunt. Du
riora edunt saxo contrita: ut brutis animātibus dissimiles. Et ossibus qui
dem ut diximus. piscibus autem mito quodā mō ultraq̄ quis existima
ret utuntur. Nam eoꝝ captuiæ quattuor diebus continuis intenti. Epulā
tur palam cum leticia cantuq; absono oībus inuicem congratulantibus.
Deinde mulieres ut quāq; quis forte incidit cognoscunt ꝓlis causa omni
cura ob ciborum qui presto sint copiam uacui. Q uinto die ad frōtes ꝑ
gunt potuā gratia: ubi aquæ dulces fluunt: ad quas pastores greges atq;
armenta potū ducunt. Eorum ꝓfectio haud dissimilis est armentis boū
omnibus simul uocē uelut inconditū sonū tollentibus lactantes infātu
los matres in ulnis ferunt. Repulsos a lacte patres: qui quintum excedūt
annum cum parentibus magno cum gaudio ut qui sua sponte uictum
quærant proficiscuntur. Natura eorū incorrupta famen sedare maximū
ducit bonum nullam aduenitiam uoluptatem quærens. Cum pastorū
aquationibus appropinquant repleto aqua uentre uix regredi queunt
potu graues. Eaq; die nihil edunt: iacet quisq; aqua plenus distentusque
similis ebrio: postera die denuo ad capiendos pisces redeunt. Ita eorum
uita per omne tempus transacta ad simplicem uictum raro in morbos i
cidunt. Breuioris tamen quam nos sunt uitæ. Hæc eorum qui intra sinū
habitāt uiuendi norma. At illoꝝ qui extra sinum sunt multo est mirabil
lior ut qui nunq̄ bibant & natura ab omni semoti sint passione. Hi pcu

ab terra habilitabili tanq̃ i loca deserta a fortuna eiecti piscationi dat ope tam. Humida non appetunt: pisces edut semicrudos: non quo sitim esiugiat: sed feritate quadam eo cõtenti uictu quẽ a fortuna sortiti sunt. Fœlicitatem summam putant his carere rebus quæ dolorem possent egenti bus afferre. Id uero mirabile & quod uix credi quæatq; nulla mouent ani mi passione. Ab æhyptiis mercatoribus qui per rubrum mare iuxta ea lo ca nauigant etiam nunc eadem quæ nos scribimus de his referuntur.

Tertius quoq; ptolemæus cupiens elephantos qui in eis sunt locis uenari quendã ex amicis Simiam noie ad speculandã eam regionẽ misit. Hic diligẽter scruptatus singula ut Agatharchides gnidius refert ait gentem hanc æthiopum qui absq; passione uiuunt nullo uti potuit: quẽ nõ appetãt natura neq; nauigantiũ sermone aut appropinquantium externoꝝ aspectu moueri: sed respicientes tantum imobiles stare absq; ullo ac si neminem uiderent t sensu. Si quis ense educto eos percussererit nõ diffugiũt & uerbera & iniurias pferentes: neq; quisq; alterius uulnere aut dãno mouetur. Sed sæpius filios aut uxorẽ ante oculos interfectos absq; ulla passione respiciunt: nullum neq; iræ: neq; misericordie signum ostendentes Deniq; oĩa mala quieto animo perferunt aspiciẽtes solum ad pcucientes ac ad singula mouentes caput. Ferunt eos præterea sermone carentes nutu manibusq; significare quibus egeant & quæ uelint. Quod uero quis miretur magis. Marini uituli inter hos uersantur piscium capturæ uelut hoĩes intenti: Simili studio cubilia partusq; & natoꝝ tutelam. Hegentes unanimi consensu paceq; curant nullo externo animanti infeste Quod uitæ genus licet mirabile a priscis olim tẽporibus ea gens seruauit siue ita lõgo tempore assueta siue acta necessitate. Habitaculis non iisdẽ qbus icthiofagi utuntur sed diuersis habitãt modis. Quidam in speluncis di uersoria habent ad arctũ positis: in quibus tũ umbra tum spirãs aura eos ab æstu solis tutatur Namq; ad meridiem loca spectatur fornacibus ex nimio æstu similia accessum ad ea adimũt. Qui sunt uersus arctũ ex co stis cætaꝝ icuruis quas mare plurimas effert ex utroq; positis latere colli gatisq; q̃s maris algas opiunt. Habitacula sibi extruũt ad euitãdos æstus. Natura sibi artẽ ex necessitate ad se tuẽdam repiente. Est & tertius apud icthiofagos habitãdi modus. Arbores quædã iuxta littus plurimæ nascuntur iminentes mari. Has frequentibus foliis fructu uero simili nuci castaneæ simul cõnectentes umbracula sibi cõstituunt: ubi in littore pariter & mari cõmorantes uitam agunt cũ solem effugientes arboꝝ umbra tum cõtinua maris unda uentoꝝq; aura æstum mitigante. Quartũ habitaculoꝝ modum ingens iuxta littus tumulus efficit. Qui priscis olim

tēporibus ex maritimis herbis arenāq; maris fluctibus īmixta editus īstar montis excreuit adeo firmus solideq; compactua ut in eo oblongas effodiāt speluncas: in quibus cōmorantes maris refluxu prodeant ad piscium capturam Fluxu ad speluncas confugientes epulantesq; quos ceperant pisces mortuos ī mare ꝓiciunt īundationis tēpore sepulchra suis corpora piscium præbentes: Vnum ex icthiofagis genus eas habet habitationes ut qui eiusmodi diligenter res inuestigare uelint: satis ad dubitare cogantur. In ꝓmontoriis enī præcipitibus undiq; ac p̄altis habitant nōnulli ad quæ īpossibile fuit queq̄ ī principio adire: pars mari ꝓxima ne pediti quidem est accessibilis: nauibus nō utuntur: cū sit ignotus illis eaꝝ usus. Ita fateamut oportet illos esse loci ab origines: neq; ab aliunde generis sicut quidam naturales senserunt principū cæpisse. Verum cum hoꝝ cognitio difficilis nobis sit nil ꝓhibet multa pollicentes in paucis uera sentire & q̄ uerbis similia uero audientibus persuadentur quādoq; lōge a uero abesse Nūc eorum quos Chelonophages dicūt uita recēseatur. Sunt in oceano īsule iuxta cōtinētem numero plures sed parue humilesq; nullo neq; domestico neq; agresti fructu. In his quoniam ferme cōtigue sunt nulla fit tēpestas aut fluctuum maris iundatio. Inter has magnus habetur testudinum numerus: quæ eo cōfugiunt ob maris trāquillitatem. Noctu in profundo cōmorātur ītēte cibo. Die īter insulas diuertentes iacent respicientes ad solem īuersisq; nauiculis piscatoriis aspectu similes: excellunt enim magnitudīe præcipua īter marinas cōchas. Barbari īsulas īcolētes īterdiu paulatim ne sentiātur uersus testudines natant. Eas adorti quidā ab uno latere ad terram præmūt: quidam ad reliquo sursū leuāt: quo reddant resupinas ne uertere se ne ue effugere queant. Tum longa reste per caudā ligatas nādo ād terram deducūt. In īsula expositis omnia interiora paruo tempore ad solem adusta comedūt. Testa quæ cōcaua est tum ueluti cimba ad cōtinentem nauigant tum pro aquæ receptaculo: tū pro temporiis utūtur: quibus natura admodum opitulata est: ut una res uario usui accomodaretur. Cibo enim uase domo naui uitā illoꝝ adiuuāt. Haud procul ab his littus īhabitāt uitam īcultam ducētes barbari: Nutriuūtur enim ex cetis a mari ad littus eiectis quarum magnitudīe quandoq; abūde epulāt quādoque illis deficiētibus torquentur fame: coguntur q; cum cætera cōsumpta sint algam & extrema costarum mādere. Hæc fertur icthiofagoꝝ uita. Littus quod ad babyloniam spectat cōtiguum est regioni domestice & plantis plene. Tanta uero inest piscīū multitudo: ut īcolis nūq̄ eorū desit copia. Nam prope littus frequētes infigunt hūi calamos adeo inuicē cōnexas: ut retia aspicientibus ī littore uideant. In his sūt plurimi

aditus qui ostiis ita ut in utrāq; uoluantur partem clauduntur: Maris fluxus ad terram delatus aquæ impetu ostia impellens aperit refluxus claudit. Singulis igitur diebus ex maris inundatione pisces contingit ad terram per portas deduci: qui refluente aqua ostiis clausis humi in sicco remanent tanto plerumq; ut cumulū psalientium pisciū diceres. Hi & copiā uinēdi & haud paruū uectigal pbent. Q uidā circū ea loca habitantes: regio.n. oīs plana atq; humilis est fossas a mari ad eo℞ usq; uillas pluribus stadiis ducunt: ostiaq; ex uiminibus facta in uno fosse statuunt q̄ fluente mari apiuntur clauduntur refluente: Igitur remeante p ostiorū raritatē aqua dephensos pisces in fossa sinunt quoad cepint quos uelint Nunc ad reliquos transeamus. In æthiopia q̄ supra ægyptū est iuxta fluuium quē Asam uocant ihabitat gens quā rizofagos uocant. Radices.n. arundinum q̄s ex ppinquis locis effodiunt magna cura lauantes barbari lapidibus terunt quoad molles facte cohereant: Deinde placentas admodum lateris quantum manus capit factas atq; ad solē decoctas mandūt. Q uē solum cibum cū p oēm uitā suauē atq; affatim habeant eoq; pacē continuā iīnicē seruent. Cū leonibus tamen bellantur. Nam ære circum æstu feruente e deserto leones ad eos egrediuntur & umbre cā & ut minores uenentur feras. Ab his æthiopes ex paludibus exeuntes multi pereunt tum inferiores uiribus: tum deficientibus quibus se tutari ualeāt armis: Et iā dudū ea deleta esset a leonibus natio nisi natura eis sponte psidium tulisset. Nā sub ortum canis mirabilis atq; inumera nullo agitante uento culicū multitudo ad ea loca aduolat. Hoies ad paludes cōfugiētes mīme ledunt: Leones abire ex his regionibus cōpellunt: tū morsu tū uocis sonos territos. His sunt ilofagi sperma tofagiq; qui appellantur ppinqui. Q uo℞ hi quidē fructus qui estate ex arboribus decidunt colligentes absq; labore edunt. Reliquo tēpore herbā in umbrosis nascentē locis decerpūt q̄ uitæ subuenit egestati. Iliofagi uero cū filiis uxoribusq; ad loca cāpestria accedentes arbores ascendunt ac teneras ramo℞ summitates auferunt. Tātum āt ex cōtinuo usu ramos ascendendi peritiā habent oēs ut quod incredibile uidetur d e arbore ī arborē uelut aues psiliāt. ascēdūtq; tenues absq; piculo ramos. macilentia leuitateq; corporis nixi si quādo pedes labantur manibus ramis cōpræhensis se a casu uendicāt quod si forte deciderit nulla in re ppter leuitatē corporis leduntur. Ita ramis teneribus dēte exesis uentrem farciunt. Hi semp īcedunt nudo corpore cōmunesq; uxores ac liberos habent: pugnant inuicē p locis armati baculis aduersus alios ac dominantes uictis Moriuntur ut plurimæ fame cum deficiente uisu corpus priuetur eo sensu quo cibū q̄rebat. Reliquā circa

regionē æthiopes tenēt qui Cynēci dicuntur numero haud multi uita ab reliquis diuersa. Siluestrē enī incolentes patriā & penitus aspam rarisq; aquarum fontibus supra arbores ferarum timore dormiunt. Sub auroram ad aquarum decursus armati pdeuntes se abscondunt iter arborum frōdes. Sub æstū uero solis agrestes boues pardalisq; ac uaria ferarum genera tū caloris tū sitis īpatiētia ad aquas potus cā confluunt. Repletas grauesq; aqua bestias æthiopes cū haud facile moueri possint ex arboribus descendentes ad oriūtur ac lignis adustis saxisq; & sagyptis occisas perq; cetus diuisas edunt. Aliquādo uero q̄uis p raro & ipsi a ualentiori bestia interficiuntur Sed multas ipsi dolo & arte ualentiores beluas capiunt. Si quādo desint aīalia antæa caprorum pelles madefactas remotis pilis ad ignem leuem ponunt. dispartitasq; singulis auide ad facietatē sūmunt. Impuberes pueros exercent ad certum signum iacere solis cibū p̄bentes his qui signum tetigere. Ideo iaculatores optimi euadunt urgēte fame. Ab hac regione qui occasum uersus plurimū distāt æthiopes cū elephantis certant. Habitantes enī ī siluestribus & arboribus refertis locis elephantorum ingressus atq; exitus ex præ altis arboribus obseruāt. Multos una īcedētes nō aggrediūtur oī spe uincendi remota. Singulis iniiciunt māus mirabili audatia freti. Nam cū incedēs bestia arbori ppinquat in qua speculator occultus latet ex ea desiliens manibus app̄hensa cauda pedibusq; ad dextrū femur oppositis securi q̄ ex humero pendet leui ut q̄ unica manu tractari q̄at: & acie acutissima dextera manu appræhensa neruos dextri poplitis crebris ictibus āputat. Sinistra manu regens agile corpus belue conatus magna uelocitate effugiensu eo nāque certamīe uersatur utriusque salus mortis discrimīe ī alterius uita posito. Elephas neruis abscisis quandoque quia haud facile se uertere pōt ictiatus ī latus sauciū ī terrā cadit ethiopēque secū trahēs īterficit. Quandoque ad arborē aut saxū hoīem allidēs ipso pōdere quo ad aīam exalar cōprimit. Quidā elephātes dolore moti cū insidiāti obesse nequeāt diffugiūt p cāpos quoad cōtinuis securis ictibus ab incidente cesi decidāt. Tum cōcurrunt æthiopiū cetus & adhuc uiuētis bestiæ posterioris partis carnes ab scisas edunt. Nōnulli ex ppinquis incolis absque ullo discrimīe elephātos arte supant. Consueuit hoc aīal cum a pascuis plenus redit dormitū pficisci plurimum natura ab reliqs quadrupedibus diuersa. Non enim genu corpus flecti ad terram potest: sed arbori herens dormit. Arborem elephantis ab hesione cum attritam tum sorde plenā aduertentes incole iuxta humum secāt ut tamē nō nisi īpulsa cadat. Deinde sui accessus uestigia ad ea loca delēt subito abeūtes priusq̄ bestia ad somnū redeat. Elephas uespi cibo plēus ad notū cubile

ꝓfectus omniq; mole secto herēs arbori stati unā cū eum ad terram ꝓster nitur. Resupinus tota nocte iacet:cū se erigere neqat. Aethiopes die ad locū accedentes absq; piculo bestiam occidūt tabernaculisq; ibidē erectis morā trahunt quoad aīal sit absumptū. Hay gentium qui partes ad hesperū ptinētes habitant:æthiopes simi ad meridiē spectantes strutophagi cognominantur. Est apud eos auiū spēs natura terrestribus aīantibus mixta:unde & noīate sunt. He magnitudiē sunt magni cerui collo oblōgo rotundis lateribus atq; alatis capite tenui ob lōgoq; cruribus ac iūcturis firmissimis fixo pede. Alte uolare ꝓpter grauitatē nequnt. Vey occissime sūmis pedibus terrā tangentes p̄sertim cū flans uentus alas ueluti nauem extentis uelis īpellit currunt. Venatores feriunt lapidibus ferme lateris magnitudiē pede iactis. Cessante uento alay p̄sidio destitute cursu q; uicte p̄henduntur. Hay cū magna sit multitudo uariis artibus plurias barbari facileq; capiunt:Et carnes quidē edūt:pellibus uero pro uestibus utuntur ac lectis. Ab iis uero quos simos æthiopes dicūt sepius uenatione lacessite rostris se tuentur q̄ cū magna sint & ad īcidēdū apta magno sunt incolis usui:cū haud parua habeatur hoy aīantium copia:Haud ꝓcul ab his absunt acridofagi deserto cōtermini hoīes paulo cæteris breuiores macilenti ac supramodū nigri. Veris tēpore zephyrus ac libycus uenti infinitum pene locustay ex deserto ad eos deferunt numey:He p magne sunt:sed colore alay turpi ac squalido. Aethiopes ad id assueti ī quādam latam lōgāq; multis stadiis cōuallē plurimum materiei ex ꝓpinquis locis ingerunt. Cum suo tēpore tanq̄ locustarū nubes a uentis supra uallem defertur. Materiē congestam omnemq; loci herbam antea succisam incendunt:Locuste desup uolantes ingenti fumo enecte paulū ultra uallē ad terrā tanta decidunt copia ut uictū oī genti abunde p̄beant. Has enim sale quod regio plurimū fert supinfuso diutius seruant cibum gustu eis suauē:hic est solus eoy p omne tēpus locustay uictus. Neq; eīm pecora nutriunt neq; pisces edunt ꝓcul a mari positi:neq; ullum aliud uitæ adminiculū habent. Corpore leues sunt ueloces cursu & uitæ breuis ut qui lōgissime uiuunt quadragesimum nō excedāt annum. Finis eoy nō solū mirabilis est:sed etiā īcredibilis. Nam ꝓpinquante senecta pediculi alati nō solum uisu uarii:sed specie horridi ac turpes in corporibus nati uentrem primo tum pectus deinde totum corpus paruo tempore exedunt. Qui morbum patitur primum ueluti scabiei cuiusdam pruritu allectus corpus scalpit uoluptate simul & dolore perceptis. Deinde ex orientibus pediculis simul effluēte sanie morbi acerbitate ac dolore pcitus ūguibus corpus magno cū gemitu lacerat. Tanta uero uermium copia effluit aliis

sup:r alios tanq̃ ex pforato uase scatunentibus ut deleri nequeāt. Hoc pa
cto siue cibi siue aeris causa miserꝫ sortiuntur uitæ finē. Huic genti regio
adiacet pampla uarietate pascuorū fertilis: sed deserta & q̃ penitus adiri
nequeat: Non tamen hoībus a principio caruit: sed postmodum intēpe
stiua ex pluuia deserta est multitudinē araneaꝝ scorpionūq; ferente. Tan
tam enim haꝝ bestiarum excreuisse copiā ferunt ut morsibus pestiferis
incole coacti patria deserere & ad alia loca cōfugere cōpellerentur. Neq; ue
ro debent hæc incredibilia uideri. Multo enim his maiora sunt p terraꝝ
orbē litteraꝝ monumentis tradita in italia muriū multitudo siluestrium
e terra pdiés plures solū patriū linquere coegit In media adeo īgens pas
seꝝ īoleuit copia iacta ab sūmentiū semina ut hoīes malo acti ad alia mi
grarint loca. Eos quos Attariotas uocāt ranee nubibus p guttis aquæ ī
terram delapse adegerunt relicta patria ad eam iri qua nūc quoq; residēt
oram cōfugere. Et eni quis ignorat īter multas egregia opa quibus hercu
les īmortalitate donatus est illud etiā ānumerari ex stimphalida palude
īnumeras aues qui ea loca īfestabatur sua uirtute expulsas. Quædam li
biæ ciuitates leonū ui ab desertis locis ad eas aduētātiū desertæ sūt. Hæc
eorum gratia qui parum quandoq; fidei scriptoribus ut īcridibilia narrā
tibus habēt retulimus. Nunc ad historiā redeamus. Extremas ad meridi
diem partes uiri teneāt ā græcis cynamini a uicinis barbaris siluestres ap
pellari. Hi barbas habēt ad modū magnas greges siluestrū canū nutrien
tes ad prælidia uitæ. Nam ab æstiuo tropico usq; ad mediū hymis īdici
boues inumera multitudine eoꝝ patriā ingrediuntur. Causa quidē incer
ta est. Vtꝝ ne alias insectātes se feras fugiāt: an pastus penuria an alio na
turæ quæ oīa mirāda gignit impulsu hominibus ignoto actæ. His ho
mines cū obsistere nequeant: suis freti uiribus se canibus tuentur: quibus
in uenatione usi boues pmultos capiunt. Et hos quidem recentes edunt :
hos salliūt ad futuꝝ usū. Multa īsuper alia animātia canibus capta come
dunt: postremi qui ad meridiem habitāt in hoīs forma feraꝝ uitā ducūt
sed de his hactenus. Nūc de troglodítis loquemur. Hi a græcis appellan
tur pastores eo q; ex pecoribus uiuāt. Cetus ac tyrannos īter se cōstituūt:
Vxores ac filios habent cōmunes excepto qui unicā tenet tyranno. Huic
propinquāti mulctā tyrānus irrogat certo numero pecudes etesiarum tē
pore quo maximi decidūt imbres sāguine & lacte īmixtis paulūq; coctis
nutriuntur: æstu solis deficientibus pascuis ad loca declinant palustria: p
quibus solis inuicem certant. Pecora uetusta aut in morbos cadentia occi
dunt exq; his per omne uiuunt tēpus. Parentū noīa minime indiderunt
filiis: sed tauri arietis ouis. Et hos quidem patres has matres quoniam

ab his non a parentibus quotidianus praebeatur cibus appellat. Vtitur potu idiote paliuri succo: potentiores ex quodã flore expresso qui est de terrimo nostro musto psimilis. Armentoꝝ greges secum ducentes uariãs ne iisdẽ in locis moretur diutius regiones mutant. Corpora praeter uirilia quae pellibus teguntur nudi. pudenda troglodite omnes uelut aegyptii circuncidunt. His demptis quos a casu clausos appellant. Hi soli intra regionem testernoꝝ habitantes ab infantia nouacula inciduntur. Arma ferũt toglodite ii quos dicunt inegauares: Scutũ ex corio crudo bouis rotundum & ferratã clauã. Alii arcus lãceasqꝫ. Sepulchra ridicule penitus erant. Nam paliuri uiminibus corpus ligantes defuncti ceruicem cruribus applicant. Deinde cadauer in loco editiori positũ lapidibus ridentes obruũt. Impositoqꝫ supra saxoꝝ aceruum caprae cornu abeũt nullo dolore mortis: bellantur inuicem nõ ut graeci ob irã aut ambitionẽ: sed pabuli gratia. In eoꝝ cõcertationibus primũ iactis lapidibus quoad aliqui uulnerentur cõcertant tum arcu quo admodum exercitati sunt pugnantes mutuis uulneribus cadunt. Ea certamina dirimunt quae aetate ꝑcedunt: foeminae quibus nullo piculo in mediũ ꝓdeuntibus nephas est eni has ullo pacto lederet ex tẽplo a certamine cessant inualidi ob senium armenta sequi gut ture bouis cauda astricto uitã finiunt. Q ui mortẽ differunt licet uolẽti eodem mõ admonitos tamen antea uita priuare idqꝫ habetur beneficii loco. Fabricantes itẽ aut morbo incurabili correptos simili afficiunt morte. Maximũ enim arbitrantur malorum ab eo uitam diligi qui nequeat aliquid agere dignum uita: Videre licet trogloditas omnis corpore integro aetate ualida ut qui sexagesimum non excedant ãnum. Verum de his hactenus si quis uero lector aut propter reꝝ nouitatem aut mirabilẽ eorũ qui describebantur uitã nostrae forsan historiae fidem abrogabit: scitha rum trogloditarumqꝫ aererem comparans quantum interse is differat pẽsitet scribentium uerbis credet: Tantum enim noster differt aer ab eo qui in historiis aliquando narratur ut diuersitas eorum incredibilis uideat. Aliquibus in regionibus adeo maxima frigoribus congelantur flumina ut currus & exercitus super immobilem glaciem transeant. Congelantur ẽt uinũ reliquaqꝫ hũida adeo ut gladio abscindantur. Q uodqꝫ his ẽ mirabilius & extremitates uestium quas hoies ferant frigore attrite decidunt obfuscantur oculi. Ignis splẽdorem nõ reddis. Aereae statuae disrumpuntur. Q uandoqꝫ uero ob densas nebulas neqꝫ fulgura neqꝫ tonitrua i eis locis fiunt: plura quoqꝫ alia his mirabiliora natura efficit quae ignorantibus incredibilia uidentur. Iis uero qui ea experti sunt faciles. In aegypti ac trogloditarum finibus propter imensũ solis circa meridiẽ caloris uim ne

quāq̄ se respicere prope stātes quæuidit ab aeris crassitate. Absq; calceis ire non possunt: nam discalciati subito pedes immensa caliditate exulcerant. Sitiētes nisi potū cito sumant e uestigio moriunt̃ur: potē solis æstu humiditatem corporis subito absumente. Cibi in uas eneum cum aqua positi ex tēplo solis ardore absq; igne alio decoquūtur. Has tamen qui incolūt horas tanta uitæ incomoda nolunt efferege: sed ultro potius eam deligūt uitā q̄ alio cogātur more uiuere. Ita patriæ amor quidā ingēs natura singulis innatus est: & aeris malitiā cōsuetudo a teneris āni's cepta superat. Has uero tot rerꝫ uarietates haud magna locorꝫ intercapedo aliquādo cōtinet. A meotide palude ubi scitæ quidā ī pagis & sumis frigonbus habitant multi cum onerariis nauibus decē diebus rhodū tū quattuor in alexandriā accessere. Deinde p nilum nauigātes dibus decē in æthiopiam peruenerunt. Ita a frigidissimis orbis partibus ad calidissimas regiones non āplius quattuor & uiginti dierꝫ continua ea nauigatio fuit. Q uapp̄t cū nō lōge distantiū locorꝫ aeris sit tanta uarietas: nō est mirādum uitā illorum mores corpora a nostris multū differre. Nūc de feris quæ in eis sunt regionibus aliqua sunt scribenda. ē aīal quod ab re Rinocerotē uocāt par uiribus elephanti magnitudine inferior pelle durissima colore buxi. In summitate nariū cornu gerit simū forma durūq; instar ferri. Hoc pabuli cā cū elephante certat. Acuit. n. ad saxa cornu: deinde cū elephante cōgressus uētrē grauiter ictū cornu tanq̄ gladio ꝑscindit. Hoc pacto pugnās. bestiā exanguem reddit. Si uero elephas illius ictū praeoccuparit promoscide captum cum superior sit uiribus dentibus laniat. Spinge & apud troglodi tas æthiopesq; nascūt̃ forma haud ei dissimili qua pinguntur sed paulo pingiores: naturam habēt mansuetam pluribus exercitiis disciplinisq; aptam Q ui cinocephali uocantur corpore sunt de forma homini persimiles uocemq; imitantur humanam ferum oīno atq; indomitum aīal ratione carēs. Supciliis aspectuq; sunt horido ac truci. Fœminis sua natura accidit ut palā expositā extra corpus uuluā p oēm uitam ferāt. Is uero quē ortū nominant ab corporis & ætatis decore nomē sortitus facile est leōis Corpus reliquum panthere simile excepta qua da mis equatur magnitudie: Horum animal omnium siluestris taurus qui carnibus pascit̃ feritatem excedit penitusq; est inexpugnabilis. Corpore maior est domesticis tauris equi uelocitate ore usq; ad aures fisso rubicūdo colore oculis albis nocteq; refulgentibus: Cornua ueluti aures mouens in certamine firma tenet pili cōtra naturam cæterarum animantium uersus caput ducūtur. Et hæc fera uiribus fortitudineq; mirabili pugnat cum cæteris abstiis quas superatas comedit. Est quoq; infestus admodum armentis ni

hil nec pastorum uires neque canum multitudinem times. Dicitur eius pellis haud quaq̃ uulneribus patere. Cũ multi illum conentur ui capere frustra fatigantur. Infoueam delapsus aut alio captus dolo se ipsum ex ira suffocat pristinæ libertatis memor. Merito igitur troglodite hanc bestiam optimam iudicant: cui a natura indita sit leonis uirtus equi celeritas robur tauri quodque maximũ est haud inferior natura ferri. Quos uero æthiopes appellant crocottas mixta sunt canis lupique natura: sed ambobus deteriores dentibus ita ualidis ut ossa omnia facile conterant & digerant tomesta. Hoc animal scribunt quidã uocem hominis quod nobis procul a uero uidetur imitari. Varia serpentum genera incredibili que magnitudine conspici dicunt: qui loca deserto incolunt propinqua centum enim cubitorum longitudine nonnullos esse aiunt ut merito nõ solum a nobis sed ab aliis quoque id falsum esse existimetur. Addunt in sup his multo maiora haud digna fide. Nam cum plana sit regio serpentes uero maximi circum uolutos in girum longe procul aspicientibus locum editiorem & quasi collem quendam uideri. Sed eorum magnitudo non omnino uidetur spernenda. Nos de maximo omnium qui in cõspectum uenerint: serpente capto ac in alexandriam delato referemus addentes capturæ modum. Secundus Ptolomæus cupiẽs & elephantos & alias mirabiles uisu ac uiribus beluas ad se adduci donis ac pecuniis plures ad elephantos qui multi ad eum deducti sunt aliasque feras capiendas pellexit. Itaque multa eius studio ad græcorum notitiã antæa ignota animantia deducta sunt. Conspecta uenatores quidam regis in huiusmodi donis magnificentia decreuere cõmuni animo aliquem magnum serpentem uiuum in alaxandriã ad ptolemæum traducere. Cum res hæc grauis difficilisque esset: fortuna eorum cõsilio opitulata est. Serpens erat triginta cobitorum longitudine iuxta aquas qui reliquo tempore immobilis se in circulum redigens quiescebat. Accedentibus ad aquam potus causa cæteris animantibus subito assurgens oreq; nõnulla capiẽs alia circunnectẽs cauda depascebatur. Hũc cõspicati hoies cũ lõgior esset hebesq; natura laqueis & catenis illum capere existimantes pmum fidenter ad eũ accesserunt. Bestiæ appropinquantes uisis igneis oculis lingua lambẽte singula squamaq; asperitate dum moueretur strepitũ ingentẽ reddente dentibus insup eminentibus oris quoq; aspectu horrido imutato colore admodũ exterriti sũt. Itaq; timide iniectis ad caudã laqueis ad contactũ funibus corpus magnis sibilis conuersa belua ppinquiorẽ ore captũ uiuũ deglutiuit. Alium fugientẽ cauda longe apphensum atq; ad se tractũ occidit. Cæteri metu pculsi fuga saluti cõsuluere non tamen ommittẽtes bel

ne capiende turam spe lucri timorem superante. Arte igitur & dolo potio re uiribus beluā sūt aggressi. Primū ualidis spissisq; funibus rete cōcauum gibbi forma belue capacē fecerūt. Tū speculātes serpētis cubile atq; exi tus reditusq; notato tēpore ut primū serpēs ad consuetum animaliū pa stū ꝑdiit ore aditus igentibus lapidibus ērāq; obducto i ꝓxio uallis loco latum in primis ingressum tum artiorē interius ueluti cuniculum tubile uersus in quo rete positum est fecere. Reuertēti a pastu belue sagyptarii funditoresq; tum equitū magnus numerus ad hæc tibicines ad id ꝑprā ti omnes se se ostendere. Nulli tamē adire ꝓpius ausi sunt aliorum malo edocti. Hos ille ut cōspicatus ē caput alte extulit. Sed tum coniectis pro cul manu telis tum equoꝝ conspectu tum latrātium canum multitudīe ad hec tubarum cōcetu territus serpens ad solitū adtum profectus ēique obleptū cum reperisset illi in sequēdo armorum equoꝝq; strepitu tuba rum insuper clangore & uenātiū clamoribus iam feritate deposita ob stu pefactā beluam ad preratum ad id aditum adegeretque igressa in rete i cidit. Deiceps reluctātem reteq; dentibus magnis editis sibilis lacerantē cōpresserunt. Nam & cuniculo cum rete exstracta multisq; ad caudā icti bus percussa effractis insuper dētibus exq; ea re dolore ꝑculsa fera mi tior est effecta. Eo pacto irretitū serpētem deserētes alexandriam regi ob tulerunt mirandum spectaculum & uix audientibus credendum. Dedu cto deide paulatim ad cōterendas uires cibo feritas eius remissior reddi ta est ita ut ob illius oēs mansuetudinem obstupescerēt Ptolemeus uena toribus tributo præmio serpētem dimēso enutriēs cibo ad regiam uenie tibus exteris pro mirādo spectaculo ostēdebat. Tā ingēti igitur serpente ī cōspectū hoīum palā deducto haud abrogāda uidetur fides æthiopibus neq; pro fabulis ducēdaque de serpentibus tradūt. Asserūt enim reperi ri apud se illos tanta magnitudine ut non solū boues ac tauros cæteraq; eiusdē mollis animātia: sed elephātos quoq; occisos uorēt. Nam cū illis cōgressi primū cauda pedes illoꝝ multis nexibus cōplicāt ita ut nequeāt moueri. Deide in caput assurgētes oculisq; tāq̄ fulgure incēsis elephātoꝝ uisū obūbrātes ad terram deiectū comedūt. Nunc de reliquis arabici si nus oris scribemus parti a nobis alexandriæ ex regū comētariis: partim ex his qui uiderūt pceptis. Hæc eni orbis portio īsula quoq; britāie & loca ad arctū sita paucis nota sūt. Verū de regionibus que arctū spectāt deq; britanicis rebus tum referetur a nobis. C. Cesaris qui romanū usq; britani am imperiū protulit easq; orēs incognitas antea notas effecit gesta com plectemur. Arabici sinus ostia patēt ad oceanum qui meridiem respicit plurium stadiorum longitudine quæ arabie toglodirarumq; finibus ter

m̄iatum hostiū reliquiq̄ sinus latitudo dece & septem stadiis patet a por tu panormi ad oppositam epirum diei unius nauigatio. Plurimum uero distat circa Tiritum montem ubi ita latum est mare ut epiri minime inuicem aspiciantur. Ab hac latitudine paulatim clauditur usq̄ ad hosti um eius. Is sinus multis in locis insulas continet magnas quas iter arctus est nauium cursus. Maris uero fluxus nehemēs āc multus. Hic situs est arabici sinus cuius ab ultimis locis ordientes uti inq̄ nauigandi modum quæque in eo sunt memoratu digna recensebuntur. Et primum in dextera sumemus litoris partem: quam usq̄ ad desertum habitant troglodiræ. Ab Arsinoe ciuitate iuxta dextrum continens euntibus uariis i locis ex saxis in mare emanāt aquæ salsedine amaræ. Vltra quas latis campis mons imminet uiridi colore qui continuo aspicientium uisum corrumpit. In mōtis radicibus stagnū est difficile ad nauigandū nomine Aphrodites: ex tribusq̄ in eo sunt insulis due oliuas ac ficus abunde ferunt. Tertia his arboribus deficiens meleagridis ut appellant referta est. Post hæc sinus est ingens nomine Achathartus in quo cheronossus āgusto aditu. Inter nauiganubus ad oppositum mare præbet: Vltrā hæc loca insula a lōgitudine stadiorum octuaginta nomine Ophiades olim deserta cultoribus ob serpentum unde & nomen suprefit in ea diuersantium multitudinem. Postmodum regum ægypti opera serpentibus purgata est ad cultum q̄ redacta itaut nulli in ea amplius conspiciantur. Non autem prætermittenda uidetur causa: qua hanc insulam serpentum molestia cura hoīum liberauit. Iouenitur in ea insula topatius lapis uitro similis colore aureo. Cuius accessus oībus est interdictus pœna mortis ad eam nauigātibus statutā. Pauci custodes isulæ præsunt uitam miseram ducētes. Ne quis enim eos lapides furto auferre possit: nulla penitus in insula nauis relinquitur. Qui prope nauigant regis timore haud quaq̄ propinquant insulæ. Nutrimentum deferentes euestigio abscedunt cibo relicto. Cæteri propinqui insulam non adeunt. Deficiente cibo ad littus sedent omēs uitæ subsidium expectantes. Hos qui deferunt ut tardos sæpe incursant uelut in extremo uitæ positi. Hic lapis in petra nascitur die ob solis splendorem minime apparens. Noctu in umbra lucet procul ostēdens quo sit in loco. Custodes forte diuisi ad loca ubi latent topatii accedunt. Quem ubi noctu splendentem conspexere locum splendentem lapidis designāt eum postmodum die excisum opificibus tradunt: qui ex eo topatiū eliciant. Propinqua littora maiori ex parte icthiophagi habitant & pastores togloditæ. Montes insuper sunt usq̄ ad soitas portum contigui qui nomen hoc græcis primum eo prosperæ nauigantibus accepit. Deinceps si

rius est arabiam uersus cuius regio ac mare aliam a priori naturam hēt. Nam continens humilis est nullis collibus elatus. Mare non āplius tribus passibus profundum colore admodum uiridi. Quod fit minime natura aquæ cōtingere: sed quia alga referta ē: locus ad nauigandum facilis nulli subditus tempestati: multisq; refertus piscibus. Naues q̄ elephātes uehūt tum profunde tum pōdere graues haud parua subeūt maris discrimina. Noctu enī uentorꝫ acte ui quandoq; in scopulos quādoq; ad loca uadosa impelluntur. Nautæ ubi neque egredi propter aquam staturā hominis profundiorem neque nauē cōtis queunt impellere omnia præterq̄ ad uictum necessaria e naui eiicientes non tamen propterea periculum deuitant. Nulla insula nullo e dictiore loco nulla naui propinqua. Nā regio penitus inculta est & incolis uacua: & ad quā rari nauigēt. Præter has difficultates breui tēpore tāta maris fluctibus arena ad nauis aluem impellitur: ut ueluti aggere obducat. Illi in cassum ad surda loca exclamantes: nō tñ omnino salutem desperāt. Nā quādoque a maris ex æstu ante fluctu naue in altum eleuata tanq̄ deus quispiā salutem attulit periclitantibus. Si uero hoc dei auxilio destituantur ubi cibus deficit: inbecilliores in mare a ualentioribus quo pluribus diebus cibi suppetant ꝓiciuntur. Sed tandem & ipsi multo pereunt deterius q̄ iam uita functi. Illi.n. breui tempore spiritum naturæ quæ illum dederat reddidere. isti multis calamitatibus morte ꝓducta longiora differendo mala ꝑpessi tandē priuantur uita. Naues aūt destitutæ nautis tanq̄ suorꝫ sepulchra aliquādiu permanent arena undiq; congesta. Malus antēnæq; a longe conspecte ad defunctorꝫ misericordiā aspicientiū animos mouēt. Regium est mādatum si quando eiusmodi casus acciderit ut significentur loca nauigantibus ꝑniciosa. Traditum est a maioribus fama iis qui ꝓpe icthiophagos habitāt magno quodā eius sinus fluxu mare ad oppositū littus secedēte oībusq; locis eius sinus arefactis terram fūditus colore uiridi apparuisse ex īmenso rursus maris refluxu aquam in priorem locum restitutam. Harum partium a ptolemaida ad taurum usq; montem nauigationē retulimus: cum Ptolemæum elephantorꝫ uenationi scripsimus operā dedisse. A tauro uertitur littus orientē uersus ubi æstiuo solstitio umbræ ad meridiem uergunt diuerso a nobis modo usq; ad horam secundā. Habet ea regio flumina decurrētia a montibus quos appellant psebeos: diuidit quoq; latissimis campis hibiscum cardamonium ac mire magnitudinis palmas. Fructus insuper omnis generis asperos gustu ferentibus ignotos nobis. Mediterranea regio elephantis tauris siluestribus leonibus cæterisq; magnis feris copiosa est. Nauigatio insulis īpeditur nullum domesticum

ferentibus fructum. Aues in eis uariae aspectuq; mirabiles nutriuntur ma re deinceps sequitur profundum habens cetae magnitudine eximia haud infesta hominibus nisi cum forte quis inscius in earum cristas incidente. Neq; enim nauigantes insequi aduerso sole possunt splendore illarū ocu los obumbrante. Has troglodita partes ultimas mōtes quos dicūt pse uatas circundant. Reliquum ex aduersum littus arabiam spectās ab ara quā aristona ptolemaeo ad peruestigandā arabiā usq; ad oceanum mis sus. Neptunno dicauit neptūnum appellatur. Eius lōgitudinis regio ma ritima propter utilitatem admodum celebris finicea a palamis quas plu rimas fert ubere ac suaui fructu appellata. Omnis propinquus agertum aquas scatētes raras habeattum ad meridiē netgens est admodū calida: ꝑpterea locum illum arboribus fructuq; fertilem īter deserta hominibus loca situm merito diis barbari sacrarūt. Et enī nō pauci fōtes riuiq; aquā quae niuium frigiditate haud inferior est scaturientes terram herbis uirē tem ꝑstant rem aspectu admodum iocundā. Est & tēplum ex duro lapi de priscis tēporibus conditum uetustas & quae intelligi nequeāt littera rum inscriptione. Ei uir ac mulier praesunt per omnem uitam sacrorum curam habentes: hi foelices habiti qui id loci habitant in arboribus ob ti morem dormiunt ferarū. Iuxta phoniceā nauiganti ad epin ꝑmontoriū insula est ab animantibus quae in ea uersantur dicta ferarum insula Tan ta enim harum bestiaꝝ copia in his locis supest ut mirum uideatur aspi cientibus: Imminens huic insulae ꝑmontorium ei loco adiacet qui appel latur petra & arabia palestine. In hanc & tus & reliqua odorē redentia ex supiori ut fertur arabia genei minneiq; asportant. Reliquam maritimā orā tenuerunt olim maranei. Deinde qui proximi sunt garindanes quae loca ab eis hoc pacto sunt usurpara. Celebritas erat olim in ea quam dixi mus phoenicea lustris singulis seruata ad quāundiq; e ꝓximis locis acce bant pingues camelos hecatombas appellant diis in tēplo sacrificaturi: Aquā inde recedentes: nam psuasum erat eam ad sanitatē deferentibus conferre in patriam ferebāt. Ob eam causam Maraneis ad sacra ad eunti bus garindanes tum prius qui domi remanserant maraeos tum deīceps qui ad sacri redibant ꝑ insidias aggressi ad unum pemerunt. Vacuā cul toribus patriam tum frugibus tum pecoribus nutriendis aptam īter se diuiserent portus ea regio paucos habensed frequentibus diuiditur mō tibus: ex quibus ꝑter aspectus uolu ptatē magna colonis utilitas percipi tur. Ex hac nauigantes sinus excipit lamites frequētibus habitatus ara bum uicis quos nebateo uocant: hi maiorē sinus portionem tenēt. Et me diterraneas quasdā propinquas partes in quibus frequens ē populus &

ꝑ magna pecoris copia:hi priscis tēporibus iuste uiuebāt uictu quē armenta praebebant cōtenti. Postea uero q̄ alexandrinos mercatores ad ea loca nauigantes spoliare praedatoriis nauibus ceperunt imitati eorū qui in ponto sunt tauroꝶ feritatem triremibus deinde capti meritam pœnam dedere. Subest deīceps regio campestris irrigua:quae ob frequentes fontes nutrit gramen medicam & lōgitudine hominis lotum:propter loci ubertatem nō solum infinitus ibi pecorum aliter nūerus:sed siluestres cameli cerui damaeq; q̄plures pascuntur. Magno praeterea numero accedunt eo cibi gratia leones ex locis desertis ac lupi pardaliq;:quibus cum feris pro armentoꝶ tutela.pastores die noctuq; certare coguntur:Ita soli illius bonitas incolis discriminis causam praebet. Natura enim bonis ut plurimū quae hominibus largitur & mala īmiscet. His campus sinus quīgentoꝶ latitudine stadiorum adiacet natura mirabili clausus pluribus ac magnis scopulis perplexusq; ac exitu difficilis. Saxum longe in mare porrectum nauigautium aditum reditūq; īpedit:tantum fluxus tēpestasq; tempore cum fluctus excreuere naues supra saxum uētorum ui delatae transeūt Gentes quae iuxta sinum habitant banizomenae appellatae & uenationibus uiuūt:apud quos ē sanctissimū tēplū quod oēs arabes supstitiosius celebrāt. Tres ꝓximae his sunt insulae quae plures abent portus. Harum primam solitariam in qua antiquoꝶ domorum lapidea sunt fundamēta itēq; columnae barbaricis litteris isculptae:ferūt isidi sacram:Eodem pacto & relique sūt desertae cultoribus oleis tamen refertae a nostratibus diuersis. Post has īsulas maritima loca ad mille stadia abruptis scopulis plena sunt. Mare innauigabile neq; portus neq; locū habet in quo anchore figi queant ut necesse sit orta tēpestate nauigantes submergi. Mōs huic mari immīet uertice praecipiti atq; alto in cuius radicibus excelsae spelūcae sunt frequentes asperaeq; concauitates. In has frequentibus procellis delata maris profundi tempestas sonum tonitruo similem reddit. Fluctus partim ad magna illisi saxa sursum feruntur spuma mirabili aedita partī a locis concauis absorbentur maximo edito fragore ac strepitu. Adeo ut eis locis propinquātes eo sonitu perculsi timore pereant. Hoc littus arabes incolunt nomine. Thamudemi. Sequitur sinus ingens sparsis in eo īsulis permultis aspectu simili insulis echinasiis. Iuxta littus arenae sunt praelati cumuli colore nigro longe lateq; dispersi. Deinceps cheronesus subest optimum habens oīum portū qui in historiis describunt nomine charmutha. Nam sub rupem imensam quae ad zephyrum spectatis sinus est non solum iocundus aspectu:sed utilitate quoq; caeteris supergressus Ei mōs imminet amoenus centum stadioꝶ ābitu. Ingressū habet duoꝶ

iugerum portus tranquillus duobusq; millibus patens nauibus irriguus est præterea magno flumine in eum fluente. In medio quoq; insulam cõtinet aquis redundantem atq; ortis accomodam. Deniq; kartaginensium portui quem dicũt cothonũ uidetur esse persimilis: de cuius utilitate suo loco dicetur piscibus plurimis ad eum ex magno mari tum cibi: tũ aqrũ in eum decurrennium dulcedine cõfluetibus est refertus. Hæc nauiganti bus loca montes quinq; distantes inuicem præalti apparãt uerticem modum ægypti pyramidarum acuto. Sinus est deinceps rotũdis magnis circundatus promontoriis cuius in diametri medio assurgit collis ĩ modũ mense ob longus: in quo tria templa sunt admodum magnifica diis græcis ignotis sacra magnoq; in honore ab incolis habita. Sequitur deĩde littus rum fontibus irriguus tum plenus dulcis aque riuis. In eo mons est uariis arboribus densus quem gabinum dicunt. Loca monti cõtigua arabi tenent quos uocant debas. Hi camelos ad omnem uitæ usum paratos habent: nam in his bellantur his uaria feriunt onera horum lac potant his uitã ducunt. Super his diuersa perambulant loca: In medio regionis eorum dicitur esse fluuius arena aurea: ex qua incole aurum elicere nesciunt. Sinũt aũt ab externis: sed nõ oĩbus auferri: boetiis enim dum taxat & peloponensiis arenam asportare licet. Idq; eis herculis benefitio erga suam gentem ut a maioribus acceperant: olim impenso in gratiam beneficii concessum. Contiguam eis patriã arabes abilei gasandiq; habitant nõ quidem calore feruidam ut propinqua loca: sed mollem & spissis quandoq; humectam nubibus: qui nimbi suo tempore aduenientes æstatem fructiferã reddunt. Regio sua natura fertilis habetur: sed parum colit̃ hominum incuria. Aurum e cuniculis nulla arte factis effodiunt: non qdẽ quem terra igne liquefactum exprimant: sed ipsa natura purũ quod ab re apyron dicunt. Minutũ tamen repitur ut pars minima sentille ignis maior nucis sic instar regiæ. Illud circa manuum iuncturas ferunt circaq; collum præciosis lapidibus distĩctum. Cum auri apud sit eos copia: æris inopia ac ferri inuicem ea cum mercatoribus permutant. Hos sequuntur quos uocant carbos. Hos sabei gens arabum populosissima qui fœlicem arabiã ĩcolunt eotũq; apud nos sũt p̃ciosissima ferentẽ plurima ac omnipecoris genere apprime copiosam. Odoribus insuper suauibus quos passim natura apud eos gignit omnes ferme alias superat nationes. Nã ĩ maritimis locis Balsamus orit̃ & cassia quædãq; herba natura sigulari quæ recens aspectu oculos. oblectat ĩueterata subito fit debilior pars mediterranea siluas continet amenas in quibus magnæ sunt turis ac mirræ arbores palme insup arũdines ac cinamomum & alia his odore similĩa. Neq;

enim referri posset singulorum species ac naturā adeo affluēter multā in
eum odorifera natura exaggerauit. Diuina quædā res est:& quæ uerba su
peret suauis ad nostros sensus ab eis aspirās odor. Et sane longe quoq; a
cōtinēti nauigātes hāc odorum uoluptatem percipiunt. Veris enī tēpore
uēti a terra perflantes ab huiusmodi arboribus odores ad ꝓpinqua ma-
ris loca ꝑferūt. Nō enī remissam aromata& uetustā ueluti apud nos acci-
dit uim habēt sed īgentem recētemq; & quæ ad omnes sensus perueniat.
Aura quidem ex optimis mixta odoribus ad maritima descendes multa
suauitate nauigātes afficit & cōfert ualitudini. Nam haud quāq̄ ex cōtri-
to fructu aut in uase recondito aer manat odoriferus:sed a patria arbori-
busq; quibus id diuina quadam natura īest. Vt qui odores hos sentiunt
ambrosiam quam narrāt fabulæ tāta enim odorum excellentia nullum
sibi nomē īuenit aptius eē putēt. Nō tamē purā simplicemque & absque
īuidia fœlicitatē fortuna his hominibus largita est:sed tantis dolis plura
immiscuit mala profecto admonens perpetuis bonis deos a nobis solere
cōtemni: Nam apud odoriferas siluas serpentū infesta multitudo uersatur
colore rubicundo longitudine palmi qui prosilientes in homines letali
occidunt morsu. Singulare quid incolis accidit longo debilibus morbo.
Nam longa uexati egritudine cum natura debilis adeoq; exhausta est ut
excitari nequeāt ex asfalto hyciq; barba uapores faciunt quo malus odor
boni īmensiq; uirtutem contundat:bona enī mensura & modo sumpto
hominibus prosunt & afferunt uoluptatem temere & casu inutile reddū
tur. Huius gentis metropolis est:quam saba appellant supra montē sita.
Reges habet ex generis successiōe eos quibus multitudo honores distri-
buit bonis malisq; īmixtos. beatam nanq; uitam habere uidētur q; reliqs
imperantes rationem ab se gestoꝝ minime coguntur reddere. Infœlicē
uero q; nunq̄ regiā exire queunt. Nam si palam prodirent:a turba homi
num lapidibus ueteri quodā deorum resp̄ōso obruerentur. Hæc natio n̄
solum propinquis barbaris:sed cæteris hominibus ditior atq; opulētior
habetur. Nam in mercaturaꝝ cōmertio ex parui ponderis re plurimū præ
tii a mercatoribus ex reꝝ cōmutatione capiunt. Ideoq; cum nullam nūq̄
calamitatē ea gens sit experta:auri autem argentiq; copia presertim. Sabe
ubi regia est superest toreumata argentea auraq; omnis generis poculoꝝ
habent lectos insuper tripodasq; argenteis pedibus:cæteraq; supellecti-
lem ultra fidem sumptuosam. Magnis quoq; colūnis porticus fulciunt
quaꝝ capita tū argentea tum aurea existunt:laqueria uero ac porte aureis
fialis pretiosis lapidibus intermixtis:totius domus sumptuosissimum
ornatum ostedunt. Alia enī auro:alia argenteo:quædā lapidibus splen-

dent. Nōnullā tum elephantoꝝ dentibus sunt exculta tum multis præterea rebus aliis quæ plurimi haud homines extimantur. Et hi sane multis seculis perpetuā habuere fœlicitatē. Ab fuit enī ab eis penitus quod mulcos ī præceps dedit ambitio per auaritiam aliena possidendi. Horum mare albo colore esse uidetur: quod cū mirabile sit: eius rei causā quærendā dedit. Insulæ sunt fœlices propiquæ quaꝝ urbes meniis carent. Pecora in eis omnino alba: cornua fœminis natura desunt. Ad has mercatores commeant undiqꝫ: sed maxime ad potanā quam alexander iuxta indi flūinis hostium cōdidit. Locum in oceāo littore nauibus recipiendis aptum. Et hæc hactenus. Nunc illa quæ in eis locis miranda in cælo uidentur non ommittenda: sed præcipua admiratione uidētur digna: qꝫ de arcto scribūtur multūqꝫ dubii afferunt nauigantibus. A mense enī martio nullū coꝝ septem quæ circa arctum sunt astra usqꝫ ad primā uirgiliā uideri dicunt. Maior aūt usqꝫ ad secundā pauloqꝫ post parum aspici a nauigantibus: at qui planeræ appellantur nō aspici omnino. Aliotꝫ aūt quædā maiora nostris uideri quædā dissimili ortu atqꝫ occasu. Solē nō tāqꝫ apud nos paulo ante ortum iubar emittere sed adhuc nocte obscura subito apparere lucentem. Ideo nunqꝫ diem ī eis locis priusqꝫ sol uideatur oriri: quem ex medio pelagi tradunt surgere icensis carbonibus similē radiosqꝫ ꝑ magnos procul afferre: Forma autem apparere nō rotunda quemadmodum apud nos: sed columnæ simili paulum ab summo capite luculētiorem aspectum habēre. Præterea neque splendorem neque radios usque ad primam horam præbere: sed uelut ignem absque luce in umbra uideri. Secunda hora ueluti clipeum fieri. Lumēqꝫ præbere cōtinuum & supra modū feruentem. Circa occasum ecōuerso cōtingit. Nā uidetur aspectu orbem nouis radiis illuminare horis duabus. Et ut agatharchides gnidius tradit tribus. Hoc uero tempus incolis piocundū. Iam diminuto uergent ī occasum solis æstu zephyrus & libycus & euri uēti apud eos sicut & apud alios spirant. Noti uero apud æthiopiā neque uigent neque noti existūt. Apud arabes ac troglod itas adeo calidi supra modum regnant ut & exurant herbas: & ad umbras quoqꝫ cōfugientium debilitēt corpora. At boreas merito optimus extimatur. cū sit ubique terraꝝ frigidus: Nunc ad libyos ægypto ꝓpinquos & ꝓximas eis regiones transeamus. Circa sirtenem ac syrtes oras que mediterraneas quattuor libyoꝝ inhabitant generaꝫ quorū Nasamones dicunt qui ad notum uergunt. Alii anochite adoccidentem siti. Quidam marmaride inter ægyptum & cirenē habitant ac littoris partem. Quartum genus multitudine præstans hoīum appellantur macæ qui circa syrtes habitantes soli iter cæteros libyos agros ube

res fructu colunt iumẽtoꝝ ex quibus nutriũtur diligẽtem curã hẽnt:
Hæ ambæ nationes regibus parent uitã non omnino agrestem agentes:
neq; ab humanitate alienam. Tertii neque ullis subsũt regibus neq; ullã
latrociniis semper intenti iustitiã norunt. Rapientes enim quæ prima ex
deserto casu occurrant cõfestim ad sua loca redeunt. Hi omnes libyi uita
siluestri sub diuo habitãt. Victu ferarũ more cõtenti nil domesticũ edunt
Nullis uestibus præterq̃ caprarũ pellibus tegunt corpora: potenciores in
ter eos nullas habent ciuitates: sed turres aquis proximas condentes i eis
quæ usui supersunt. Subditos populos singulis annis adiurant ut princi
pi pareant obtemperantes ut socios diligunt. Imperium abnuentes ut
latrones psequuntur. Arma sunt eoꝝ & regioni & moribus congrua. Nã
cum sint corporis leues patria uero ut plurimũ plana neq; ense neq; gla-
diis neq; aliis armis utuntur in bello. Tris tantum ferunt hastas lapidesq;
in ualis ex corio factis delatos: cum his certantes tum ĩ congressu tum ẽt
abeundo primo ferire hostem conãtur ad cursum & lapides recte iacien
dos longo usu edocti: erga externos nullũ ius nullã omnino fidẽ seruant.
Regio cireni proxima cãpestris est non frugibus solum sed uineis oleoq;
& pascuis utilis. Sunt insup flumina non parum incolis utilia. Quæ ue
ro ad notum uergit deserto cincta infructuosa est: ĩtpore aquis carẽs as-
pectum habet mari similem. Huic desertum ingens sterile adiacet transi
tu per difficili. Ita neq; aues in ea neq; quadrupedia præter damas & bo-
ues cõspiciuntur. Loca mediterranea arenarũ cumulis referta quo plus ui-
tæ necessariis carent eo uariis magnisq; serpentibus his præsertim quos
terastis uocant: quoꝝ morsus letales habentur sunt feruliora. Hi colorẽ
arenæ similem habẽt: Qua ex re a paucis internoscuntur ita coloris erro
re seducti quidam pedibus illos cõculcantes uitæ piculum adeũt: Ferũt
hos quodã serpentes in ægyptum transmigrantes plures uicinas regiões
inhabitabiles redidisse. Mirabile uero quippiam in eis oris & ea quæ est
circa sirtes libya contingit. Nam quandoq; & maxime quieto a uentis tẽ
pore apparent in aere diuersoꝝ animantium formæ. quarum quædã qui
escunt quædam mouentur. Et hæc aliquando fugiunt aliquãdo insequũ
tur: sed omnes magnitudiãe eximia stuporẽ timoremq; insciis præbent.
Nam quæ homines insequuntur: comprehensum frigido circũdãt cõ-
tactu. Externi quidem utpote eius rei insueti exterrentur. Ab incolis ex as
suetudine spernuntur. Quoniam res uidetur miranda & fictæ fabulæ
psimilis: phisici quidam eius rei conati sunt rationẽ reddere Aiunt enim
uentos in ea regiõe aut oĩo nõ spirare aut pẽitus debiles esse & remissos
Aerem uero persepe quoniam neq; cõualles neq; abrupti specus aut ãtra

neq; alticolles aut̄ mãgnã fluminã in eis sunt locis esse imobilem & quietum. Deniq; oēs uicinas regiones steriles & absq; fructu nullos uapores quibus uentus excitetur gignere. In aere igitur dense atq; ottuso: queādmodum estiuo tempore in nubibus aliquando solet diuerse animantiū species licet uidere formam illis aereq̄ leues & tenues aure quandoq; mouent præbente. Eas postmodum moto paulum aere ad terrā ĩpulsas forma traduntq; quā casu sumpserunt caderet: ei quæ in quem forte inciderint herere: quarum in unam partem magisq; ĩ aliam motus nulla in illis electio esse uidetur. Nam in re inanimata nō est aut appetitio aut uoluntas: sed animantia quibus heient occulte causam motus præbent. Nā procedentium animantium motu anterior aer ĩpulsus imaginē præcedētem mouetur fugere uideatur: similiter sequēs indolū ex motu aeris ad progressum animantis præcedentis tr actum seq uidet animal quod præcedit. Quod si se uerterit aut firmum steterit idolum simili mō a motu cessat. Cum uero in animal inciderit dissoluitur frigore quodam circa corpus relicto. Superest nunc ut de his amazonibus scribamus: quas pri scis tempotibus in libya ferunt extitisse. Plures enim existimant eas solas fuisse quæ circa flumen thermodonta in ponto regnarunt. Verum non recte sentiunt. Multis enim antæa seculis libycæ fuerea quibus multa gesta accepimus memoratu digna. Neq; uero ignoramus harum historiam nōnullos haud uerā existimaturos. Nam cū ea natio multis ante troianū bellum seculis omnino deleta sit amazones aūt quæ circa Thermodōda habitarūt multo post tempore exciterint: simile ueri est eas quæ postea notiores fuere superiorũ quaꝝ iam euanuerat fama nomen & gloriā præsertim apud temporum inscios obscurasse. Verum cum legerimus plures antiquos tum pœtas tum rerum scriptores eosq; qui postmodum fuere illarum memoriā posteris reliquisse: conabimur & nos quoq; paucis ipsarum facta litteris mandare. Rerum serie a Dionysio qui argonautaꝝ dionysiiq; ac nōnulla alia priscorum gesta descripsit assumpta. Plures mulierum nationes in libia fuisse traduntur pugnaces ac ualide uiribus. Nam gorgonū gens fuit aduersus quas perseus haud paruo certamine bellum gessisse fertur uir fortitudie eximia iouisq; filius & græcorum sue ætatis optimus. Earum mulierū uirtus & potentia uel maxime licet cōspici: si qs quæ de illarum præstantia scribuntur cum nostri temporis mulieribus conferat. Afferunt sitas esse occidentem uersus in extremis orbis finibus nō eadem quā nostre uita ducant. Nam mos est illis certo tēpore bellicis ad seruamdam uirginitatem rebus exercitari. Transactis militiæ ānis uiris coniungi prolis gratia. Has solas & principari & publici obire munerā

Viros nostárum fœminarum instar doméstice rei curãm habere tum obtemperantes fœminis tum militiæ principatusq; ar omnis rei .p experetes post partum nati infantes dantur uiris quos lacte nutriant alusq; rebus pro ur etas poscit. Fœminis mamillas ne crescant urunt asserentes impedimento eas ad bellandum esse: Vnde a græcis eo q mammis careant amazones appellantur. Asserunt abitare illas insulã hesperam quia ad occasum sita sit uocitatam. Eam uero esse in tritonidis palude quæ proxima oceano a flumine quod in eam defluit tritonia appelletur. Hanc paludem æthiopie ferunt conterminam montiq; qui est iuxta oceanum maximus omnium qui ĩ eis sunt locis & mari imminens a græcis ath lanta dictus. Hanr ĩsulam per magnam esse uariisq; arborum fructibus ex quibus incole uiuant uberem ferunt: esse & in ea multos tum caprarum tum pecudum greges quorum lacte & carnibus uescuntur. Frumento penitus carent illius usu incolis noto. He amazones corpore ualide auideq; belli primum omnes insule uicos præter unum icthiophagi æthiopes habitãt menes nominatum quem sacrum arbitrantur expugnarunt. Solis æstu admodum insula feruet ferens præciosos lapides permultos: quoq; hos græci carbunculos ãlios sardoniros quosdam smaragdos uocãt Deinceps plures libye propinquãs subegerunt gentes urbemq; præclaram infra tritonidis stagnum: quam a forma cheronessum appellãt impotestatẽ redegere: Ex hac profecte plures orbis partes peragrarunt. Sed primi ath lantidæ bello ãppetiti cæteris earum partiũ humaniores: qui patriam incolentes fœlicem magnas urbes tenebant. Ab his deorum genus prout græci de oceano scribunt prodisse ferunt: de quibus paulopost dicemus. Traditur amazonum reginam nomine Myrinam exercitum triginta millium peditum duum millium equitum confecisse maxima spe uictoriæ in equitibus posita. Tegmenta corporum pro armis habuere serpentum magnorum corias quorum & quidem præter fidem ingentium copia in libya super est. Vtebantur longis ensibus hasta & arcu quo non solum exaduersum pugnates uulnerabant: sed fugiendo feriebant insequentes. Cũ ath lantidum patriam peruasissent quam Cercenem uocant incolentes acie superata uictos insequentes una cum eis portas ingresse urbem cepere. Vt autem terrorem formidinemq; cæteris inicerent iso

lenter uictoria abuse occisis omnibus usq; ad pubertatem uiris pueros fœminasq; euersa ciuitate ī seruitutē adegerunt. Qua calamitate apud finitimos uulgata athlantides aiunt timore territos ad eas misisse pollicitos tradituros se illis ciuitates atq; īpata facturos Reginā cum ipsos benigne audiuisset amicitia cū eis statuta ciuitatē sui nominis euersę loco cōdidit inq; ea tū captiuos tum finitimoꝝ partiū uoluntarios accolas collocauit. Deīde dona magnifica cōi athlantidū decreto data honoresq; eximie īpensos inito cū eis fœdere cepit. Pollicita se gēti eoꝝ satis esse facturā. Veꝝ gorgonidū quæ gens finitima erat armis sæpius athlātibus lacessitis ferūt Mirinā gratia prætibusq; eoꝝ īpulsā exercitum contra gorgonidas duxisse. Quo oppositis copiis inito certamine supatę magna ex parte occubuerūt. Viuę ad tria millia captę: Reliqs ī loca siluestria cōfugiētibus conatā Mirinā scribunt siluas ut eaꝝ genus deleret īcendere uoluisse. Verū cū id nequisset ad montes ꝑpinquos trāsiit. Amazonibus negligenter ut in uictoria solet uigilias seruātibus captiuę eductis dormientiū ensibus multas interemerunt. Tandē excitatę amazōes armis captis acriter pugnantes oēs occiderunt. Mortuas amazōes Mirina tribus magnis aggeribus sepeliuit qui hucusq; amazonum cumuli appellantur. Gorgonidas deinde tradunt cum uires auxissent iterum a perseo iouis filio expugnatas cum earum eēt regina Medusa postremo ab hercule & eas & amazonū gētē quo tēpore ad occiduas partes trāsiēs colūnā ī libya posuit. fuisse delectas rē īdignā extimātē cū ꝓ communi salute hoīum pugnari aliqbus gētibus fœminas īperare. Legitē quoq; tritonidā paludē terremotu his apertis locis quæ ad oceanum uergebāt desiccatā esse. Mirina plurima libye parte peragrata cum in ægyptū trāsmeasset. Cū oro īsidis filio q ægyptiis īperabat amicitia firmata arabiā bello petiit. Vbi multis īterfectis in syriā trāsiit. Qua subacta cilices ei cū donis obuios pollicitosq; īperata facturos liberos esse qm̄ ei ultro occurrissent iussit. Qua ex re nūc etiā liberi cilices uocātur. Subiecit quoq; eas. quæ circa tauꝝ sunt natiōes q̄uis uiribus potēs. Tū ꝑ frigiā ad magnū mare cum descēdisset regionē maritimā transgressa Caicū flumen statuit militiæ finē prouintiæ uero quæ Doryctica dicitur loca oportuniora condendis urbibus eligens plures in ea ciuitates unam sui nominis alias magnorum ducum ap

pellatione edificauit Ninám Cimem Pytanem Pyrneãm. His iuxtà
mare sitis urbibus cæteras perplures ĩ mediterraneis posuit locis. In
sulas insuper nonnulias impotestatem redegit sed lesbum præcipue
in qua urbem condidit mitilenem sororis quæ cum ea militabat no
mine deinceps cum quasdam alias sibi subdidisset insulas tempesta
te cohorta cum uotum matri deorum pro salute fecesset ãd unam ex
his solitariam profecta iuxta quoddam in somnium ei deæ insulam
sacrauit. Erectaq; ara sacra solemnia celebrauit. Nominasse insulã fe
runt Samotracem ꝗ a grecis sacra isula interpraetatur. Quidam hi
storici tradunt eam primum appellatam Samum ab incolis postea
tracibus Samothracem cognominatam. Ali amazonibus in epirum
aduentantibus ferunt deorum matrem hac oblectatam insula & ali-
os quosdã in eã & filios quos Coribantas dicunt traduxisse. Quis
uero eorum extiterit pater in archanis sacrorum traditur. Monstras
se quoq; ea fertur q̃ nunc in ea seruantur mysteria: templumq; asylũ
statuisse. Per hæc tẽpora Mopsus thrax a lygurgo rege thracia plus
amazonũ gẽtem coacto exercitu peruasit: Cui sypilus scytha auxilio
affuit antæa ab scythis thracie finitĩs expulsus. Prælio inter eos ama
zonasq; commisso Mopsi Sypiliq; res superior fuit. Miria cum plu
ribus aliis interempta: postea cum sæpius a thracibus acie superaren
tur: tandem quæ superfuerant amazones in libyam reuertere. Ibiq;
earum militiæ finis aut aiunt fuit. Postea uero q̃ athlantum memini
mus haud ab re erit deoꝝ genus qui ab his prodisse referunt. cum &
græci patum ab his dissentiant recensere. Athlantides ut accepimus
loca propinqua oceano & quidem fœlicia incolentes: tum pietatis: tũ
erga aduenas hũanitatis p̄ cæteris finitimis gentibus laudẽ tulerunt
Ab his deorum gẽus manasse tradunt: quibus assentitur præstãtis-
simus græcorum poeta Iunonem oceanum deorum patrem & ma-
trem Tetim appellantem introducens. Scribunt autem primum re
gnasse apud eos Cælum hominesq; antæa p agros dispersos ad cetũ
condendasq; urbes exortatum a fera eos agrestiq; uita ad mitiorem
cultũ traduxisse. Assuefecisse insuper domesticos fructus serere aliaq;
permulta ad communem uitæ usum spectantia edocuisse. Tenuisse
quoq; magnam orbis partem maximeq; loca ad occidentem atq; ad
septentrionem sita Astrorum quoq; diligens extitit obseruator mul

ẽs hominibus futurã prædicens Annum etiã confusum antea a solis mensẽs uero a lunæ motu descripsitsingulaq̨ anni designauie tempora. Qua ex re multi ignorantes astrorum ordinem sempiter numadmirari autem futurorum prædictionem arbitrati sunt eorũ auctorem naturæ diuinæ participem:post eius obitum tum ex eius beneficentia tum astrorum notitia immortales honores adeptus est Hoc aũt constat illũ nomen hoc sortitum esse ob astrorũ otcasus or tusq̨ multarumq̨ rerum peritiam:tum uero propter honores beneficiis suis impensos:tum & ipsum tegem sempiternum omnium appellarunt. Cælum ex pluribus uxoribus suscepisse ferunt filios quin q̨ & quadraginta:horum decem & septem ex Titea ortos ꝓprio nomine singulos.communi autem omnes a matre appellauit Titanas. Titeam uero prudentia præditam cum plurimum mortalibus pro fuisset:ab eis post obitum deificatam terramq̨ esse cognominatam Genuit quoq̨ filias:quarum duæ regina uidelicet & rhea quam pan doram dixere superiores etate cæteris euaserunt clariores. Ex his regina prior annis prudentiaq̨ & uirtute reliquis præstantior in gratiam matris fratres omnes educauit :eoq̨ magnam aiunt matrem appellatam postea uero q̃ pater post obitum ad deos trãsiit communi populorum fratrumq̨ consensu regnum adhuc uirgo cepit cum nulli antea nupsisset postmodum cupiens filios linquere successores regni unum ex fratribus Iperionem uirum sumpsit. Ex quo duos peperit liberos solem & lunam. Quorum formam prudentiãq̨ admi rantibus singulis tradunt fratres prolis inuidia motos ueritosq̨ nequãdo imperium ad Iperiona perueniret scelesto facinore:Excogitato fratrem cõmuni consilio obtruncasse. Solem adhuc puerum ĩ flumen Eridamum ꝓiectum suffocatum esse. Qua reuulgata lũa præ ter modum fratrem diligens. Ex tecto se præcipitauit. Matri quærẽti iustum flumẽ corpus cũ in sõnum icidisset Visum ei per somnium est a sole se consolari:rogareq̨ ne lugeret natorum mortem:nam homicide meritum esset supplicium passuri. Se uero ac sororem quadã dei prouidentia futuros immortales:nam ignem cæli sacrum antea uocatum solẽ ab hominibus appellãdũ fore. Quæ uero mena ꝑus dicebatur lunã A sõno expreсta cũ oĩbus tũ somniũ infortuniũ suũ narrasset filios ut deos coluit ipsa inupta uiuẽs postmõm ĩ isaniã uer

sa filie cymbala tympânaq̃ quotiés edito sonitu sparsis crinibus per patriã errabat. Quo aspectu misero obstupebant homines: Cum uero singuli eius odori misererentur quidã corpus sustinerent maxio imbre cohorto continuoq̃ fulminum casu reginã aiunt disparuisse. Qua re admiratus populus solis lunæq̃ nomen ad astra transtulit matrem & deã existimauit & erecti ara cimbalis ac tympanis cæterisq̃ rebus illius gesta imitatus sacra illi & deorum honores instituit Huius deæ in phrigia origo extitisse traditur. Asserunt enĩ icole phrigiæ libyæq̃ regem priscum fuisse Menoẽ: qui uxorem duxerit dindimenem. Ex ea natã fœminã cum nutrire nollent in mõtem cibelũ nomine abse expositã diuina quadam sorte pardali aliæq̃ fere lacte uberibus præbito nutrierunt. Hãc mulier quædã pecora pascẽs cum uidisset: facto stupẽs ĩfantẽ tulit: atq̃ a loco cibelẽ noĩauit. aucta etate pulchritudine prudẽtiaq̃: Excellẽs mirabili ĩgenio fuit. Nã & fistulã pluribus calamis cõpactã & ad lusũ coreasq̃ cibalũ tampanũq̃ prior adinuenit. Præterea pecoꝝ pueroꝝq̃ morbis remedia ĩtroduxit. Itaque tũ ꝑꝑ ĩfantes qbus uerboꝝ medicaminibus salutẽ præbuit. Tũ quia plurimos uelut ĩ sinu fouittũ ẽt propter diligentiã amoreq̃ singulis ꝑstitã matrẽ ab oibus dictã ferũt. Amiciciã quoque eius a ppetisse Marsiam phrigem ingenio prudentiaq̃ mirabili. Coniecturam ingenii sumunt ꝙ uocis sonum multiplicis fistule imitatus ad tibias eam armoniam traduxit: prudentie ꝙ usq̃ ad extremum uitæ finem celebs uixit. Cibeles prouecta etate adolescentem quendam eius regionis Attim nomine dilexit: quem postmodum dixerunt papam: Cum eo clam coens grauida facta est. Quod ut parentes norunt in regiam accitam ut uirginem pater suscepit. Noto filiæ peccato & Attim & nutrices interfici iussit atq̃ insepultos abiici. Cibelẽ tum attis amore tum dolore nutritum perculsam insanam effectam impublicum prodisse ferunt psallentemq̃ cum tympano solam uniuersam patriam sparsis capillis deambulasse. Huius marsias misertus sponteq̃ illam assecutus una pererrauit pristine ãmiciciæ memor Cum ad dionisium in nisam urbem uenissent inuenere Appollinẽ magna existimatione habitum ꝙ primus diceretur citharam repertisse. Orta inter eos artis contentione niseos iudices instituerunt. Apollo primum cithara simplici usus ẽ Marsias uero tibiis. Quibus

admodum ut re nouā audientes ob stupuerē. Eo in certamine soni suauitate appollinem uisus est superasse. Ambo astantibus iudicibus cum artem quilibet suam præferret. Apollo modulationem cantus ad cithare suauitatem adiecit. Qua propter tibiæ sonum uisum est excedere. Quod marsias egre ferens audientes monuit minime se uictum esse. Non enim uocis sed artis comparationem fieri oportere: secundum quam armonia ac suauitas tum cithare tum tibiarū esset exquirenda. Iniquum præterea esse duas simul artes uni conferri. Tunc apollo respondisse fertur se nihilo plus ad sonum q̄ Marsiam adhibere: nam & ille quoq; ore uteretur cum tibias inflaret. Oportere igitur aut ambobus idem licere aut neutrum ore sed manibus ostendere suæ artis modulationem. Cum uideretur iudicibus equiora appollinem postulare artibus iterum comparatis aiunt denuo Marsiā eē uictū: Appollinē uero ea contentione exasꝑatū uiuum Marsiā excoriasse. Veꝝ extēplo penitētia ductus egre quod egerat fe tēs, piectis cithare cerdis iuentā ab se armōiā deleuit. Ad hāc postmo dū musæ mediā linus quā lichanō orpheus & Tamyrus quā hypatē ac parhypatē musici dicūt addiderūt. Appollinē ferūt cithara tibiasq; ī ātro dionisii positis cibelis amore captū cū ea usq; ad hyperboreos errasse. Cū phriges morbus opp̄meret t̄ra nullos p̄beret fructus sciscitātes deū maloꝝ remedia oraculo p̄cepū ē ut & attis corpus sepeliret & cibelē uenerarētur deā. Nō repto Attis quod tps absūpserat corpore phriges imaginem adolescentis circa quam planctu ac lamentis sacra inibant fecere iram inique mortui mitigantes. Quæ consuetudo penes phriges usque ad hæc tempora permansit. Cibeli uero arā erectā annis singulis sacrificabant. Postmodum impellinunte oppido phrigie sumptuose constructo templo honores illi sacraq; solemnia constituerunt. Mida rege ad ea plurima conferente positi erant circa deæ statuam pardali ac leōes a quibus olim esset enutrita. Hæc de cibele deorum matre apud phriges deq; athlātibus qui circa oceanum regnarunt traduntur. Post iperionis interitum asserunt cæli filios imperium diuisisse Ex eis fuisse athlantem & saturnum nobiliores. Athlāti loca ad oceanū posita forte euenerunt: qui & populos suo noīe & maximū ꝑpe oceanū mōtiū appellauit athlāteiferunt ipsū astrologie fuisse pitissimū deq; spa p̄mum iter hoīes disputasse q̄

ex re uisus ē orbē suis humeris sustinere locū p̄bēt fabulis spere īuē tione. Hunc aiunt plures subistulisse filios: sed unum pietate ac ī subditos iustitia humanitateq; insignem quē hesperum appellāt. Q; ui cum in athlantis montis cacumē ad seruandos astrorum cursus ascē disset subito a uentis arreptus nequaq̄ amplius uisus ē. Ob eius uirtutem casum hunc miserata plebs honores sibi præbēs immortales astrum celeste lucidissimum eius nomine uocauit. Fuerunt insuper athlanti filiæ septem a matris nomine athlantides uocate q̄uis cuiuslibet proprium nomen essent. Vt maia Electra: Taygetes Asteropes: Meropes: Alciones: Celeno Has tradunt tum ab heroibus: tū ab diis cognitas & deos propter uirtutem & eos quos heroas dixerūt ueluti principes generis hominum peperisse. Veluti prior etate maia ex ioueme rcurium genuit multaꝝ reꝝ apud hoīes repertorē. Eodē mō & relique athalantides singule filios ediderūt præstanti uirtute: quorū hi quidem gentium hi urbium conditores extiterunt. Itaq; non solū barbari quidā sed etiā græcorum plurimi priscorum heroum genus ad istas rettulerūt. Q uas cū prudentes fuisse constatutum post obitū honores deoꝝ īmortaliū adeptas pliadū appellationē cepisse. Niphæ quoq; dicte sūt q̄m cōi uerbo mulieres oēs nymphas īcolæ appellāt. Saturnū athlātis fratrē aiūt p̄cipua īpietate auaritiaq; p̄ditum uxorē cæpisse sororē rheā: Ex q̄ ortus ē iupiter olipus postea uocatus fuit alt̄ iupit̄ cæli frat̄ q īcreta īsula regnauit multo gloria īferior posterior: hic.n. īpauit orbi. Superior cretæ uñ Genuitq; filios decēq curetes sc̄ appellari: īsulā quoq; ab uxore ideā uocauit. Ibiq; post obitū sepultus ē. Cuius & hodie mōstrari sepulchrō ferūt ꝑut etiā testāt̄ cretes de q̄bus posterius referemus. Regnauit saturnus in sicilia libya ac etiam italia: sed præcipue in locis ad hesperum situs eius imperii firmamentum fuit Apud omnes uero arces urbium & loca munitiora tenuit: quo firmius imperium foret. Eo ad hoc usq; tempus & in sicilia & in occiduis oris editiora loca saturnia dicta sūt. Ex saturno Iupiter ortus quoniam diuersa a patre uitæ institutione erga singulos māsuetudie atq; humanitate usus est a populo pater est nominatus Regnum is deinde cæpit partim concedente patre partī populis ab eo ꝑ odiū desistētibus. Aduersus quē cum saturnus titanum præsidio fisus pugnasset acie uictus est. Iupiter superior īperiū assecutus uni

uersum orbem per ambulauit plurimum de genere hoīum meritus. Viribus corporis uirtutibusq; excellens breui totius orbis īperio potitus est. Omne eius studium īpuniendis impiis facinorosisq; hominibus ac in bonoꝝ præmiis cōmuniq; populorum utilitate uersabatur. Quibus rebus post uitæ finem ioue dixere: eo q̃ beneuiuendi causa hominibus extitisset. Creditus uero deus in orbe est ab his de quibus bene erat meritus. Sponte illū oībus & deum & dn̄m infem piternum uniuersi orbis profitentibus. Quoniam in his quæ de re ægypti a nobis relata sunt Dionysii genus gestaq; tetigimus: æquum uidetur: ut quæ de hoc a græcis deo scribuntur litteris mādemus. Verum cum prisci rerum scriptores poetæq; qui de dionysio. Miranda quædam litteris tradidere de eius genere ac gestis dissentiunt difficile uidetur uerum ī his rebus exquirere. Nam hi quidem unicū Dionysium reliqui tres scribunt fuisse. Sunt q eius genus nequaq̄ mortalibus fluxisse dicant. Existimentq; illum uini extitisse auctorem. Sed nos quæ de eo feruntur paucis transigemus. Naturales q de hoc deo locuntur uiniq; eum repertorem putant: terram aiunt unā cū cæteris plantis sua sponte uites tulisse non ab aliquo pricipio satas. Huius rei coniecturam summunt: q; nunc quoq; ī quibusdam siluestribus locis nascantur uites: fructumq; ueluti reliquæ arte hoīum cultæ ferant. Duas dionysio matres p̄sci fuisse arbitrāt. Vnā & eā porē generis qn̄ uitis ī terrā posita augumētū capit. secunda qn̄ racemos ꝑducit. Itaq; altera huius dei ex terra altera ex uitis fructu fert̄ generatio. Sunt qui & tertiam generationem ipsi attribuant: ex ioue & cerere genitum ferentes a mortalibusq; dissipatū ac decoctū rursus a cerere mēbris copositis iuuenē factū reuixisse. Quæ oīa ad naturales tradūcunt rationes. Iouis enim & cereris filium ob eam causam tradunt q̄m uites ex terra & pluuia nutritæ ꝑducant racemos: ex quibus uinū exprimat̄. Ab hominibus uero dispersum: eo quod agricolæ fructū auferant: terramq; homines ceterem putēt membra eius decocta: q̄m plures uinum decoquant tanq̄ melius ac suauius futurum. A mortalibus uero mēbra dispersa iterum in ordinē redacta terrā ostēdit certo āni tēpore acta unde: mia denuo nouos fructus ꝓferre. Deniq; ab ātiquis poetis scriptoribusq; tradit̄ cererem fuisse terrā matrē appellatam. Eadem quoq; & orphei tradūt pœmata & ī cerimoniis ī tradu

cũtur de quibus haud quāq̃ fas ē inſcios loqui Eodem modo ex ſemele
ortũ ad naturale principum deducũt aſſerētes. Thionem ab antiquis. ter-
ram fuiſſe nominatum. Semelem eo q̧ honeſta ſit eius dei cura & honor
Thionem uero a ſacris ei impenſis uocatum. Bis ex ioue natũ tradunt.
quoniam uites deucalionis tempore una cum cæteris arboribus diluio
ſint abſumptæ. Deinde iterũ exortæ: ueluti hæc ſecũda extiterit dei apud
hominès procreatio. Q ua ex iouis femore natum denuo hunt deum
ſcribunt. Q ui igitur uini repertorem dionyſium uolunt huiuſmodi fa-
bulas ſcripſere: Q ui uero hũc humano corpore deũ perhibent fuiſſe ea
dem tradunt: & uites eũ & uini uſũ ad inueniſſe. Vtrum dionyſii plures
fuerint incertũ ē. Q uidā unũ extitiſſe uolunt qui & uinũ reperit & arbo
rum fructus uniuerſũq; peragrarit orbem. Initiationeſq; ac cerimonias &
bacchanalia introduxerit. Alii tres ut diximus diuerſo tempore fuiſſe ſcri
būt propriis cuiq; geſtis attributis: priorē indum uolunt extitiſſe terraq;
ſua ſponte ob ſoli fertilitatem uites ferente ex uua uinum elicere ficus cæ
terorũq; arborũ curā. Et horũ inſuper comedendorũ uſum edocuiſſe eundē
quoniam indorum ſit moris per omnem uitam barbam nutrire barbatũ
cognominauerunt. Hic orbē cum exercitu perambulans & uitem planta
te & ex racemis uinum torculari ex quo ipſum leneũ appellant educere
mōſtrauit. Plura inſuper ad hoīum uſum ab eo ad inuenta cauſā ut poſt
mortem pro deo coleretur: Præbuere oſtendi quoq; etiam nũc apud īdos
aiunt & locum: in quo ſit ortus dioniſius: & urbes eius nomine ab incolis
appellatas. Multaq; præterea alia extare: quæ longum eſſet ſcribere ueſti-
gia illum apud indos natum teſtantia. Secundum ferunt ex Ioue genitũ
proſerpina ut alii ſentiunt ex cerere: quem tradunt tum primum boues
ad aratrum iunxiſſe: cum ṫra prius manibus hominum coleretur: multaq;
alia inſtrumenta reppeiſſe agrorum culturæ accomodata. Q uo mino-
ri labore ruſtici opus facerēt. His erga homines beneficiis cum eum cenſe
runt immortalem & honores illi & ſacra ut deo īſtituta ſunt. Addita fue
re ueluti inſigne quoddam ad picturas eius ſtatuaſq; cornua tum ad
monſtrandam alteram Dioniſii naturam tum hoc prutilem agricolis a-
ratri inuentionem. Tertium ex ioue ac Semele cadmi thebis bœtiæ na-
tum dicunt. Iouem enim ferunt amore illius captum cum ea ſæpius cu-
buiſſe. Iunonem zelo & ira motam ſumpta unius ex ſemelis ancilis for-
ma adulciſcendum iniuriam ſuaſiſſe illi ab ioue peteret ut ea maieſtate ho
noreq; ſecum concumberet: qua ſibus cum iunone conſueſſet. Q uod poſtu
latum annuens iupiter cum tonitruo ac fluminæ ad Semelem deſcendit
quæ in ſolitare territa. Expirans aborſa eſt: ediditum ante tempus filium

iupiter absconditum in femur cum tenuisse. Partus tempore editum in nysam arabiæ urbem tulit ubi nyphis educatus infans a patre locoq; appellatus Dionysius est. Hic specie decorus primo inchoreis & mulierum thiasis summa in uoluptate ludoq; nutritus atq; educatus est. Tum fœminarum exercitu quas thyrsis armauit congregato orbem terrarum circuit Eos quippe iusteq; uiuerent sacra mysteriaq; docens. Festos ꝑterea ubiq; dies publice choros agi & muxicã exerceri artem instituit postremo sedatis inter omnes nationes urbesq; discordiis bellisq; ubiq; sublatis pacem singulis largicus est. Ita uulgata tanq̃ præsentis dei fama cum ad uitæ ciuilis cultum homines traduxisset passim ei occurẽtes cũ letitia gaudioq; excipiebant. Paucos aũt ob superbiã impietatemq; spernentes eum cũ ꝓpter incontinentiã dicerent bacchides ab ipso circunduci. Cerimonias uero ad mysteria ad corruptelã externaꝝ mulieꝝ introducta extẽplo pœna affecit. Ob diuinã animi naturã aliquãdo plectebat ipsos quandoq; insanos reddens quãdoq; mulieꝝ mãibus uiroꝝ mẽbra discerpens nonnũq̃ militum opera sibi aduersãtes ultus. Tradidit quoq; bacchidibus ꝓ thyrso iacula mucronẽ ferri edera circundante. Quæ tanq̃ muliebria spernẽtes reges eoq; iparatos adortus præter spem superauit. Insignes ĩter mulctatos ab eo ferunt græcum penthea. Nynum îadorum regem & Ligurgũ thracẽ. Tradunt enim Dionysium ex asia europiam cum exercitu transiturum cum ligurgo thracum qui sunt ad helespontum rege societatem coisse. Cum fœminas primum in thraces uelut amicos traduxisset iussisse ligurgũ noctu millites suos Dionysium aggredi ipsumq; & pellices oẽs obtruncari. His per quendam accolam Tharopem nomine cognitis certitus Dionysius cum nõdum transfretassent millites amicorum præsidi occulte ad exercitum transiit. Ligurgus pellices aggressus in loco qui appellatur. Nysius omnes interemisse dicitur. At dionysius exercitu traducto thracem pugna superatum captumq; priuauit oculis domesticis eius truce affixis. Tharopi memor beneficii thracum iperium cõcessit tradito ei orgia celebrandi modo: huic agrus filius succedens & regnũ & cerimonias mysteriaque tradita suscepit. Quibus postmodum ab orpheo ingenio & eruditione præstanti percæptis cum nonnulla ad orgia addidisset repertas a Dionysio cerimonias orphea posteri appellarunt. Pœtarum q̃dam interq; eos antimachus tradunt non thracum sed arabum regẽ fuisse ligurgũq; & Dionysio & bacchidibus ĩn nysa arabiæ cũ exercitu occurrisset. At Dionysius pœna impiis præmio bonis affectis ex indis thebas elephanto uectus peruenit. A triennio uero iis peregrinatiõibus ex acto græcos instituisse triaterides tradunt. Ipsum quoq; fabulantur multarũ

gẽtium spoliis onustum primum omnium in patria triumphasse.Sed
ĩ hoc genere maxime cõueniũt prisci.Disputãt uero nõ paucas græcarum
urbes ab his fuisse conditas.Nam Ilienses Nasii & qui ciuitates incolunt
liberas insuper teti aliiq; plures suos fuisse illos ostendunt conditores Te
ti quidẽ apud se ortum ea tradunt cõiectura:q; etiã adhuc in eorum urbe
certo anni tempore e terra uini fons sua sponte fluat sapore suauissimo.
Cæteri uero hi quidẽ ostentant suam regionẽ Dionisio dicatam:hi ere-
cta templa illi sacraq; olim statuta:postremo cũ in pluribus orbis locis il
lius dei meritoꝝ uestigia monstrerentur:haud mirũ est multos existimã
re suas urbes patriãq; præ cæteris a Dionisio dilectas.Sentit & poeta no-
biscũ enumerãs in hymnis eos:qui de suo genere ambigunt & simul illũ
afferens in arabiæ nysa ortum.Haud uero inscius sũ libyæ:quæ ad oceã
num uergit accolas de huius genere differentes.Nysã & alia quæ de Dio
nysio feruntur:quoꝝ multa apud eos aiũt permanere ad hoc usq; tẽpus
uestigia apud se facta cõtendere.His plures prisci græcorũ scriptores poe
teq; hiq; etiam qui postmodum secuti sunt assentiuntur.Nos uero ut ni
hil eorum:quæ de Dionysio comperimus scripta õmittãtur paucis:quæ
tum a libyis dicta tum a græcis scriptoribus præsertim a Dionysio uete-
ris hystoriæ auctore traditã sunt absoluemus.Hic enĩ Dionysii amazo-
nũ argonautaꝝ troianique belli gesta ac plura alia memoriæ prodidit in
uicem conferens & quæ a priscis poetis:& quæ ab historicis narrant.Hic
ait primum linum in græcia numeros ac melodiam reppetisse.Cadmum
ex phœnicia aduexisse litteras:primumq; græcam linguam inuenisse ac
rebus dedisse nomina.Ad hæc characteribus formã ĩdidisse:communiq;
uerbo litteras:quoniam ex phœnicia traductæ essẽt appellatas phœniceas
Sed a pelasgis qui primi eis litteris usi sunt pelasgas dixere.Lini tum poe
si tum melodia excellentis plures discipuli extitere.Horum tres præcipui
habiti.Hercules:Thamyris:Orpheus:Hercules cytharã discens cũ inge-
nio esset tardo ob eamq; rem uapularet ira motus linũ cythara peremit.
Thamyris natura ad præcipiendum apta musicam didicit.In qua cum
plurimũ excelleret:dixisse illũ aiunt suauius se q̃ musas cãtare:quibus ir-
ritatæ uerbis deæ & eum priuarunt musica & liram abstulerunt quẽad-
modũ homerus his consentiens scribit.de orpheo singulatim referetur:
cum eius opera a nobis censebuntur.Linum tradũt primi dionysii gesta
litteris pelasgis edidisse:quibus & orpheus usus est ac pronopides home
ri magister uir ingenio musicaq; egregius.Thymitum insuper Thymiti
laumendontis qui orphei ætate fuit plurimis orbis peragratis locis in li-
byam occidentem uersus oceanum usq; cum descendisset:uidisse nysam

in qua prisci incolæ nutritum dionysium uolunt: Ibiq; diligenter actis huius dei apud nyseos perquisitis composuisse pœma ferūt quod phrygium nominarit: antiqua lingua & litteris priscis editum. Asseritur præterea Ammonem libyæ partis regem uxorem cæpisse rheam cæli filiā Saturni aliorumq; Titanum sororem qui regnum perambulans iuxta ceraunios montes conspectam ab se uirginem forma pulcherrimā Amaltheā nomine adamauit: filiūq; ex ea genuit specie ac robore corporis insignē. Amalthiā uero propīquæ oræ præfecit bouis cornu psimili: ex quo occiduum cornu sit nominata. Et quoniam ea regio esset uineis cæterisq; fructiferis arboribus referta: a muliere aūt regeretur amalthie cornu eam dixere: propterea & posteri homines optimam copiosamq; fructibus patriam ab ea similitudine amalthie cornu appellarunt. Ammon rheam ueritus infantem absconditum dam in urbem nysam ab eis locis remotiorē transferens insulam a tritone fluuio circundatam præcipitem ac undiq; abruptam unico difficiliq; aditu quē portas nysias dicunt ubi nutriretur elegit. Esse in ea insula tradunt terram fœlicem amenis pratis distinctam & multis irriguam āquis. Fructus insuper multiplices & uites suapte natura ortas magna ex parte super arbores diffusas. Salubrem præterea aerem adeo ut illius homines longiori q̄ cæteri ætate uiuant. Insulæ aditus in tibie modū fertur adeo densis arboribus umbrosis: ut solis radii penetrare nequeāt. Iuxta aditum undiq; dulces aquaꝝ habentur fontes: qui locus est ad habitādū suauissimus. In ea antrum existit rotundum tum magnitudine præcipua: tū pulchritudīe: Vndiq; enim præcipitia sunt in altum surgentia diuersi coloris splendiq; lapidibus ut nullus ibi omnino color desit. Ante aditum natura esse arbores mirabili aspectu aiūt: & has quidem fructus ferentes alias semper uirētes ut ad uisus uoluptatem nācæ uideantur. In his diuersæ nidificant aues colore oculos: aures cantu uero oblectantes. Vniuersus locus est non solum aspectu: sed cantu etiā amenus artis armoniam uoce auium superante: post ingressum apparet āntrū latum splendore solis lucens. Omnia floribus referta sunt: sed præcipue cassia reliquisq; rebus: quæ iocundum odorē continuo quæant reddere: licet ibi insuper aspicere nymphaꝝ plura diuersoria ornata floribus non quidē arte. sed natura cū omni decore perfecta. In toto antri ambitu neq; flos unq̄ neq; folium defluitur neq; oculoꝝ neq; auriū uoluptas aliquando desit. In hoc Ammon puerum nutriendum dedit nysæ aristei filiæ. Cui loco aristeum præfecit uirum sapientem atq; eruditū ad euitandas rheæ nouercæ insidias: custodiā filiæ mineruæ permisit: pauloante hæc tempora circa Tritonum fluuium unde & tritonia dicta est genitæ. Sci-

bunt hanc deam per omnẽ uitam uirginitate seruata prudentia claruisse. Multasq; cum ingenio praestaret:ab ea artes repertas belli quoq; exercitio deditam cum robore corporis uigeret multa fecisse memoratu digna. Alcidamq;:ita enim dicta est peremisse feram stupendam ex terra natam:& antaea ut quae natura plurimum ignis ex ore euomeret insupabilẽ pugna ea primum in phrygia apparuit regionẽ quandã cõburens: quae hucusq; exusta phrygia dicta est. Deinde ad montem taurum transcendens siluas continuas usq; ad indos incendio uastauit. Postmodũ per mare in phoenicia reuersa siluas libani incendit:perq; aegyptum in libyam profecta ad loca peruenit occidua:postremo siluis circa ceraunia destructis omniq; ĩcensa patria cum homines partim flãma absũpti essẽt partim timore patriam linquentes ad remotiora diffugerent loca. Mineruam ferunt tũ sapientia tum fortitudine ac uiribus fretam eam feram necasse pellẽ pectori circundedisse tum uestitus tutelaeq; corporis gratia tũ ad uirtutis partaeq; gloriae memoriã ostendendam. At uero alcidae mater terra cõmota deorum hostis gigantes peperit quos postmodum Iupiter Mineruae dionysiiq; ac caeterorum ope deorum deleuit. Dionysius in nysa educatus disciplinaque eruditus nõ tantũ pulchritudine roboreque excelluit. sed multarum rerum utilium inuentione. Nam adhuc adolescens & uinũ ex uuis cũ uites sua sponte terra produxisset:exprimi & qui fructus possẽt exiccari seruariq; ostendit:praeterea quae cuiq; loco ab se inuentas arbores plantari expediret singulos edocuit. Spe cõcaepta beneficiorum erga genus hominum magnitudine ĩmortales se honores potiturum:ob eius uirtutis ae gloriae nomẽ fertur Rheam iratã ammoni conatã esse dionysium auferre. Quod ubi nõ successit relicto ammone uersa ad titanes fratres Saturno fratri nupsit. Qui rheae suasu aduersus Ammonem moto bello acie titanum praesidio superior fuit. Ammonemq; fame coactum ĩ Cretam fugere:ubi curetes regnabant compulit. Ibi regis filiam cretam nomine uxorem cum caepisset regno sumpto insulam antaea ideam dictam ab uxoris nomine appellauit. Saturnum tradunt occupatis locis Ammoni subditis acerbe ĩperantem aduersus nysam dionysiumq; magno exercitu profectũ. Ille cum sciret patrẽ Ammonem bello uictum. Titanas uero saturno auxiliũ ferretes coactis ex nysa militibus. Interq; eos ductis tum strenuis tum summa erga eum cum his enim nutritus fuerat beniuolentia a libyis atq; amazonibus finitimis:de quibus antaea rettulimus auxilia exciuit. Asserunt eas ut pote quae uirtute uirginitateq; excellerent ad belli societatem aduocasse uitae similis minervã diuiso exercitu:ut uiris praeesset dionysius. Minerua foeminis cum ĩ exercitum titanorum incidissent cõmisso certamine mul

tisq; utrinq; cæsis uulneratio saturno uictor dionysius euasit. Titanibus ad eas regiones quas de Ammone cæperant cōfugientibus dionysius ad nysam urbem cum captiuis reuersus est ueluti de eis pœnam sūpturus. Cum armatis militibus eos omnes circundasset primū de titanibus quæstus omni postea captos crimine solutos pronuntiauit. Deinde data eligēdi libertate abire an secum militare mallent secum omnes se fore acclamarunt. Ob datam uero præter spem salutē ut deum uenerati sunt. Oēs hos postea libato uino iuramento adegit ut secum continuo ī bellis usq; ad extremum pugnarēt. Cum arma aduersus Saturnum esset motutus proficiscente ex nysa exercitu Aristeū tradunt eoꝝ præsidē primum omnium & sacra instituisse dionisio: & ei ut deo sacrificasse. Dicunt insuper subsidium ei tulisse nisoꝝ nobiliores: quos a primo eoꝝ rege sileno. Eius autem propter uetustatem ignotum est genus silenos uocant. Is cu circa lumbos caudam haberet: posteri quoq; eius naturæ participes idē signū gestarunt. Dionisius contracto exercitu per loca arida ac deserta ferisq; infesta profectus ad zābirram urbem libyæ peruenit. Ibi feram indigentē cāpes nomine multis eius oræ mortalibus perniciosam peremit. Quæ res magnam ei gloriam penes accolas tulit. Vt aūt sempiterne occisæ ab se bestiæ gloria extaret erexit ibi tumulum ingentē: qui ad posteros usq; perseuerauit suæ uirtutis monumētum. Deinde uersus titanas exercitu moto ea modestia iter fecit: ut se omnibus incolis humanissimū præberet. Vbiq; ostēdēs ad plectēdos impios atq; ad beneficia in hominū genus cōferēda eā ab se susceptā expeditionem. Quæ ex re moti libii eius cognita uirtute animiq; præstantia uictū militibus affatī præbuerunt: simulq; eius castra secuti sunt. Ad ciuitatē deīde Ammonis appropinquāte exercitu saturnus ante urbis mœnia acie instructa uictus ciuitatem noctu incendit ea mēte ut paterna dionisii regia assūmeret: sumptaq; uxore rhea & amicis quibusdā ascitis clam ex urbe profugit. Verum cum uxore captus a dionisio nequaq; illius opera imitante nō solū cognatiōis gratia pœnā remisit: sed & consolatus est: per oēm eos uitā habens parentum loco. Rhea illum ut filium uiuens dilexit. Saturni simulatior fuit beniuolentia: hi per id tempus filium genuerunt quem appellarunt Iouem. Qui a dionisio summo honore habitus uirtute postmodum imperiū omnium gentium adeptus est. Cum libyi ante pugnam ei dixissēt: quo tempore Ammon ex regno eiectus est incolis prædictum fuisse uenturæ eius filium dionisium: qui recuperato regno orbis imperium possideret: deusq; haberetur: existimans uerum fore uaticinum. Et tēplo patri & urbe conditis ut deo illi honores impendit quosdam instituens qui habe-

tent diuinationis curam. Traditur Ammon galeā in bellis usus: cuius isti gne fuit arietis caput. Sunt q ipsū afferāt natura ī utroq; tempore parua la habuisse cornua: Propterea filium eius dionisiū eodē fuisse aspectu poste risq; traditū deum hunc cornua gestasse. Aedificata urbe sacrisque istitu tis dionysio ferunt in primis cum de exercitu oraculū cōsuluisset respon sum a patre traditumq; propter eius ī homines merita īmortalis eēt fu turus. Quare elatus animo primo ī ægyptū exercitum duxit eique pro uinciæ Iouē Saturni Rheæque filium constituit regē adhuc ætate puerū addito ei præfecto olimpo: a quo eruditus & ad uirtutē īstitutus olimpi us est cognominatus. Fertur dionysium ægyptiis ostendisse uites plātare uinum conficere ac aliorum fructuū usum. Aucta eius uirtutis fama nul li ei obsistere bello ausi sponte sibi parebant. Laudibusque ac sacrificiis ut deum colentes. Hoc pacto orbem aiunt peragrasse domesticis arboribus regiones reddens excultas beneficiaque populis præbens. Vnde honores perpetuo gratiamq; omnium assecutus est. His rebus cū de cæteris diis uarie homines sentiant solum dionysiū īmortalem fixum animo tenent. Nemo ē enī neq; græcus neque barbarus qui illius beneficiorū gratiæq; fuerit expers. Nam eos quibus aut patria agrestis esset: aut a uinearum usu aliena: poculum ex ordeo conficere docuit paulo inferius uini suaui tate. Ferunt eum ex indis ad mare descendentem titanas omnis qui cum maximis copiis aduersus Ammonem in cretam trāsfretarāt cæpisse. Acri aduersus ammonem moto bello Iupiter ex ægypto Dionysiusq; ac Mi nerua & alii quidam quos deos dicunt in cretam transcendentes Ammo ni subsidium tulere. Inito certamine supior Dionysius omnibus titanis ī terfectis uictoria potitus est. Postmodum Ammone Dionysioq; ex homi num uita ad immortalitatem translatis Iupiter uniuerso imperauit or bi. Sublatis titanis nulloq; eius imperium turbare auso. Hæc primi Dio nysii ex Ammone Amaltheaq; nati gesta libyi fuisse tradunt. Secundus ex Io Inachi & Ioue genitus ægypto imperauit initiationesq; monstrauit Tertium Iupiter ex Semele apud græcos genuit priorum uirtutis imita torem. Nam & per omnem orbem exercitum circunduxit & plura reliqt trophea statuasq; suarum expeditionum testes. Multa īsuper loca cultio ra plātis arbop; reddidit. Mulieres ī militiā uelut pro amazōes duxit. Cir cā orgia & ītiatiōes multū opæ īpēdit tū uetera ī melius redigēs tū quæ dā ipse adinueniēs noua. Cū tēpop; uetustate priorum gesta ineūtaq; multis ignota eēnt solus hic eop; q āte se fuerāt uirtutē & gloriā tulit. nō aūt soli hoc ei contigit. sed Herculi quoq;. Duo nanq; eodem nomine priores fue ere. Superiorem Herculem in ægypto natū ferunt magna armis subacta

orbis parte in libia columnā posuisse. Secundus cretensis uirtute armisq; nobilitatus instituit olimpicum: & tamen ultimum pauloāte bellum troianum ex alcmena & Ioue ortum magnam orbis partem peragrasse tradunt Euristei imperio parentem. Qui multis functus certaminum laboribus columnam in europa erexit. Nominis igitur & rerum gestarum similitudo cum defunctus esset postremus superiorum illi gesta ascripsit tanq̄ unus tantū Hercules extitisset: plures dionisios fuisse tum ex alijs conantur ostendere: tum præcipue ex titanum pugna: qua constat Dionisium contra illos Ioui auxilio affuisse. Non eim Titanas Semelis tempora tulere: neq; cadmus agenoris olimpiis diis antiquior dicendus est. Hæc a libiis de dionisio tradita. Nos iuxta ordinem a nobis præscriptum tertiū descripsimus librum.

EXPLICIT LIBER QVARTVS. INCIPIT QVINTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR.

AVD SANE nos fugit ueiustatum rerum cognitionem scriptoribus ut multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paulum sub obscuram ambiguitatem præbet scribentibus: & temporū descriptio haud facilis cognitu quandoq; detrahit legentibus fidem. Herotum præterea

ſemideorumq́ ac cæterorum uirorum multiplex ác närium gerin nõ ſatis exquiſite explicari poteſt: accidit inſuper quod omnium eſt difficilimum ut de antiquorum geſtis fabuliſq́ ſcriptores inter ſe admodũ diſſentiant. Qua moti re nobiliores qui poſtmodũ ſecuti ſunt hiſtorici om miſſis prioꝝ fabulis ad recentiores ſe hiſtorias contulere. Ephorus quippe Cymeus Socratis diſcipulus hiſtoriam ſcripturus ueteribus præter miſſis rebus ab heraclidarum tempore narrandi exordium cæpit Calliſthenes ac Theopompus: quos eadem tulit ætas priſca illa minime atti gerunt. Nos ſecus arbitrati onus ſumpſimus priſcas res oĩs litteris mandandi. Maxima enim plurimaq́ heroum ſemideorumq́ tum alioꝝ excel lẽtiũ uirorum meritis quorum a poſteris ſemideorum heroũq́ honores ác ſacra ĩpenſa ſunt egregia facinora extiterunt. Qui tamen omnes hiſtoriæ munere laude ſẽpiterna celebrati ſunt. Nos quippe tribus ſupioribus libris externarum gentium: quæ ue de diis feruntur. Loca inſuper ſingulá & quæ in eis fere aliaq́ animantia ac cætera memoratu digna admiranda ue haberentur rettulimus. Hoc aũt libro: quæ a græcis de heroibus ſe mideiſq́: quos priſca celebrauit ætas tradita ſunt: deq́ præclaris eorũ bel lo geſtis complectemur. His adiicientes quæ ab illis pace ad utilitatem cultumq́ hominum adinuenta: quæ ue ſancita legibus fuere. Initium uero a Dioniſio ſumetur: quem imprimis antiquum fuiſſe conſtat ac maximis beneficiis uitæ mortalium profuiſſe dictum eſt ſuperius a nobis barbaros quoſdam huius ſibi dei genus uendicare. Nam ægyptii deum ſuum oſiridem eum eſſe affirmant: quem græci Dioniſium uocat. Hunc uolunt omnem circuiſſe orbem uini repertorem: cum uites plantare docuerit. Quo facto communi gentium omnium conſenſu ſit illi immortalitas tributa. Indi quoq́ hunc apud ſe natum feruntuiniq́ uſum ab eo hominibus traditum. E quibus licet antæa ſingulatim explicuerimus. Nunc tamen quæ græci de hoc ſcribant deo minime uiſa ſunt ommittenda.

Cadmum agenoris tradunt ex phœnicia ad peruestigandam europam a rege ea lege miſſum: ut aut uirginem ſecum reduceret: aut in phœniciam non rediret. Cum diutius quæſitam ab ſe uirginem non inueniret poſt poſita patria in boetiam peruenisse. Vbi cum reſponſo oraculi thebas cõ didiſſet. Armoniam poſtmodum ueneris filiam in uxorem ſumpſiſſet: ex qua Semelem. Ino. Autonoem: agauem ac polydorum genuerit. Semelem Iupiter ob pulchritudinem ĩ forma hominis cognouit. Quod exiſtimans ab Ioue in ſui contemptum agi rogauit ut ſecum prout cum Iunone aſſueuerat coiret: Iupiter dei magieſtate aſſumpta cum tõitribus ac fulgure ad eam deſcendit. At illa prægnans: cum neque fulguris neq́

tonitrus uim ferre posset: filium ab orsa igne expirauit. Infantem Iupiter Mercurio dedit ad antrum nysæ: quod inter phoeniciam: nilumque est : deferendum a nymphisq; omni studio curaque educandum. Vnde ab ioue nysaque Dionisium dixerunt: quod etiam homerus i hymnis testat inquiens: est nisa supra montem floridum silua procul a phoenicia ferme ægipto fluente. Nutritum a nimphis aiunt. Viniuinexq; extitisse auctorem. Orbem quoq; ferme deambulantem multas regiones reddidisse domesticas: ac propterea maximis apud omnes honoribus celebratum. Docuisse eos insuper quorum regio uites ferre non posset: potum ex ordeo conficere: et quem nonnulli zitum dicunt: paulum a uini sapore differentē Exercitum quoq; secum non tantum uirorum: sed etiam mulierum circūducens nepharios homines atq; iniquos merita mulctauit pœna: in boetia iussit. In gratiā patriæ omnes urbes liberas esse ciuitate sui nominis cōditat: quam & liberam pronunciauit. In indiam cum exercitu transcendēs triennio post multis cum spoliis in bœtiam redit. Primus omnium triumphauit elephato indico uectus. Bœtii cæteriq; græci thraces quoq; in memoriam indicæ expeditionis sacra triaterica sibi instituerunt. Vnde & in multis græcis urbibus triennio bacchides mulieres conueniūt: apud quas de more uirgines thirsum ferunt in honorem dei bacchantes. Eiq; percætus sacrificantes. Postremo memoriam menadum quæ feruntur illi deo astitisse: hymnis & cantu renouant. Substulit & omnes impios : qui in orbe erant. Sed maxime pentheum ac ligurgum. Vini inuentio tū propter potus uoluptatem: tum quia corpus reddit ualidius grata supra modum mortalibus fuit. Aiunt cum purum in cœnis uinum datur: omnes deum sospitem optare bibenti. Cum uero post cenā aqua mixtum sumitur: Iouem uocari saluatorem. Nam puri uini potus ad insaniam redigit. Aqua iouis mixtus uoluptatem letitiamq; affert: & prohibet insaniam. Ferunt in deos rerum ab se inuentarum meritis maxime Dionisium ac Cererem ab hominibus coli. Alterum suauissimi potus auctorem: alteram ob fruges ab se repertas. Traditur quoque & alter multa prior ætate fuisse Dionisius Q uem aiunt ex ioue & proserpina natum a nonnullisq; appellatum Saebasis. Huius genus sacra honoresq; propter pudorem nocturna occultaq; agunt. Dicitur propter ingenii acumen primus boues ad iugum iunxisse: eorum quæ opera frugem iacta semina reddidisse. Q ua ex re illum cornibus finxerunt. Ex semele uero natum posteriorem ferunt deliciis deditum molli corpore ac præ cæteris decore uoluptatibus insuper uenereis indulgentem in exercitu mulierum copiam circunduxisse armatam hastis thirso inuolutis. Tradunt & musas uir

gines cum eo profectas apprime eruditas. His tum propter cantus suaui tatem tum quia doctæ psalere bonisq; artibus eruditæ erāt deus ille ob lectabat. Secutus est ipsū. Silenus quoque pedagogus ac nutritor optimorumque institutor studiorum qui plurimum Dionisio ad uirtutem ac gloriam resque bellicas profuit. Armis bellicis ī pugna utebatur & par dalorum pellibus pacis tempore in solemnitatibus diebusq; festis uestes floridas molles ac delicatas induebat. Si quando ex potu bibentis caput agitaret: mitra caput aligabat. unde & mitriphoros dictus est. Reges posteri pro mitra caput diademate uinciri sunt soliti. Aiunt in super dimytora uocatum: quoniā ex uno patre duo sint orti diōisii & matribus duabus. Verum posteriori prioris ascripta sunt gesta. Quapropter qui post modum secuti sunt ueritatis ignari nominisq; ducti similitudine unicū extitisse dionisium crediderūt. Articam quoq; ex huiusmodi tribuūt ei causa. Cum nouiter reperto uino nondum aquam infundere consuessent: in amicorum epulis ac festis diebus uinum purum ad uoluptatem potātes ebrii reddebantur. Qua ex re ligneis baculis: quos gestabant: alteri alteros percutientes. plurimos uulnerabant. Quidam perbant ex uulnere Vt eiusmodi certamina prohiberentur: dionisius: ut modico uino utq; p fustibus ligneis ferulis uterentur: edixit. Plurima ei cognomina ab rebus quas ægit sunt ab hominibus indita. Nam alii bacchum a mulieribus: quæ bacchantes illum sequebantur dixete: alii atorcuları: quo uinum exprimitur leneum. Quidam bromium a tonitru: qui in eius ortu contigit: pingenius insuper ex eadem appellatur causa. Qui etiam triumphator dicitur: q; primus omnium de indis multis cum spoliis in patriam reuersus triumphauit. Aliis quoq; cognominibus: quæ longum esset recensere & alienum ab historia: uocitatus est. Duplici esse uidetur forma quoniam duo Dionisii extiterunt. Primus barba promissa antiquo more barbam nutrientium fuit. Speciosior posterior iuuenis: & ut fertur: delitiosus. Quidam duplicem formam illi tributam uolūt: quoniam ebrietas & iracundos efficiat & hylares. Satiros etiam: quorum opera in psaltatione ac tragœdiis oblectabatur secum tradunt duxisse: & musarum quidem optimis institutis. Satirorum uero risu ac ioco Dionisius uitam omnem fœlicem traducebat. Scenicæ præterea artis ac theatrorum inuentorem. Et musicæ certaminum institorem uolunt: omnes etiam qui in exercitu musicis exercerentur fecit immunes: quod & posteri instar Dionisii seruarunt. Omnes enim musicæ operam dantes immunitate potiti sunt. Et de dionisio ne modum excedat oratio actenus: Nunc quæ de priapo traduntur. Sunt enim Dionisii rebus contigua se

infert scribendi locus. Fabulantur antiqui filium dionysii ac ueneris pria
pum fuisse: ducti uero satis simili coniectura: q; qui uino indulgeant sũt
natura ad uenerem promptiores: asserunt nõnulli priscos illos cum uellẽt
hoĩum pudenda occultius nominare priapum dixisse: alii genitalia dicũt
causam esse hominum generationis: proptereaq; semp extitisse ĩmortali
honore celebrata. Aegypti de priapo scribentes: olim titanas aiunt osinde
ab se dolis ĩterfecto corpus eius in æquas partes diuisisse: Iusq; domo clã
elatis partẽ pudendã in flumen cũ singuli eam respuerent abiecisse. Isidẽ
postmodum ultam uiri mortẽ titanibus occisis uiri corpus inquisisse:
partesq; repertas cum in formã hominis cõposuisset sacerdotibus tradi-
disse sepeliendas: utq; ueluti deum Ositidẽ colerent imperasse. Sola pu-
denda non reperta pro deo coli: inq; templo supendi iussit. Hæc de pria-
pi genere: deq; eius honore ab antiquis ægyptiis traduntur. Hunc deum
quidam Thyphalum alii typhotiem nominant. Non solũ aũt in urbium
tẽplis: sed in agrestibus quoq; locis tanq̃ uinea℞ atq; orto℞ custos colitur
fructuũ fures castigãs. Nõ solũ aũt in cerimoniis q̃ dionisio impendunt
sed & in reliquis ferme aliis huic deo sacra cũ risu & ludo fiunt. Simili or
tu fuisse quidã existimant hermaphroditum: quẽ ex mercurio ac uenere
genitum utriusq; parentis nomẽ cæpisse ferunt. Hunc deum esse opinan
tur promiscua uiri ac fœminæ natura: fuisse quo & specie mollitieq; cor-
poris fœminæ similẽ & opera exercuisse uiri. Quidã eiusmodi partus as
serunt naturæ monstra: quæ raro fiant: atq; aliquid tum bonũ tũ malum
portẽdat. Quoniam uero musa℞ in dionisii gestis meminimus uidetur
nunc de his diligentius scribendi tempus: plurimi & hi præsertim: qui
probantur scriptores tradunt: eas iouis & memoriæ filias: pauci ex poetis
in quibus est alcmenon filias esse cæli ac terræ aiũt. In numero quoq; dis
sentiunt: nam quidã tres: alii nouem asserũt extitisse. Verum nouem nu
merus inualuit: his comprobantibus qui habiti sũt: home℞ dico atq; he
siodum cæterosq; eiuscemodi cæteris præstantiores. Homerus enim ait
musas nouem esse pulchritudine eximia. Hesiodus etiam recenset noĩa:
Clio: Euterpe: thalia: Melpomene: Terpsicore: Erato: Polimĩa: Vrania: Cal
liope: quæ omnibus est nobilior. Harum cuilibet sua officia tribuunt eo-
rum quæ ad musicæ artem spectant. Veluti poeticam melodiam saltatio
nem choreas astrologiam reliquasq; doctrinas: plures asserunt eas fuisse
uirgines: quoniam uirtutis disciplina incompta esse uideatur. Musas eo
uolunt cognominatas: q; homines bona utiliaque doceãt: & quæ ab ĩdo
ctis ignorantur. Nomina cuiq; a proprio munere tribuerunt: Nam clio
propter gloriam quæ ex poetarum laudibus oritur dictam uolunt. Eu-

serpem propter uoluptatem quæ ab audientibus ex honesti eruditione p
cipitur. Taliam q; in longum tempus pœtarum laus parta uirescat. Mel-
pomenē a melodia: qua audientes demulceantur. Terpsicorem eo q; audi
entes oblectat propter bona quæ proueniunt ex doctrina. Erato q; docti
homines ab omnibus amentur. Polimniam: quoniam cantus suauitate
pœtas reddit gloria immortales. Vraniam q; uiros eruditos ad cælū tol-
lat. Gloria enim ac sapientia eleuat animos ad cælestium contemplationē
Calliopem q; cantus suauitate cæteras antecedens magni ab auditoribus
extimetur. Posteaq̄ de musis rettuli: nunc gesta herculis recenseamus.
Neq; uero me latet magna in difficultate uersari: tum ueterum rerum: tum
præcipue operum herculis scriptores. Ea enim fuisse amplitudine singu
li fatentur: ut omnium quæ memoria hominum complexa est gesta su-
perare uideatur. Difficile quippe est pro dignitate rerum eius acta scribe-
re, atq; ea: quæ tanta magnitudine extiterе: ut immortale præmium mere
antur æqua factis oratione prosequi. Nam cum propter uetustatem ad-
mirationemq; rerum multi haud facile crederent scribentibus: necesse fu
it in his: quæ maxima habebantur prætermittere quædam: ne omīa scri
bendo historiæ parum fidei haberetur. Nonnulli enim legentium haud
recto iudicio usi nimis exquisite antiquas res ex his: quæ nunc geruntur
perpendunt existimantes herculis uirtutē ex nostrorum hominū imbecilli-
tate. Ita rerum gestarum nimia magnitudine mori haud quaq̄ historicis
crediderunt. Verum in priscis illis rebus ac fabulis similibus non omnio
ad quadrum ueritas peruestiganda est. Et enim in theatris licet sciamus
Minotaurum forma qua fertur minime extitisse: ue tricorporem gerionē
tamē pro ueris eas fabulas ducimus: fauoreq; eius dei honores augemus
Et sane per iniquum uidetur: cum hercules: dum uixit orbis mōstra suo
labore perdomuerit homines tātorum beneficiorum imēores eius laudi
claris operibus partæ calomniando detrahere. Cumq; posteri propter ip
sius uirtutis excellentiam cōmuni omnium consenso immortalitatem il
li tribuerint Nos neq; traditā quoq; a patribus erga illom deum pietatē
seruare. Verum his post habitis opera eius ab initio exponemos tū pœ-
tarum tum scriptorum antiquissimos imitati. Ex danaæ acrisii ac ioue na
tum persea ferūt. Ex eo andromedaq; cephei lectrionem. Is deinceps sum
pta euridice pelopis Alcmēam procreauit. Hanc dolo iupiter cum cogno
uisset herculem genuit. Hoc pacto herculis parentum genus ad maximū
referunt deorum: eius uirtutem non solum ex operibus spectare licet:
sed etiam ex genere. Iouem enim ferunt tres noctes in unam redactas alc-
menæ operam dedisse maximum futuri coloris indicium. Tantum tem-

poris in eo puero creãdo impẽsum. Quod non ãmoris cupiditate put̃ in aliis mulieribus cõtigit factum est: sed pueri gignendi gratia. Itaq; nolens ui Alcmenã agredi: neq; fidẽs posse illi coitum ob eius prudentiam persuadere dolo mulierem aggressus est. Amphitrionis forma assumpta Aduenientе partus tẽpore iouẽ diis astantibus prædixisse ferunt: ea die puerꝝ qui nasceretur se persidoꝝ regẽ factuꝝ. Quibus uerbis mota Iuno lucinam filiam iussit comprimere alcmenæ partum. Euristeum ãte tẽpus ĩ lucẽ educere. Iupiter licet cõsilio frustratus quod prædixerat ratum & herculis famam: claram esse uolens: dixisse iunoni ferunt permittere se Euristeum: ut predixerat regem esse: herculemq; ei subici uelle duodecim quoq; certamina ab eo perfici: quæ Euristeus mandasset. Quibus cõsumatis fieret ĩmortalis. Alcmena post partum iunonẽ uerita puerum in loco exposuit: quẽ nunc ab eo herculeum campum dicunt. Quo tempore minerua una cum iunone profecta cũ ĩfantis naturam admiraretur iunoni suasit: ut illi mãmam præberet. Qua præter ætatẽ uiolentius sumpta iuno dolore mota puerum abiecit. Minerua illum matri detulit nutriendũ. Mirabitur merito quis rem desuetã accidisse: ut mater: quã ad filioꝝ amorẽ natura compellit ex se natum perditum iret nouerca: quæ natura odisse priuignos solet: ignorãs saluare infantẽ: iuno deinceps duos dracones ad perdẽdum misit puerũ: quos ille utraq; manu faucibus apprẽssos strangulauit. Vnde illum argiui: quoniam iunonis opera gloriã esset adeptus: cum antæa alceus uocaretur iracleum dixere. Reliquis imponuntur a parentibus nomina: huic soli uirtus nomen dedit: interim Amphitriõ ex tirintho pulsus thebas cõcessit. Hercules antæa educatus optimæ certaminum quoq; exercitio deditus: & corporis robore excelluit & animi uirtute. Adhuc ephebus primum ad liberandas e seruitute thebas operam impẽdit tanq̃ patriæ gratias redditurus. Erant subditi thebani Erigino miniorum regi superbe ab eis annis singulis certum tributũ exigenti. Sed minime ueritus imperantium uires rem agressus est memoria dignam: Oẽs qui ad exigẽda tributa missi erant male mulctatos e ciuitate expulit Erigino eius rei auctorem dare sibi postulante chreon thebanorum rex illius potentia territus paratus erat seditionis tradere auctorem. At hercules comparatam adolescẽtium manum ad libertatem patriæ cohortatus arma ex deorum templis: progenitorum spolia diis affixa ad belli usum deprompsit. Nulla enim priuatim in urbe erant arma: sed singuli regis edicto: ne desciscerent adempta. Audiẽs postmodum hercules Eriginum cum exercitu appropinquare urbi obuiam cum millitibus egressus ĩ quodam angusto aditu ubi paucis pugnandi locus erat regem adortus: prælio

uictū occiditoī illius exercitū deleto ex tēploq; ciuitatē orchomeniorum captam miniog prius incensa regia euertit. Ad quarum rerum famā per uniuersam græciam dispersam stupentibus omnibus creon rex admiratus adolescentis uirtutem filiam illi Megaram nuptui despondit: urbis ueluti filio curam permisit. Euristeus habens argis regnum uota herculis fama eum ad perficienda certamina accessit. Renuentem iussit iupiter Euristeo obtemperare. At is delphos adiens consulto super his deo responsum tulit ab diis iniūctum esse:ut Euristei iussu duodecim certamina perficeret:quibus transactis immortalitate potiretur. Ea ex re haud parum est commotus animo hercules. Nam & sua indignum uirtute uidebatur humiliori seruire:& ioui & patri nō obtemperare:tū in utile:tū impossibile durebat. Hac anxietate perplexo animo iuno rabiē iniecit:Itaq; in insaniā ā mentiamq; uersum Iolaum occidere uoluit. Quo fugiente filios:qui prope Megaram hābitabant sagittis uelut hostes appetiit. Paulatim habscedente demētia præteritum recognoscens facinus doluit ex tanta calamitate. Cum singuli una eius malo moererent diu quieuit domi fugiens hominum consortia & consolationes. Tandem tempore dolore mitigante paratus ad subeunda pericula ad euristeum euenit. A quo primum imperatus est nemei leonis interficiundi labor. Hic præter modum ingens:& qui neq; ferro:neq; ære:neq; lapide uulnerari posset manibus necessario erat occidendus. Versabatur his maxime inter. Micenas ac nemeam siluam circa montem:quem a casu tritonem dixerūt. Huius in radicibus aderat spelunca ad quam diuertebat belua. Hercules cū ad locum accessisset refugientem in speluncam insecutus feram altero aditus ore obturato manibus leonem compræhensum suffocauit. Detractā pellem corpori tegumentum ad futura pericula circundedit. Secundū ei certamen additum fuit:interitus hydræ lerneæ:ex coius corpore centum prodibant serpentum capite ceruices. Quarum singulis cæsis duæ renascebantur:ob eam que rem minime uinci uidebatur posse:cum pars amputata ualidior redderetur. Hanc difficultatem arte superans Iolaum monuit:ut e uestigio incisam ceruicē face lignea:ne efflueret sanguis inureret. 2. labor Hoc pacto superata belua sagittas suas eius sanguine tinxit:quo illarum uulnus mortiferū redderetur. Tertius extitit labor datus:ut aprū erimantheū archadiæ uastantem agros uiuum afferret. Quod mandatum admodū difficile uisū est. Oportebat enim cum eo pugnantē adeo uiribus ualidum animoq; prouidum esse:ut in bestiæ congressu caueret ne elapsa manibus dentium discrimē subiret neue ui perimeret arctius cōstrictam. Hoc arduum factu censebant:sed ea prudentia certauit:ut bestiā uiuā sup 3. labor

humeros ad Euristeũ afferret. Q uã cõspecta timore ductus rex in æreo
se uase abscondit. His actis hercules centauros ob hanc causam expugna
uit: pholus erat centaurus: a quo propinquus mons dictus est. Hic hospi
tem herculem cum domi suscepisset defossum antea uini dolium extulit.
Hoc tradunt quidam centauro olim a Dionisio datum: imperatumq; ut
tunc uinum proferret: cum adesset hercules. Q uarta postmodum proge
nie solum uerborum Dionysii memorem uini dolium aiunt ob Hercu-
lis honorem reserasse: Verum eius odor tũ uetustate uini: tum uirtute in
gẽs ad ꝓpinquos cẽtauros delatus ebrios reddidit. Vna igit̃ domũ pholi
magno ingressi tumultu ad rapinam uersi sunt: pholus timens cum se ab
scondisset: solus hercules illis obstitit. Pugnandum erãt cum his qui ex ma
tre dii erant: quibus equorum uelocitas robur biformis corporis homi-
num prudentia inesset: centauri pars tædis ab radice auulsis: pars magnis
saxis quidam accensis facibus: alii securibus ingentibus certabant. Hercu
les intrepidus prodignitate ab se gestorum pugnam subiit. Iuuit in hoc
eos bello mater nebula maximum hymbrem infundens qui haud nocu
it quadrupedibus: hominibus uero solum lubricum fecit. Hoc auxilio
fultos centauros hercules tamen superior multis eoꝝ peremptis: reliquos
in fugãm uertit. Ex defunctis clariores erãt: Daphnis: Argeus: Amphiõ:
Hippotion: Orios: Isoples: Malanchetes: Tereus: Derpos: phrixus. Q ui
uero aufugerant meritam deinceps pœnam dedere. Omados: qui in ar-
chadia alcinoi heuristei sorori uim attulerat: peremptus est. Q ua ĩ re her
culis uirtutem admirati omnes sunt: qui & illum ut hostem priuati odit
& iniuriam sit mulieris ultus: uerum cum pholus centauros qui in pugna
ceciderant ut cognatos sepeliret: contigit ut sagitta a quodam euulsa se ip
sum feriret. quo uulnere cum curari nequiret obiit. hunc hercules magni
gnifice sepeliit sub monte: quæ res ei gloriosior omni columna cecidit.
Ab ipso enim mons absq; alio epigrammate pholos cognominantur. Nã
montis cognomen: qui pholos dicitur non epigramma aliquod sepulti
nomen rapræsentat. Eodem modo & chyronem arte medicinæ præditũ
inuitus sagitta occidit. Deinceps mandatum herculi est, ut aureis corni-
bus ceruã uelocitate eximiam captã adduceret. hoc certamen absoluit ĩge
nio. quod non inutilius habetur corporis uiribus. hanc retibus quidam
captam aiunt. Alii indagine absque labore depræhensãm esse dormien-
tem. Nonnulli continua fessam in persecutione esse captã uolũt. Q uod
certamen non ui aut periculo est: sed ingenio consumatum. Cum manda
tum præterea herculi esset ut aues. Ex stimphalida palude pelleret: arte ac
prudentia facile iniunctum laborem perfecit. Expulsis auibus quæ innu

merā multitudine etiam finitimarum regionum fructus uastabant. Vi superari non poterant: propter ingentem numerum. ingenio opus erat. Tabulam ergo æneam parauit: quæ repercussa ingenti sonitu uolucres timorem ad fugam compulit longinquam. Quā ex re paludem ab aui um molestia exemit. Post hæc in herculis contemptum præcepit. Euriste us: ut aulam egei nemine iuuante purgaret. Hæc per multos annos contractis sordibus fimoq; repleta erat. At ille ad effugiendam contumeliam humeris aulam mundare horruit. Sed pigniōe flumine super inducto cursu eius aulam purgauit absq; ignominia una die opere perfecto. Miranda profecto herculis prudentia: qui quod per ignominiam superbe imperatum erat in laudem uertens nil indignum egit immortalitate. Suscepit deinde onus tauri ex creta: quem pasiphæ amabat deducendi. Eo in insulam nauigans minois regis auxilio taurum in peloponnesum longum profecto maris iter deduxit. His actis olimpicum instituit certamē locum optimum existimans ad tantos hominum conuentus campos iuxta alpheum flumen sitos. Ibi hæc certamina ioui patri dedicauit coronatus. Quoniam & ipse quoq; bene de hominum genere absq; præmio esset meritus. Ea uero certamina quaq̄ inuicem diuersa absq; pugna euicit nullo propter singularem eius uirtutem secum cōgredi auso. Nam pugiles aut panchratiastes superare eos qui in stadio certant difficile est. Arduum item est illos: qui leuibus certaminibus excellant: cum his qui ī grauioribus uersati sunt contendere. Merito igitur omnium hoc ab hercule institutū certamē habetur præstantissimum: quod ab optimo uiro principium sumpsit. Non uidetur autem belli dona ommittenda a diis Herculi ob uirtutem tributa. Nam cum ex belli laboribus ad requiem se ac hominū cætus diesque festos contulisset deus quilibet suis eum muneribus ornauit: pallas peplum: clauam ac thoracem uulcanus dedit: uterq; insigne suæ artis opus. Nā altera rem ad usum pacis uoluptatemq; concesserat: alter ad belli pericula euitanda. Neptumnus insuper equos donauit. Mecurius ensem. Apollo arcum: quo & uti docuit. Ceres ad expiandam centaurum cædem: quædam parua mysteria celebrare monstrauit. Rem præcipuam circa huius dei genus licet aduertere. Iupiter primam mortalem fœminam niobem phoronei cognouit. Vltimam semelem: quam sextamdecimam a Nyobe scriptores genitam tradunt a cuius primum maioribus gignere homines cæpit in eaq; ipsa desiit. Post hanc nullius appetiit concubitum mortalis neminem sperans huic similem fore nolensq; meliori bus immiscere deteriora: postea circa insulam palenem gigantibus bello celestes lacessentibus hercules pro diis pugnans multis ex hostibus in

terfectis maximā̃ gloriā̃ ādeptus est. Iupiter eos: qui sibi āstiterant
deos tantum olypios apellauit:ut hoc cognominis honore bonus a ma-
lo internosceretur. Eodē quoq; cognomine solum Dionysium herculēq;
ex mortalibus fœminis ortos dignatus est:non solū quia ab se nati erāt
sed propter parem uirtutis emulationem:cum uterq; multis mortales be
neficiis affecisset. Iupiter prometheum:qui hominibus ignem dederat uī
clis alligauit aquila prope posita:quæ illius iecur depasceretur. Hanc her
cules illius miseratus pœnam:qui ob beneficium hominibus impen-
sum plectebatur sagitta peremit. Iouisq; iram mitigans benefactorum so-
cium exemit a cruciatu. Labor deinceps est ei iniunctus diomedis thracis
equos deducendi. Erāt equorum præsepia ob equorum feritatem ærea:
ferreis cathenis equi uiribus præualidis uincebantur. Cibis alebantur nō
his: quos terra ferat: sed hospitum eo diuertentium carnibus: hos cupi
ens hercules abducere primo diomedem cæpit: deditq; suo exēplo equis
comedendum. Mansuetiores deinde factos ad seq; adductos Euristeus
iunoni sacrauit. Q uorum genus usq; ad macedonem alexandrum per-
mansit. Cum iasone postmodum ad uellus aureum rapiendum nauiga
uit in cholchos: sed de argonautis posterius dicetur. Acceptis insuper ab
euristeo mandatis hercules: ut cingulum hyppolytæ amazonis afferet:
aduersus eam cum exercitu profectus: ad euxinū pontum nauigauit. Ac
per hostia termodontis fluuii ingressus prope Themiscyram: ubi amazo
num regiá erat: castra posuit. Primo cingulum ab eis postulat: sed ubi re-
nuentes intellexit: armis agendum censuit. Amazonibus exercitui hercu-
lis oppositis quæ nobiliores bello erant: herculem solum acri certamine
appetiuere. Et primum Aella: quæ ex uelocitate id nomen traxerāt. cum
uelociorem se reperisset pugnans occubuit. Secunda philippis euestigio
in primo congressu unico uulnere cecidit. Post hanc parthoes: quam sep
nes ex prouocatione hostem superasse aiebant: inita pugna est interēpta
Q uartam deinceps Eribiam: quæ bellicis rebus expertam fortitudīem
præse ferens aliorum auxilium renuebat: opinione deceptam cum for-
tiorem offendisset hercules interfecit. De hinc celeuo Euribia phoebes At
temis uenatrix ab eo peremptæ. post has deianiram Asteriam Marpem
Thermessam Adippem deuicit. Q uæ cum uirginitatē seruare iurasset
iusiurandū seruabit. Vitam nequaq̄ saluare potuit. Menalippe quæ ama
zonibus præerat præcipua excellens fortitudine imperium abiecit. Her-
cules clarioribus sublatis multitudinem in fugam uersam īsecutus ama
zonum gentem deleuit. Ex captiuis Anthiopem theseo largitus est. Me-
nalippe sublato baltheo salutem dedit. Decimus deinceps labor. ab Euri-

ftco herculi iniūctus:ut gerionis boues:qui in hyberia loca uersus oceanum sita pascebātur ad se deduceret. Hercules sciens hunc laborem magni difficilisq; esse certaminis:exercitum præparauit huic aptum expeditioni. Vulgata erat per orbē fama chrysēū:hoc enim a diuitiis nomen traxerat:qui uniuersæ hyberiæ imperaret tres habere propugnatores filios tum robore corporis:tum armis egregios. Exercitū prætereа cuilibet fortissimorum militum esse. Quarum rerum gratia motus Euristeus existimans eam fore difficilem expugnationem hoc herculi certamen idixit At ille priorum ab se gestorum memor fidēter id periculum adiens exercitum increta coegit:existimans inde facile se copias traducturum. Optime enim sita insula est:ex qua in uniuersum orbē exercitus educi possit. Verum antæa herculi cretenses cumulatissimos honores impenderant: q bus ductus in horum gratiam omnem feris beluis insulam ita purgauit ut nullum agrestius animal in ea deinceps neq; ursus:neq; lupus:neq; serpens:neq; aliud quid simile sit repertum. Hæc ideo merita in insulam cōtulit:q; iupiter ibi natus altusq; fuerit. Ex ea igitur in libyam nauigans. Antheum primo corporis robore ac palestra præclarum:multos enim externos secum certamine congressos occiderat:ad pugnam prouocatum p emit. Tum in libya feris beluis plena nonnullas quas subegit oras ita domesticas reddidit:ut agrorum cultura plantis fructiferis uitibus oleis fertiles redderentur. Ita libyam antæa ob feras multiplices infestam ac desertam adeo habitabilem cultamq; præbuit:ut nulli alteri regioni cæderet fœlicitate. Eodem pacto scelestis nefariisq; hominibus superbia insuper elatis principibus morte sublatis urbes reddidit fœlices. Tradunt herculem adeo feras Bestias hominesq; impios odisse atq; oppugnasse: q; serpentes se adhuc infantem interficere uoluissēt:quodq; uir factus imperium subiecit superbi atq; iniusti domini ea certamina īperātis. Post Antæi mortem in ægyptū transiens busiridem occidi regem hospitum cæde ad se accedentium crassantem. Cum transisset loca arida libyæ inuento uberre solo urbem condidit a multitudine portarum:quæ in ea erant centum portarum appellatam:eius urbis status usq; ad posteriora permansit tēpora:quibus carthaginenses maximis copiis urbem ab se expugnatam cæpere. Peragrata maiori libææ parte hercules ad oceanum:qui est ad gades peruenit. Ibiq; ab utraq; continentes parte columnis positis in hiberiam cum exercitu transiit. Crisaurīq; filios tribus magnis exercitibus fidentes singulari prouocatione sustulit. Cepta hyberiā greges boum secum adducens iterq; per hyberiam faciens. Cum quidam eius gentis rex uir iustus præcæteris ac probus eum magno honore excepisset:partem boum regi

dono dedit. Quos ille herculi dicans singulis annis ex his pulchriorem illi taurum sacrificauit. Hos sacros in hiberia boues usque ad nostra tempora constat perseuerasse. Postque columnarum herculis meminimus uidetur de his amplius paulo picendum. Montes ab utroque latere continentis mari oceano iminent: In quibus statuit columnas. Cupiens autem sempiternum sui nominis monumentum esse aiunt utrunque monte congesta humo adeo ampliasse ut oceani maris aditum ante inter utrunque continentem latum arctiorem longioremque redderet. Quo magna cete in nostrum pelagus adire nequirent. Utque ad posteros perpetua eius operis gloria manaret. Tradunt alii coniuctis prius montibus ab eo effossis patuum oceanum ad nostrum mare factum. Verum hæc cum singulis liceat ex uolūtate credere extimationi hominum relinquenda sunt. Sed tamen antæa huic simile opus in græcia effecerat. Nam a locis quæ tempe appellantur ubi late stagnabat in campis aquæductā fossa aquam deduxit. Thessaliæ circa peneum fluuium campos fertiles præbens. In boetia secus egit. Nam alueo Minei fluminis effosso omnem regionem stagnantem inutilemque reddidit. Sed thessalie opera in græcorum gratiam acta sunt. Aduersus uero boetios impenam mitigadam urbem incolentium ultionemque quos illi in seruitutē redegerant thebanorum hyberorum regno optimis eius regionis uiris tradito cum exercitu in celticam galliā profectus est: omnique peragrata prouincia īfandū interficiēdorū hospitū morem sustulit: Cum ingens ex omnibus gentibus eum exercitus sequeretur: urbem condidit amplam: quam appellauit. Alexiam plurimis ex propinquis incolis sponte in ciuitatem confluentibus: qui cum reliquam multitudine superarent e uestigio urbs ad barbāros mores defluxit. Hanc urbem celtæ etiā nunc in honore habent: tanque omnis celticæ metropolim. Permansit hæc urbs ab eius conditore hucusque libera ac sui iuris: postmodum a: C. Cæsare: qui propter res gestas deus dictus est: ui capta romanorum imperio cū aliis celtis cessit. Ab his hercules in italia tendens iter per alpes faciens ita difficilem aditu asperamque uiam strauit ut postea exercitibus cum iumentis impedimentisque facile iter esset. Barbaros montanos infestos transeuntibus latrociniisque assuetos occisis eorum ducibus deleuit posteris reddita itineris securitate: transcendes alpes & eam quæ nunc galatia uocatur per ligusticos transiit patriam asperam ac omnino duram: multoque etiam incolarum labore ac studio paucos ferentem fructus: Qua ex re robusti homines sunt ualidique corpore. Cibi enim paucitate colendorumque agrorum labore agiles ac leues existunt: & in bello uiri præcipue fortes. Hi cū ultra cæteros continuo agrorum exercitio fatigentur: & fœminas quoque

rustico operi assuefecerunt. Operis tum uirorum tum mulierum inuicem
præcio conductis: mirabile nostris unius fœminæ factum cõtigit. Q uæ
prægnans cum uiris opus mercede faciens ingentibus partus doloribus
abscessit inter uirgulta: ubiq; absq; eiulatu infantem editum foliisq; inuolu
tum cum abscondit: tum dimisisset ad opus nihil de partu locuta rediit.
Sed re ad uagitum infantis cognita: qui operibus præerat non permisit
matrem a labore quiescere: donec tandem infantis misertus præbita mer
cede mulierem dimisit: hercules ligutibus ac tyrrenis relictis ad Thibe-
rim fluuium: ubi nunc roma est: multis postea seculis a romulo martis fi
lio condita peruenit. Tenebant tunc ab origines: quod nunc palatium ap
pellant urbem penitus paruulam incolentes. Inter præstantiores potiti-
us & pinarius erant: qui herculem ut hospitem magno honore donisq;
suscepere. Horum uirorum monumenta usq; ad hanc ætatem romæ per
manent. Nam inter nobiliores habentur pinariorum tanq̄ uetustissimum
genus: potitiorum in palatio codex descensus est lapideæ. Ab illo po-
titia dicta propinquo domui: quæ tunc potii fuit. Hercules ad honorem
sibi a palatinis impensum dixisse fertur eos: qui sibi postq̄ ad deos trans-
latus esset decimam bonorum dicarent uitam fœlicem uicturos. Q uod
& euenisse usq; ad hoc tempus constat. Multi enim romanorum non so
lum mediocri censu: sed qui ditissimi sunt habiti: decimas herculi uoue-
runt: posteaq; fortunatiores facti bona sua ad quattuor talentorum mi-
lia herculi sacratunt. Lucullus romãorum ferme ditissimus extimatis bo
nis decimam herculi partem dedit: epulas præbens continue ac ꝓfundēs
multa Templum insuper iuxta Thyberim egregium herculi condidere
romani in quo ex decimis sacra deo offerunt. Deinde a thyberi profectus
per littus italiæ ad Cumeum deuenit campum: in quo tradunt fuisse ho
mines admodum fortes & ob eorum scelera gigantes appellatos. Cãpus
quoq; ipse dictus flegreus a colle: qui olim plurimum ignis instar ætnæ
siculi euomens nunc Vesuuius uocatur multa seruans ignis antiqui ue-
stigia. Cognito hrculis aduentu gigantes instructis copiis omnes ei obui-
am profecti sunt. Acriq; commissa pugna. pollebant enim uiribus: ferunt
diis adiutoribus superiorem herculem pluribus illorum interfectis eam
regionem omni feritate purgasse. Traditur gigantes terra dici genitos ꝓ-
pter corporū ingentem molem. Hæc de gigantibus qui in phlegrade leti
sunt a nonnullis: quos Timeus rerum scriptor sequitur: ferũtur. Ab his
locis uersus mare profectus opus exegit iuxta stagnũ: quod auernũ ap-
pellant iter misenum ac dicearcheos prope calidas aquas proserpinæ sa-
crũ. Eius ãbitus stadiorũ ē quinq; profunditas incredibilis: ut cũ sit aqua

clarissima: cerulea nideatur. Perut in eo priscis temporibus quod postmo dum fieri desut inferos euocari solitos. Effluente in mare stagno ferunt herculem ex aggerata terra fluxum clausisse iamq; desuper iuxta mare fa ctam herculeam postmodum esse uocitatam. Hinc digressus peruenit ad quandam in agro posidoniatorum petram: ubi fabulantur miraculum quoddā accidisse. Erat uenator in regione: quæ dicitur andragathia soli tus antea eorū quæ ceperat capita ac pedes dianæ dicata arboribus affi gere. Cum aprum ingentem cepisset contempta dea ait: se caput solū di caturum: arboriq; cupiam suspensorum meridianum æstum deuitās sub arbore quieuisset insomnum inciditutum ligaculo sua sponte dissoluto ca put decidens hominem peremit. Non admirabuntur id factum fortasse homines cum sit memoriæ traditum: hanc deam multos iam impios me rita pœna mulctasse. At uero herculi secus ob pietatem contigit. Nam cū ad fines reginorū ac lochrensium peruenisset. deq; uia fessus quiesceret: cicadarum strepitu pertesus deos orasse feruntur: eas inde ammouerent: Exaudita præce non solum tunc: sed postmodum cicadæ nunq̄ sunt in his locis repertæ. Ad mare deinde cum descendisset apprime angustum utpote tredecim stadiis latum sicut Timeus asserit boues quidem nādo in siciliam appulete. Ipse cornu bouis innixus mare traiecit. Cupiens au tem circuite siciliam a peloro ad ericem cum peruenisset perābulant: litus ferūt nymphas ei calidas aquas in requiē corporis parasse: q cū duplices essent: hæ imeriæ geptæ alteræ a locis sunt denominatæ. Appropinquan tem suæ ditionis locis herculem ad palestram prouocauit. Erix ueneris ac butæ eius ote regis filius. Orta præmii contentione: eum erix patriam hercules præmium certaminis boues offerret: indignatus primum Erix dicitur boues minoris existimationis suæ regioni comparari: herculem uero respondisse boues sibi plures esse: quibus si priuaretur immortalita tem esset amissurus. His aquienscēs erix i eo certamine uictus patria spo liatus est. Eam postmodum incolis liberam ea conditione dedit: ut fru ctibus illins fruerentur quoad aliquis ex suis posteris ad ea loca transiret Q uod & ita contigit. Multis enim postea seculis doriens lacedemonius ad siciliam nauigans ea regione recepta hiracleam urbē condidit. Q uæ cum breui creuisset opibus cartaginenses tum inuidia: tū timore ne quā do uiribus aucta phœniceorum imperiū deleret magnis copiis ad se ob sessam captamq; euertere. Sed de his suo loco scribetur latius. Circunda ta sicilia cum ad locau bi nunc sunt syracusæ peruenisset: auditis quæ de proserpinæ raptu feruntur: & deabus illis sacrificauit: & in Cyane præ stanti forma illis taurum dedicauit. Accolas insuper quot annis sacra p

serpinæ facere ac in Cyane dies festos agere sacrisq; deam colere docuit. Deinceps per mediteranea iter cum bobus faciens sicanos ei instructo exercitu obuios commisso acri certamine deuicit multis ex hostium numero cæsis:in quis dicuntur quidam præclari duces qui usq; ad hoc tēpus heroū honores assecuti sunt occubuisse.s.Leucaspis pedicrates buphonus glychatas:buteus:& crytides.post hæc per leontinum agrum pergens pulchritudinem eius regionis admiratus apud eos:a quibus honore exceptus est:æterna sui reliquit monumentā. Agyrenei uelut olympios deos festis diebus sacrisq; herculē coluere:& licet antæa id prohibuisset:tunc tamen primum suadente demonio tanq̄ īmortalitatis præsagiū id fieri passus est.Cum haud procul urbē iter saxosum esset:boues saxis tanq̄ ceræ uestigia impresserunt.Quod simile & ipsi herculi cum accidisset existimans decimo iam consumato labore aliquid sibi īmortalitatis deberi impēsa sibi annua ab incolis sacra libens accepit. Vt igitur gratiā bene de se meritis referret:lacū ante urbē effodit quattuor ambitus stadiorū:quem à suo nomine uocari iussit.Idē & loco ubi boum uestigia īpræssa sūt nomē indidit.Tēplo gerioni cōstructo:quod adhuc honorāt īcolæ Iolao quoq; nepoti tēplum ædificauit:ostenditq; quomodo honores ei ac sacra annua fierent usq; ad hoc tempus seruata:Omnes enim eam incolentes urbē ab ipsorū ortu iolao sacras nutriūnt comas:quoad amplissimis uictimis eū sibi deum propitium reddant.Tanta uero eius templi maiestas habetur reuerentiaq;.ut qui assuetis deficiant sacris pueri muti euadant & mortuis similes.Idēm si uouerit solita sacrificia suscepto uoto statī fiunt à morbo liberi.Eius regionis incolæ portam:quam hæc celebritas sacraq; ꝓdibant heracleam uocitarunt.Palestre insuper equorumq; certamina quot annis ad quæ publicæ omnes serui liberiq; conueniunt instituere. Docuere & seruos priuati deum colentes choreas ducere:epulasq; simul ac sacra celebrare deo:Hinc hercules cum bobus in italiam profectus cū iuxta litus progrederetur.lacinum furem boues furantem peremit.Crotonē uero cum inuitus cecidisset sepulchro ei constructo sepeliuit egregie incolis prædicens futurum tempus:quo ibi ciuitas insignis ex mortui nomine conderetur.Ipse pedibus adriaticum sinum circumuectus in epirū primo transiit:deinde in peloponesum.Decimo labore perfecto ab Euristeo præcæptum est.ut ab inferis cerberum ad superos educeret. Ad hoc opus sumpto consilio anthenas uenit:initiatusque est eleusinæ mysteriis.Quibus præerat Museus orphei filius.Quoniam uero in orphei nomen incidimus:haud ab re erit paucis de eo scribere. Orpheus thrax genere filius Iagri doctrina melodiaq; ac poesi excessit omnes: quorum

extet memoria. Et enim poemā mirandum edidit: & suauitate cantus p̄ cæteris clarus adeo fama excreuit: ut melodia fetas arbores ad se audiendum allicere diceretur: doctrinæ deditus cum theologiæ opera impendis set in ægyptum transiit plurimarumq; ibi rerum scientia percæpta græcorum doctissimus: tum in deorum cerimoniis: tum in theologia: tum in poematibus cantuq; est habitus. Nauiganit insuper cum argonautis: ob q; uxoris amorē ad iferos descēdēs a proserpina suauitate cantus allecta impetrauit: ut defunctam uxorē ab inferis excitaret. Quod & antea fecerat Dionysius: quē dicūt matrē semelē ab inferis quoq; eductam imortalitateq; donatā theonē denominasse. Nunc ad herculem reuertamur: qui ut ferunt fabulæ: inferos cum adiisset: a proserpina ueluti frater receptus. Thesea ex uinclis tum perithoo solutum fauēte sorore superis restituit. Cerberum insuper uictum præter opinionē astrahens ad hominum conspectum deduxit. Vltimo ei labore indicto mala hesperidum aurea afferendi: in libyam trāscendit. Verum de his pomis non idem scriptores sentiunt. Asserunt quidam in libyam in hesperidum ortis mala aurea a terribili dracone asseruari. Alii pecudum greges exqnisita pulchritudie hesperides habuisse: quæ ob decorem a poetis aureæ dictæ sint: quemadmodum & Venerem ob egregiam formam auream appellant. Nonnulli eas pecudes colore auro simili fuisse uolunt: eo hoc appellatas nomine. Draconem ueto extitisse pastorum curam: qui ui corporis fortitudieque præstantes custoditis gregibus latrocinia prohiberent. Sed hoc pro arbitrio accipiant legentes. Horum custode interfecto: Hercules aurea poma ad Euristeum cum adduxisset. pro tot exactis laboribus expectabat: sicut Apollinis prædixerat oraculum immortalium uitam. Non ommittendū uero nobis uidetur: quæ de athlante & hesperidum genere in fabulis feruntur. Fuisse in hesperia tradunt fratres duos famā celebres hesperum atq; athlantem. Hos habuisse oues decoras fere colore aureo ac rubicundo: a quo eas poetæ aurea mala dixere. Ex hespero ortam filiam dicūt nomine hesperis: quæ fratri nupsit: & ab ea regionem hesperam nominatam. Ex hac athlas septem genuit filias: quæ a patre athlantides: a matre hesperides dictæ sunt. Hæ cum forma ac prudentia excellerent: busiris ægyptiorum rex cupiditate captus uirginum pyratas ad eas oras misit: ut ab se raptas uirgines asportarent. Quo tempore & hercules secundum laborem consumans Antheum in libya hospites palestra superantem occidit. Busiridem uero in ægypto mactatos aduenas ioui sacrificātem merito affecit supplicio. Deinde per nilum in æthiopiam p̄fectus Emathionem æthiopum regem prælio uictum occidit. Postremo iterū ad certa

minā cōuersus prædones qui puellis in ortu quodam dū luderēt raptis
inq; nauibus positis subito aufugerant insecutus in littore quodā depræ
hensos interemit. Virgines athlanti restituit patri. Quo beneficio mo-
tus athlas non solū dignis facto muneribus donauit herculē: sed astrolo-
giā insuper docuit. In qua cum operā curāq; īpendisset præcipuā: ob spe-
ram astrorum abse adinuētam: orbē suis ferre humeris extimatus ē. Her
cules quoq; cum speram ad græcos transtulisset: magna est gloria potitus
extimantibus eum omnibus athalantico orbi successisse: His occupato
hercule quæ supfuerant amazones aiunt circa Thermodonta fluuiū un-
diq; conuenisse ad bellum græcis inferēdum. Nam græcoꝝ a quibus her
cules profectus bello ipsas superasset: sed maxime atheniēsium īiurias ob
eaꝝ reginam Antiopen: alii hippolitam tradunt a theseo captā: ulcisci cu-
piebant. Itaq; scytaꝝ auxilio fretæ: adiutæq; uiribus magno cum exercitu
per Cimmericum nauigantes bosphorum in thraciam: inde per europā
in agrum atheniensem traseuntes castra in his locis: qui postea amazonii
appellati sunt posuere. Theseus earū transitu cognito ciuium coactis co
piis aduersus hostes una cum antiope amazone ex qua filium susceperat
hippolytum proficiscitur. Commisso certamine atheniensium duce The
seo uictoria fuit: Amazonum pars interfecta est. pars atheniensium agro
pulsa. Antiopes quoq; pro uiro acriter pugnans occubuit. Quæ ex præ
lio superfuerunt amazones desperata patria in scythiam diuertere: sed
quoniam de his satis antæa scripsimus. ad herculis redeamus gesta. Per-
actis ab eo laboribus responsoq; ab diis accepto conferre plurimum ad
consequendam immortalitatem coloniam ad sardos ab eo mitti: filiosq;
Ex thespiadibus susceptos coloniæ præfici duces. Iolaum nepotem cum
filiis: adolescentiores enim erant destinauit. Necesse uidetur nobis quo
magis huius coloniæ origo constet horum filiorum genus referre. Thes-
pis uir fuit nobilis atheniensis ericthei filius: qui imperans ei quæ ab se
denominata est regioni: ex pluribus fœminis filias genuit quinquagīta.
Hercules puer adhuc sed robore præstans corporis cupiens ex eis prolem
suscipere uocato ad sacrificium patre cum opipare illi epulas parasset: ac-
cersitis filiabus singulatim recognouit omnes. ex quibus geniti quinqua
ginta mares omnes eiusdem ferme ætatis communi nomine thespiades
dicti sunt. Hos decreuit in coloniam mittere iuxta oraculi responsum p̄-
fecto classis iolao exercitu tradito & thespiadum & coloniæ deducendæ
curam hercules permisit. Ex quīquaginta liberis duo thebis mā sere quo
rum progenies etiam nunc dicitur in honore esse septem. Thespiis quos
demuchos appellāt. Posteri: quorum ad hæc usq; tēpora ciuitatis haben

tur principes. Reliquis pueris multisq; præterea uoluntariis ad ædificandam coloniam assumptis. Iolaus in sardiniā nauigans priorem insulæ partem cāpestrem scilicet tenuit iola eam ab eo hodie quoq; dictam. Eam regionē cultiorē arboribusq; fructiferis uberem cum effecisset bellicosam ēt reddidit. Adeo enim hæc insula fructuum copia celebrata estut carthaginenses postmodum multa certamina periculaq; pro ea subierint potiundaſed de his suo loco dicetur. Iolaus colonia condita cum e sicilia dedalū accersisset: eā pluribus præclaris operibus: quæ nunc usq; permanent: atq; ab artifice appellantur. Dedaliæ exornauit: Gymnasia isuper magna erexit ac sumptuosa. Iudicia quoq; ac cætera qbus ciuitas diuturnior eēt ac fœlicior instituit populos ab suo nomine thespiadibus: qui eū ut patrē colebāt hunc honorē concedentibus Iolaos appellauit. Nā pp illius in se parentis officia adeo eum dilexerunt ipsum genitoris cognomine uocarint. Quo acciditut qui postmodū sacra ei deo facerent Iolaum appellarent patrem: quemadmodum persæ Cyrhum. Rediens deinceps i græciam Iolaus inq; siciliam nauigans aliquandiu permansit in insula. Quo tempore plures qui cum eo accesserant capti locorum amenitate si cauisq; permixti in insula remansere summo ab incolis honore accæpti. Iolao: cum gloria præclarus esset: multaq; diuersis i locis sui reliquisset benefitii monumetta: & templa & deorum honores plures ciuitates tribuere. Verum in ea colonia mirabile quid dictu accidit. Responsum eim a deo datum est: eam coloniam perpetuam libertate fore: quod nostra ad usq; tēpora uerum constat fuisse. Nam cum eius urbis populus increbrescentibus in ea tēporis diuturnitate qui colonos numero superabant barbaris ipse quoq; barbarus effectus se ad montana asperaq; contulit loca: ubi habitaculis terrestribus humo effossa lacte at carne armentorum quorum plurima apud eos erat copia uitam ducentes procul a bellorum discrimine aberāt. Itaq; & carthagienenses postea & romani frustra eos armis sæpius appetiuere. Verum ad herculis acta proxima superioribus reuertatur oratio. Cum is omnia absoluisset certamina. Megaram uxorem Iolao propter parentis erga liberos suos officia concessit: existimans amplius ex ea liberos suscipere calamitosum fore. Ad prolem uero procreandam alteram minime suspectam quærens iolem eurici filiam in echalia dominantis petiit: qui megaræ repulsā ueritus super eo matrimonio se cōsulturum respondit. Hercules frustratus sponsa iniuriaq; motus Euriti abegit equos: Iphitus Euryti factum ut erat suspicans: eū ad equos inuestigandos in tyrinthum uenissetiussus est ab hercule turrim quandā altam ascendere speculatū sicubi forte equi pascerētur. Sed cū nullos aspi-

tereti:dicens falso culpatũ se furti hercules de turri præcipitẽ Iphitum de
dit. Ob huius mortẽ hercules in morbũ rũ incidisset:in pilũ ad neleũ ꝓ
fectus est hortans ut se mundaret a cæde:hic cum filios consuluisset oẽs
præter Nestorem iuniorem:minime purgandum esse censuerunt. Tum
hercules ad deiphœbum hyppoliti filium adiens ut purgaretur suasit.
Sed cum nequaq̃ sanari posset:deq; morbi cura Appollinem consuleret:
responsum est facilem eius ualitudinis curam fore:si iusto uenderetur ꝑ
tio:pecuniaq; exinde redacta Iphyti liberis daretur. Coactus igitur oracu
li responso parere cum quibusdam amicis in asiam nauigans sponte sua
a quodã ex amicis uenundatus seruus omphalæ uirginis factus filiæ Iar
dane eoꝝ reginæ:qui aliquando meonii:nunc lidii dicuntur prætiũ Iphi
ti filiis cum datũ esset pristina ualitudine recuperata Omphale seruiens
oẽs eius regionis latrones substulit. Cecropas qui dicebantur prædones
regioni ĩfestos parti peremit:partim omphale uinctos tradidit. Syleũ ra
ptos ab se uiatores ad opus uinearum cogentẽ ligone percussũ cecidit:
Itonas latrocinantes Omphale patriã compescens urbem eorum recepta
culum expugnatã captãq; diruit. Cognita herculis uirtute:& quis esset:
Omphale & liberum fecit:& ex eo genuit filium lamonem. Susceperat
uero & antea seruus ex serua Cleolaum. Post hæc:cum in pelopõnesum
transcendisset ad troiã cum exercitu contra Laumedontẽ regẽ profectus
est. Hic cũ Iasone prius militauerat ad uellus aureũ promissisq; ob mari
num monstrum ab se occisum equis frustratus ẽ. Quibus de rebus pau
lo post inter argonautas dicemus. Iason cum bello occupatus postmodũ
oportunitate capta troianis arma intulit cum nauibus ut aiunt quidã ma
gnis decem & octo ut homerus tradit sex filium tripolemum ĩtroducẽs
dicentem. Herculem patrem equorum laumedontis gratia cũ sex naui
bus paucisq; uiris Illii cæpisse ciuitatẽ & uiris patriam orbasse. Veniẽs ad
troiam hercules cum optimis millitum præcessit ad urbẽ Oicleo amphi
arii filio præfecto classis relicto. Laumedon improuiso hostium in cursu
præuentus copias pro temporis angustiis comparatas ad oppugnandas
naues duxit:sperans si illas incendisset:finem se bello positurum. His oc
currens Oicleus commisso prælio occubuit. Reliqui ad naues refugiẽtes
classem procul a terra abegerunt. Laumedon reuersus inito prope urbem
cum Herculis exercitu prælio & ipse & multi præterea pugnantes cecide
re. Hercules ui capta urbe multos iure belli interfecit:Priamo:solus enim
filiorum patri consuluerat:equos Herculi pollicitos tradendos:quoniam
iustus uideretur:regnum Iliensium permisit. Telamõem coronauit ob
egregia uirtutis merita tradita ei hesione laumedontis nata. Hic enim ui

primus urbem intraraticum hercules firmissimam muri arcis partem aggrederetur. Deinde rediens in peloponnesum militauit obnegatum praemium aduersus Angeam. Commissa cum eliensibus pugna re infecta ad olenum rediit. Huius filia hippolita: cum axanio nupsisset: centaurus cum caeteris in nuptiis Herculeis Euritionem centaurum conspecta eius cui uim inferebat iniuria interemit. Redeuntem in tyrinthum Herculem Euristeus ueluti sibi insidiantem accusans ex tyrintho una cum alcmena Ephideaq; ac Iolao abire iussit. Coactus recedere cum his ad archadiae phineum diuertit. Inde motus cum audisset pompam ex aelide neptuno ad Isthmum mitti: eius Euritus Angei dux erat. Euritum iuxta cleonam ubi nunc est herculis templum necauit. Deinceps bello aduersus Aelim moto occisoq; Angea rege: atq; urbe ui capta phileo angei filio regnum tradidit. Fuerat hic antaea a patre pulsus quoniam arbiter inter eam & herculem factus praemium herculi dandum censuisset. hippocoon postmodum ex sparta pepulit Tindarei fratem. Eonium uero licymnii herculis amicum hippocoontis filii uiginti numero interfecerunt. Qua re incensus hercules cum exercitu illos adhortus acri commissa pugna uictoria potitus est: plurimisq; eorum occisis spartae ui captae tidareum Castoris ac pollucis patrem regem praefecit statuens: ut ad eius posteros regnum spectaret. Ex herculis exercitu pauci admodum ceciderent: in quis strenui fuerunt uiri. Iphitus: rhipheus. Eiusq; decem & septem numero filii. Tres enim tantum ex uiginti superfuerunt. Fx hostibus uero & ipse hippocoon & decem filii occubuerunt: magnusq; praeterea spartiatarum numerus. Ab hac expeditione in archadiam regressus ad aleum regem diuertit. Ibi cum filiam angeam ab se clam cognitam grauidam reliquisset ad stiphalon transiit. Aleus tumore uentris filiae cognito quaesiuit quis eam corrupisset? Ab hercule ut erat uim illatam ferente fidem dictis abnuens pater cuidam Nauclero amico in mari mergendam dedit. Illa in nauium deducta cum esset iuxta parthenium montem urgentibus partus doloribus in proximam siluam tanquam ad rem necessariam descendit: ibi cum peperisset infante inter uirgulta abscondito ad nauiculam rediit. Cumq; ad Ennaplium archadiae portum peruenisset: salutem est praeter spem consecuta. Nauicularius enim illam mergere iuxta patris praeceptum noluit. Sed dono dedit quibusdam ex caria in asiam profecturis: qui angeam secum uehentes regi misiae Teuthranti tradidere. Infantem in parthenio a matre relictum pastores quidam corithi regis cum repperissent a cerua exhibito ubere nutriri: infantem ad regem detulerunt quem corytus ut filium educans Telepheo quod fuerit a cerua nutritus: nomen dedit hic uir factus matrem inuestigans uenit in delphos: res-

ponsoq; acceptoiuē in nysiam nanigaret ad Tenthrantum regem inuentā
matre cognitoq; cuius esset filius magno in honore habitus est. Teuthrā
tus liberis masculis orbatus Argiopē natam Telepho despondit: institu-
itq; successorem regni. Hercules cum in pheneo quinquennio fuisset: fili-
orum licymnii Iphidisq; fratris interitum egreferens sponte exarchadia
ac peloponneso abiit. Cum plures eum archades sequerentur: in calydo-
nem secessit. Non proles ei legittima: non uxor erant. Desponsauit ergo
deianiram œnei filiam meleagro: de quo haud ab re erit paucis scribere
iam defuncto Oeneus in magna frumenti ropia cum cæteris diis sola di
ana neglecta sacrificasset irata dea calidonium aprum ingenti magnitudi
ne celebrem ad uastandā late patriā propinquam immisit. Ad hunc de-
lēdum Meleager ætate uiribusq; integer plutibus assumptis secū socis a-
prum iaculatus occisæ bestiæ præmium: id erit animantis pellis: omniū
consensu tulit. Cum innenatiōe athlanta Schinei affuisset filiā eius amo
re captus pellem uellunt laudem occisæ feræ sibi concessit. Quod factū
qui una nenati fuerant thestii filii ægreferentes aduenam eius fœminam
præferri improbato meleagri facto athlantæ per insidias: cū in archadiam
rediret: pellem abstulere. Meleager tum amore motus: tum icensus igno-
minia athlantæ auxiliū ferēs primum raptores: ut uirtutis ab se datū mu
lieri præmiū restituerent: hortatus est. Eius uerbis contemptis omnes ui
erāt. Altheæ: fratres necauit: illa suorū cæde moesta meleagrū execrata ē ab
diis immortalibus: qui eius notum exaudierunt: filio mortem impræca
ta. Fabulantur quidā Meleagri ortu parcas noctu in somnis altheæ dixis-
se: tunc uitæ meleagri filii finem fore: cum id signū: is torris extinctus erat
cōbureretur. Orto puero existimans in eius signi custodia filii salutem cō
tineri diligenter custoditum seruauit. Postmodum fratrum morte irritatā
torre cōbusto ferūt causam interitus filii extitisse. Cuius facti postea pe-
nitens laqueo uitam finiuit. Dum hæc agerentur hippolitus ī oleo iratus
filiæ peribiæ se ex matre grauidā asserenti ad œneum ī etholiam misit iu
bens ut eā q̄ primū perimeret. At ille cū recens uxor filiusq; decessisset: cō
tempto patris mandato illam uxorem cæpit. Ex qua filius ortus est Ty-
deus. Sed de his hactenus. Hercules in calidorū gratiā fluuiū acheloū ī
alium cursum diuerēts plurimos agros ex aquæ irrigatione fertiles præ-
stitit. Cuius rei & poetæ quidā meminere scribētes cum acheloo herculē
sub tauri specie certasse: qui cum ī congressu tauri alterum cornu fregisset
etholis illud quod amaltheæ cornu uocant: dono dedit. Fructuum oium
uuaz maloz alioz q; eiusmodi pomorū copia repletum. Fingunt poetæ
acheloi cornu fossi a fluuio ductā pomis uero & malis punicis ac racemis

mōstrari regionis fertilitatē:quā fluuii humor præstet:& agros reddat feraciores.Amaltheæ cornu durum esse aiunt,qua ex re operis eius labor notatur . Hercules pſidiā calidoniis ferēs thesprotis illato bello & ephyram urbē ui cæpit:& phyleū thesportoꝝ regē interfecit.Filiam uero eius ex qua genitus est ei Tri ptolemus captiuam cognouit triennio post deianirām uxorem sumptam in cæna a uino concalefactus.Eurinomum puerum architelū filium ministrante paruoq; errore lapsum pugno ictū occidit inuitus.Q uua ex re dolore perculsus calidonia cum uxore deianirā hylloque puero ex ea orto recessit.Cum in itinere ad Euenum peruenisset flumen Nessum centaurum repperit prætio uiatores flumen transuehentem.Nunc traductam deianiram inuiolate conantē muliere uiti opē implorante hercules sagitta transfixit:cum prius tamen deianiram cognouisset.Moriturus ex uullnere pollicitus est ei se amoris medicamētū traditurum :quo nullam præter se mulierem hercules aliam appeteret. Iussit itaq; semine quod ex eo exciderat cum oleo & sāguine & sagitta de fluente īmixto herculis tunicā ungere . Q uo dato consilio cū expirasset illa clam hercule quod mandatū erat asumpsit.Hercules transito fluuio cum ceyco trachi regi obuiasset apud eum diuertit archadum militū præsidio fultus.Deīde cum philantus driopum rex tēplum apollinis delphi cum diceretur uiolasset:unā cum melienſibus armis aduersus eū sumptis & regem peremit driopum:& incolis patria expulsis eorum agros melienſibus dedit.Filiam regis captiuam secum ducens cōpressit exq; ea filiū suscepit antilocū:procrearat etiā ex deianira post hyllum filios duos. Glenearn & driopitē:pulsi Driopes quidam diuertētes ad Euboeā ciuitatem cōdidere Carystom.Alii in cyprum nauigantes una cum cypriis mansere . teliqui Euristei herculis hostis præsidio freti tris urbes in peloponneso condidere Asinem Ermionem Eionem.Orto deinde inter doriensesqui estiores appellantur.Iis Egineus imperabat laphytasq; circa olympū habitātes:qbus rex erat coronus phororei filius:bello cum pualerent copiis laphitæ dorienses ad herculē confugere.Iis in belli societatem accitus pollicita tertia doridis regionis parte ac regno pmisso bellū una cum doriensibus aduersus laphitas mouit Milites archades:qui apud eū sēper erant secum ducens.Hoꝝ præsidio usus superatis prælio laphitis coronum tegem pemit.Reliquos multis occisis e regione pro qua bellum susitatum erat coegit excædere.His actis Egimeum tertiæ præfecit parti sibi concessæ mandansut eā suis posteris seruaret.In trachinā transiens . Cyonum martis ab eo ,puocatus pemit.Deinceps ab Icono ,pfectus p loca maritima ad ormeniū regē cū puenisset:eius filiam astydamiā sibi dari cōnubio pē-

tiit. Q_ nam rem cum abnuisset sciens illi deianiram uxorem esse bellū
hercules regi intulit. Captaq; urbe ac rege interfecto astydamniam captam
stuprauit: genuitq; ex ea filium ctisippum: his gestis in oethaliam contra
Euriti liberos: quoniam Iole nxor ei antea negata fuerat. Exercitū duxit
Cūq; archades ei opitularentur urbe capta Euriti filios occidit. Toxeum
Molionem ac Pytium: Iolem captiuā secū ducens. Ex euboea in mōtem
ꝓfectus est nomine Cineum. Ibiq; sacra facturus lychā domesticū quem
dam ad uxorem Deianiram in trachinā misit: ut ei uestem: qua in sacris
uti cōsueuerat: afferret. Hæc cum alycade amore Ioles ꝓcæpisset cupiens
se omnibus amore præferri tunicam iuxta centauri consilium tinxit: hāc
alycha rei inscio delatam hercules indutus medicamenti ui paulatim īua
lescente toqueri maximo dolore cæpit. Virus enim sagittæ ueneno nipe-
reo infusæ corpus conficiens dolores ciebat īmensos. Itaq; lycham uestis
latorē primum occidit: tum dimisso exercitu ī trachinam uenit: morboq;
magis in diem ingrauescente in delphos lyciuium ac Iolaum misit. Apol
linem morbi remedia sisicitatum. Deianira calamitate herculis stupefacta
cum causā tanti mali sciret a se ꝓfectam laqueo excæssit e uita. Responsū
a pollinis iubebabir ferri cum apparatu bellico herculem in oetā Ibiq; ꝓ
pe eam ingētē strui pyram de reliquis inquir Ioui curam fore. Q_ ui cum
Iolao erant iussa Apollinis exequentes: quod futurꝫ erat suspicabantur:
Hercules desperata salute in pyram cum ascendisset rogabat accedentes:
ut ignem snbiicerent. Q_ uod cum nullus auderet solus philocretes i gra
tiam sagittārum: quas ei hercules reliquit: piram succendit subitoq; fulmi
nibus circuncadentibus pira exusta est: Accedente Iolao ut ossa coligeret:
cum nullum penitus repertum esset: credentes herculē secundum oraculi
respōsa ad deos translatum: sibi ur heroi sacra quædam fecerunt. Inde ad
Trachinā reuersi: menetius postmodū actoris filius herculis amicus tau-
ro capro arieteq; uelut heroi īmolatis īstituit ut singulis annis herculi in
opunto sacra fierent: utq; ꝓ heroe coleretur. Cum idē thebei facerent: athe
nienses græcorꝫ primi ur deum sacrificiis herculem coluerunt: suæq; pie-
tis erga illum deū exēplū reliquis præbentes. Vniuersam primum græciā
deinde cæteras omnes gentes ad eius cultum cōuertere. Adiiciendum ē
superioribus ionem ꝑsuasisse iunoni ut herculem se fingeret genuisse ma
trisq; erga eum deinceps beniuolentiā ostenderet: partum eiusmodi fuis
se tradunt. Iuno cū In lectū ascendisset sumptum iuxta corpus herculem p
uestes īferius in terram dimisit uerum partū imitata. Sicut & nunc usq; i
filiorꝫ adoptatione obseruant barbari iunonis opere post hūc partum se
runt hebem herculi nupsisse: de qua & poeta post obitum scribit: ipse cū

diis immortalibus in delitiis uersatur habẽs hebem ꝑpulchros habentem pedes. Herculem uero dicunt nequaq̃ inter duodecĩ deos ꝓut Iupiter ꝑ dixerat receptum. Fieri enĩ nõ poterat: nisi uno ex duodecim prius pulso ut alter reciperetur. Inquum enĩ fore honorem uni tribui cum alterius dei ignominia. Scriptis quæ de hercule dici possunt. nunc argonautas cũ quibus militauit hercules: referamus. Iasonem tradunt Esonis filium extitisse nepotẽ peliæ Thessaloꝝ regis. Qui cũ esset robustus corpore animiq; præter cæteros suæ ætatis elati: aliquid agere optans memoria dignum ex superioꝝ exemplo maximeq; persei: aliorumq; plurium quos propter externas expeditiones gestaq; præclara ĩmortalem gloriam assecutos ĩtelligebat: exarsit animo ad illoꝝ opera imitanda. Itaq; cõmunicato cum rege cõsilio pelias suo desiderio assensit: Non ut adolescentis gloriã augeret sed sperans illum citius in belli expeditione periturum. Se enim filiis masculis natura priuatum esse uidebat. Fratrem timebat ne quando filii ope sibi regnoq; insidiaretur. Hanc suspitionẽ occultam tenens pollicitus est se belli auxilia laturum: si expeditionẽ pararet in colchos ad uulgatum uellus aureum rapiendũ. Habitabatur tunc pontus a barbaris ac efferis nationibus infẽsisq; hospitibus: cum omnes aduenas eo nauigantes interficerent. At Iason laudis appetens: cum certamen difficile non tamen penitus impossibile ꝓpositũ uideret: sed quo maius esset: eo ampliori se gloria uictorẽ fore necessaria ad id bellum parauit: ꝑmum iuxta peliũ nauẽ ædificauit magitudine atq; apparu longe maiori: q̃ quæ ad eam diem fieri cõsueuerant. Erat enim antæa paruaꝝ nauicularũ usus. Ad huius uero eximiam magnitudinem stupentibus omnibus diffusa per græciam eius rei fama multos egregios adolescentes ultro ad certamen & eius belli cõmunionem allexit. Iason in aquam deductã nauẽ cum necessariis ad nauigãdum rebus fulcisset: optimos eoꝝ qui secũ ire appetebant elegit numero quattuor & quinquaginta. Ex eis clarissimi erant. Castor & pollux hercules Telamon Orpheus. Athlante schinei: præterea thespesii filii: & ipse nauigii auctor Iason. Nauis argos dicta est: ut quidã asserunt scriptores ab argo eius architecto: qui etã inter nauigandum eius resarciendæ curam cæpat. Vt alii ab eius uelocitate: quã anniqui argon appellabant. Hi omẽs ducẽ sibi præfecerunt herculẽ ueluti oĩum iudicio fortitudine & uirtute præstantiorem. Deinde ex colcho nauigante acto ac samo thracia prætergressis tempestate acti ad sygeum troiæ appullere: Cum in terrã descẽdissent: uirginẽ iusta littus uictam ob hanc ut ferunt causã reperiunt. Neptunũ tradunt ꝓpter opam ad ædificanda pgama ab eo: ut fabulæ tradũc impensã iratum laumedonti regie mari cæte in terrã misisse: A quo ma-

ritimã incolentes locã coloniq; absumebãtur. Peste pterea quæ terræ fructus corrumperet ppinquos agros afflixit. Omnibus ea calamitate territis cum tantis malis salus quæreretur: laumedontẽ dicunt ad Apollinem destinasse quæsitũ rebus aduersis remedia. Responsũ est ab oraculo: neptuni iram causã malorum esse: quæ mitigaretur: si puerum troiani sorte ductũ ceete traderẽt uorandum: itaq; singulis in sortẽ cõiectis cum in hesionem sors regis filiam cecidisset. coactus est laumedon natam in littore uinctam belluæ futurum cibum exponere. Interim argonautis in littus descendentibus hercules uisa puella: cum rei causam cognosset: uincla dissoluit. Inq; urbem profectus regi obtulit se id mõstrũ interfecturum. Laumedon accepta oblatione equos illi inuictos dono se daturum cum spopondisset Ceete ab hercule perit hesioni oblata conditione herculẽ ne liberatorem sequi: an in patria remanere mallet: cum hercule abire elegit non tã uitæ beneficio: q̃ timore: ne iterum prodeunte ceete ad idẽ supplicium destinaretur. Hercules & dõis: quibus honorifice cumulatus fuerat: ac equis hesio neq; penes laumedontem quoad reuerteret ex colcho relictis cũ argonautis ad destinatum certamen profectus est. Magna interim tempestate cohorta cæteris salutem desperantibus solum orphea tradunt religionis peritum uota pro salute samothracibus fecisse: extemploq; tempestate sedata: cum duo astra supra pollucis & castoris capita cecidissent: omnes eo miraculo stupentes credidisse deorum puidentia se a piculis exẽptos. Quo facto contigit ut quos postmodum maris agitaret tempestas samothracibus uota pro salute facerent: astraq; apparentia ad Castorẽ pollucemq; referrẽt. Inde sedato mari in thraciã ad regnum phinei trascendentes duos adolescentes offendunt: qui uerberibus cæsi ut uiui in terram effoderentur pœnam expectabant. Filii hii erant phinei Cleopatræq;: quam ex orithia Erithei ac borea natam ferũt: Verum odio ac falsis nouercæ calũniis inique a parente ad eas dãnabantur pœnas. Duxerat uxorem phineus Ideam dardani scytarum regis filiã: cuius amore captus uoluntati eius assentiebatur. huic nouercæ in gratiã matris priuigni ira moti uim intulerunt. Argonautis ad rem nouã stupentibus aiunt adolescentes inter tormenta ab eis ueluti diis auxilium implorasse: & simul cãm dixisse paternæ iniquitatis: orãtes ut se ab iniqua eriperent sorte. His phineus cũ occurrisset uetuit ne quid cõtra suum decretũ uoluntatẽq; agerent. nullum enĩ patrẽ ait de filiis sponte supplicium sumere: nisi amorẽ ĩ liberos paternũ magnitudo scelerum superaret. Interĩ qui cum hercule in naui erant boreades cleopatræ fratres tradunt pter cognationem primos e naui auxiliũ adolescentibus tulisse: eisq; a uinclis liberatis obsistentes tãtum occidisse

barbaros. phineus ad pugnã cum uenisset barbaris auxilia ferentibus her culem ferunt acriter pceteris pugnantẽ & ipso phieo & pluribus aliis ob truncatis captaq; regia & liberasse cleopatrã: & filiis paternum regnum re stituisse: quibus de nouerca supplicium sumpturis suasit hercules: ut ad patrem in scythiam mitterent rogarentq; ut ipse ob filiæ in se iniurias pu niendæ auctor esset. Quo facto scythia natam morte mulctauit. Cleopa træ filiæ apud thracas suæ modestiæ gloriam tulere. Nõ ignoro te quos dã priscaꝝ reꝝ scriptores tradere filios a patre phineo excecatos & phine um quoq; aborea priuatum usu herculẽ ꝑterea ad hydrã in asciam ascẽ dentem ĩ eis locis ab argonautis relictum. Dissentiunt sane in historia pri scis rebus recensendis: ut haud mirãdum sit si quis ueteris historiæ au ctor a poens reliquisq; scribentibus quandoq; discrepet. Verũ phineidas tradunt regno cleopatræ matri e ꝑmisso thracia cum argonautis ĩ põtum ꝓfectos: Ipsos aũt nauem ad tauricã applicuisse ignota incolentium feri tate. Mos enĩ erat eius regionis barbaris aduenas nauibus aduectos dia næ sacrificare. Apud quos aiunt Ephigeniã postmodum huius deæ sa cerdotem captos hoies ad eius arã mactare solitam ꝑsens postulat histo riarũ causæ huius aduenas sacrificãdi ritus referãt a nobis ꝑsertim cum ad argonautaꝝ transitum hic maxime locus spectet. Solem ferunt duos ꝓcreasse pueros. Oetã ac persen. Oetã icholco regnauit In taurica perses crudeles ambo efferiq; F perse hecate horta est superãs audacia ĩmanita teq; patrem. Vtq; cruciatu hominum leta eos ꝓ feris appetere sagiptis cõ sueuerit. Sed ad uenena mortifera cõficienda sũmum studium operãq; ĩ pendens prima acconitum inuenit. Vim naturamq; cuiusq; ueneni ĩ cibis quos aduenis dabat expertas. His rebus admodum edocta primũ uene no patrẽ sustulit. Deinde regno assumpto templum statuit dianæ cui na uigantes hospites sacrificabat existimans ea crudelitate suum nomen clã rius futurum. post hæc nupsit oetæ genuitq; liberos tres Circem Medeã & Eigialeum Circe ad omnis generis uenenoꝫ curam uersa multarũ her barum radicumq; uarias uires mirabilesq; reperit. Et quis a matre hecate ĩ plurimis instructa esset tamen multis ab se de nouo adinuentis omni bus in eã re præstitit. Hæc sarmatarum regi quos quidam scythas dicũt cum nupsisset primum ueneno uirum abstulit. Deinde regno capto mul ta ui crudelitateq; subditos uexauit. Quibus rebus regno expulsã quidã scriptores ad oceani quandã desertã insulam cum mulieribus quæ eam secutæ erant confugisse. Quidã ad italiã uenisse tradunt: inq; eo ꝓmon torio: quod nunc quoq; ab illa circeum uocetur resedisse. Medeã quoq; tũ a matre tũ a sorore singula ueneficia edoctã diuersis moribus uixisse

ferunt.Nam & hospites eripiebat a nitæ discrimine:& sæpe apud patrem
præcibus & gratia pro danatorum salute intercædebat. Q uandoq; ipsa
met ex custodia captos dimittens.Oetã ferunt cum sua natura : tum uxo
ris suasu crudelẽ necandoꝶ hospitum consuetudinẽ seruasse Medeam ue
ro cum magis in diem esset parentum aduersa crudelitati ab oeta ob filiæ
timorem in liberã custodiam destinatã:Illa ad solis templum:id in litto-
re situm erat:cõfugit.Q uo tẽpore argonautæ a taurica ĩ pontum noctu
delati ad templum ꝑuenere.Ibi medeam iuxta littus ambulantem cum ĩ
uenissent:ab ea de hospitum cæde edocti uirginis humanitatem collau-
darunt.Deinde aduentus sui cã medeæ palam facta illa ĩminens a patre
ꝑiculum crudelitatemq; in hospites ut cauerent admonuit .Cõmunica
to cõsilio medea se adiutricem ad perfitiendum certamen ꝓpositum pol
litita est.Iason iure iurando data fide uxorẽ sibi illã quoad uita supstes
esset futuram spopondit. Tum noctu argonautæ relictis templo custo-
dibus cum Medea ad uellus aureum ꝑfecti sũt.De quo ut apertius scri
batur præsens historia nequid ex his ommĩtatur:quæ ad ipsius cogni-
tionem spectãt:ẽ requirit. Frixum athamantis aiunt nouercæ insias decli
nantẽ una cũ sorore helle egrecia fugisse.Transfertãtibus illis iuxta quod
dam deoꝶ oraculum ex europa ĩ asiam sup aureo ariete uirginẽ ĩ mare de
lapsam dedisse hellesponto nomẽ:phrixum ĩ pontum ꝑficiscẽtẽ delatum
in colchida:qui cum secundum oraculum ãrietẽ sacrificasset pellẽ ĩ tẽplo
Martis suspendit.Postmodum Oeta ĩ ponto regnãte respõso datum est
illum tunc mortẽ obiturum:cum externi nauigio delati aureum uellus su
stulissent.Hac ex causa tum uero ĩnata crudelitate ostenrauit se hospites
sacrificare:ut diuulgata tanti sceleris fama externi oẽs eũ accessum abhor
rerẽt:Tẽplum quoq; muro circundedit custodesq; plures apposuit ex tau
rica acciros:de quibus a græcis mirandæ fabulæ finguntur.Decantatum
enim est tauros ignẽ spirantes circa tẽplum esse.A dracone insup custodi
ri uellus.Verum tauroꝶ nomẽ custodum a robore traductũ ẽ a crudelita
te uero cædis hospitum tauros ignem efflare confictum:Modo simili cũ
templi custos draco appellaretur traduxerunt poetæ admirandas stupẽ-
dasq; eius ãnimantis fabulas.Similiter & de phrixo quoq; fabulæ confi-
ctæ sunt.Q uippe nauigasse eum feront quidã in nauicuius in prora si
gnum fuerit arietis.Q uod helles moleste ferens cum ĩ spõda nauis icũ
beret ĩ mare decidit:alii tradunt Gãbrum scythaꝶ regem incholcos quo
tẽpore phrixus cũ pedagogo captus fuerit aduectũ:cũ adolescentem dile-
xisset dono illum ab oeta accepisse:eumq; ut legitimum ab se filium edu
catum regni heredem relictum. Pedagogũ:ris:aries uocabatur sacrificatũ

diis:eiusq; pellem a cadauere euulsã de more templo fuisse affixam. Dein
de resposo tradito se tunc morituꝝ cũ aduentãtes hospites arietis pellem
sustulissent: tegẽ aiunt adhibitis templo custodibus eã quo diligentius
seruaretur deaurasse. Sed hæc legentibus suo arbitratu iudicare licet. Cæ
teꝝ medeã tradunt argonautas ad templum deduxisse martis longe ab
urbe Sybari colchoꝝ regia stadiis septuaginta. Accedentem ad fores tem
pli medeã appellati taurica lingua ab ea milites apertis ianuis ut regis filiã
introduxerunt: argonautæ tẽplum simul ingressi eductis ẽsibus cum plu-
res ex barbaris occidissent: aliis improuisa re territis diffugientibusq; ere
pta aurea pelle e uestigio ad nauem reuersi sunt: Medea draconem pellis
custodiæ icubantem semperq;: ut fabulæ ferunt uigilẽ ueneno perimens
una cum iasone mare conscendit. Re ab his qui diffugerunt Oete nuntia
ta asserunt eum cum his qui ĩ promptu erant militibus græcos insecutũ
plures iuxta littus cõperisse: Quibus cum primo impetu pugna cõmissa
iphitus Euristei qui herculi certamina ĩperauerat frater cecidit. Cæteri de
inceps cum suis auxilio accurissent instaurato certamine rex est a melea-
gro excisus. Superantibus græcis reliqui colchoꝝ in fugam uersi magna ex
parte interiere. Optimus tamẽ quisq; uulneratus est. Iason laertes athlãte
ac Tespiades. Quos diebus paucis medea radicibus herbisq; curauit.
Deinceps cum recupata ualitudine nauigassent: iam medium ponticum
mare tenentes ĩgens tẽpestas magno cum picũlo adorta est. Tum ab Or-
pheo quemadmodum antæa uoto Samothracibus facto quierunt uenti
apparuit quoq; iuxta nauẽ maritimus glaucus: qui duabus noctibus toti
dẽq; diebus cõtinuo nauem comitatus: & futura herculi certamina & im-
mortalitatẽ ꝑdixit. Tindaridis uero q; dioscuri uocarentur: deoꝝq; hono-
res ab hoĩbus essent cõsecuturi. Deniq; cum oẽs argonautas noĩe appellas
set: dixissetq; uotis orphei ab diis se missum: qui eis futura ꝑdiceret: con
sulere se illis ait: cum primum in patriam uenissent: uota diis persoluerẽt
pro salute iam bis ab illis suscepta. Argonautæ cum ad hostium ponti ꝑ
uenissent: ad oram appullere: cui tunc imperabat byzantus: a quo urbs
byzantium ẽ appellata. Ibi erecta ara cum diis uota ꝑsoluissent: locũ cõse-
crarunt: quẽ etiã nunc nauigantes colant. Deinde mare ingressi ꝑ ꝓpon-
tidem helle pontumq; ad troiã delati sunt. Hic hercules fratre Iphido
ac Telamone ad ciuitatem missis hequos esionẽq; iuxta ꝓmissa postula
tũ. Tradunt laumedontẽ oratores captos transisse ĩcarcerẽ: reliquos argo
nautas per ĩsidias occidere uoluisse. Cuius rei omnes præter priamum fi
lios adiutores se præbere. Hic solus contradixit: asserens seruandã eẽ hos
pitibus promissoꝝ fidem: atq; equos sorotẽq; esse tradendos. A qua sen-

tentia cũm auersi essent:fertur priamus duos incarcerem ad Telamonẽ enses dam detulisse:narrataq; patris uoluntate extitisse eis causa salutis Nan illi custodibus interfectis ad mare fugientes exposito singulatim sociis laumedontis consilio una cum eis regi qui cum militibus ex urbe se aduersus prodierat occurrerũt. Acri certamine cõmisso cu argonautæ uirtute superiores essent ferunt herculem præcæteris fortiter pugnantem & occidisse Laumendontem & primo ĩpetu urbe capta in regis insidiaꝝ cõscios animaduertisse: Deinde priamo ut uiro iusto amicoq; regno tradito cum reliquis argonautis discessisse. Nõnulli ex antiquis tradũt poetis ab hercule non cum argonautis: sed solo cum nauibus sex equorum gratia profecto troiã deletam. Quod & homerus uidetur in suis carminibus sẽtire: scribens herculem equorum laumedontis gratia sex propiis nauibus & uiris paucis ciuitatem ab se expugnatam cæpisse. Argonautas a troia tradunt ĩ samothracia ide latos redditis magnis diis uotis iteꝝ in tẽplo posuisse phialas: que hucusq; seruantur. Eorum reditu adhuc apud thessalos ignoto diuulgatã aiunt esse famam omnes qui cum Iasone in põtum nauigarant occidiõe occisos esse. Itaq; pelias tẽpus eẽ raptus cæteros quorum erat priuare regno primo iasonis patrẽ sanguinẽ tauri bibere cõpulit Fratrem promachũ adhuc puerum occidit. Amphinomes mater morti destinata uirili animo rẽ ausa memoratu dignam. Cũ ad interiora regiæ confugisset orans deos ut tantæ impietati merita præmia darent ense pectus transfixit. Hoc pelias pacto omni iasonis progenie sublata cito suoꝝ scelerum pœnas luit. Nam cum iason in thessaliam ad ormum haud longe ab Iolcho locum urbem egredientibus occultum noctu appulisset tim piam suorum cognouit cædem Argonautis suam operam ad tantum scelus ulciscendum pollicentibus omniaq; subire paratis discrimĩa hud parua inter eos dubitatio incidit subito ne ui in urbem irruẽdum esset: deq; ĩprouiso rex armis appetendus: an arcessendi a suis milites: communiq; bello res eẽt agẽda? Haud.n. possibile fore ab tribus & quiquaginta uiris superari regem posse cui plurimæ auxilia urbes ferrẽt. Cũ hæc agitarentur fertur medea pollicita esse suis se peliam necaturam dolis: regiamq; se illis sine piculo traditurã. His uerbis admirati omẽs cum modũ sui cõsilii quærerent respondisse medeã dicunt secũ attulisse plura mirandæq; uirtutis uenena tum a matre heccatẽ tũ a Circe sorore: quibus nũq̃ antea ad hoĩum pniciem uti uoluisset reperta. Nunc uero coꝝ causa facile se id scelus peliæ: si uelint ulturam & simul quæ actura eẽt singulatim cũ prædixisset a regia insuper maritimæ speculæ custodibus signũ pfectæ rei se daturã asseruit fumũ die: noctu ignem. Igitur parata caua dianæ imagie

uaria ueneno⁊ genera in ea abscondit. Deinde capillos suos quibusdam medicamentis canos reddens ita faciem corpusq; rugosũ effecit ut aspicientibus quædam senior annu uideretur. Sumpta deide quã stupendo quodã apud uulgus mõ cõdiderat dianæ statua ĩ urbẽ pfecta omnes ad superstitionẽ cõmouit. Cum ueluti fanatica uideretur singulis p uicos ad spectadum cõcurrentibus hortabatur ut pie deũ susciperent colerentq;. Accessisse enim eã ab hypboreis & regis & ciuitatis bono. Cũ singuli deam sacris uenerarentur uniuersus tanq̃ debacchatus populus medeam in regiam deduxit. Hæc res & peliæ superstitionem iniecit & filiæ in eũ stuporem medeæ præstigiis deductæ sunt: ut psuaderentur præsentẽ deã fœlicitatem regiæ præbiturã. Afferebat eni dianã a draconibus p ãerem delatam magnã orbis partem circuisse Vt aũt ppetuo coleret elegisse omnium regum piissimum. Mãdasse insuper sibi deam: ut senectam peliæ quibusdam pharmacis ablatam in adoloscentiã uerteret: multo⁊q; annorum uitam beatam diisq; acceptã præberet. Ad quæ uerba cum rex ueluti miranda ostupesceret iussit Medeam in se ipsa: ut fides ei haberetur: quod dixerat experiri. Illa petens ut pura ab una ex filiabus afferretur aqua: cum se in thalamo inclusisset ũxissetq; corpus herba⁊ uiribus ĩ priorem ætatem restituta ẽ. Quæ res & regem & omnes qui id aspexerant ad stuporem pduxit. Videbatur eni nõ nisi deorum quadam prouidẽtia senectutẽ in uirginis ætatem pulcherrimæq; fuisse cõuersã. Fecisse quoq; afferunt eam quibusdam incantationibus ut draconum species dea p aerẽ ab hyperboreis uecta apud peliã diuertere uideretur. Hæc cum præter naturam putarentur humanam cũq; pelias plurimi Medeam faceret: existimaretq; illam uera loqui aiunt oĩbus singulatim filiabus mandasse: ut uoluntati ĩperioq; medeæ parerẽt. Non enim decere regis corpos seruorũ manibus tractari: sed filia⁊ obsequio deo⁊ beneficio potiri. Diligẽter igitur filias obsequi medeæ imperauit: quicquid circa sui corporis curã mãdaret. Sequente nocte cum pelias domitum isset: aiunt dixisse. Medeam necesse esse: ut pelliæ corpus in uase æneo coqueretur: Quod cum acturæ essent uirgines una experimẽto aliquo fidẽ uerbis suis fieri postulauit. Aries aderat multis ãnnis domi nutritus: quẽ uirginibus pollicita est si illum prius decoxisset magnuũ se postea restiturã. Cum uiraines ãnuissẽt ferunt medeam arietis decoxisse corpux in frustra diuisum ac uẽnenis q̃busdam ex lebete agni speciẽ eduxisse. Quo facto fides medeæ habita adoloscẽntes omnes præter Alcestem quæ impietatẽ facti abnuit ad ĩterficiẽdum peliam induxit. Tum medeam dicunt ne peliæ corpus aut incideret aut coquerẽt edixisse. Simulans uero prius uotum lunæ esse facien

dum uirgines supra culmen regiae cum lampadibus ascẽdere secũ iussit Ibi colchorum lingua longa ad terrendum tẽpus oratione habita signũ dedit argonautis rei cõficiendae tẽpus adesse. Illi igne e specula cõspecto existimantes regem defunctum cursu urbem petentes moeniaq; ingressi strictis ensibus ad regiã profecti sunt uigilibus qui obstiterãt interfectis. Virgines quae antaea ad decoquẽdum patrẽ e tecto descenderãt Iasõe caeterisq; argonautis in regia praeter spem conspectis sua calamitate admodum affligebantur. Neq; enim Medeae facinus ulcisci poterant neq; errarũ suum corrigere. Itaq; sibi mortem cõsciscere uellent. Iason earum misertus apposito reuocauit solatus nõ sponte eas errasse uel malitia sed errore deliquisse. Oẽs deinde benigne cõsanguineas allocutus bono aĩo esse iussit populo ad contionem uocato culpã gestorũ in peliam reiecit. Se.n. minori ait q̃ passus esset poena pores iniurias ultum. Se peliae cuilibet filiorum paternum regnum traditurũ. Filiarũ uero pro earum dignitate curam se habiturum spopondit. Quod & paulo post effecit egregiis eas despondens uiris. Nam alcestem priorem filiam nuptui postmodum dedit Admeto feriti Thessalo. Amphinomen Arobremõi Leõtei fratri Euadnem uero ceneo cephali tunc phoceorum regis. His actis cum argonautis ad Isthinum poloponnesi nauigans sacra fecit neptnnno: cui nauem argo dedicauit. Cum ingẽs eius fama esset apud coryuthiorum regẽ Creontẽ ad eum diuertẽns secum uitae reliquũ tempus egit corinthi. Cogitãtibus argonautis in patriam abire herculem ferunt hortatum esse ad res magnae fortunae obeundas, adegitq; ut iure iurando pollicerentur alterũ alteri si opus esset auxilio fore. Elegisse autem clarissimum graeciae locum ad statuenda certamina concursusq; hominum celebrãdos. Idq; certamẽ maximo deorum Ioui olympio consecrasse. Cum argonautae omnes iseedus cõmnnis praesidii iurassentinstituendorum cura herculi demandata illum elegisse aiunt ad hominum conuentus eleorum regionem iuxta alphei flumen. Vnde iuxta eum loca maximo deorum sacrata olympia ab eo appellantur. Cum equorum certamen palestramq; instituisset modo certaminum statuto urbes propinquas ad deorum spectacula exciuit Ex gloria famaq; herculis expectatione certaminum olympicorum uulgata graecorum omnium qui clari essent eo cõcursus fuit plurimis quoq; uariis ex urbibus herculis amiciciam secutis cum singuli eius uirtutem bellicamq; disciplinam admirarẽtur. Ideoq; ultro se comites periculorum obtulissent perbreui optimum exercitum confecit. Quo omni peragrato orbe ob plurimã in homines collata meritã imortalitatem meruit: poetae uero fabulis assueti miranda quaedam canentes herculem solum absq; ar

mis fabulantur decantata orbis monstrã perdomuisse. Sed de his antea scripsimus. Nunc ad Iasonem reuertamur. Hũc corinthi tradunt cum annis decem cum medea uixisset genuisse ex ea filios priores duos dedimũ Thessalum Alcymẽum. His posteriorem tertium Tisandrum quo tempore aiunt medeam magno in honore non solum propter speciẽ q̃ eminebat: sed propter prudentiam cæterasq; quibus ornata erat uirtutes a uiro habitam esse: paulatim deinde ætate decorem formæ auferente Iason glaucæ Creontis filiæ amore captus uirginem nuptui a patre petiit. Annuente creonte certumq; nuptiarum statuente diem Iason medeæ nitiẽ spontaneum diuortium suadere. Ait enim cupere se illam uxorem ducere non in eius contemptum: sed ut filios suos indomum regiam ea cognatione introduceret. Egre uerba hæc ferente medea deosq; testes iuramẽti præstiti appellante: Iason suscepti benefici oblitus creõtis filia uxore sumpta medeam urbe expulit. Illa cum a recessu diem unum a creonte petisset noctu regiam ingressa certis mendicamentis immutata faciem domũ icendit radice quadam a Circe inuenta ea uirtute ut incensus ignis nẽqret extingui. Repente conflagrante regia Iasonẽ exiluisse tradunt glaucã creontemq; igne absumptos. Quidam scriptores uolunt medeæ filios dona quædam sponte attulisse uenenis illita: quæ cum illa corpori applicuisset: & incidisse in morbum & patrem auxilium filiæ ferentem cũ corpori illius hesisset euestigio expirasse. His haud quaquã aqescẽs medea inq; Iasonis ultionem intenta adeo ira amor crudelitatisq; in ea exarserãt postq̃ illum flammas euasisse cognouit animum morti filiorum in patris calamitatem adiecit. Omnes uno qui aufugit excepto natos iugulauit: eorumq; corpora sepeliuit in Iunonis tẽplo: deinde fidissimus sociis fugæ assumptis medea nocte ex corintho fugiens thebas ad herculẽ uenit. Hic eorum quæ in colcho promissa erant sponsor factus se ei auxilio futurum iuxta datã fidem promisit. Iason filis uxoreq; priuatus censentibus omnibus eum iuste plecti cum doloris uim ferre non posset sibi mortem consciuit. Corinthii casus atrocitate ostupefacti cum de sepulchro puerorum dubitarẽt ad Pythium quid de adoloscentum corporibus agendum esset consultũ misere. Mandatum adeo est sepeliri eos in Iunonis templo atq; heroum honoribus coli. Quo facto aiũt Thessalum qui cedent maris effugerat in corinthum rediisse. Deĩde in Iolchum Iasonis patriam reuersum ubi cum reperisset pelei filios recenter interisse regnum generi debitum suscipiens subditos ex suo nomĩe thessalos appellauit. Nec uero ambigo de thessalorum nomine non idem sentire omnes: sed uarias ferri opiniones de quibus postmodum suo loco differemus. Medea cũ thebis her-

culem in insaniam uersum ab eoq; filios occisos reperisset medicā-
mentis illum ab eo morbo liberauit. Deinde cum euristei praeceptis
herculi parendum esset omni eius auxilii spe āmissa athenas ad æge
um pandionis confugit. Ferunt quidam ab ægeo cognitā filium ge-
nuisse medum qui postmodum mediæ imperauit: Alii ab Ippeto
creoutis accusatam omniq; absolutam. Deinde cum Theseus ex tri
zeno athenas transisset de ueneficio accusatā fuisse: exq; athenis mi-
grare compulsam. Verum pollicēte ægeo se eam tuto quo uellet mis
surum phœniceam elegit: quo & delata est. Inde ad superiores asiæ
partes transiens cuidam clarissimo hesit regi. Ex quo filium peperit
medum: qui post patris obitum regno succedens & rex fuit egregi-
us: & populos ab se denominauit medos. Tragedi postmodum mi-
randa quædam de medea uariaq; ediderunt. Quidam in gratiam
atheniensium medeam aiunt susceptam ex ægeo medum in colchos
aduexisse incolumem. Cumq; eo tempore œta a fratre perseo regno
ui pulsus esset medeæ opera quæ perseum sustulit medum regno
potitum. Auctis deinde regni uiribus medū plurimis asiæ locis: quæ
supra pontum est peragratis subiecisse eam quæ ab ipso media sit ap
pellata. Recensere autem quæ de medea scripta sunt singula & lon-
gum esset & minime necessarium. Verum quæ de argonautis super
sunt prioribus adiiciamus. Non enim pauci tum ueteres tum poste
riores scriptores inter quos est & Timeus tradunt. Argonautas post
captum aureum uellus cum œta nauibus hostia ponti obsedissent rē
mirificam fuisse aggressos & historia dignam. Nauigantes enim per
flumen tanaim ad eius fontes iuxta quendam locum naui per terrā
ad alium fluuium tracta in oceanum uersus arctum per eius decur-
sum delatos fuisse. Postmodum terra a sinistris relicta cum ad gādes
peruenissent nostrum mare ingressi ad patriam reuerterunt. Horum
uestigia feruntur q; iuxta oceanum habitantes inter deos præcipue
pollucem & castorem colunt. Traditum enim esse illis a priscis usq;
temporibus hos deos præsentes in oceano nauigantibus adesse. Esse
quoq; iuxta oceanum loci: quæ uaria tum ab argonautis tum ab ob
scuris nomina sumpsissent. Epirus insuper: quæ est intra gades expl
sa reditus illorum continet uestigia. hi iuxta tyrrenum nauigātes ad
insulam ueneris: quam dicunt ethaliam: ubi optimum eorum locorum
portum a naui quod nomen ad hæc tempora permansit argoon ap-
pellarunt. Similiter iuxta tyrreniam portus obtingentis procul a ro-
ma stadiis telamon est cognominatus. Insuper iuxta formias italiæ

cetā dicta caietā est. Postea in syrtes uento acti cum ā tritono libyæ rege naturam eius pelagi percæpissent declinato periculo tripodem ei æneum dono dedere litteris priscis insculptum: quod adhuc apud hesperios seruari dicunt. Neq; uero omittendum uidetur: quod qui da scriptores pro uero tradunt argonautas per histrum nauigantes atq; ad eius fontes delatos postea ad sinum adriaticum peruenisse. Hos tempus redarguit existimantes histrum pluribus hostiis ī pōtum defluentem eumq; qui in adriam descendit ab eisdem locis de cursus initium sumere. Romanis cum his gentibus bellumq; histrū incolunt gerentibus eius fontes quadraginta stadia a mari procul in uenti sunt. Verum nominis fluuiorum similitudo causam erroris scribentibus dedit. Argonautarum herculisq; gestis a nobis descriptis filii quoq; recēsendi sunt. Hi post herculis obitum apud regem Ceycum in trachina consedere. Cum illus aliiq; fratres quidam iam uiri euasissent ueritus Euristeus ne cum omnes ad eam ætatem per uenissent se imperio mycenarum priuarent cupiensq; omnis eos græcia pelli: Ceyro nili & heraclidas & licymnii filios Iolaum insuper ac omnes archades qui cum hercule militassent eiicere t bellum indixit. At ipsi euristeo impares uiribus decreuerunt sponte trachinam relinquere. Adeuntes plures ciuitates: quæ præclaræ erant rogitantesq; ut se in urbem reciperent cæteris timore recusantibus a solis atheniensibus insita humanitate suscepti sunt tricyrintho illis urbe quæ tetrapolis nominatur ad habitandum concessa. Postea cum herculis filii omnes ætate natura essent prudentia adolescentibus ut ab hercule genitis innata Euristeus eorum incremento inuidens magno exercitu aduersus illos profectus est. Heraclides atheniensium præsidio fulti Iolaum theseum illumq; duces belli constituentes acie Euristeum superarunt. Multi in ea pugna Euristeum secuti occubuerunt ip se curru fugiens ab illo herculis filio occisus est. Filii quoq; Euristei in ea pugna omnes cecidere. Heraclide post Euristeum insigni prælio deuictum mutuo consilio auxilioq; aduersus peloponnesum duce Iolao mouerunt bellum. Atreus post Euristei obitum capto mycenarum regno asciti sq; tegeatis ac quibusdam aliis belli sociis herculis filiis occurrit. Apud isthmum cum utriq; exercitus conuenissēt: Illus hostē quicūq; is esset ad certamen ea conditione prouocauit: ut si ip se uicisset euristei regnum filiis herculis cæderet. Si uero occubuisset heraclides fœdus seruātes ī corynthū redirēt paulo post licymnius cū filiis herculis ac triptolemo apud argeos spōte illos suscipiētes mā

sit. Reliqui qui in tricoryntho telederant decurlis ex pacto annis i peloponnesum transierunt. Quorum tres suo referentur tempore. Alcmena thebas profecta cum euanuisset a thebanis deorum honoribus culta est. Ceteri heraclides repetita ab Eginio Dori filio ei credita patris hereditate apud doreos consedere. Triptolemum in agris commorantem ferunt licymnio electrionis orta contentione occisus. Qua ex cæde ex argis fugiens Rhodum applicuit. Hanc insulam i colebant tum græci ab Triopato phorbantis filio deducti. Quam il le communi accolarum consilio cum in tres partes diuisissetutres in ea condidit ciuitates. Lindum. Ilisum. Camirum. Imperauit autem omni insulæ ob gloriam nomenq; paternum ac demum cum Agamenone ad troianum bellum profectus est. Posteaq; de hercule filiisq; tettulimus: locus se offert ut Thesei: qui herculis certaminum imitator fuit gesta narrentur. Natus ex ethra pitthei filia ac neptunno in trizenā nutritus est penes pittheum maternum auumac signa ꝑ ut ferunt fabulæ ab ægeo sub petra positate cognoscens athenas uenit. Deinde mate ingressus ut herculis uirtutes imitaretur ad ea certamina adiecit animum: quæ laudem & gloriam sibi essent allatura. Et primum eum qui dicebatur corynetus hesternorum interfectorem sustulis. Hoc usum cognomine a coryna: quod genus armorum est ad ulciscendum accomodatum. Secundum qui in Isthmo erat Schinō qui duas flexas pinus atq; utriq; allagato hominis brachio sursum dimittens corpus uidis cerptum maximo cruciatu afficiebat. Tertius fuit a theseo interemptus in crōmone aper siluestris a quo plúres interibant uiribus ac magnitudine præstante. Deleuit i super Scyroē habitantem ea loca megaræ: quæ ab eo Saxa scyronia uocantur. Hic uiatores cogebatut se ipsos præcipiti iactarēt loco ideductos supra scopulum abruptum homines calce in mare iuxta chelonem ꝑiciebat. Sustulit etiam iuxta eleusiam Cercionem certantem cum præsentibus: atq; ab se uictos perimentem. Deinceps procustem occidit in eo loco terræ atticæ: qui dicitur Curdalus habitātem. Hic uiatores cogebat supra lectum aliquem ascendere. Quo si longiores erant: parte supere minente amputabantur: qui uero breuiores pedibus distendebantur. A qua re procustis cognominatus est. His actis athenas ueniens ægeum propter signa cognouit. Tum marathonium taurum ab hercule ex creta in pelnponnesum traductum athenas ab se uictum aduexitquem ægeus sacrauit Apollini Superest ut de minotauro: quo thesei gesta absoluantur: ab eo interfecto refera-

mus oportet eā im temporibus: quæ a nobis explicatā sunt contingua quo notior fiat historia describi. Tectamus Dori filiū Elleni ex d ucalione orti cū eoliis ac pelasgis i cretā nauigās īsulæ īperauit. Sumpta crete i euxore filiū Asteriū creauit. Quo i creta regnāte iupitenut aiūt Europam ex phœnicea raptam supra taurum detulit in cretam. Ex ea tres genuit liberos: Minoem. Rodamantum. Sarpedonem. Asterius deinceps prole carens cum uxorem duxisset Europam iouis adoptatis filiis regni eos reliquit successores. Horum rodamantus creten sibus leges dedit. Minos suscepto regno cum Itonem lictii filiā uxorem cœpisset: genuit ex ea licastum. Hic quoq; cum regnaret in creta Ida conbanti filia uxore ducta secundum minoem genuitq; quem nōnulli iouis filium tradunt. Hic primus græcorum parata classe maris imperio potitus est. Cum despondisset pasiphæn solis creteq; filiam: suscepit Deucalionem: Crateum: Androgeum: & Ariadnem: pluresq; naturales liberos. Androgeus cum athenas consensu atheniensium omnium concessisset ægeo regnante: inq; certaminibus superaret athletas omnes in consuetudinem pallantis filiorū uenit. At ægeus suspicans ne quando propter Androgei amicitiam a pallantis filiis auxilio minois regno pelleretur insidiis Androgeo paratis ad spectaculum celebre proficiscentem thebas per quosdam eius regionis accolas circa Inoem terræ atticæ interfitiendum curauit. Cæde filii p turbatus Minos athenas uenit supplicium interfectoris Androgei petens. Spretis eius uerbis: bellum atheniensibus indixit addita execratione: qua aduersus athenienses siccitatem famemq; imprecatus Siccitate tum atticos: tum reliquam græciam urgente corruptis terræ fructibus belli duces quomodo hæc mala auerti possent deum cōsuluere. Is iussit ad eos æacū iouis & eginæ asopi filiæ adire iubereq; ut pro se uota faceret. Quibus perfectis siccitas cū penes alios græcos cæssasset: solos athenienses uexauit. Coacti igitur sūt rursus adeo implorare tantæ remedia calamitatis. Hanc defucturam deum ferunt respondisse: si non pro Androgei cæde minoi quas uellet pœnas didissent: parentibus deo atheniensibus præcæpit Minos pueros septem totidem uirgines singulis annis minotauro quoad uiueret: uorandos tradi. His datis defecit siccitas: A bello astinuit Minos: Annis septem tralactis rursus cum in regionem atticam cum magno exercitu transisset Minos: ac bis septem pueros petisset: traditi sunt.

Teseus cum esset nauigaturus:accessit ad gubernatorem ægeus præcipiens:si Minotaurorum superasset filius:ut albis uelis portum intrarent:nigris quemadmodum & antæa in ioniam fecerunt:si perisset. Teseus in cretam cum nauigasset:Ariadnes Minois filia eius specie ad decore capta & consilium operamq; dedit minotauri occidendi & laberinthi egressum edocuit. Deinde cum ariadne noctu clam recedens in insulam appulit aliquando diam nunc uero Nasum uocitatam. Eo tempore dionisium ferunt pulchritudine Ariadnis captum cum a theseo uirginem abstulisset uxorem illam ab se prætermodum dilectam duxisse. Post eius obitum propter singularem amorem honore immortalium dignatus coronam ex astris Ariadne ĩ cælo constituit. Verum eos qui cum theseo nauigabant ferunt ægre admodum raptum uirginis ferentes propterq; dolorem ægi mandatorum oblitos nigris uelis in atticam peruenisse. Quod ægeus cum aspexisset existimans Teseum filium peremptum rem heroicam ãgressus ex arce ob dolorem semet præcipitauit:post patris interitum: Theseus regno succedens cõstitutis legibus populo imperauit:multaq; ægit ad amplitudinem ciuitatis spectantia. In quis illud fuit insigne q; plurimum populum athenas ad habitandum induxit. Qua ex re uiribus & auctoritate aucta ciuitas græcie prĩcipatum tenere uisa est. Verum ad ea:quæ de theseo supersunt redeundum Deucaliõ maior natu filiorum Minois cretæ imperauit:Inita cum atheniensibus belli societate phedram filiam theseo respondit. Qui cũ post ductam uxorem hippolytum ex amazone genuisset:in trizenam misit sorori ethreæ nutriendum. Ex phedra athmantum suscepit ac demophontem:paulo post hippolytus cum athenas ad mysteria uenisset a phedra propter pulchritudinem amatus est:quo recedente phedra templum ũeneri in arce:unde in trizena conspectus erat condidit:Cumq; ad pittheum cum theseo diuertisset hippolyti concubitũ petiit:Illo scelus abnuente moleste id ferens nouerca athenas reuersa hippolytum q; se uiciare uoluisset i apud theseum accusauit. Ille dubitans uerum ne crimen esset rem ad hippolitum per internuntium detulit. Ferebat̃ tũc forte equoꝝ curru hippolytus:Cui calũnia audita labẽti aĩo frena e mãibus exciderũt. Turbati eq excussis habẽis currum præcipitem egerunt. Quo effracto hippolytus uestibus implicitus atq; ad terram delatus interiit. Ob eius ante optime actã uitam

trizs:oi deorum illi honores impendere. Teseus his turbatus calami tatibus pulsus patria apud hospitem functus est uita. Athenienses penitentia ducti ossibus thesei athenas traductis:& illum coluerunt pro deo:& templum sibi intra urbem asilum:quod ab eo Theseum dictum est constituere. Nunc de raptu helene deq; perithoi erga proserpinam amore:gestis enim thesei sunt immixta dicendum. Perithous Ixionis filius defuncta hippodamia uxore polypito filio superstite athenas ad theseum uenit:cuius uxor phedra cum defuncta esset suasit ei helenæ Iouis ac ledæ raptum. Ea tum decimum agebat annum omnes cæteras decore ac modestia excellens. Lacedemonem profecti capto tempore helenam communi consilio athenas aduexere. Deinceps inter eos sorte iacta utrius esset sponsa helena futura:ea tamen adiecta conditione:ut is pro quo sors cecidisset:socio coadiutor ad alteram quærendam uxorem foret. Idq; iureiurando cum firmassent:sorte theseo euenit. Quod factum cum ægre ferent athenienses:timens Teseus helenam in Aphidriam unam ex atticis urbibus deduxit:eius cura ethre matri multisq; ex amicis permissa. Perithous cupiens proserpinam uxorem habere consilium cum theseo communicauit. Verum cum propter rei impietatem a proposito eum a uertere conaretur:ubi illum perseuerantem inq; iusiurandi uim a proserpinæ raptum se adigi uidit coadiutorem se præbuit. Cum ad iferos descendissent uterq; ibi captus. Sed postmodum in gratiam herculis liberato theseo peritous apud inferos detentus luit sempiternas sue impietatis pœnas:quidam scriptores tradunt ambos:redisse ab inferis. Eoq; tempore Dioscuros helenæ fratres cum exercitu Aphidriam profectos capta euersaq; urbe helenam adhuc uirginem captiuamq; ethram thesei matrem lacedemonem uexisse Res postulat ut de septem ducibus:qui thebas profecti dicuntur scripturi belli causas a principio ordiamur. Laius thebanorum rex sūpta uxore locasta creōtis filia cum diutius caruisset liberis:oraculo consulto an esset filios habiturus:responsū tulit: nō cōducere sibi prolem habere. Nā q ex eo pderet filius patrē occisurus esset:aduersaq; fortuna domum funestaturus:post quod responsū pcepit natum infantem traiectis pmum ferro pedibus exponi:unde & œdipus cognoīatus est. Sūptū puerū dōestici cū nō exposuissēt:tradidere cuidā seruili mulieri noie polibyæ tradidere. Cum iam uir factus esset:deū de ītāte exposito cōsulere statuit laius. Oedipus quoq; a quodā se fuisse expositū certior factus:& ipe pithiā q sui parētes forēt oratū pficiscebatur. Cū ambo apud phocidā

inuicem obuiassent: Laiusq; illum deuiã cædere superbius mãdasset. Oedibus ira motus laium occidit inscius parentem esse. Eo tempore tradunt sphingam beluam biformen uenisse thebas: proposuisseq; enigma: quod qui non soluerent perirent. Ex quo plures ob rem dubiam interierunt: Soluenti præmium locaste connubiũ & thebeorum regnum propositum erat. Verum nullus excæpto œdipo enigma soluere ualuit. Id erat eiusmodi. Quod animal bipes idem tripes ac quadrupes foret. Cæteris addubitãtibus solus œdipus ait hominem id animal esse. Qui infans quattuor iret pedibus auctus ætate duobus Iam senior factus tribus: nam baculo tanq̃ tertio pede sustentaretur: Sphinga suo iudicio uicta se ipsam ex loco excelso præcipitauit. Oedibus ignotam matrem uxorem sumpsit quattuorq; ex ea genuit liberos Ethioclem: polinicem. Antigonam: & Ismynẽ. Hii cũ ad ætatem peruenissent domestica impietate cognita œdipum coegerunt ob dedecus non egredi domum. ipsi sumpto regno fœdere inuicem sanxerunt. ut singuli alternis annis ĩperarent: primusq; imperii annus Ethiocli cæderet maiori natu. is acto anno petenti ex fœdere renuit tradere regnum fratri. Qua ex causa in argos ad Adrastũ regem confugit. Hoc tempore Tideus œnei cum in calydone Alcatũ licotheumq; nepotes occidisset. ex etholia aufugit in argos: His adrastus benigne susceptis quodam responso motus utriq; filias uxores dedit polynici argiam: diiphylem Tydeo adolescentes cum a rege ꝓbarentur magnaq; eorum uirtutis expectatio uideretur: ambos ĩ patriam pollicitus est se reducturum. Verum cum censeret primũ debere pollynicem restitui: ferunt regem ad ethioclem destinasse Tydeum quinquaginta uiros ab Ethiocle in insidiis in itinere positos occidisse: ad argosq; præter opinionem redisse incolumẽ. Hæc adrastum impulerunt: ut quæ ad bellum spectabant pararet. Asciuit aũt ad belli societatem Capaneum: Hippomedontem parthẽopeum athlantis schinei. Suadebant amici polinicis: ut ad bellum Amphiarus uates duceretur. At is cum præuideret si ei bello affuerit se periturum idq; propterea recusaret. ferunt polinicem aureum torquem a uenere Hermoniæ datum Amphiarai uxori: quo belli societatem uiro persuaderet dõasse. Eo tẽpore Amphiaraus adrastusq; de regno dissidẽtes ad Eriphilis ãphiarai cõiugis adrasti sororẽ cẽ dissẽsionũ indiciũ retulerũt. Illa ꝓ Amphiarao sẽtẽtiã tulit: adiicies ut belli thebis ĩferẽdi socius adiutorq; eẽt. Amphiaraus existimãs se ab uxore ꝓditũ ad bellum spopondit se aditurum. Sed alcmeõi filio imperauit: ut post

suū obitum ętiphilem ƥerimeret. Quod pātris mandatum postea executus facti conscientia in insaniam uersus est. Adrastus polynices ac Tydeus ab bellum itari quattuor elegerunt duces. Amphiaraum Capaneum hippomedonta & parthenopeum. Qui omnes magno exercitu aduersus thebas profecti sunt: Ethiocles ac polynices mutuis uulneribus confossi conciderunt. Capaneus magno impetu scalis murū ascendēs mortē opetiit. Amphiaraus i terræ hiatum cū curru delatus absortusq; nunq postea uisus est. Eodem pacto & reliqui duces omnes præter Adastrum multiq; præterea mortales occubuerūt quorum sepeliendorum facultas a thebanis cum denegata esset inse pultos sinens Adrastus ad argos rediit. Cum nullus auderet hos tumulis condere soli athenienses qui cæteros uirtute antæibant. omēs sepeliuere Hunc belli uirasq; finem septem qui thebas oppugnatū iure sortiti sunt. At uero filii mortem parentum ulturi communi cōsilio contra thebanos mouerunt arma. Dederat responsum Apollo eam se ciuitatem expugnaturos si alcmeonem Amphiarai filium imperatorum sibi constituissent. Hic ab illis dux factus deū & de thebano bello consuluit & an matrem Eliphilem puniret. Respondit apollo utrunq; faceret non solum quia monile auteum mater in necem paternam: sed & peplum quoq; ob filii interitum acceperit. Venerem aiunt quondam armoniæ Cadmi & monile donasse & peplum: Ambo hæc habuit Eriphiles. Alterum a polynice: Alterum a Thersandro polycinis quo filium ad expeditionem thebanam hoc taretur. Alcmeon igitur cum milites ad bellum plurimos ab argis parasset ab urbibus quo quoq; finitimis accersito præsidio exercitū cōtra thebas duxit. Acerrima cum thebanis commissa pugna Alcmeō uictoria potitus est thebanorum attritis uiribus multisq; amissis ciuibus cum essent impares uiribus omni spe destituti consillium a Tyresia qui diuinator erat exquisiuere. Hic thebanos ex urbe iussit abire. Hoc solummodo illos conseruare posse. Iuxta tyresiæ dicta urbem linquentes aufugere noctu in horam boetiæ quæ tilphosea appella. Thebæ captæ ac diruptæ sunt. Tyresiæ filiā daphneū postea cum uictores cepissent in delphos uoto suscepto misere oblationē deo. Ea diuinandi artem edocta in delphis degens multo magis eā scientia calluit. Itaq; natura admirabilis plurima scripsit uarii generis responsa. Cuius ex uersibus homerum poetam ferunt multa adornatum sui poematis sumpta transtulisse. Cum hæc sæpius dei spiritu ferretur: multaq; traderet responsa sybilla ab omnibus cognomi

nata est. nam plenam deo & sybillam esse idem notat. Victores uero urbe direpta in patriam quisq; multis cum spoliis reuersi sunt. Ex thebanis qui intilphosium confugerant. Tyresias defunctus est: quem sui ciues magna cum pompa sepeliuere deorum sibi honores tribuentes. Deinceps ad uersus dorienses armis motis pugna superatos ex eorum patria eiecerunt: Translacto paulum temporis quidam ex eis Iunonis sedibus mansere: Quidam athenas profecti sunt. Creonte Menicei regnante patria pulsi paulo post in dorida remearunt in crineo timeoq; & Euboia habitantes. Antaea boetus arnes neptunni filius migrans in eolidemq; quae nunc thessalia dicitur eos qui secum accesserant boetos uocauit. Sed de Eolidibus paucis dicendum: priscis temporibus cum ex filiis eloi qui fuit ellinis ex deucalione nati caeteriq; quae dicta sunt loca habitarunt: solus minas in eolide regnauit. Eius filius hippotes ex Menalippe eolum genuit. Huius arnem filiam neptunnus cognouit. Qua de re indignatus pater Metapontio aduenae qui tum casu aduenerat eo pacto arnem dedisset illam in metapontium deduceret: Vbi duos peperit filios Eolum ac Boetum: Quos Metapontius liberis carens quodam motus oraculo adoptauit in filios: Hi iam uiri facti orta uiuente metapontio seditione regnum obtinuerunt postmodum dissensione inter arnem Autolipen peremere. Eam rem grauiter ferente metapontio illi praeparatis nauibus cum matre multisq; amicorum mare ingressi: Eolus quidem ad insulas tyrreni maris appulit quae ab eo eolides sunt appellatae ciuitatemq; condidit quam liparã uocauit. Boetus uero ad eolum uenit Aruis partem a quo loco filii nutritus est postmodum eolidis regnum possedit. patriam omnem a matris nomine arnem populos appellauit ab se boetos. Itonus ex boeto ortus quattuor suscepit filios. Hippodamum Electrionem archylicum alegenorem: horum hippodamus Eleum genuit. Electrion Letum: Alegenor eloniumi: archilycus Protheorem & Archesilaum: qui ad troiam iere boetorum exercitus duces. Nunc salmoneum Tyrumq; & eorum usq; ad Nestorem qui troiano interfuit bello posteros referamus. Salmoneus ex eolo Deucalionis est ortus: qui ex eolide cum magna suorum manu profectus constitit in elea apud fluuium alpheum: Vbi ciuitatem a suo nomine Salmoneam condidit sumpta uxore Alcidice elei filia genuit ex ea Tyream decore formaq; eximiam. Alcidice defuncta Sideram uxorem duxit: quae Tyream ut nouerca coepit odisse Salmoneus ob superbiam atque impietatem contracto subditorum odio Iouis fulmine conflagrauit: Eius deinceps Tyrea filia adhuc uirgo ab neptunno cognita peperit peliam ac nieleum. Postmodum excreto

Amithaonē genuit:Feretumq; & Esonem:Cum diem suum obisset Creteus orta inter peliā Neleūq; regni cōtentione pelias iolco finitimeq; regioni īpauit:Assumptisq; melāpode ac biante.Amytaonis Agleieq; filiis q-busdamq; ex acheis phithiotisq; ac eolibus aduersus pelopōnesum exercitum duxit.Melāpus cum esset diuinator argiuas fœminas ꝓpter dionisii iram fanaticas ab insani acurauit.Cuius rei gratia Anaxagoras megapēthi argiuorum rex eum donauit duabus regni partibus. Hic argis cum moraretur Biante fratre consorte regni facto uxorem cepit Iphiniram filiam Megapenthi:ex qua ꝓtulit Antiphatum:Mantum:Biantem:Pronoē ex antipharo ac Zeusippo hippocoontis Iocleus Amalceusq; orti sūt.Iocleus hypmestraq; Tespii Iphianirā polibiā atq; amphianiū genuerunt Hoc pacto Melāpus ac Bias eorūq; posteri argiuorū īpium tenuere.Neleus cum his qui eum secuti erant in Messenem trāsiēe accolarū uoluntate cōdidit urbē pilum:cui cū īperaret uxorem sumpsit Chlorem amphiōis thebāi natā:exq; ea duodecī filios suscepit.Q uorū senior pydimues extitit.Iunior Nestor qui bello īterfuit troiano & de ꝓgenitoribus Nestoris hactenus.Nunc de laphitis & centauris differemus Ex oceano ac Teti plures filii secundum fabulas manarūt a fluminibus cognominati : in quis fuit peneus:a quo accidit peneū in thessalia dici.Hic ex nympha creusa liberos suscepit Ipseū ac Stilbyam:Q uā cū cognouisset Apollo Lapitum ac centaurum genuit.Lapithus locis circa fluuium peneū ad habitandum lectis cum ibi īparet Eurionē asrinoi uxorem duxit.ex qua duos suscepit filios phorbantē ac periphantem regni paterni heredes: Populi omnes a laphito laphitæ appellati sunt.phorbas cum in olenū transcendisset accersitus ab Alectore boetiorū rege tunc pelopis uires formidante eleorum regnū ab eo cepit.Huius filii ægeus actorq; paterno successere regno.Periphas alter laphiti natus ex asti agea uxore ipsei filia octo genuit liberos quorū natu maior Antiō ex melate Amytbōi suscepit Ixionē Hic ut tradunt dona plurima Esioneo pollicitus despondit eius filiam diam:ex qua genuit perithoum. Verum cū Ixiō nequaq̄ promissa uxori tradidisset esioneus pro iis equos illius cepit.Tūc Ision pollicitus se quæ promiserat daturum accersitum a se Esioneum in foueam ardentem cōiecit.Q ua crudelitate cum nullus eam cedem purgare uellet ab ioue ut fabulæ tradūt demū purificatus iunonē stupri īterpelllare ausus ē.Q ua re cognita iupiter nubem in forma iunonis cum interposuisset:Ixion eo cōcubitu centauros genuit.Tradunt tandē Ixionē scelerū magnitudīe ab ioue rote alligatum perpetuā post obitum torqueri cruciatus pena. Centauros nōnulli uolūt ī pelio a nymphis nutritos postmodū equos subagi

iasse: Exq; eis hippo centauros natos. Creditum q̄ primi equitare ausi sit
eoq; natam fabulā ueluti equi essent hoīsq; natura. Hos ferunt tanq̄ peri
thoi cognatos patrem regni paterni ab eo pustulasse. Q uod renuēti bel
lum alaphitis illatum est. Sed eo cessāte postmodum: cum pithous hip
podamiam despondisset theseo ad nuptias ac Centauris nocatis illi uino
ebrii fœminisq; ī nnptiis erant uin āfferre conati sunt. Q ua iniuria tum
theseus tum laphite pmoti multis centauris pemptis reliquos e ciuitate
eiecerunt Hanc ob cām centauri una aduersus laphitas pfecti plures iter
fecere. Q ui cedi supfuerunt parti ī pholoem archadie pfecti sunt: parti
ī malea habitarunt. Hi rebus secundis elati ex pholoe egressi ad p̄dandū
ppinquos græcos multos ex eis occiderunt. Nunc de Esculapio eiusque
posteris referendum Aesculapius traditur Apollinis coronidisq; fuisse fi-
lius: Q ui natura ingenioq; perclarus medicinæ opera īpensa plurima ua
litudini homīum utila adinuenit. Adeo aūt pitia artis excelluit ut q̄pluri
mos desperantes sanitatē liberaret a morbo ppter eaq; creditus sit nōnul
lis defonctis uitam restituisse: ob eā rē tradunt ipsum apud iouem ab in
feris accusatum tanq̄ eoꝝ īperium diminuentē. Q uod semp excitaren-
tur a mortuis hoīes illius cura. Eaq; cā exacerbatū iouē flumine Escula-
pium occidisse. Hac morte Apollo iratus ciclopes qui id flumē fabricarēt
īterfecit. Q uo facto indignatus iupiter iussit Apollinē homini in pœnā
ērrati seruire. Esculapius filios reliquit machaonem & Podalerium: qui ar
te paterne diditi cum ad troiā cum agamemnone accessissent plurimum
græcis in eo bello ī curādis summo studio uulneribus opitulati sunt ma
gnā ob id gloriā adepti. Meritis quoq; īmunitas reg oīum post bellum ē
concessa. Sed de his hactenus. Nunc de Asopi filiabus Eacique liberis scri-
bendum Ex oceano ac Thetide fabule tradunt ortos esse filios plures a q̄
bus flumina cognominata sunt: in quibus Peneus Asopusq; extitere. Pe-
neus in thessalia sedem eligens fluuio nomen indidit. Asopus cum Phli
untem ad habitandum elegisset: sumpta in uxorē Methopeladonis duos
suscepit filios Pelasgum atq; Ismenum: Filias duodecī Ismenus in boetia
habitauit iuxta fluuium quem a suo noīe Ismenū cognominarunt. Ex fi
liabus Sinopes ab Apolline raptam in eum locū delata est: ubi nunc ē ur
bs ab ea Sinopes dicta. Horum filius Syrus his imparauitq; ab eo syri sūt
appellati. Corcyra uero rapta a neptunno ī eā īsulā delata est: quā ab ea di
xere corcyrā. Ex his natus est pheacusa quo pheacū nomē cœpit ı pheaco
filius extitit. Alcinous: qui ulixem in ithacā deduxit. Salamis quoq; a ne-
ptunno rapta est: aduectaq; in insulam ab ea Salaminam appellatam. Ex
ea neptunnoq; genitus Cencheus īperauit huic insulæ clarusq; inter oēs

serpentem mire magnitudinis qui incolis nexabat occidit. Eginā ex phli
unte iupiter rapuit:inq; īsulā aduexit:quæ ab ea est Egina dicta. Ab ioue
cōpressa genuit Eacum:qui in eā regnauit īsula. Ab eo creati sunt peleus
& telamon. Hoꝝ peleus disco iacto īuitus phocū fratrem interfecit. Ob
hanc cedem a patre pulsus inq; phithiā thessalie fugiens ab actoro rege
purificatus:inq; regnū cū is liberis careret ascitus est. Ex peleo ac Thetide
Achilles ortus cū agamēnone ad troiam accessit. Telamō ex egina abiens
adiit Salaminā ubi sumpta uxore glauca Cychrei salaminoꝝ regis filiæ
īperauit insulæ. Glauce defuncta eribiam Alchari atheniēsis despondit
ex qua ortus Eātus postmodū troiano interfuit bello. Nūc cū de pelope
Tātaloq; atq; œnomao referendum a nobis sit paulo supius historiam or
dienda est. In pisa peloponnesi ciuitate mars ex argina asopi filia genuit
Onomaū. Hic unicam filiā hippodamiam appellauit. Finē uitæ ab ora-
culo sciscitante:responsū est tunc i facta illum cōcessuꝝ cum filia hippo
damia nupsisset. Igitur filiæ nuptias neutus decreuit ut in ppetua asser-
uaretur uirginitate hoc maxie existimās pacto uitæ piculū se uitaturum.
Multis puellā uxorē sibi dari postulātibus illis id ꝓposuit certamē quo
qui uictus esset īterficeretur. Victor uirginē desponderet. Equoꝝ īstituit
cursum a pisa ad aram neptunni quæ est apud Iichinū corynthi. Cursus
erat eiusmodi:Oenomaus arietē ioui sacrificabat. Qui uirginē postula
bat quattuor equoꝝ ferebatur curru. Oenomaus sacrif pactis cursu seque
batur pcædentem auriga Mirthilo assecutū hasta quam gastabat māu ī
tersiciebar. Hoc pacto cum plures equoꝝ uelocitate pemisset pelops Tā
tali qui pisam accesserat hippodamia. Id cōcipiens cōnubiū corrupto.
Mirthylo illius opera uictoria uisus est. primusq; ad arā neptunni pue-
nit. Qua ex re dolore actus Oenomaus existimās aduenisse responsi tē
pus sibi mortē cōsciuit. Pelops sumpta uxore oippodamia pisæ regnum
tenuit. Qui uiribus ac prudentia īsignis cū plurimos ī pelopōnesum ac
colas deduxisset. eam patriam peloponnesū ab se denomīauit:posteaq̄ pe
lopis meminimus:necessarium uidetur:ne quid memoria prætereatur di
gnum:ut & tantalum patrem superioribus adiiciamus. Tantalus Iouis
filius diuitiis & gloria insignis ī ea asiæ parte:quā nunc paphlagoniā no-
cant habitauit plurimū diis ob generis claritatē charus:postmodum fœli-
licitatem suā īsolenter ferēs īmortalium secreta quæ mensæ cōmunione
usuq; deoꝝ nouerat palam ꝓtulit hoībus. Qua ex causa & uiuus pœnā
tulit:& post obitū secundū fabulas tormētis apud īferos inter scelestos
ppetuus punitur. Ex eo & pelops & Niobes orti sunt. Hæc filios septem
& totidem filias peperit sūmo decore pstantis. Tali ple supbiens admo-

dum gloriabatur se latonæ præferens numero filiorum itaq; ira motā fabulæ latonā feruntapollinitut Niobis filios Dianæ ut filias arcu interficerent mandasse. Quibus matri obtemperantibus cōtigit eodē tempore & abūdāre filiis niobem & carere. Tātalus deorum odio cōtracto a paphlagonia ab Ilio troii pulsus est de quo & eius maioribus paucis scribe mus. Prouinciæ troadi primus ipauit teucrus ex fluuio Schamandro atq; Idea nympha genitus: Vir quidem egregius: & qui populos subditos teucros ab se nominauit. Teucro nata e filia bateaquā dardanus ioui filius uxorem sumpsit: regnoq; succedens gentem de suo noīe dardanam dixit Vrbem pterea sui nominis iuxta littus condidit. Huius etictonius filius primum fœlicitate excellut & fortunis. Quem & homerus scribit ditissimum hoīum. Cui tria millia erāt equi pascētes prata. Ericthonio natus est Trosquí a se populos troadas appellauit: hic tres suscepit filios: ilium assaracum: ganymedē. Ilius cāpestria loca ad habitandū eligens urbem in signem i troade cōdidit ab se ilium appellarā. Huius filius Laumedon ti thonum genuit ac pamum. Tithonus in asiam orientē uersus usq; i æthiopiā militans dicitur genuisse ex ida filium nomine Memnonem: qui cū troianis psidium tulisset: postea ab achille est interfectus: pamus ex hecuba uxore cum alios plures tū hectorem genuit: qui uir præclarus troiano in bello fuit. Assaracus dardanis ipetans Capim genuit: ex quo Anchises natus est. ex que eo & uenere æneas troianoꝝ clarissimus. Ganimedes oi um fortissimus a diis raptus est in picernā iouis. Deinceps ad dedalū & minotaurum ad minoisq; aduersus corcalum siciliæ regem expeditionem trafeamus. Dedalus genere atheniensis fuit unus ex his: qui erecthidæ dicuntur: natus ex mitiono Eupalamiqui fuit ex athineo Ericthei filio p̄ clarus architectus fuit. Hic multorum auxilio quos sibi adiutores comparauit: quædam miranda efficit uariis locis orbis operas statuis uero fabricandis adeo superauit omnes: ut a posteris traditum sit: signā ab eo facta cum aspicere atq; ambulare uiderentur spirantia existimari. Ita enim cōpositio mēbroꝝ apta erat & suis partibus perfecta: ut oēs ad admirationem alliceret: priores attifices ita signoꝝ oculos manus latera crura componebant ut in multis deficerent. Aufugit aūt a patria dedalus iam clarus architectura cædis ob causam huiusmodi dānatus. Talus adolescens sororis filius ab eo erudiebatur: cum ingenii acumie pstaret dedalo primū rotam qua utuntur figuli adinuenit. Deinde repta serpentis maxilla paruulum cum secasset lignū imitatus postea dentium serpentis spissitudinē serā ferreā fabricauit. Qua in re multum ad architectoꝝ artē adiumenti contulit. Similiter cum reperto torno pluribus i rebus hoībus pfuisset

mägnā laude celebratus est. Hunc puer: dedalus inuidiā motus existimās turpe esse magistrū ab adolescente gloria uinci dolo illum interfecit. Cum puerum sepelisset: dolore mœstus cum rogaretur de eo quē sepelisset: serpentē respondit. Rem mirandā ducet quis fortasse animal ex quo serræ forma sumpta esset fecisse notam pueri cædē. Accusatus omicidii dedalus damnatus ab ariopägitis ad quendā terræ atticæ cōfugit populum: qui äb eius nomine dedali uocitati sunt. In cretā deinde transcendens cū magno in honore ꝓpter artē haberetur in Minois regis amiciciā uenit. Trādunt fabulæ pasiphæn minois uxorē cum taurum ad amaret signum boui simile a dedalo factū. Eoq; modo tauro suppositam desiderio potitā esse. Ante hoc tempus minoem quot ānis ferūt speciosissimū oīum taurum neptūno solitum de more sacrificare cum ei taurus esset cæteris ꝓstantior alium sacrificauit deteriorē. Quā ex re iratus minoi neptūnus eius tauri amorē pasiphæ iniecit: cui arte dedali supposita decātatum fabulis gennit minotaurū natura duplici: ut qui usq; ad hūeros taurus cæterā homo esset. Ad hoc nutriendum mōstrum aiunt a dedalo laberinthū fabricatum difficiles habētem egressus & insciis penitus irremeabiles. In quo recluso Minotauro septem athenienses pueri totidēq; uirgines singulis annis prout antea diximus dabātur. Dedalus iram Miois ex boue a se fabricato cōceptam timens abscessit ex creta pasiphæs auxilio nauē ad effugiendum ꝑbentis ꝑost eum fugiens Iarcus filius cum insulā quandā peteret in mare decidēs periit: a quo & insula dicta est: & pelägus icareū uocatum. Fx hac insula abiens dedalus in siciliam appulit: ad ea delatus loca: ubi corcalus īperabat: a quo hūaniter susceptus est: ac ꝓpter ingeniū præstans famāq; eius summa beniuolentía habitus. Tradunt quidā: cū ädhuc in creta esset dedalus & a pasiphæ absconditus: Minōem regem expetentem meritas ab eo pœnas cum non reperiretur & naues omnis insulæ scrutari mandasse & simul pecunas pollicitum: si quis dedalum inuenisset. At ipse desperato nauis transitu alas summa arte fabricauit: quas cerā cōpactas cum suo filiiq; corpori äpplicuisset: amboq; supra mare aduolarēt Icärus cū altius iter tanq̄ adolescens peteret solis æstu cera liquefacta laxatisq; alarum iuncturis in mare decidit. Pater ꝓpe mare delatus aliis sæpius madefactis ad siciliam ꝑuenit īcolumis: quæ fabula q̄uis uideat miranda tamen eam noluimus recēsere. Dedalus apud corcalū ac sicanos diutius cōmoratus est ꝑclarus architecturæ artis ꝑstantia. Adificauit ī insula quædā: quæ adhuc ꝑmanent opera. Nam ꝓpe megarā fecit eā quæ dicitur lymbethra: Ex qua ingens fluuius Alabos nomine in mare propiquum effluit. Iuxta eam quæ nunc est acragantinā in loco qui dicitur ca

micus urbē lupra petram effecitu quæ expugnari nequeat munitissimā illius ascensu ita arcto difficiliq; reddito:ut aditus tribus aut quattuor uiris custodiretur. In hac urbe Cotcalus regia constructa thesauꝝ omnē in ea tanq̄ inexpugnabili condidit. Tertio ædificauit in ora Selinutina antrū ex quo ita euaporabat ab igne fumus:ut astantibus paulatim sudor ex calore eliceretur:curarenturq; cum uoluptate adeuntium corpora nulla caloris molestia percepta. Est iuxta erycem saxum præceps ꝑruptum : ultra modū editum:p cuius abrupta angustū difficileq; erat iter ad ueneris tēplum. In eo ducto muro aditum reddidit latiorē. Multa ꝑterea a dedalo opera cōstructa in sicilia sunt tempoꝝ uetustate corrupta. Aureum insuper arietē ueneri & erici posuit ea ingenii arte sculptū:ut uiuus extimaretur. Interī minos classe potens cognita dedali in siciliā fuga statuit cum bello ꝑsequi ꝑparatis nauibus e creta ꝓfectus in acragantinā appulit:quæ nūc ab eo minoa uocatur. Expositis copiis p nuntiū a Cotcalo tradi sibi. Dedalū ad pœnā poposcit. Cotcalus minoe ad colloquum accito quod postularet se facturꝫ pollicitus domi receptum eū in balneis lauaretur adeo in longū tēpus in thermis detinuit:ut nimio æstu soffocaretur. Eius deinde corpus cretēsibus reddidit prælata obitus causa:q; ī lauacro exlapsum aqua calida periisset. Eius corpus milites magnifice sepeliuerūt:sepulchro ei duplice constructo: Vno in quo posita sunt occulte minois ossa. Aliud palā ædificato ueneri templo:quod multis seculis posteri ut tēplum ueneris coluerunt. Postea cum acragantīes regnāte apud eos Thuono urbē conderent repertum sepulchrum ossibus in cretā missis demoliuere. Cretensibus qui defuncto Minoe in sicilia absq; imperio remanserant inuicē diffidentibus quidam qui sicanis assueuerunt contempta patria in sicilia mansere. Hoꝝ pars ciuitatē cōdidit:quam ab eoꝝ rege dixerunt Minoē. Pars per littus errans locum munitū condende urbi elegit:quā a fonte in urbe fluēte engyam appellarunt. Post captā uero troiam Merionem creti & cum eo cretenses nauibus in siciliā delatos ueluti cognatos in ciuitatem suscepere. Hi postea ab ochyra urbe recedentes expugnatis nōnullis finitimis eorum regiones possederunt. Aucti postmodū opibus templum matribus edificarunt præcipuo eas cultu deas multisq; templū donis honorantes. Has ex creta aiunt ubi maxime coluntur aduectas iouem olim clā patre saturno educasse. Quo merito in cælum sunt in astraq; arctos dicunt translatæ. Hæc & aratus in suo de astris opere confirmat:quiens eas ꝓpter iouē occulte enutritū ī cælum ascendisse. Neq; uero equū uidetur harꝫ deaꝝ præsens hoībus numen & cultum ꝑterire. Nam eas nō solum huius urbis accolæ:sed etiā ex finitimis quidā sacris solemnibus & aliis

honoribus celebrant. Q uædā urbes etiam ꝓciosa uasa eaꝝ cultui deputarunt. Futurā enim existimant & priuatis & huiusmodi cultu fœlicem uitā & urbibus diuturnā. Vsq; adeo aūt istaꝝ deaꝝ creuit religio ut accolæ pmultis aureis atq; argenteis usq; ad scriptorum tempora donis exornarit. Tēplum quippe ipsis edificatum est ingens ac sumptuosum ad cuius structurā cum loci natura nō suppeteret ab Astygitone agyrinorum quæ centum ab eis distat stadiis saxa aduehi magna īpēsa curarunt. Cū uero iter quo necesse erat lapides ferri asperum esset ac difficile trāsitu q̄tuor rotarum curribus ad id ꝑparatis centum iugis boum lapides delati sunt. Sacraꝝ enim pecuniarum copiæ impensā tanti operis contemplere paulo ante hæc tēpora erāt eis deabus sacri boues ad tria millia agri adeo pmulti ut magnum uectigal ꝑberent. Nunc aristei acta sequentur. Hic ex Apolline ac Cirene ipsei filia genitus est de cuius genere quidā ita tradunt. Cum cyrenes apud peleum uirgo educaretur Apollo eius forma captus raptam uirginem i libyam detulit ad ea loca in quibus postmodum ciuitas cōdita est ab eius nomine cyrenes. Ex ea filium suscepit Euristeū quem infātem tradit nymphis nutriendum a quibus triplici nomine ē appellatus. Nomius: Aristeus: Agreus. Ab his nymphis cum lac coagulare mel atq; oleum cōficere didicisset primus ea i usum hoīum traduxit. A posteris ut deus meritis honoribus sicut & dionysius cultus ē; ꝓfectum deinceps ī boetiā aiunt Autonoem cadmi filiam uxorē sumpsisse. Ex qua genitus est acteon: quē fabulæ ferunt a suis cāibus discerptum. Cuius rei causa ea traditur a nōnullis extitisseq; dianæ cōcubitum cum uenaretur ī mōtibus iuxta tēplum sitis appetierit. Alii q; se illi acteon ꝓtulerit uenandi arte. Vtrumq; uerisimile est ad iram deam incitasse. Siue eni desuetam nuptiis uirginē ad suā q̄suit cupiditatē traducere siue ausus ē se illi ī uenationibus anteferre: Cum etiā dii ī eo exercitio illi cedant merito irata dea eum ī beluā q̄ a canibus laceraretur cōuertit. Aristeum aiunt post actheonis obitum eum ad oraculum adisse patris Apollinē respōdisse futuꝝ eē ut ehyum insulā adiret in qua ei honores īpenderētur. Cum ī eam nauigasset orta p uniuersā græciā peste sacra pro græcis syrii astri tempore fecisse dicunt. Hisq; actis ethesiis flātibus uentis morbum cessasse. Mirāda ꝑfecto res huic homini priuati cōtigit. Nam is qui filium a canibus īter emptum cōspexit & astrum cælesteq; quod ex nomine pnitē īferre mortalibus purār ad salutem uertit & cæteris extitit cā salutis postea nepotibus ī chio relictis in libyā ad matrē nympha rediit. Ac deinde ī sulam sardorū profectus in ea constitit. Captusq; insulæ amenitate consitis arboribus ex agresti reddidit cultiorem. Ibi duos genuit filios Charinum ac chalicarpū

Ad alias quoq; insulas cũ accessisset in sicilia aliquamdiu commoratus est: in qua cum uariis fructibus armentisq; referta esset singulo℞ usũ edocuit. Quo beneficio siculi & hũ pcipue apud quos nascuntur oleæ pdeo summo honore coluerunt. Tandē ferũt in thraciã ad dionisium transgressum & percepisse orgia & diutius cum eo cõmoratum multa ad uitã utilia didicisse. Cum aliquãdiu in monte qui Emos dicitur habitãs post modum nõ cõparuisset deo℞ imortalium honores non solum a barbaris sed a græcis quoq; assecutus est. Post aristeum daphnis atq; erix adiicientur. Hericem tradũt ueneris ac buti regis cuiusdã indigenæ ilignis gloria filium extitisse. Hic propter nobilitatē maternam præclarus apud hoĩes fuit & imperitauit insulæ parti. Condidit quoq; super locum excelsum ex suo nomine ciuitatem præclarã i cuius arce matri dicato templo & basi illud & uariis ornauit donis. Eam uenus urbem tum icolentium religione tum filii pietate allecta plurimum dilexita qua uenus ericina dicta est Mirabitur quis fortasse huius templi famã. Nam cum alio℞ templorum gloria ad summum perducta quandoq; aliqua obducta sit calamitate. Solius templi huius cultus atq; honor a primordio cepti nunq̃ deferunt semp ĩ melius aucti. Et quidem præter honores ab Erice istitutos æneas postmodum italiam petens cum in siciliam appullisset plurima dona ueneris ueluti matris templo obtulit. Sicani deinde multis post seculis hãc uenerati deam eius templum sacris donisq; permultis ornatunt. Ab arhenieñsibus postea qui eam partē siciliæ tenuere. Venus pcipue summo studio culta est. Romani postremo uniuersæ isulæ ĩpantes supiores oĩs in huius deæ cultu haud imerito excesserunt suũ genus in hanc referrẽtes: ppterq; eam pspera usi in rebus fortuna eo℞ imperii cãm merita gratia honoreq; psecuti sunt. Consules eñi militesq; qui in isulã transcendunt ac oẽs qui cum impio aliquo illuc adeunt eum ad ericem ueniunt: pcipuis sacris honoribusq; templum uenerantur omniq; abiecta impii seueritate in puero℞ ac mulie℞ remissionem hilaritatemq; cõuersi solum eo pacto gratum eorum aduentũ eẽ deæ putant. Senatui eius deæ cultus atq; honor cura pcipua fuit. Statuit enim ĩ eius honorẽ fidelissimas siciliæ urbes decem & septem numero aurum ueneri conferre. Milites quoq; ducẽti ad eius templi tutelam deputati sunt. sed de hac dea satis nunc ad daphnidem ueniendum. Sunt mõtes in sicilia quos Erios uocãt. Hos loci natura tanq̃ cõtinua æstate amenos atq; uberes reddit. Fontes sunt ĩ eis densis undiq; arboribus aquæ pter cæteras dulces. Frequentes quoq; in eis quercus crossiorem q̃ qui apud alios nascuntur fructũ reddunt. domesticæ etiam arbores & uineæ permultæ copiaq; ingenti mala nascuntur.

Adeo aũt fructiferi montes existunt ut aliquando cãrthaginensium exerci tum pmagnum fame supueniente abunde nutrierit. In huius regionis sil ua admodũ amenaũ qua diuertebantˀ nymphæ. Ex mercurio & nympha daphnidẽ natum tradunt qui a lauroꝝ multitudine quæ in ea frequentes sunt appellatus est daphnis. Educatus a nymphis boum pmulti pos sedit armenta. A quoꝝ cura bucolos dictus est. Cum eẽt ingenio acri studiumq; plurimum gubernandis bobus ĩpenderetcarmẽ bucolicũ quod etiã nunc usq; ad siculis in ptio habetur adinuenit. Tradunt insup illum in dianæ gratiam uenandi studio ĩpendisse operam teamq; fistula & cãtu bucolico apprime oblectasse. Huius amore capta nympha prædixisse illi tradunt si cui alteri iungeretur se illum uisu priuaturam. poῦmodum quodam regis filia ab se ebrio stuprata oculis ut prædictũ fuerat captus est. Sed de daphnide iterum referetur. Nunc de orione paucis scribẽdum uidetur. Ferunt hunc tum magnitudine tum robore corporis eroas excedentem & uenatorem fuisse & opera effecisse multa amore laudis. Nã Zacloto in sicilia regnante urbem ab eo dictam zachlimquæ nunc messana est ædificauitꝑportum præterea iacta mole actum nomine construxit. Quoniam messane mentio ĩcidit haud abre erit quæ de eius freto ferũtur recensere. Tradunt prisci rerum scriptores siciliam olim fuisse italiæ cõiunctamsed postea ex huiusmodi causa insulã euasisse. Qua parte ãgustus cõtinens ab utroq; maris latere æstu collidebatur. Dirupta maris fluctibus terra aquam peruiã fecisse aqua terræ scissura regibus is locus appellatus est: ac multis postmodũ annis condita ibi ciuitas idem fuit nomẽ sortita. Quidam tradunt terremotu scissum cõtinentẽ dedisse mari locũ Ac propterea diuisam a cõtinẽti siciliam ĩsulã effectã. Hesiodus poeta contra sentit. Ait enim operto mari ꝓmontorium qui iuxta pelorum mõtem est eggerasse orionemũq; eo tẽplum neptunno quem incolæ pcipuo honore colerẽt fabricasse. Quod opus tum consumasset ad Euboeam diuertit. Deinceps propter famam inter astra annumeratus immortale nomen adeptus. Quam rem Homerus quoq; in necyia plurium uersuum testimonio asserit. postea uero q̃ de hominibus ac semideis prout a principio sumus polliciti scripsimus finem huic libro statuemus.

EXPLICIT QVINTVS. INCIPIT SEXTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR OMNIA.

De his quæ fabulose de sicilia ferũtur: & de figura & magnitudie ĩsulæ;
De cerere ac proserpina & frumenti inuentione.
De lipara & cæteris quæ eolides insulæ appellatæ sunt.

VM OMNIA In qbus historia uersat̃ cõplecti rex̃ ſcriptores deceat tũ uero maxie quomõ quæq; res singulari descibẽde structura uidet̃ suscipiẽda.Nõ.n.tñmõ hæc notatio particularis diligẽtiaq; puatis hoĩbus ad cõseruãdas augẽdasq; fortũas pficitue; historicis ẽt plurimũ affert decoris atq; ornamẽti.Quidã quoq; ob eloq̃ntiã ac rex̃ gestax̃ copiã merito laudat̃ opus ĩ singulax̃ rex̃ descriptiõe aberrãrũt.Vt eox̃ labor atq; ĩdustria a legentibus in recensenda historia cõprobetur scribendi ordo nõ careat repræhensione.Timeus sane tũ tempox̃ exquisitam diligentiã tũ plurimax̃ rex̃ historiam se traditux̃ pollicitus quod nimiũ opere in aliis redarguendis ĩpenderit culpatur.Quia ex re a nonnullis ottrectator est cognominatus.Ephorus historiã cõtexes eloquenter singula priuati mdiligenterq; retulit libros suos in res singulas partitus.Huius nos morem quoad facultas tulit secuti p̃sentẽ librũ describendis ĩsulis distribuimus:ĩ quis primum se offert sicilia quæ optima insulax̃ oĩum rex̃ ãtiquitate cæteras antecellit.Hæc olim tinatria ab eius forma primũ appellata. Sicania deinceps ab incolis dicta est:postremo ab italis qui siculi dicebant̃ in eam uulgo pfectis siciliam dixere.Est eius ambitus stadiox̃ quattuor millium trecentox̃ sexagita.Nam trium laterum unum a peloro lilybeũ usq; mille stadia & septingenta cõpletitur:a lilybeo ad pachinnũ agri si-

raculii stadia sunt mille & quinquaginta. Reliquus ambitus ꝓtendit stadiis mille centum quadraginta. Tradunt siculi ducta ex antiqua a ꝓgenitoribus fama siciliã cereri ac ꝓserpinæ sacrã esse. Fabulãtur poetaꝝ quidã post plutonis ac ꝓserpinæ nuptias hanc insulã ab ioue anacalypte nymphæ traditã. Sicanos aũt qui in ea antiquitus habitarunt ĩdigetes esse ꝑci pui scriptores tradunt. Has simul deas primum ĩ sicilia uisas inq; ea primo frumentũ terræ bonitate ortum sicut & clarissimus testatur poeta in quiens oĩa ibi sua sponte terram ꝓducere in agro leontino multisq; præterea siciliæ locis etiã nunc triticum agreste oritur. Deniq; si q̃ritur ãte frumenti usum ibi primũ id reptum sit merito eius rei laus siciliæ tribuetur Has deas certe repto res eius cõstar magno in honore apud siciliam fuisse. Raptam uero ibi ꝓserpinam argumentum esse uolunt ꝙ hæ deæ ĩ hac tanq̃ insula admodum eis dilecta habitarint. Raptum ꝓserpinæ in pratis iuxta etnam ciuitati ꝓpinquis feruntquæ liliis uariisq; floribus dea dignis ornata erant. Vbiq; propter odorum fragrantiã sagaces canes odoratu carent naturã sensus floꝝ odore supate. Est id pratum a supiori parte planum admodum aquis redundans altus circum & ꝑtipitiis undiq; abstrissus: Ex quo a nõnullis siciliæ appellatur umbelicus. Sunt ei ꝓpiqua nemora prataq; & paludes undiq;. Speluncã insup ꝑgrandem quæ hiatũ sub terrã habeat ad arctum spectantẽ esse dicuntꝑ quẽ plutonem fabulantur cũ curru rapta ꝓserpinã transisse. Lilia aliosq; flores odorem præbentes p uniuersum uolunt annum quibus aspectus oblectetur uirides ꝑmanere. Mineruã insup ac dianã uirgines cum ꝓserpina nutritas una flores legere solitas fabulæ ferunt, unaq; eas ioui patri uestem fecisse. Quia mutua cõsuetudine usq; eam ĩsulã omnes maxime diligebant quelibet locũ quẽ elegerat sortita. Nã mineruа circa imerã regiones eligit in quibus nymphæ ĩ eius gratiã aquæ calidæ fontes scaturire hercule aduenĩante fecere. Quæ loca simul & urbem: quæ nunc usq; mineruæ nomen tenet incole ei sacrarunt. Dianã siracusis insulam a diis accepit orthygiam ab ea tum oraculorum responso tum uoce nominatã. Eodẽ pacto & in hac insula nymphæ in dianæ grãtiam maximũ ꝓduxere fontem: qui dicit arethusa. Hic nõ tantum priscis: sed nostris quoque temporibus magnã copia fert pisces sacros quippe ab hoĩbus intactos. Sæpius qui eos bellorũ tempore edere ausi sunt deoꝝ irã magnas calamitates subierunt. Verũ de his posterius. Proserpina haꝝ ĩstar deaꝝ prata circa etnam elegit: cui fons ingensis dicatus est nomĩe Cyanes: At uero pluto cum rapta proserpinã propter siracusas per terræ hiatum ad inferos curru descendit: syracusii iuxta. Cyanem singulis ãnis dies festos celebrantẽ quibus sacra

facinũt priuati paruis uictimis publice tauros in palude imergunt morẽ herculis imitati qui eiusmodi sacris quo tẽpore gerionis boues p siciliam deduxit ulus est. Tradunt deinceps Cererem cum filium repire nõ posset facibus in ethna accensis uarias orbis partes proserpinam quærente deam bulasse:hoĩesque qui eam grate susceperant tanq̃ beneficii memorem fru mẽti edocuisse usum:i quis primum propter suam erga deam humanita tem post siculos fuere atheniẽses. Q[illegible] ex re publice hãc deam p̃ cæteris coluere tũ sacrificiis amplissimis tũ eleusine mysteriis quæ antiquitate ca stimoniaque apud omnes homines sũt uulgata. Cũ plures ab atheniensi bus humanitatis gratia frumẽtum accepissent:proximis illud incolis im partiti sũt:atq; exide per totum fere orbem est diffusum. At siculi Cereris proserpinæque erga eos indulgentia moti ut quibus frumenti usus pri mum inotuisset:utriq; earum sacra cerimoniasque diuerso anni tempore instituerunt: proserpinæ quidẽ messis tempore tanta castimonia studioq; q̃ tam tanti doni ratio postulabat. Cereri uero cum semen i terrã iactum. Ap paratu ac magnificentia exquisita decẽ dies festos agunt priorem represen tãtes uitã: quibus diebus turpi loqo iuicẽ uti cõsueuerit:uti deæ dolor ex filiæ raptu cõceptus risu ex uerborũ scurilitate mitigaretur. hunc ut dixi mus proserpinæ raptum plures tum historici tum poetæ fuisse affirmant. Carcynus sane tragedus qui syracusas sæpius accessit cõspecto incolaꝝ i eiusmodi sacris studio proserpinã a plutone raptã atq; ad inferos deductã postmodum uero a cerere sumpto ex ethna siciliæ igne planctu luctuq; q̃ sitam ab eaq; frumentum mõstratum. unde & dea sit habita i suo poema te affirmat. Nõ uidẽtur autẽ ommittenda huius deæ erga hoĩes benefi cia. Nam p̃ter ab ea reptum frumentum leges edidit: quibus iuste pieq; hoĩes uiuere assuescerent. Ex quo & legiferã dixerũt. Q[illegible]nibus inuentis haud facile quis maiora repire posset. Cum ĩ his sita sit nõ uiuendi tãtum sed bene honesteq; uiuendi institutio. Sed de his hactenus:nunc de sica nis qui primi in sicilia habitarunt:quoniã de eis scriptores dissentiunt est scribẽdum. Philistus eos ex hiberia ĩ siciliã uenisse affirmat. qui id nomẽ a sicano hiberie flumine traxeserunt. Timeus huius scriptoris insciciã ar guẽs sicanos ait siciliæ ĩdigetes eẽ multa suæ antiquitatis argumenta fe rens quæ haud ope p̃tium est recensere. Cæteꝝ habitabant priscis tempo ribus sicani in mõtibus natura munitisũ quibus urbes latronũ metu edi ficarunt. Nulli eni regi suberãt:sed suus cuiq; urbi inerat pr̃iceps. Hi pri mum uniuersã tenuere insulam agros colẽtes:ex quibus uitæ cibũ sume bant. Postmodum Ethna ignes qui proximas regiones urebant eruptante p̃ plures annos id incendiũ patriam uastaret:timore acti omissis orienta

libus locis partes q̄ ad occidentē uergebant petiuere. Multis deinde secu
lis siculi ab italia ī siciliā ꝓfecti loca tenuerunt ab sicanis relicta. Opibus
deinceps ac uiribus potentes ꝓpinquis agris occupatis quotidie magis i-
perium augebāt. Quoad bello sæpius cū sicanis moto certo postmodū
fœdere agroꝝ fines inuicem statuerunt. Postremo a græcis colonie in sici
liam deducte sunt: urbesq; maritime cōdite. Mutua postmodum consue
tudine usuq; cum plures in diem græci in siciliam nauigarent: & linguā
græcam omissa barbara dicere & mutato nomine siculi sunt appellati. Se-
cuntur eolides insulæ septem nūero: Strongyla Euonyma Didyme Phi-
nicodes Sacra Vulchania lypara in qua est eiusdem nominis ciuitas. Si
tæ autē sunt inter italiam siciliamq; recto cursu. Distant a sicilia centum
quinquaginta ferme stadiis pares inuicē magnitudine. Earum maxīa cir
cuitu cōplectitur stadia cētum quinquagīta Ignem hactenus euomebāt
oēs quaꝝ meatus oraq; ignis etiā nunc uisuntur: in strongyla ac sacra hu-
cusq; ex terræ hiatu uentus erumpit & fetor i gens: eruptat quoq; arenam
lapidesq; igneos ꝑmultos: quēadmodū & Etnæ accidit. Asserunt nōnulli
meatus esse subterraneos ab etna ad has insulas & his oībus eādē ignem
spirandi cām esse. Has insup insulas trādunt olī desertas fuisse. Sed lypā
rum quendā ausoni regis filiū a fratribus dissidentē ex italia cum longis
nauibus aduecta secū militū copia ad insulā appulisseq; ab eo lypara sit
appellata: inq; ea sui noīs urbe cōdita reliquaꝝ quoq; īsulaꝝ agros exco-
luit. Eo senescente Eolus hippoti cū sociis quibusdā in lyparā cū uenisset
sumpta uxore lāppari filia his postmodū īsulis imperauit. Verū lyparus
cum in italiā reuerti cuperet iuxta Surentū tenuit loca: quibus magna cum
laude p̄fuit. Defunctus deinde ac magnifice sepultus honores heroicos
ab incolis assecutus est. Eolum uero is est aliquē fabulæ ulixē errantē di
uertisse traduut iustum ac pium extitisse. Legimus & erga hospites ꝑ hu
manum p̄terea uelis uti nautas docuit. Obseruatione ignis qui uenti fu-
turi essent prædixit. Vnde & illum fabulæ uentoꝝ potentem dixere. Ob
eximiā eius pietatē deoꝝ amicis est nominatus. Ex eolo filii sex orti sunt.
Asthyothus: xuthus: Androcleus: Feremon: Iocastes: Agathyrsus: qui oēs
ob gloriam ac uirtutes paternas magno in honore sunt habiti. Horum Io
castes loca italiæ circa regium possedit. Feremon atq; Androcleus eam re-
gionem sic liæ a freto quod insulam diuidit usq; ad lilybeum eftitenue-
runt. Huius regionis agros qui ad orientem uergunt coluere siculi Qui
ad occasum spectant sicani: Hi inuicem dissidentes Eoli filiis tum propter
uulgatam parentis pietatē tum ob eoꝝ in se curā ac diligentiā sponte pa-
ruerunt: imperauit quoq; xuthus ei parti quæ ad leontinos uergit usq; ad

hæc tempora ab eo xuthia dictã Agathyrsus cũ dominaretur ei q̃ nunc
Agathyrsis ora appellatur:urbem condidit ab se Agathyrsidem uocatam
Astyochus præfuit lipare qui omnes paterne uirtutis emuli magna cum
laude uixerunt.Cum pluribus sæculis Eoli ꝓgenies in sicilia regnasset.tã
dem defecit:post hos siculi ad meliores uiros principatum deferebant.
Sicani orta ob principatum cõtentione bello inter se certarunt. Multi de
inceps exactis annis cum insula cultoribus in diem magis deficeret gni-
dii quidam rhodiiq; regum asiæ iniuria oppressi in siciliam deducere co-
loniam decreuere:Sumpto duce penthlo gnidio qui genus suum ad hip
potum herculis ꝓgeniem referebat:quinquãgesima tunc olimpia de in q̃
studii uictor fuit lacedemonius Epistelidas:Egressi circa lilybeum egeste
os Sellinuntiosq; inuicem bellantes iuenerunt.Fœdere cum sellinũtis mi
to ꝑlioq; aduersus egesteos cõmisso multi eoꝝ cecidere:in quis dux pen-
tathlus occubuit.Q ui ex ꝑlio supfuerunt sellinũtiis de uictis statuerũt
ĩde abire creatis ducibus gorgone Thestore ac epithersi de pentathlii do
mesticis ꝑ tyrrenum pelagus cum ap liparam appulissent:humaniter ab
incolis accepti habitarunt ĩ insula nomero ferme quingenti.Postmodum
tyrrenis mare latrocinio infestantibus ad se tuendum naues ædificarunt
Eoꝝ pars ad cõmunem utilitatem colebant agros pars.piratis obsistebat
Hi cõmunicatis inuicẽ fortunis rebusq; oĩbus aliq̃diu in ea uite cõmunio
ne ꝑmansere.Deinceps cum liparam urbemq; eius cæpissent:reliquaꝝ in
sulaꝝ agros cõmuniter exercebant.Postremo oẽs ĩsulas in uiginti ãnos ita
ut denuo illas eo acto tempore sortirentur partiti sunt.Non nullis ꝓterea
naualibus pugnis supatis tyrrenis spolioꝝ decimas ĩ delphos obtulerũt
Superest ut causas addamus quibus postea fœlicitatis gloriæq; incremẽ
ta lipare urbis suscepit:primum ipsa natura tum partis ĩsula decora est :
tum balneis quæ admodum cõmendantur:ad ualitudinem enĩ cõferunt
& sumã ex usu præbent uoluptatem .Q uo fit ut siculi ꝑ multi morbo ĩ
pliciti eo sanitatis gratia cõfluentes ualitudinem pristinã recupẽt. Profert
insup ea insula metallum celebre quod allumen appellant.Ex quo liparẽ-
ses romaniq; magnum ꝑcipiunt uectigal:Nam cum nullo in loco orbis
allumen generetur:magnos affert huic insulæ quæstus:Hæc parua ẽ ma
gnitudine:sed fertilis ad hoĩum uitã:quippe quæ oĩs generis pisces abũ
de præbeat & fructus arboꝝ suaues gustu.post liparam occidentem uer-
sus insula est parua admodum deserta & ab re quadam osteodis cogno-
minatã. Nam carthaginenses quo tempore aduersus syracusios bellum
gessere magis peditum copiis ĩgẽtiq; classe in siciliã ꝓfecti sunt.His cum
plures mercẽnarii uariis ex gentibus mixti essent:& hi sæpius ꝓsertim ob

ſtipēdiū ſuo tēpore nō impenſum ſeditioni numēro millia ſexāgintā primum ad ꝑtoria concurrentes tumultū aduerſus duces excitabantminabanturtsed cū ſæpius pecuniæ deeſſent armis ſi quod deberetur rendica turos.Cōſultus ſenatus īperatoribus occulte mandauit ut ſeditioſos ex exercitu amouerent.Itaq; mercennarios oēs ſumpta alterius belli occaſione in naues īpoſitos in hanc inſulā expoſuerunt.Vbi relicti fame abſūmpti ſunt.Tot hoīum defunctoꝝ oſſa parue inſulæ nomen dedere.Recenſitis eoli inſulis deinceps ad reliqui lateras inſulas tranſceamus:in ea ſiciliæ parte quæ ad meridiē uergit tres inſulæ ſūt.Q uaꝝ ſingulæ portus tutos habēt nauigantibus.Prima qua īmelitem dicūt a ſyracuſiis temota ſtadiis octuaginta portus habet plures admodū utiles.Eius incole fortunati exiſtimantur:quoniā & uarii generis exercent artes:& optimas faciunt linteas telas tum tenuitate tum mollitie ſpectatas. Domos inſuper ædificant ꝑ loci qualitate pulchras & exornatas gypſo.Eſt aūt hæc inſula ueluti planaꝝ colonia q̄dā cū ibi plriume fiant.Mercatores uſq; ad occidens pelagus nauigātes ad hanc cōfugiuntur q; plures habeat tutos portus.Q uæ ex cā eius accole ꝑpter beneficia mercatoribus impenſa & opibus & gloria rem auxerunt.Eſt & alia inſula nomine gandas:q̄ plures habet oportunos portus & abundat palmis.Deinceps eſt & Cercyna:q̄ ad libyam ſpectat.Inqua haud ignobilis eſt ciuitas & portus non ſolum mercatoribus utiles:ſed longis nauibus accomodati.Sequuntur poſt lyparā inſulæ ad tyrrenum pelagus ſitæ:in quibus una eſt nomine ethalia populonie e ꝑpoſita urbi diſtans a cōtinenti ſtadiis ferme centum: q̄ id nomē ab etalio:qui ei ꝑfuit duce ſortita eſt:In ea effoditur petra:ex qua ferrum excuditur:incidunt eni id metalli genus quo abundat inſula inde ex ſaxis in fornacibus decoctis ferrū liquefactum in fruſtra partiuntur magis ſpōgis ſimiliaq; poſtmodū mercatores ad emporia deferunt.Ex ferro artifices uaria cudūt iſtrumēta tei ruſtice diuerſiſq; artibus accomodata.Præt hanc eſt inſula longe ab eis ſtadiis trecentis:q̄ a græcis Cyrnos appellatur a romanis uero atq; incolis corſica.Hæc aditu facilis portum habet pulcherrimum noīe ſiracuſium Celebres in ea ciuitates habentur duæ.ſ.Calaris & Nicea.Calaris a phocenſibus qui a tyrrenis poſtmodū inſula pulſi ſunt.Nicea a tyrrenis maritimis qui reliquas etiā tyrreni maris īſula ſuæ dnōis fecerunt condita.Hi poſtea urbibus q̄ in cyrnō erant ſubactis Reſinæ ceræq; ac mellis:quoꝝ ea fertilis eſt inſula tributa impoſuerūt.Serui qui in ea ſunt plurimum ab alioꝝ ſeruoꝝ:quod eis natura accidit uſu uitæ differunt.Inſula ampla eſt magnaq; ex parte montuoſa ac ſilueſtris fertur.Fluminibus inſuper irrigua.Homines lacte melle ac carnibus toia

affatim præbet patria:iuste & humaniter ultra cæteros barbaros inuicem
uiuunt.Fauum quod in montanis arboribus reperitur illius esse sinunt:
qui id prius adinuenit.Oues signaculis distinctæ etiã nullo custode pa
tronis seruantur.In priuata uita actionibusq; miro quodam modo iusti
tiam obseruant.Mirandum uero est quod apud eos fit in filiorum ortu
Nam cũ mulier parit nulla est puerperii cura.Sed uir eius ueluti & ipse ĩ
plicitus puerperii morbo statutos dies domi uxoris curã suscipit.Nascit̃
ĩ ea insula buxus copia:ĩ q̃ arbore mel quod fit amarum admodũ existit·
Barbari ĩsulã habitãtes uaria utuntur loq̃la & ad ĩtelligẽdũ difficili.Nũe
ro excædunt hoĩum triginta millia.Huic ꝓxima sardinia insula siciliæ
per magnitudinẽ barbaris.Iolaos uocant tenetur.Hos ab iolao ac thespia
dibus:quoꝝ plures in eam insulã transcenderunt:genus ducere putant.
Nã quo tempore hercules decantatos subiit labores liberos ab eo ex Tes
pii filiabus susceptos cum græcorũ barbaroꝝq; copia secundum certum
oraculum in sardiniam ad cõdendam coloniam misit. Quod sẽtiens io
laus herculis nepos in insulã uenit:inq; ea cõditis haud cõtẽnendis urbi
bus patria omni potitus populos ab se dixit iolaos.Gymnasia & deoꝝ tẽ
pla cæteraq; ad hoĩum fœlicitatẽ spectantia.quoꝝ adhuc monumẽta ex
tant ab eo sunt ĩstituta.Cũ ab oraculo traditum esset hanc coloniã liberã
semp futurã:uerum usq; ad hæc tẽpora id oraculum fuit.Nam cũ cartha
ginẽses magnis copiis insulã cæpissent:nunq̃ iolaos subegere. Ad mõta
na eni atq; aspera cõfugientes loca effosis sub terrã habitaculis lacte caseo
carnibus ex pecoribus:quæ plurima illis erant:uescebantur.Agriq; colẽdi
declinato labore in mõtibus uitam quietam ducebant:Carthaginenses cũ
sæpius eos bello tentassẽt difficultate locoꝝ absterriti liberos reliq̃runt.
Postremo romanis armis sæpius lacessiti ac locoꝝ asperitate inuicti per
mansere.Iolaus iis quæ ad statũ coloniæ ptinebant cõpositis in græciam
rediit.Thespiades cum multis sæculis insulæ p̃fuissent tandẽ in italiam
nauigantes loca circa cumam tenuere.Reliqua multitudo deposita barba
rie præficientes sibi ex accolis optimos duces huc usq; libertatẽ seruarũt
p̃ter has insulas est alia pytiussa a pinis:quæ frequentes in ea nascuntur
nomen sortita.Distat ab herculeis columnis dieꝝ trium nauigatione:a li
bya uero diei noctisq; unius:diei unius ab hiberia.Magnitudine similis
corcyræ.Reꝝ copia mediocris.Vites fert ea regio lic& raras. Cæteræ arbo
res i cõuallibus fiunt.Inter ea quæ ibi oriuntur lanam præferunt. Distin
cta campis ac collibus insula urbem habet Enesum carthaginensium colo
niam:Mœnium ambitu ac frequentibus domibus portu insuper peruti
li satis celebrem palmis præterea fertilis est uariis a barbaris præsertim

phœnicibus habitata. Hæc colonia centum sexaginta ãnnis post cõditam
carthaginem est deducta. Aliæ quoq existunt insulæ hiberiæ oppositæ a
græcis gymnasiæ ab incolarum nuditate: qui æstatis tẽpore absq uestibus
incædunt. Ab accolis uero ac romanis baleares a fundæ iactu qui rectius
q̃ reliqui lapides iaciunt appellari. Harum media maior est reliquis insulis
dẽptis septẽ. Sicilia: Sardinia: Creta: Euboea: Cypro: Cyrno: Lesbo. Abest
ab hiberia diei unius nauigatione. Minor ad orientem spectat nutriens
plurima omnis generis armenta: sed mulos præcipue. qui & magni sũt &
sonora uoce. Vtraq ĩsula fertilis ac fructifera est referta habitatoribus ne
qui triginta hoĩum millia excædant. Ad uini potum qui rarum apud eos ẽ
sunt prompriores: oleo oĩo carent. Ideo ex lentisco & porcidipe mixtis un
gunt corpora: mulieres adeo p̃ cæteris appetuntut mulierem a p̃donibus
captam tribus aut quattuor redimant uiris. Habitant in saxis concauis i
iuxtaq p̃cipites petras. Effossis cuniculis ad corporum tegumenta utũtur &
uitæ securitatem. Aureo nummo aut argenteo nõ utuntur. Quæ afferri
ad ĩsulã phibent cãm afferentes Gerionem Crisauri filium auro atq argẽ
to opulentissimum quõdam ab hercule bello expugnatũ. Existimant enĩ
eo pacto cum auro atq argento careant sese facile omnes uitæ ĩsidias eua
suros. Hanc ob rem cũ oli cũ carthaginensibus militassent: ex stipendio i
penso mulieres ac uinum emptum secum tulere. Mirandum uero quod
ĩ nuptiis de more seruant: ĩ epulis enĩ q̃ cum domesticis amicisq ĩ nuptiis
fiunt. Primus secundusq & deinceps secundũ ætatẽ reliqui nuptam ma-
gno numero cognoscunt. Vltimus spõso locus ad uxorem datur: priuati
quid etiam & a cæterorum moribus alienum in defunctorum sepulchris obser
uant. Liginis enĩ membra corporis incisa in uas coniiciunt supra saxa ac
cumulãt: Arma eis sunt fundæ tres: Vna caput cingunt. Altera uentrem:
Tertia in manibus gestatur. In p̃lio lapides multos maioresq̃ reliqui ita
iactãt robuste ut ab aliquo tormento lapis missus uideatur. In urbium ex
pugnatione lapidũ iactu eos qui de supra ex ppugnaculis tuẽtur mœnia
uulnerant. In pugna uero scuta galeas omneq armorum genus confringũt
Ita aũt recte lapides ppellunt: ut raro effugiat ictũ appetitus locus quod
eis cõtinuus a pueritia usus p̃bet a matribus ad id certamen coactis: impo
nunt n. supra erectum lignum panem lignum quod iactu petãt: neq an
te cibum capiunt: q̃ panem lapide eiectum p cibo sumunt pmissi matris
posteaq̃ insulas: q̃ ad columnas herculis spectant retulimus: ad oceani i
sulas transeamus. Est libyam uersus ad oceanum sita plurimum dierũ na
uigatione insula pmagna agro fertili tum campis amenis tum montibus
distincta. Fluminibus rigaturq̃ sin nauium capacia plurima: sunt in ea po

meria uariis arboribus cõsitã:ortiq; amoeniquos aquæ dulces iterfluũt. Diuersoria in illis ædificant sumptuosa:ortos quoq; cotonioru umbracu la decorant in florum morẽ sita.in quæ æstus tẽpore diuertunt. Amena fertilisq; regio copia fructuũ exuberat.Mõtes frequentibus siluis arboribusq; fructiferis:aquis insup inguis ornantur.Abundat quoq; insula fõtibus aquæ dulcis:quæ non tantũ usui uoluptatiq; icolẽtiũ satisfacit:sed etiã cõfert ad robur corpoꝝ ac ualitudinẽ.Sunt insup loca diuersorũ aiali um uenationibus apta:ex quibus epulas cõficiunt suaues ac sũptuosas : pisces etiã mare affatĩ pbet.Est & aer ibi salubetimus : q maiori ex parte anni fructus ferat:taliaq; spẽm ac decorẽ pstãtia:ut hæc insula nõ hoĩum sed deorũ diuersoriũ ob eius fœlicitate existimetur priscis tẽporibus quo tiam a reliquo orbe diuulsa uidetur incognita:hoc postmodũ mõ repta est:pbœnices quõdam ad diuersa emporia nauigantes sæpius plures in libya nõnullas in europa:quæ ad occidentẽ spẽctat colonias condidere. Multis deinde opibus coactis extra colũnas herculis oceanũ igressi ĩ cherronneso europæ littoris columnis ppinquo cõdidere urbẽ:quã gaditam dixerunt.In ea inter cætera ædificia tẽplum herculi quod ad nostrã usq; ætatẽ sũma ĩ ueneratione honoreq; est habitũ.Saturis de more phœniceorum sacris sumptuoso ope cõstruxerunt:plures romanoꝝ duces clarissimi magnis rebus gestis uota huic deo suscepta persoluerunt.Veꝝ phœnices p oceanũ mare iuxta libyã nauigantes plures dies tempestatibus acti cum ad hanc insulã delati essẽt aĩaduersa eius natura fœlicitateq; notam cæteris fecere.Q ue ex causa cũ tyrreni qui classe poten tes erant in eam insulã coloniã mittere decreuissent a carthaginensibus sunt phibiti:ueritis ne loci bonitate allecti ciues eorum ad eam se cõferrent:& sic siqua for san aduersa urbi fortuna incidisset uolebant ignotum ad quẽ facile confu gerẽt locũ esse.Sed ad auropã redeamus In oceano gallıæ montibus her cinus totius europæ maximis oppositæ sunt insulæ plures:quarum maxima est britãnia pſıſcis temporibus nullius aduenæ imperium experta. Neq; enim Dionysium:neq; herculem:neq; heroa aut ducem quempiam accepimus eos bello tentasse.Nunc.C.Cesar qui propter gestas res deus est appellatus prius omnium britãnis subactis certum eos dare tributum Coegit.Sed de his suo tempore dicetur latius.Est hæc insula triangulari forma siciliæ similis latera habens in æqualia.Cum protendatur per obliquum Europam uersus ubi minimum a continenti abest promontoriũ est qui appellatur Carion procul a terra:quo tempore mare fluit stadiis ferme centum.Alterum promontorium Velerium nomine abesse aiunt a cõtinenti nauigatione dierum quattuor.Reliqua pars quam orcham ap

ꝑellant: id mare spectat. Minimũ latus europæ adiacens protendi asserũt stadiis septẽ millibus. Lateris secundi longitudo a Canio usq; ad ꝓmontoriũ stadia cõplectitur quĩdeci millia. Tertiũ latus stadioꝝ millia uiginti Ita uniuersæ insulæ ambitus stadioꝝ est millium duoꝝ & quadraginta Britanniã incolere tradunt ab origines qui priscoꝝ more uitam degant. Vtuntur enĩ ĩ pugna curribus ueluti antiquos græcoꝝ heroes usos ĩ bello troiano ferunt. Domos ex calamis aut lignis ut plurimum habent cõpactas. Frumenta cum aristis sub tectis reponunt: Inde quod satis ĩ diem sit usui terẽtes. Moribus simplices integriq; existunt. Longe ab nostroꝝ hoĩum astutia uersutiaq; remoti. Cibo simplici uiliq; uitã ducũt atq; adinitum deliciis alieno. Multitudine hoĩum insula plena est. Aer ut qui ad septentrionẽ spectet frigidus. Reges principesq; ibi sunt plures pacem inuicem seruantes. Sed de his diligentius cũ ad cæsaris gesta: quibus britãnos subegit ueniemus. Nũc de stagno: quod in ea effoditur narrabimus. Britãni qui iuxta helerium ꝓmontoriũ ĩcolunt mercatoꝝ usu: qui eo stãgni gratia nauigant humaniores: reliquis erga hospites habentur. Hi ex terra saxosa: cuius uenas secuti effodiunt stagnum igne eductũ ĩ quandã insulã ferunt britãnia iuxta: quã ictam uocant. Maris fluxu uidentur insulæ: cum uero refluit exsiccato interiecto littore curribus eo stagnũ deferunt priuatim quid uidetur eis insulis contingere: quæ britanniã Europãq; interiacẽt. Nã pleno mari insulæ refluente uero cũ ĩteriectus locus deficitur aquis cõtinens uidetur. Ex his insulis mercatores emptũ stagnum in galatiã portant. Inde diebus fere triginta tũ equis ad fontẽ Eridani fluminis ꝑducunt & de stagno hactenus: nunc de electro dicẽdũ scythiæ q̃ supra galatiam est opposita ĩsula ĩ oceano iacet nomine basilea: in quã tẽpestas electurum plurimum eiicit nulla alia in parte orbis repertum. De eo quidam ueteres fabulas scripsere haud dignas fide: & quæ a posteris reprehensæ sint. Nõnulli. n. tũ poetæ tum historici tradunt phaetõtẽ solis filium: cum puer esset: pensse a patre: ut unicum diẽ solis currũ regeret. Illo assẽtiete sumpto curru cum equoꝝ frena regere nequiuisset ab equis contẽpto puero extra solitum cursum esse currum delatum. Et primo cælum equoꝝ errore incensum: circulumq; qui galatia dicitur exĩde factum deinde magnam combustam orbis partem. Qua re cõmotum Iouẽ fulmine phaetontem tradunt peremisse: solemq; in pristinum redegisse cursum. Phaetõtem in fontibus eius qui nunc est padus olim Eridanum dicebant decidisse. Eius mortem nymphas fleuisse sorores dolorisq; magnitudĩe mutata natura in populos fuisse uersas. Has annis singulis eodẽ tẽpore lachrimas educere: e quibus electrũ fiat reliquũ splendore sup-

ans Sed cũ hi hãꝝ fabulãꝝ cõditores ꝓcul a uero aberrasse a posteris de-
præhensi sint:nos uerã historiã sequamur.Nascitur electrum ĩ ea quã re
tulimus insula Cum uero ab incolis ad ꝓximum deferatur cõtinentẽ:in
de ad nostra usq; asportatur loca.Haud sane ab re erit gentes europe con
terminas quas insupioribus libris omisimus paucis referre.Celticis olim
ĩperauit ut aiunt uir egregius.Ex quo filia corporis magnitudie ultra na-
turæ modũ decoreq; cæteras excellens orta est Hæc tũ uiribus tum spe-
cie elata omnes:qui eam uxorẽ expectabant cõtempsit:existimans nemi-
nem suo matrimonio dignum.Interĩ cũ hercules bello aduersus gerionẽ
moto uenisset ĩ celticã:inq; ea ciuitatẽ Alesiã condidisset:admirata tũ uir
tutem herculis tum corporis præstantiã ꝑmissu parentum eius cõcubitũ
appetiuit:Iuncta illi filium genuit nomine galatẽ:qui coæuos suos tũ uir
tute animi tum uiribus corporis excæssit.Vir factus cum paternum re-
gnum suscepisset:plures oras sibi subdidit ꝓpinquas p̃clatis rebus bello
gestis.Cum eius gloria efferetur subditos omnes a suo nomine appella-
uit galatas:ex quo omnis ea regio galatia dicta est.Hæc ad pluribus nati
onibus incolitur:quæ inuicẽ gentiu numero differunt.Nam quæ maior
habetur iter eas ducenta uiroꝝ millia efficit.Quæ minor quinquaginta
Haꝝ gẽs una erga rõanos & q̃ ad hãc usq; ætatẽ manauit:affinitatẽ amici
ciamq; cõseruar.Natio ut plurimum ad arctũ sita regio frigida ut q̃ hye-
mis tẽpore ꝓ aqua niuibus oplera exstat.Glacies quoq; immensa ꝑadeo
patriã occupat.ut flumina cõgelatata sint puia trãseuntibus nõ solũ pau-
cis sed exercitibus quoq; cũ curribus atq; ĩpedimentis.Cum plures ma-
gniq; fluuii ꝑ galatiã uario cursu fluãt ũ & ꝓfundis stagnis:hi ex monti-
bus parti ĩ oceanum.Alii ĩ nostrũ mare decurrunt.Eoꝝ q̃ ĩ nostroꝝ ma-
re labunt̃ maxius cẽset̃ Eridanus qui in alpibus fontes habens quiq; ho
stiis descendit ĩ mare.Qui uero in oceanum defluunt:maximi habent̃:
Danubius ac rhenus:quẽ diebus nostris.C.cesar pontibus miro mõ iun
xit pedestribusq; traductis copiis galatas ultra renom habitantes in pote
statẽ redegit.Plures alii nauium capaces fluuii existunt ĩ celtica:quos bre
uitatis cã omisimus.Sed hi oẽs fere hyeme cõgelari securũ transitum in
iectis desuper ne labantur paleis euntibus præbẽt.Id uero quod dictu
mirabile in maiori galatie parte accidit:nõ uidetur silentio p̃termittendũ
Nam æstate ab occidente septentrioneq; ꝑflant tãta ui ĩpetuq; uenti:ut
lapides quantos manus possit continere a terra rapiant:ac ueluti harenæ la
pillorum aceruos haud paruos cumulet.Est ut aliquando ab homĩbus
arma ac uestes.Quãdoq; ascensorẽ ui ab equo auferat.Deniq; tanta est
aeris frigiditas:ut neq; uinum ea regio neq; oleum producat.Quare coꝝ

cti hoīes potū sibi ex ordeo cōparāt:quem appellant Zitū. Aquā etiam qua lauant fauum mellis utuntur. Vino pter modū adeo delectantur ut a mercatoribus īportatum purum bibant:nimioq; potu ebrii aut in sōnū incidāt aut insaniā. Quo fit ut mercatores italici plures qstu ducti uinū tū nauibus tū p terrā curribus deferentes picernā puez mercantur p uini amphora. Vniuersa galatia argento caret. Aurum eis absq; opificio aut labore aliquo pbetur natura. Nā cū fluminū decursus difficiles flexus habeat superans ripas a mōtibus fluens aqua arenā aureā passim p cāpos eiicit Glebis postmodū in quibus auz splenderet attritis aquaq; lotis dempta terra reliquū in fornacē coniectum fundunt. Hoc mō liquefacto puroq; educto auro ad ornatum corporis mulieres uiriq; utuntur. Et.n.& manuum articulos & brachia armillis aureis exornāt. Circa collū insup grandes torques gestant ex solido auro:& in digitis annulos. Thoraces etiam auro exornant. Priuati aliquid etiam ac mirabile supiores celtæ in deoz templis obseruant ut in sacris templisq; plurimum auri diis oblatū spargant Neq; illud incolaz quisq̄ q̄uis gens auro sit auida propter religionem audet cōtingere. Sunt galatæ molles atq; albi corpore oblongo. Comas q̄uis habeant natura rufas:studio tamen augent naturæ colorem: Calamistro capillos inflectunt a fronte illos ad ceruicem reiicientes ut satyris aspectu pueris q; appareāt psimiles. Capillos arte efficiunt crossiores:ut nihil differant ab equorum iubis:Barbam quidam radunt:nōnulli nutriunt parte. Nobiles genas quidē radunt. Barbā uero adeo sinunt crescere:ut operiant corpora. Quo accidit ut cum edant repleantur cibo:Cum uero bibūt ueluti per canale potus uideatur inferri. Cœnant sedendo omnes non i sedibus:sed in solo super luporum aut canum strātis pellibus:ministrāt eis pueri iuniores ætate tenera:Iuxta eos igne fiunt:in quis ollæ sunt & ueru plena carnibus. Viros bonos melioribus carnibus honorant quemadmodum poeta aiaci scribit impensum ab optimatibus honorem: quādo singulari hectorem certamine uicit. Hospites ad epulas uocant q sint qua causa uenerint post cenam rogantes. Consueuerunt quoq; sumpto cibo ad uerborum pro re casus intulis concertationem surgentes ex prouocatiōe certare ī uicē:nulla habita uitæ cura. Increuit eīm apud eos pithagoræ sententia:qua dixit animas hominum esse īmortales:rursusq; eas defūctis corporibus post certum tēpus ī alia corpora reuersuras:ob hāc cām in defunctoz pyram epistolas scriptas quidam coniiciunt tanq̄ eas mortuis sit lecturi. In itinere ac pugna bigis utunt:quas rhedarius & assessor ducunt. In bellis obuiū hostē iaculo ex curru primum appetunt. Tū relicto curru pedites ensibus certāt. Quidā adeo mortē cōtēnnunt:ut pugnēt

nudi.Custodes corporis ex liberis hoibus pauperes eliguntiqui & p aurigis i pugna seruiant:& ferant scutum.Instructā aciem pire consueuerūt & ad singulare certamen fortissimos hostium puocare arma ut hostē terreant quatientes.Cū quis strenue i acie pugnauit tum maioꝝ tū suas laudes ac uirtutes decantant.Res hostium deprimunt tanq̄ uituperatiōe dignas.Deniq; ois i bello audaces extollunt uerbis.Capita hostium in acie cadētium abscissa equoꝝ alligant collo.Hostium spolia sanguine perfusa famulis tradunt:i foribus domoꝝ cū cantu atq; hymnis affigenda quēadmodū feras solēt uenatu captas .Hostium nobilioꝝ capita arōatibus uncta i tecis cōdunt sūma diligentia ostendentes ea hospitibus:nulloq; p̄tio ea uel parētibus uel aliis reddunt.Tradunt eoꝝ uideri nōnullos q̄ pro capite tantundem pensi auri barbaram magnificētiā ostentantes nequā q̄ uelint accipere.Nō enim bellicæ uirtutis insignia nō uendere nobile est sed cum mortuis pugnare ferum habetur atq; agreste.Vestes ad terrorem intonsas ac coloris uarii feruntiquas illi uocant bracas.Sagula gerunt uirgata:hyeme quidem crassiora:Aestate suttila Fictilia in usu habent densa ac floribus distincta.Arma ferunt scutum ad staturam hominis longum pro libito cuiusq; ornatum.Quidam in scutis aīalium formas aereas paulum eminentes gestant:& ad ornatū & corporis tutela fabricatas:Aerea galea caput muniunt paulum eminentiori:In qua aut cornua ipressa sunt:aut auium uel quadrupedum effigies sculpta.Tubas habent suo more barbaras:ut quæ asperū sonum & turbulentum reddant. Thorace ferreo utuntur :quidā alii armis a natura datis nudi pugnant pro ēsibus ferreas spatas gerunt oblongas aerea cathenā a dextero latere pendentes. Nōnulli tunicas aureis aut argenteis zoninis cinguntur.Iaculis insup bellāt:q̄ illi lāceas uocant ferro cubiti aut amplius lōgitudinis paulo minus duobus palmis lato.Enses haud minores sunt : qua apud cæteros uenabulatāe uenabula mucrone sunt q̄ sit ensibus maiore.His tū recta habēt tum incuruas non solum ad corpora cædendum :sed ad pforandū aptas. Aspectu sunt terribiles uoce graui atq; aspera. Sermone utuntur breui ac sub obscuro multaq; ex aio dubia locunt:plurima ad iactantiā i eoꝝ laudem dicunt & ad cæterorū cōtemptum.Minaces sunt ac detractores opinioneq; inflati acuti ingenio & a doctrina mime alieni.Sunt & apud eos melodiaꝝ poetæ:quos appellant bardos.Hi cum organis ueluti cum lyra cantant hos laudantes alios uituperantes .Philosophi quoq; ac theologi quos uocant sarronidas p̄cipue ab illis coluntur.Vtuntur insup diuinatoribus:qui apud eos cum & auguriis & sacrificiis futura prædicāt plurimi existimantur omni eis obtemperante plebe.Cum uero de rebus magis con

solent mirabilē incredibilemq͡ seruāt cōsuetudinē. Iugulāt.n. ēnse hoīem
Q ũo decidente tum ex casu tum ex mēbrorum lāceratione tum etiā ex san
guinis fluxu ex quadā ātiqua rerum obseruatiōe norūt futura. Est apud eos
moris nullum absq; philosopho sacrificium facere. Existimant enim per
diuinæ naturæ cōscios sacra fieri oportere tanq̃ deis ꝑpinquiores. Horū
intercessione bona ab diis cēsent petenda. Q uorum cōsilio & pace & bello
fruunt. poetæ uero tanti apud eos suntut cū extructa acie exercitus edu
ctis ensibus iactisq; iaculis propinquant nō solum amici sed hostes quo
q; eorum inter uentu a pugna cōquiescant. Ita apud agrestiores barbaros ira
cædit sapientiæ. Et mars reueretur musas. Nunc quod a multis ignorać
scribetur. Vltra massiliam qui mediterraneas regiones quiq; iuxta alpes
& montes pyreneos incolunt celtæ appellantur. Vltra hos qui ad notum
oceanum uersus pertinētes oras & Ercinium mōtē quiq; deiceps ad scy
thiam usq; habitant dicuntur galatæ. Q uas ois gentes cōmuni noie ro
mani galatas appellant. Eorum feminæ nō tantū corporis magnitudie sūt
uiris similes: sed etiā robore. Pueri utplurimum cani suntætate prouecti
colorem paternum assumunt. Eorum qui subtus arctum habitantquiq; scy
thiæ sunt ꝑpinqui utpote cæteris agrestiores nonnullos aiunt humanis
carnibus uesci quēadmodum & hi qui eam britāniæ partē q̃ iris dicitur
habitant. Horum fortitudine feritateq; diuulgata tradunt eos qui priscis tem
poribus oēm ferme asiam discurrētes cimmerii dicebantur ipsos esse: qui
paulopost corrupto nomine Cimbri sint appellati. Iam prisco more dant
latrociniis operam rapientes aliena cæteris omnibus cōtemptis. Hi sunt
qui roma capta cum delphici apollinis templum spoliassētmagnā euro
pæ partem nō paruā asiæ tributariam fecereteagris eorum quos sub egerāt
possessis. Q ui in græciam transierunt gallo græci sunt nominati: postre
mo plures magnosq; romanorum exercitus attriuerunt: pari suæ feritati
ipietate in deorum sacrificiis abutuntur. Noxios enī quinquennio seruatos
sudibus affixos diis sacrificātet: cũq; aliis primitiis supra ingentes piras imo
lant. Captiuos quoq; sacrificant diis. Q uidam de hostibus capta aiantia
una cum hoībus interfecta aut in sacris cōburunt: aut aliis afficiūt pœnis.
Cum mulieres habeant speciosas ad mares tamen ꝑtermodū sunt cupi
diores. Infer terræ pellibus humi dormiētes ex utroq; latere excubitores ha
bent. Illa admiranda eorum impudentia, q̃ spēm corporis facile aliis offe
rūt ꝑpatulo. Neq; hoc turpe ducūt. Q ui potius ignauū putāt abnuere
gratiam oblatam: sed de his hactenus. Nunc celtiberos recēsamus. Hiberi
quondam Celteq; pro agris bello certantes pace demum constituta com
mūicataq; inicē patria cum mutua connubia ꝑmisissent dicūt hac rerum

cōmunione id nomen sortiti. Duæ igitur robustæ nationes in patria ferti li cōiunctæ effecere ut magnum esset celtiberorꝫ nomen. A romanis post modum certe multo post tēpore bello cum eis gesto uix tandem subacti sunt. Nō.n.equites.sed & pedites aptos bello robore malorūq; tolerantia cæteris excellentiores habent. Breui utuntur ueste ac nigra lanā habēte si milem capraꝝ pilis. Armantur celtiberorum quidam scutis leuibus. Alii rotundis umbonibus magnitudine clypei. Cruribus ocreas ex pilis factas aduoluunt. Galeas ferunt æreas chnstatas palmis. Gladios insuper ex fer ro puro ad palmi mensurā.qbus i cōfert utuntur pugna. Ferrū suo more ad cōficienda arma ꝑparant. Nam ferreas laminas in terrā abscōdentes ibi tam diu esse sinunt. Q uo ad debiliori parte ferrugine absumpta ualdi or supsit. Ex eo tum enses fortissimos tū cætera ad belli usum arma neces saria cōponunt. Hoc pacto fabricata adeo cædunt oīa:ut neq; scutū :neq; galea:neq; aliud quid eis obsistat. Duobus gladiis fulcti cū equestri certa mine su piores euaxerint ex equis desiliunt pedestrem adiuuant pugnam Mirabilis apud eos uiget cōsuetudo. Nam cū in uictus munditia elegan tes existantuna in re uidentur imundi:& spurcitiæ pleni. Vniuersum enī corpus lauant urina.dentesq; fricāt.hanc optimā corporis curā existimā tes. Erga nepharios hoīes atq; hostes crudeles sunt:cū aduenis hūani atq; hospitales. Aduenientes enim externos benigne hospitio recipiunt: adeo ut emulatione quadam inuicem pro illorum honore certent. Q uos ad uetæ secuntur.hos laudant:amicosq; deoꝝ putant. Nutriuntur affluēter uariis carnibus:porū ex melle conficiunt eius copiā præbente affatī patria Vinum emptum bibunt:mercatoꝝ opera aduectum. Ex ppinquis genti bus:gratior est eis uacceoꝝ natio. Hi enī annis singulis sortitos inter se agros colunt:fructusq; cum cæteris cōmunicant:cuiq; sua portione pbita Q uod si quis quid agricolæ abstulerit:e uestigio mulctatur morte cælti beroꝝ fortissimi habentur qui appellantur Lusitani. Peltas in bello par uas ex neruis cōfectas quibus tegatur corpus:habent. His i bello ea agili tate utuntur:ut & ictus & sagyttas euitent. Iaculis ferreis hamatisq; utun tur. Galeam ensemq; more celtiberoꝝ ferunt. Iaculū longe iaciunt & sum ma arte. In acie diutius pseuerant mobili corpore leuiq;.ut facile & fugiāt hostem:& isequantur. In pferendis piculis sup antur a celtiberis. In pace choreas leui saltu exercent com quadam cruꝝ agilitate:bella ad numerū aggrediuntur.peana cum hosti obuiāt cantando hiberi lusitaniq; ætate i tegra præsertim inopia oppressi:qui robore præstant atq; audacia in mō tibus aspis manufacta diuersis p hiberiā locis latronū more leui armatu ra agilitq; corpore ueloces discurrunt. Popularisq; agris ad montes ueluti

tutã patriã:cum locorum aspitate nullus eo exercitus adire possit:cõfugiunt. Aduersus hos pfecti cum exercitu sæpius romani eorum audaciã repressere:Latrocinia nequaq̃ tollere potuere. Sequitur ut de argento quod plurimũ apud hiberos optimumq; effodit:quodq; multum utilitatis incolis affert:scribamus. Dictum ẽ a nobis libro supiori in herculis gestis hiberiæ mõtes qui pyrene uocantur & altitudine & magnitudine longe alios excellere. Nam a mari quod ad meridiẽ iacet:usq; ad oceanum ferme ad arctos situm galatiã ab hiberia diuidunt:p celtiberiam quoq; ptẽduntur stadiis tribus millibus:i quibus cum sint frequentes siluæ ferunt p̃scis tẽporibus igne a pastoribus iniecto mõtanas oẽs regiones fuisse cõbustas: Qua ex re montes aiunt cognominatos pyreneos. Ardente cõtinuis diebus igne plures ex mõtibus argenti puri riuuli flamarum ui effluxere:quod ĩcolis ignotum phœnices mercatores uili rerum pmutatiõe emptum i græciã asiãq; ac natiões cæteras deferentes magnas ex eo cõmertio opes cõtraxerunt. Adeo autẽ mercatores q̃stus excitauit cupiditas:ut cum honustis nauibus superaret argentum:amoto ab ancoris plumbo argentum eius loco subderẽt. Hoc lucro phœnices admodum opulenti facti plures colonias tum ĩ siciliã ppĩquasq; ĩsulas tum ĩ libyã sardiniãq; hac hiberiã destinarunt. Multis post seculis cognito argento hiberi metallis q̃rendis operã dedere:magnaq; optimi argenti copia repta ingens ex ea uectigal prodiit. Cum æs aurum argentumq; sint metalla p̃ciqua qui in repiẽdo ære dant operã:quartã eius quod effodiunt portionem capiunt. Eorum qui in argento effodiendo occupantur quidã tribus diebus euboicum percipiunt talentum. Terra enim oẽs argẽto referta est:ut mirabilis sit & eius patriæ natura & operariorum cõtinuus labor. Nam qui primum his metallis reperiendis incumbebant:magnas cõtrahebant diuitias. Impromptu enim est argentũ terra abunde illud p̃stante:postea cum romani hiberiam subegissent:itali qui lucri cupiditate id sibi opus sumpsere maxime ex eo ditati sunt. Emptã enim seruorum copiã ad effodienda metalla deputãt Qui uariis locis metallorum uenas scrutati a calte lateq; terra effossa plurimum auri argentiq; eruunt uariis multorum stadiorum cuniculis sub terram actis. Multo facilior q̃stuosiorq; hæc cura:q̃ metallorum:quæ apud atticos repiuntur. Ibi enim multas effodiendo ĩpensas subeunt sæpius opiniõe frustrati:cum aut nõ inueniãt quod q̃runt:aut inuentũ ita parui fitut superetur a sumptu. Apud hispaniã qui metallis incũbunt repiendis amplio ra spe pcipiunt. Bonitate quippe soli glebas semp auro argẽtoq; fertiles ĩueniunt. Vtpote omni terra metallis plena. Subtus terram repiuntur non unq̃ flumĩa decurrẽtia. Quorum cursus spe q̃stus ui magna recidunt: aut

quod mirabilius uidetur cocleis:quas dicunt ægyptiacas:diuertunt ab ar
chimede cum in ægyptum pfectus est adinuentas eiusmodi īstrumētis
loca obi metalla effodiuntur eiecta supius aqua somma arte diligentiaq;
sicāt.Mirabitur profecto quis archimeds ingenium nō solum ī his:sed ī
cæteris quoq; maioribus rebus quas multis in orbis partibus egregias fa
bricatus est:de quibus scribetur diligentius.Cum ad eius tempora ueuie
mus.Serui qui ad hæc mettalla deputati sunt īcredibilē quæstum afferūt
dominis.Veꝝ cū die noctuq; ī labore pseuerēt multi ex nimio labore mo
riunt:cum nulls eis ab opere detur requies aut laboria ītermissio.Sed uer
beribus ad continuum opus coacti raro diutius uiuunt. Robustiori qdā
corpori & animi uigore plurimum tēporis ī ea uersant calamitate .Q_ui
bus tamen ob miserie magnitudinē mors est uita optābilior .Cum plu-
rima ī hoc metalloꝝ monere sint admiratiōe digna nequaq̄:tamen quis
admiretur:cur nullus recens hoꝝ reperiendoꝝ auctor extiterit. Veꝝ argē
ti studio a carthaginēnsibus quo tēpore hiberiā tenuere ea metalla adin-
uenta sunt:hæc fuit causa ut eoꝝ postmodum excrenscerent oires. Præ-
enim optimis militum cōductis plura gesserunt aduersus ostes bella .Ne
q; domestico neq; socioꝝ milite usi romanos siculosq; ac libyos in maxi-
ma deduxerunt picula.Cum omnes diuitiis ob auri argentiq; copiā supe
rarent.Perspicaces sane ut uidentur priscis temporibus extitere ad quæstū
phœnices:Itali nullis aliis cessere.Oritur & stagnum in pluribus hiberiæ
locis nō casu teptum ut qoidā scriptores uulgarunt:sed effossum cōflatū
q; quēadmodum argentum atq; aurum tradunt.Nam supra lusitaniam
plurimum stagnum effoditur in insulis oceani hiberiæ pximis. q̄ a sta-
gno cassi terides deniantur .Plurimum tamen a britannia insula ad op-
positum galliā affertur.Deīde p loca mediterranea celtici mercatores eqs
p iassaltoras ad narbonā urbem romanoꝝ coloniam optimum eaꝝ parti
um tum oportunitate tum comoditate adeuntium ēporium pducunt.
Sed de gallis ac celtiberis hactenus.Nunc ad ligures trāseamos.Hi datri
àm habitātes asperā ac oīo sterilē plurimo labore cōtinooq; uitā putam
agunt.Nā multis carboribus oppleta regiōe qdā cedende materiei :quidā
subigendo agro lapidum asperitate cultu difficili uacant.Ita enim terra la
pidosa est:ut gleba absq; saxo nequeat effodi.Huic oitæ erumnosæ na-
tura assueti licet multo in labore uersentur. paꝝ tamen pcipiunt emolumē
ti.Cōtinuum aūt exercitium & oictus parcitas corpora eoꝝ macilēta effi-
ac robusta .Mulieres quoq; uiroꝝ labores pferunt assuetæ ona cum uiris
opus facere.Venationibus cōtinuo uacant capulsq; feris fructuū inopiam
sustentāt.Niuibus insup mōtanisq; asperitatibus assueti agiles corpore ac

ualidi redduntur. Nōnulli messis raritate carnes parti domesticas edunt parti ferinas aqua in potum sumpta. Oleribus utūtur prout fert regio ut ad quos neq; ceres adierit. neq; Dionysius præ cæteris diis hominibus utiles. In terra cubāt utplurimum rari subtecto aut in tuguriis iacent plures ad caua saxa speluncasq; ab natura factas ubi tegūtur corpora diuertunt. Hoc pacto prisco more absq; apparatu aliquo uiuunt. Deniq; mulieres ui rorum uiri ferarum robur & uires habent. Asserunt in bellis sæpius uegetū gallum ab gracili macileto q; ligure ex prouocatione singulari certamine uinci. Arma habent leuiora q; romani. Operiuntur corpora scuto longo ad formā galaticorum facto tunicaq; succinta. Armātur etiā ferarum pellibus ac ense mediocri. Quidā romanorum cōsuetudine quos in ea re imitati fuerant arma imutarunt. Feroces sunt & acuti ingenii non in bello solum sed in cōmuni uita. Mercaturam exercent nauigantes p sardonium libycumq; pelagus sponte se grauibus maris periculis obiectantes. Scalphis enī haud satis more cæterarum nauium pparatis nauigant. Quo fit ut iminente tempestate grauia subeāt uitæ discrimina. Tyrrheni superest enī ut de his loquamur fortitudine egregii magno potiti īperio ciuitates cōdiderunt plures atq; opulentas. Classe quoq; potentes cum diutius mari iperitassēt italum pelagus tyrrenum ab se denominarunt. Pedestri quoq; exercitum p ualidi tubā primi adinuenerunt & bello admodū utilē & ab illis tyrrenā appellatam. Duces exercitus pluribus insignibus decorarunt. Lictores illū eburneam sellam togam purpuream adiicientes. Domibus addiderūt porticus: in quis seruorum ac concurrentium turba diuerteretiq; imitati postmodum romāi inq; melius aucta ad suam rē.p. transtulere. Litteris quoq; & rerum naturalium inuestigatione ac theologiæ plurimo tempore impensos: præ cæteris in fulgurū interpretatiōe uersati sunt adeo ut nostra quoq; ætate uniuersus ferme orbis tum admiretur uiros tum fulgurum interp̄tibus utatur. Patriam uberem incolunt quam studio cultaq; efficiunt fertiliorem. Mensa bis in die sumptuose p̄paratatoia quæ ad epulas delitias pertinēt abunde subministrant. Stragulas insup uestes floribus distinctas poculaq; aurea uarii generis at ministrorum seruorumq; numerum permagnum in usu habent multiplices ubi non solum serui famulantur sed ēt liberi plures. Postremo priori uirtute abiecta potui se atq; ignauiæ tradētes haud iiunia partam maiorum suorū in bellis gloriā amisere. Nō aūt eos patrum ad delitias īpulit patriæ fertilas: q fructifera terū copia ad iertiam uoluptateq; traduxit. Sunt tyrreni campi lati collibus distincti cultiq; ad modū solo fertili. ut qui aquis nō hyemis tantū sed æstatis quoq; tempore abundet. Nunc insulas meridiē uersus in oceano arabiæ. quæ ad ori

ehlem spectantiterminatur aūt eā quæ dicitur cadrosia:positas referemus
ea arabiæ portio pluribus pagis urbibusq; haud ignobilibus incolitur :q̄
rum aliæ eminentibus in collibus sitæ suntaliæ in tumulis aut patētibus
campis. Regias habent quæ insigniores sunt admodū sūptuosas :frequē
tibusq; habitatoribus satis opulentas. Oīs ea patria pascuis uariiq; gene-
ris pecoribus plena est. Flumina insuper per eam decurrentia campos irri-
gantquo reddunt fertiliores. Ideo quæ pars arabiæ aliis ubertatæ p̄stat
Fœlix est appellata. Ei regioni:quæ oceanū iuxta est:plures opponuntur
insulæ:quaꝝ ītres merentur litteris commendari. Vna ī qua nō licet sæpe
liri uita functos:sacra dicitur. Altera huic ꝓpinqua est stadiis septem : ad
quā deferunt sepelienda corpora. Sacra fructibus caret p̄terq̄ ture:quod ī
ea ideo excrescit:ut p uniuersū orbē satisfaciat deoꝝ sacris. Fert etiam myr
rham plurimam & alia uarii generis aromata odorem præbentia. Tus pci
pitur hoc pacto. Arbor est magnitudine parua:aspectu spinæ ægyptiæ al
bedine. Folia arboris:q̄ cirea dicitur similia. Flos colore croceo. Tus ab ar-
bore quemadmodum lachryma emanat. Myrrhæ arbor lentisco æqualis
est. Folium frequētius tenuiusq;. Fluit aūt effossa ab radicibus terra. In so
lo ubere bis ī anno fructū reddit uere atq; æstate. sed rubeū uere propter
rorem æstate albū. Colligunt aūt paliuri semen:quo ꝓ cibo potuq; utun
tur:& ad uentris fluxum: Varii est usus ea oīs regio. Sed optimā rex pos-
sidet cōcessa ei decima oīum insulæ fructuum parte. Insulæ latitudinem
ducentoꝝ stadioꝝ esse aiunt. Incolitura pancheis:qui & tus & mirrham
ī cōtinentē ferunt. uendentes arabis mercatoribus:a quibus alii prætio sū
ptas ī phœnicē syriam & ægyptū transuehunt. Inde a reliquis orbis mor
talibus īportatur. Est & tertia magna insula haud āplius triginta stadiis
ab hac remota. Ad orientalē oceanū spectans plurimum stadioꝝ lōgitudi
ne. ab eius ꝓmontorio:quod ad occidentē uergit elatiora ī die loca tradūt
aspici. Sunt in panchea. quæ historiæ mandentur digna. Habitant eam ī
digenæ qui dicuntur panchei. Externi p̄terea indi scytæ cretes oceano ad
uecti. Ciuitas est in ea p pulchra noīe panara admodum fœlix. Qui ī ea
habitant ministri Iouis triphillii dicuntur. Soli enim ex his qui pancheā
oram incolunt suis uiuunt legibus liberi absq; rege: Annuos tamē sibi pri
cipes creant tres quoꝝ iudicio mortis excepta pœna singula ita tamen ut
res maximas ad sacerdotes referant permittuntur. Ab hac urbe stadiis se
xaginta iouis triphillii abest templum in campestri positum loco quod
tum uetustate tū ædificii magnificentia tum natura loci mirabile habet.
Agri circa tēplum diuersis arboribus pleni sunt & fructū & uoluptatem
usui afferentibus. Cyparissis eni ingentibus platano lauro myrto habun

dat quibus augumentū pbet terra scaturientibus aquis irrigua: Ex agris templo ꝓpinquis adeo ingentes dulcis aquæ fōtes manant: ut flumen efficiant nauigiis aptū: Ex his diuisa in multas oras aqua reddit arbores altitudinis pcipuæ quarꝫ sub umbra æstatis tempore calorē hoīes uitant. Diuersæ insup uarii coloris aues quæ in arboribus nidificant tū suaui aures cātu tū uisum oblectāt: Orti ꝑterea plurimi prataqꝫ multiplicibus herbis floribusqꝫ uirētia decorꝫ aspectum reddunt diis loci dignum: Palmæ ingenti magnitudine etiam uberes fructu: Nuces quoqꝫ fertilē cibum īcolis pbent. Præter hæc uites in altum elatæ multiplici palmite patriam efficiūt fertiliorē. Tēplum īgens ex albo ædificatū lapide magnis sculpptisqꝫ suffultum columnis duorum iugerum lōgitudinem cui æqua est latitudo cōplectitur. Permagnæ deorꝫ statutæ summa arte febrefactæ templum exornant. Circum uero sacerdotes quibus sacrorꝫ cura demandata est domos habent. Est quoqꝫ templum iuxta circus longitudinis stadiorum q̄ttuor latitudine iugeri. Ab utroqꝫ circi latere signa ænea ingentia sita sunt quadrata basi. In eius fine ex uberibus fontibus fluuius quem diximus colore albo profluit. Appellant autē hoc flumen solis aquā: q̄ potu sūpta plurimum cōfert ad corporis ualitudinē. Circundant oēm fontem margines ex lapide sumptuoso ab utroqꝫ latere stadiis q̄ttuor usqꝫ ad marginis extremum. nulli ꝑter sacerdotes ire fas est. Aier qui circum adiacet stadiis ducētis diis sacer est Cuius uectigal ī sacrificiis cōsumitur hos ultra campos mōs est excelsus diis dicatus: quē cæli sedē appellāt olympuqꝫ triphiliū. Ferunt enī olim cælum orbi īpantem cum ad hæc loca diuertisset ex eius mōtis cacumīe cælū & stellā orbi cōtēplasse: ac deīceps olīpū triphilium. quoniā ternæ in eo gētes sed urbes quoqꝫ eorꝫ Ardenam Loiā Astetusam delesse. Sacra īsup in eo mōtem instituisse: quæ sacerdotes caste annis singulis celebrarent. Post hunc montem in alia pancheæ ora uarii generis sunt aīantia. Elephātes plurimi Leones: Pardali: Damæ diuersaqꝫ ꝑterea aīalia tum aspectu uariorum robore miranda. Habet ꝑterea ea insula tres nobiles urbes. Hiracidam: Dalidā: Oceanidam. Regio oīs fructiferā sed uini maxime abundans. Viri bello apti. Curribus in bello utunt more prisco. Politia eorum trifariam partita est. Primum locum sacerdotes tenent: quibus adduntur artifices. Secundum agricolæ habent. Tertiū milites: quibus pastores adiiciuntur. Sacerdotes oīum sunt duces: quibus & cōtrouersiarum iudicia & publicarum rerum arbitria pmissa sunt. Rustici agros collunt: fructus oīs in cōmune cōferentes. Qui ex eis optime uidenť agro colēdo uacare: hi usqꝫ ad numerum decē ad cæterorꝫ exortationem distribuendorū fructuū iudices ab sacerdotibus leguntur. Pastores

tum eā quæ ad sacra pertinentiūm reliquā in publicum alia numero põ dere alia cum oī ferunt diligentia: Nil eni priuati cuiusq̄ ĕ domo atq; or to exceptis: Sed tum uectigalia tum cætera sacerdotes pcipiunt: æque illa cæteris: prout usus fuerit dispertientes: Ipsis duplum cõceditur Vestibus induuntur mollibus. Oues eni apud eos plurimum ab aliis differunt mol litie. Ornamenta aurea nõ tantum mulieres: sed etiam uiri deferunt torq̄ bus collum ornantes armillis manus aures more persarum in auribus pe des nouis ac uarii coloris calceis. Milites patriam armis tutantur. Pars eni quædam eius oræ a latronibus: qui agricolas per insidias capiunt infesta est. Sacerdotes ultra reliquos delitiis uacan i uitam ducentes mundam ac sumptuosam. Stolas lineas maxime tenues ac delicatas: quandoq; ue ro uestes ex molliori lana cõtextas induuntur. Mitras insuper gestant au ro intextas. Sandalis pro calciamentis uarii coloris utuntur summa arte factis. Ferunt & aurea mulierum more pter in aures ornamenta. Hi maxi me deorum icumbunt curæ hymnis & laudibus eorum gesta recensentes. Nar rant sacerdotes genus eorum manasse a creta ab ioue ductum: cū i panchea uenisset: quo tẽpore inter hoïes uersatus orbi ĩpitauit. Horū cõiecturā ex sermone sumunt: cum multa penes eos uerbis cretensium dicantur beni uolentiamq;: quam erga cretenses habēt tradita illis a maioribus huius rei memoria a parentibus cæpisse. Ostendunt pterea horu scripta qdam ab io ue relicta: quo tempore tẽplum cõstruxit. Referta est etiā ea patria auro ar gento ære stagno ferro. Q uorū nil extra insulā asportari licet. Neq; uero sacerdotibus extra locum sacrum pficisci fas est. Vltra deprehensum inter fici licet: Dona plurima aurea atq; argentea diis a lõgo tempore oblata in templo seruantur. Valuæ eius structua mirabili auro argento ebore sunt decoræ. Dei lectus sex est cubitorū lõgitudine quattuor latitudine aureus totus opificio splendido ac uenusto. Simili mõ & dei mensa tum magni tudine tum pari impensa splendoreq; iuxta lectum posita. Huius in me dio est & alter lectus ex auro permagnus sacris ægyptiorum litteris inscri ptus: in quis cæli & iouis gesta: deinde dianæ ac apollinis a mercurio scri pta continebantur. Insulas oceani arabiæ oppositas cum recensuerimus. Nunc ad eas transeamus: q̄ græciā ægeumq; pelagus spectant initium eā rum a samothracia sumentes. Hanc nonnulli Samon uocitatā pscis tẽpo ribus tradunt. Deĩde ab antiqua samothracia ĩsulæ ppinqua. Samothra ciā dictā. Habitarunt eam prius ab origines: cum eorū qui in ea pmū fu ere tum hoie tum duces nullæ nuptiæ terantur. Q uidā aiunt priscis tẽ poribus insulam uocatam samum ab incolis qui ex samo ac thracia eo p fecti sũt dictā samothraciā. Sua olim ligua aborogies usi sũt: Cuius mul

ra oestigia i sacris cd nostram usq; ætatẽ pdurãnt. Tradunt samothraces ante deocalionis diluuiũ aliud quoq; antea magnũ apud eos extitisse. Id primũ ab hostio cyaneo deinde ab hellespõto erupisse. Põti.n. pelagus in modũ stagni fluminũ i cursu aquaq; iundatiõe ad auctũ adeo supra modũ i hellespõtum effluxit: ut asiæ magna ps secus mare sita fuerit diluoio absũpta. plana quoq; samothraciæ ora crescẽte mari uastata ẽ. Quã ex re posteri piscatoq; nõnulli iactis retibus qdã colũnaq; lapidea capita i terrã traxere tanq̃ ciuitatibus aq̃ submersis hoies ad altiora isulæ loca cõfugetit: Decrescente deiceps mari accolas uota diis fecisse: salutẽq; cõsecutos circũ isulã salutis ẽminos statuisse tradũt. Erexisse quoq; arasq; qbus nũcusq; sacrificãt ut palã sit ãte diluuiũ eã isulã habitatã. Postmodũ ortũ i ea ferunt Saona ex ioue ac nympha ut qdã uolunt ut alii ex mercurio & rhe naqui popolum dispsom in unum cõgregans iditis legibus Saona ab isula uocatus est: Hic populum i quiq; tribus partitus cuilibet ididit filio rũ nomẽ. Tradunt eo tẽpore ex ioue ac electra Dardanum Iasiũ: & Armoniã ortos: Dardanus uir prudens ut aliã uatigio transuectus urbẽ dardanam cõdidit: cõstituto regno qood posteri troiã appellarunt populos sibi suditos dardãos uocari iussit. In multas prætetea gentes has impio diffuso dardanos in eis pro thracibus Iocauit. Iouem uero aiunt cum uellet filioq; alteq; honore insignem esse docuisse eum iiciãdi cerimõias q haud fas est audire nisi initiatos. Videtur aũt hic ptimus hospites anitiassetex q̃ ea re cerimonias reddidisse celebriores. Cadmum deiceps Agenoris Europã q̃rentem cum ad eos peruisset peeptis cerimoniis Armoniam duxisse uxorẽ Iasii nõ ut græci fabulãtur martis sororẽ. Has nuptias a diis primũ celebratas ferunt: Cererẽq; in graciã iasii ei ex furmento panem attulisse. Mercurium lyrã palladẽ decantatum monile peplum ac ubias: Electram uero magne deorum matris sacra celebrari ostẽdisse cum cymbalis ac psalterium tympãis: Et apollinẽ quippe cythara usum musas tibiis. Cæteros deos plausu nuptiarum iocunditatẽ auxisse tradunt: his actis cadmus iuxta oraculi respõsum cõdidit i boetia thebas. Iasius sumpta uxore cybele genuit corybantum. Veq; ad deos trãslato iasio Dardanus cybeles ac corib ãtus sacra deoq; matris i phrigiã detulerunt. Ceres primo nupta olimpo genuit alcem: deamq; cybelem ab se noiauit: Corbãtus eos qui matris sacrificiis icumbebãt appellauit ab se Conbãtas. Despõdit quoq; thebẽ cilici natam. Tibas insup inde in phrigiã traduxit ac in limessum mercuri. Liram ab achille postmodum sublatã ex iasio pterea ac cerere plutonem fabule natum uolunt. Verum cõstat frumenti copiam in nuptiis armoniæ ob iasii beniuolentiam dono datam: Quæ de eiusmodi cerimõiis

singulatim tradunt in archanis seruant solis initiatis nota. Vulgata ẽ horum deorum præsentia: atq; i piculis mirabile præsidium ipsorum inuocātibus numen. Effici quoq; asseruant horum ministeriorum participes iustiores magis pios & prosus meliores uiros. Ideoq; uetusti heroes ac semidei qui praclari fuere initiati sunt opere cupierunt. Nā iason castor pollux hercules orpheus his initiati sacris fortunati r bello horū deorum fauore extiterunt: Nunc de Naxum ueniamus. Hāc primum strōgile dictā habitarunt ex huiusmodi causa thraces. Fabulantur boreos pueros fuisse butem ac licurgum nō ex eadē matre fratres. Butes qui iunior erat rum insidias parasset fratri re palā facta nil aspius licurgus ægitiq; ut una cum i sidiatoribus nauigiis sumptis butes nouam patriā cogeretur qrere. Itaq; thracibus piculi socius assumptis p ciclades ad insulā strongilem ,pfectus nauibus nauigātes pclari cæpit. Cum raræ apud eos essent fœminæ: multas ex aliis locis mari raptas aduexere. Cicladum qdā omio desertæ erāt: quædā paucis incolis fultæ. Q uapropter alias regiones prædandi gratia petentes cum ab Euboia arcerentur ad thessaliā nauigarunt. Vbi incōtinentē descendens butes casu in sacerdotes Dionisii circa montē arcadiæ qui dicitur drios orgia celebrantes incidit. His cō pectis qdam abiectis i mare sacris cōfugerunt. Aliæ mōtē ,ppinquum petiuere: Coronis rapta ad Butis cōcubitum cōpulsa est. Q uod illa molestius ferente cum dionisii auxilium i nploraffet Butes in insaniam uersus in puteum se deiiciens expirauit. Reliq thraces a'iis mulieribus raptis: in quis clarior fuit uxor Aloei Imphimedeaeiusq; filia pancratis in insulā sunt reuersi. Hic thraces loco butis alium regem insulæ pfecerunt Agassomenum: Cui pācrati dē aloei filiam pstantem pulchritudine matrimonio iunxere. Verum antē q̄ regi desposderētiduces eoꝝ ptpui Sicelos atq; cæterus pro pācratide mutuis uulneribus dissériōe inter eos orta cōciderūt. Agassomenus amicoꝝ cuidā nupti i Iphimedeā dedit. At uero aloei Ephialtes atq; othus filii ad inuestigādas uxorē filiamq; cum instrōgilē peruenissent thracibus bello subactis urbeq; obsessa detūcta postmodū pācratide in insula thracibus iperantes manserēt appellaruntq; insulam diā. Orta postmodum inter eos regni cōtentiōe cum ad certamē descendissent: multis utriq; cadētibus mutua occubuerunt cede. Ab incolis postea tanq̄ heroes culti thraces qui supfuerunt cum ānis postea ducētis insulā tenuissent siccitate urgente eam deserere coacti sunt. Cares deinceps ex lamia aduecti insulam possederunt: quibus Naxus polemonis iperans ,poia ab se cognomiāt it naxon. hic uir bonus ac pclarus filium reliqt leucippū. Ex quo ortus filius Merdeus iperauit insulæ. Theseus postmodū ex creta cum ariadne ,p

fectus in ea permāsit īsula. Qui cum p̄ sonium dionysium sibi mili aria dnē reliquisset minitantē uidisset: timore perculsus muliere ummissa ex in sula discessit. Dionysius noctu sumptam Ariadnē in mōtē tulit: qui ap pellatur dryos. Et his primum euanuit ut deus tum quoq; Ariadnes nun amplius uisa est. Ferunt naxii hunc deum apud eos nutritum ub eā que tem insulam sibi acceptissimam esse Nysiadamque a nonnullis dici: Nā iouem eorum fabulæ tradunt Semele ante partum fulmine icta sumptū in femore infantem ut clam iunone esset usq; ad pariendi tempus abscō disse: Inq; naxo īsula natū filiæ coronidi Cliedicq; loci nymphis p̄buisse educandum. Fulminasse aūt ante partum Semeleut nū ex mortali sed ex duobus diis ortus eue stigio fieret imortalis. Incolis uero ob diunysii nu triendi curam gratiæ redditæ fœlicitate īsulæ: & ut classe p̄starent p̄bita. Nam primi ab xerse deficientes & classe cum oppugnarunt & apud pla teas in acie uperā eoꝝ insignis fuit. Vina p̄terea habent p̄cipua: Inditum haud paruum dei erga insulā affectiōis. Hanc simeā antæa dictam cum esset cultoribus deserta primū cum triopo aduecti aduene habitarunt. Hoꝝ duces cithonius neptūni filius ac symesia quo & īsula id nomē sor tita est extiterunt. In ea postmodū regnauit addita cnydiæ parte Nereus charopi atq; alagiæ filius speciosus admodū: qui cum agamēnone ad tro iam profectus est. Cōfecto troiano bello insulā cæpunt chares. quo tēpo re plurimum mari poterant. Hi siccitate īgruente fugiētes ex insula locū quē Vranium dicunt habitarunt. Sime mansit deserta: quoad lacedumo niis argiuisq; ad eam īsulā transeuntibus habitata est. Quidam nausus nuie p̄ antæa cū Ippoto uenerat sumptis uolūtariis coloniis ī simen tunc inhabitatam primum transiit. Deinde nōnullos duce Zuchu eo nauigan tes cōmunicata cum eis insula suscepit. Eam coloniā a cnydiis ac rhodiīs deductam ferunt. Calydnam uero ac Nysirā ulima caribus possessas Tet talus postmodū herculis tenuit. Amphitus deinde phippusq; cooctī re gis filii ad ilium ab his insulis nauigantium duces fuere. Tū uero a troia q̄ttuor agamēnonis nauibus ad calynam aduecti imixtiq; accolis ibidem p̄māserūt. Priscos nysiræ icolas terremotus absumpsit. Peste deiceps affli ta īsula eo coloniam misere rhodii. Carpathon primi īhabitarunt quidā minois milites: Qu tēpore græcoꝝ primus maris ipio potitus ē. Mul tis postmodū sæculis Iochus dimoleontis argiuus genere iuxta certū re sponsum coloniam in carpathum deduxit. Rhodus īsulam primum īha bitata est ab his quos Telchines appellaut secundū fabulas maris fillos Fertur sane eos una cū chalfurna oceani filia nutrisse neptunnū ab thea illis datum. Fuisse quoq; eos aiunt quarundā artium inentores aliaq; ab

ipsis utilia ꝑmulta in usũ hoium deducta. Statuas insup deoꝝ fabricasse primo q̄damq; antiqua eoꝝ nomine signa fuisse appellata. Nam apud lidios apollo Telchinius: Iuno ac nymphæ apud alisios telchiniæ apud camireos iuno thelchinia dicuntur: incantatores etiam uolunt eos fuisse & tanq̄ magnos nubes hymbres grãdinem niuem iducere ac mutare ꝓprias formas cũ uellent solitos. Inuidi quoq; in doctrina artium extitere. Neptunnus iam uir ex alia Telchiniũ sorore ab se dilecta genuit liberos mares sex. Femellã unicam noie Rhodos: a qua & insula cognominata est. Fuerunt in ea parte isulæ: q̄ ad orientẽ ptinet gigantes: quo tẽpore iouem ferunt expugnatis Titanis Imaliæ nymphe amore captum tres ex ea suscepisse pueros: Sparteũ Saturnũ Cytum. Quoq; ætate tradunt Venerẽ cum ex cithero ciprum peteret aditu ꝓhibitã a neptunni filiis claris admodum atq; aio elatis. Ea quæ re turbatã deã eos in insaniã ab se uersos adegisse: ut matrẽ ui cognoscerent: multisq; icolas afficerent calamitatibus. Quæ neptunnis ꝑspiciens filios ob rei pudorem suffodit in terrã: quos orientales demones appellant. Aliam in mare ꝓiectã uocauit Leuchoteã: cui immortalium honores incolæ tribuerunt. postmodum Telchinis futurum ꝑuidentibus diluuium relicta abierunt insula. Licus deinceps cũ i liciam uenisset: templũ licii apollinis pene xãthum fluuium erexit. Facto diluuio cæteri quidẽ aqua deleti sunt locis insulæ planis ob pluuias i modum stagni redactis. Pauci & in his iouis filii qui ad montes cõfugerant euasere. Sol secundũ fabulas Rhodiæ amore captus insulam aqua amota Rhodum ab ea dixit: Verum id constat cum a primordio insula referta paludibus admodum humida esset solis calore arefactos humores terrã fertilẽ reddidisse. Ab eo aũt genitos septem numero: qui dicti sunt iliapes. Cum alii ꝑterea indigetes populi insulã inhabitarent: existimatum ẽ insulam soli sacram esse: Rhodii quoq; postmodũ solẽ ꝓ diis cæteris coluerunt tanq̄ sui generis auctorẽ. Traduntur filii ochimus cerchaphus mater Actinus. Tenages Triopa Candalos filia una Electriones: q̄ adhuc uirgo fũcta est uita heroicos post obitum honores ad rhodiis sortita. Cum iã uiri essent eliades solẽ ferunt dixisse: qui mineruæ primũ sacra fecissent apud eos deũ i futurã. Quod idem cũ atheniensibus ꝓdictum esset: atunc ab iliadibus õmisso ꝓpter festinantiã igne imolata hostia Cecropem atheniensium regẽ postmodũ accẽso igne sacrificitasse. Ex quo usq; mos huius sacrificii solum in rhodo ꝑseuerat: ibiq; ꝑmansit dea. Hæc de rhodiis prisci tradunt. In quis est zenon qui eius insulæ gesta scripsit. Eliades peritissimi oium sed de maxie in astrologia fuerunt: addiderunt quoq; ad nauigãdi artẽ ꝑmulta. Sitũ insup terræ cõscripsere. Præstãtior inter eos

Tenages fuit a fratribus ob inuidiā occisus: Q ua rē nota cædis ꝑncipes aufugerunt. Mater quidē in lesbū. Candalus in choū. Actis ad ægyptum transiens in patris honorē solis cōdidit ciuitatē: A quo ad ægyptios astrologiæ notitia traducta est: postmodū græcia diluuio oppressa cum plurimi hoīes ꝑissent & litteraꝝ quoq; monumēta deleta sunt. At diluuii expertes ægyptii astrologiæ artē sunt ꝓsecuti. Q ua in re cū grecos ob litteraꝝ defectum ante irent accidit ut primi ægyptii crederētur astrologiæ extitisse repertores. Eodē pacto cū ab atheniensibus urbs noīe Sai ī ægypto fuisse cōdita & hæc quoq; ꝓpter diluuium ex hoīum memoria delapsa est. Hanc ob cām extimant multis post seculis Cadmum agenoris filium primum litteras in græciam attulisse. Atq; ideo græcos quadā cōmūi ignorantia ductos litteraꝝ īuentionē illi acceptam tribuisse At uero triopas in canā nauigans ꝓmontorium tenuit ab eo postmodum triopion cognominatum. Reliqui soli filii qui ꝓcul a culpa cædis erant ꝑmansere in rhōdo habitantes in ilysia ubi & urbs cōdita ab eis noīe achaiā: Horum ochimus natu maior regnum tenens uxorem ægetoriā loci nymphā duxit ex quā genuit filiam Cydippem Cyrbiam postea appellatam. Q ua cercaphus frater in uxorem sumpta ī regno successit. His uita functis filii tres regnum cæpere lindius Ilisus Camirus: Inundatione deinde aquarum secuta Cyrbe deserta cultoribus facta est. Ipsi patriā inter se pārtiti quilibet ciuitatem sui nominis cōdidit. Post hæc danaus ex ægypto cum filiabus aufugiens in lidiam Cypri appulit susceptusq; bb incolis erepto mineruæ templo statuam ingentem deæ dicauit. Hoc tēpore cādmus ad ꝑquirēdā europam missus uehementi iactatus tempestate in rhodum ueuit. Ibiq; suscepto antæa dum fluctibus agitarentur uoto ædificauit neptunuo tēplum. Eiusq; curā phœnicibus quibusdā ab se ī īsula relictis qui Ialysiis ꝑmixti cum eis ꝑmansere demandauit. Ex his postmodum sacerdotes q̄ faciundis ꝑessent sacris ex successione manarunt. Cadmus & mineruā lindiam ornauit donis. In quis olla fuit ærea admodum cōspicua antiquo more fabrefacta. In ea litteris phœniceis quas aiunt primū ex phœnicibus in græciā allatas appellatasq; phœniceas inscriptum erat terrā Rhodiā a serpentibus uastatum iri: Q ua ꝓpter rhodii postmodum in delphos sciscitatum misere. Q uo pacto id auerteretur malum. Responsum apollinis ꝑcepit ut phorbātem cum sociis ī īsulā asciscerēt. Hic laphiti filius cū pluribus erat in thessalia sociis patriā ad habitādum quærens. ac cito iuxta dei respōsum phorbanti pars insulæ ad habitandū concessa est: Cuius uirtute deletis serpentibus liberata est eo timore Rhodos. Fuit hic ī cæteris quoq; rebus uir bonus: unde & post obitum heroum meruit honores

His actis althmenes catatrei filius cretensium regis cum oraculum ꝗ qui
busdam sciscitareturresponsum tulit in fatis esse ut pater ab eo interficere
tur. Euitare fata cupiens sponte cum pluribus uoluntariis abiit in eã rho
dii oram: quæ camiros dicitur: supraq; acabyrũ mõtem Ioui templum cõ
struxit a caminum appellatum: Q uod & nunc quoq; supra excellũ mõ
tis cacumen positum. ũde creta conspici potest præcipuo habetur cultu.
Habitabat Althemenes cum his qui eum secuti erant in camiro præci
puo incolarũ honore habitus. At pater catatreus cui nulla erat alia proles
mascula fili quem pcipue amabat actus desiderio ꝓfectus est in rhodum
repiendi nati eiusq; in cretam deducendi cupidus. Verum ui fatorũ: quæ
superari nequit urgente cum noctu in insulã descendisset orta inter suos lo
ciq; incolas cõtentiõe ac pugna Althemenes suis auxilio accurrens iaculo
inscius patrem occidit. Q ua ex re Althemenes dolore ingenti perculsus
cum tantæ uim calamitatis fere nõ posset fugiens hoĩum cõsortia ac ser
mones solusq; per deserta inuiaq; loca ab errans dolore cõsumptus expi
rauit Cui rhodiis postmodum honores heroum impensi sunt paulo an
te troianum bellum. Triptolemus herculis filius ob licynii redem ab se ĩ
scio interfecti ex agro spõte fugiens secundum oraculi respõsum. quod su
per colonia deducenda cõsuluerat cum certis populis transcendit in rho
dum. Ibiq; ab incolis susceptus habitauit. Factus deinreps ĩsulæ rex & pa
triam omnem reddidit insignem & iuste imperauit. Inde ad ilium cum
agamemnone profectus est regni administratione Buti qui ex argis cum
eo fugerat permissa. Is uir bello clarus in agro troião defunctus ẽ. Q uo
niam rhodiensium rebus cherronesi qui locus eis opositus est: quædam
sunt ĩmixta haud abre cẽlemus & ipsa litteris tradere. Cherronesus olim
ut nõnulli tradunt a natura loci qui hystmos dicitur. Vt uero scripserunt
alii a cherroneso quis eis imperauit oris nomen traxit. Haud multo post
huius impium uolunt. Curetes quinq; ex creta eo transfretasse. Illorũ po
steros qui ab ioue & rhea orti sunt: inq; ideis montibus cretæ educati: li ĩ
cherronesum haud parua classe nauigãtes cares in ea habitãtes expulere
omnẽq; eã subactã patriã in quinq; distribuerunt partes cõdita a quoq;
eorum sui nominis ciuitate. Paulo uero post Inachus argiuorũ rex amis
sa Io filia Cyraum præstantem ducẽ cum haud contemnẽda classe ad eã
inquirendã destinãs reditum absq; filia interdixit. Verum cum diutius
uariis peragratis orbis locis incassum quæsita esset ex caria cherronesum
contempta patria petiuit deinde partim suadendo partim cogendo quo
rundam locorum rex factus est. Ciuitate ab eo noĩe suo condita. Vtilitati
publice intentus magna gloria apud subditos uixit. Triopias deinceps cõ

tamiuatus cæde fratris cum ĩ cherronesum puenisset:a Melisseo rege cædis purgatus ĩ thessaliã trãsiit deucalionis filiis belli ꝑsidio futurus pulsis. inde pelasgis agrum doreum sortitus ē. Cũ tẽplum cereris euertisset: eius materia abusus est ad regie cõstructionẽ. Igitur incolarum odio contracto ex thessalia fugiens cum populis qui secum nauigarant ĩ nydiam uenit. In qua & urbẽ cõdidit sui nominis Triopiã. Inde ꝓfectus & cherronesum cæpit & ei cõterminæ plurimã cariæ partem. De triope genere plures scriptores poetæq; dissentiunt. Nam tradunt quidam ipsum ex canace eoli filia neptunnoq;. Alii ex lapitho Apollinis Scibeq; penei ortum. Est in castabo cherronesi tẽplũ sanctũ semideæ. De qua cum multa uarie ferantur haud silẽdũ uidetur. Veꝝ nos id quod magis increbuit quodq; cõsentiunt accolæ referemus. Staphilo ac Chrisotheo de fuisse tradunt filias tres Molpadiam Rheam. Partheniam rheam ab apolline cõpressam grauidam esse factã: patrẽ iratum tanq̃ ab hoie corruptam filiã ĩ arca inclusã in mare deiecisse: quæ cum in delum appulisset: filium genuit noie Aniũ Mulier ꝑter opinionem salutem assecuta ĩsãte post partũ supra apollinis altare posito deum orauit: ut si ex eo esset genitus pueꝝ saluaret. Apollinẽ dicunt abscondito infante eius educandi curam cæpisse. Doctũq; deinde diuinandi artem magno honore affecisse. At uero Molpadiam partheniamq; rheæ sorores patris custodientes uini amphorã pauloante inter hoies reperti sõnus oppressit. Interĩ nutrica apud eas sus thalamũ ĩgressa uini amphoram fregit. Quo dissipato uirgines patris iracundiã ueritæ cũ ad littus cõfugissent e saxo se in mare ꝑcipitauere. Apollo in eaꝝ sororis gratiã manibus susceptas ĩ cherronesi urbes ĩcolumes detulit: partheniæ in Bubasco cherronesi diuum honores habiti: & fauum ædificatum Molpadia in castamũ accedens ꝑdicatiõe Apollinis Semidea dicta apud cherronesos ĩ honore fuit. In eius sacris propter casũ: qui ex uino accidit. Melicrato libant. Tangentẽ uero aut edentẽ porrũ nequaq̃ fas est tẽplũ ĩgredi. Adeo aũt postmodũ semideæ religio excreuit: ut nõ inco læ solum sed ex terre quoq; gentes ad id tẽplum ꝓficiscerentur sacris donisq; egregiis deam colentes. Quod uero maximũ habetur persæ ĩperantes asiæ cum oia græcoꝝ loca sacra expilassent: solum huius semideæ templũ ĩtactũ liquere. Latrones insup singula rapientes hoc solũ haud quaq̃ muro cinctũ: ut absq; piculo spoliari queat inuiolatũ sinunt. Huius rei causam tradunt deæ cõmunẽ ĩ oẽs beneficentia. Nã & egras ꝑ sõnũ curas morborum docet: & multis insup sanitatem desperantibus salutem ꝑbet. Mulieres præterea parturientes a laboribus ac uitæ discrimine hæc liberat dea. Quo factum est ut plurimoꝝ: qui salutem assecuti sunt donis refertum

tēplum existat:neq; custodibus neq; mœniis.sed religiōe tutis:Et de rhodo:cheronesoq; hactenus.Nunc ac cretam transceamus.Qui prius cretam inhabitarunt antiquissimi dicuntur etheo cretæ indigetes fuisse.Horum rex cretas fuit plurimarū in ea īsula regū:quæ ad uitam mortalium cōferrent inuentor.Plures quoq; deo℞ apud eos fabulantur extitisse: quos ꝓpter beneficia hoībus īpensa ut deos posteri coluerunt.de quibus sigulatim recensebimus eos imitati:qui cretensium gesta cōscripsere.Primi q̃ quidē memoriæ tradātur:in creta circa idem habitarunt:idei dactyli appellati.Hos quidē centū fuisse numero tradunt:Alii decē qui ęo nomine uocati sunt:ob parem numer℞ manuum digito℞ in quis est ephorus.uolunt nōnulli Ideos dactylos ex idia quæ est in phrigia extitisse indeq; cū Migdono transcendisse in europā diuinandi quoq; arte peritos docuisse cantum initiationes ac misteria.In Samothracia uero magnam sui admirationem præbuere incolis:quo tēpore orphea ferunt ingenio ad poesim melodiamq; p̄stanti ho℞ discipulum primū ad græcos initiādi morem misteriaq; attulisse.Idei dactili traduntur:ignis usum ac æris ferriq; naturā quoq; mō fabricarentur in loco:quē berecinthum dicunt īuenisse Cum magno℞ bono℞ generi hoīum haberentur auctores:īmortaliū honoribus donati sunt.Scribunt etiam unum ex eis appellatum herculem: qui cum gloria excelleret olimpia īstituerit certamina.Posteros uero nominis similitudine ductos esse opinatos ab hercule Alcmenæ ea certamina īstituta.Ho℞ asserunt antiquitus & nūc usq; extare uestigia:q; fœminæ plures ab hoc deo cantus quosdā sūmant:ac superstigiosa q̃dam faciant:tanq̄ & ipse in cantator extiterit & initiatiōibus deditus.At hæc plurimum aliena sunt ab hercule:qui est ex alcmena ortus.Post ideos dactilos secuti sunt curetes nonem quos quidam est terra genitos uolunt.Alii ꝓgeniem idei dactilo℞.Habitasse autē in mōtibus ac cōuallibus arborū plenis tecta ac indumenta:quæ natura præberet:nōdum repertis domibus habētes.Cum prudētia eminerēt multa ad uitam utlia ab eis īuēta sunt. Nam primos oīum greges coegisse:aliquaq; māsuefecisse pecorā . Mellis īsuper & sagittādi uenādiq; modum induxisse perhibent.Hoīum quoq; cœtus ad cōmune uitæ & legum disciplinā illos īstituisse ferūt. Reppisse insuper ensem galeam ac cum armis saltandi morem:quo℞ strepitu decepta saturnus deceptus est.Aiunt præterea iouem clam saturno ab rhea matre datum ab his fuisse nutritum:de quo cum singulatim scripturi simus paulo altius narratio repetenda est.Tradunt Cretenses curetum tēpore titanas in gnosia habitasse:ubi & nunc quoq; fundamēta uisuntur domus:in qua educata rhea est:atq; antiquum cupressorum nemus. Fu

f

isse autem sex numero uiros:fœminas quiq; ex cælo & terra natos quidã tradunt.Alii ex uno curetum matre Titea:a qua & id nomen sumpsere. Mares quidem fuere Saturnus Hyperion:Conis Iapetus Creius Postremus:oceanus.Horum sorores Rhea Thenus memoria phœbes:thetis hi omnes rei alicuius:quæ usui hoïum esset ïuëtores honores nomëq; sempiternum adëpti sunt.Saturnus natu maior rex factus homines ex agresti ïcultaq; uita ad mores legesq; & humaniorë cultũ deduxit. Qua ex causa cum magna esset apud oës famã plura orbis loca peragrauit:exhortans ad iustitiã singulos:& animi uirtutë:obq; eã rë subditos suos bonis moribus institutos reddit probitate fœlices.Imperauit maxime: quæ ad hesperum pertinent:locis maximo in honore apud oës habitus.Ideo usq; ãd posteriora tempora & a romanis carthaginensibusq; ac aliis ꝓximis gẽtibus cerimoniæ sacraq; præcipua saturno fiunt.Multa uero loca ab eo nomë sumpsere.Et cũ legibus homïes obtemperarët:nulla ïiusticia apud eos ërat.Sed oës eius ïperio parentes summa cũ uoluptate fœlicë uitam agebãt.Hoꝝ testis est poeta Hesiodus:qui eãdë ï suis carmibus affirmat. Huiuscemõdi saturni fabulæ ferunt. At hyperion solis ãc lunæ aliorũq; astrorum motus horasq; primum summa cura obseruationeq; ab se percepta:cæteris noscenda tradidit:ideoq; hoꝝ parens nominatur ueluti ipsoꝝ naturæ contëplator.Ex saturno ac phœbe orta latona ë.Ex iapeto ꝓmetheus:quem nonnulli scriptores tradunt ignem ab diis furto sublatũ hominibus deddisse. Sed ab eo constat illa:quibus ignis alitur reperta. Ex titanibus uero memoriã tradunt loquendi modum adinuenisse:ac rebus ïposuisse nomina.Licet a quibusdã ea Mercurio tribuãtur.Hoc quoq; deæ reꝝ memoria:a qua & nomen sortita est:assignãt. Themim tũ diuinandi artem sacra cultusque deorum ïtroduxisse dicunt:eãque:quæ ad bene uiuendum & pacem pertinent ostendisse.Ideoq; conditores legum sacrorumq; custodes eos:qui deos colunt:& hominum leges seruant dicitos.Apollo quidem traditur cum esset responsa daturus themim consuluere solitus tanquam diuinandi artis inuenticem. hi dei quoniam in plurimis ꝓfuerunt mortalium uitæ:nõ solum ïmortales honores adepti sed primi olympũ post obitũ habitare existimari sunt.Saturnus ac rhea Vestam cererem Iunonem Iouem Neptuunnum ac Plutonem genuerũt Hoꝝ uesta fructuram domus inuenisse fertur.Iupiter postmodũ apud omnes ferme hoïes ab hoc beneficium honorari eam sacrisq; coli uoluit. Ceres frumenti:quod forte inter alias herbas nascebatur ignorum cæteris prima usum adinuenit:docuitq; hoïes nascendi seruandiq; & serendi modum.Est aũt ab ipsa frumentum ante genitã ꝓserpinã reptum :Nam

post eius a plutone raptum frumenti omnia tum in iouis odiū tū ꝓpter dolorem filiæ incendisse ferunt. Sed ea inuenta & recōciliatam esse Ioui & Tripolemo frumēti dedisse semē. mādasseque ut cū oībus id donum participās modū semināndi mōstraret. Tradit a nōnullis illā leges quoq; dedisse: quibus hoīes iuste uiuere assuescerēt. Vnde & legifera dicta est. Et quoniam maximoꝝ bonoꝝ causa humano generi extitisset: ab oībus nō solum græcis, sed barbaris quoq;: ad quos frumenti peruenit usus honoribus sacris quæ solēnibus ac celebritate præcipua colitur. Nonnulli de frumenti inuentione secus sentiunt penes se eam primo deam apparuisse frumenti quæ naturam & usum penes se repertum asserentes. Nam traditur ab ægyptiis Cererē & isidem eandē esse deā primamq; in ægyptū attulisse frumentū nilo ægypti cāpos irrigante: omniq; regione ad ferendos fructus optime sita. Athenienses q̄uis inuentionē frumenti fateantur uolūt tamen aliunde ī atticam delatum: locūque: qui id primū donū suscceperit eleusiam appellant: eo q; ab aliis id semen ad eam oram sit asportatum. Siculi cū īsula Cereri ac ꝓserpinæ sacra exīstat: æquum censet frumenti usum ei primum patriæ fuisse ostēsum: quā īprimis amarit. Haud enim uerisimile est eā regionem quā ut ꝓpriā Ceres admodum fructiferam præstitisset: postremā huius beneficii participē effecisse: p̄sertim cum in ea īsula & filiæ raptus cōtigisset: & frugum esset fertilis ubi etiā sua spōte: prout poeta tradit: nascatur ordeum ac frumenta. Sed de cerere hactenus. De diis uero aliis ex saturno & rhea natis pluto secundum cretenses primus nauigandi arte īuenta classem instituit: eiusq; præfectus ē a saturno factus. Qua propter traditum est posteris neptunnum īperasse marisacraq; ei nauigantibus facta. Adunt etiā neptunum equos primum domuisse artemq; equitandi ab illo traditam: ex quo hippius sit appellatus. Plutonem uolunt sepulchrorum funerumque atque honorum qui mortuis impenduntur usum ītroduxisse. Cum antea nulla reꝝ apud hoīes esset cōsuetudo: quæ causa extitit. ut uicta functis dominari existimaret. Antiquitate illi huius curæ principium tribuēte. De iouis genere atq; imperio dubitatur. Nam quibusdā placet postq̄ saturnus ad deos transiit suscepisse regnū: nō ui patrē expulisse iusteq; & legitime regno potitū. Alii saturno uolunt in ortu filii respōsum fore ut ab ioue ui regno pelleretur quæ res saturnum īpulit ut filios sæpius perimeret. Id ægreferens Ceres cum uiri animus placari nō posset iouem in ida ab se editum clam nutriēdum Curetibus iuxta idæ montē habitātibus dedit. Hi in antrū ad nymphas cōmendata illis infantis cura detulerunt. Lacte capræq; amalthea dicta est melleq; educatus ē. Multa īsup iouis tum generis tum educatio

nis aiunt in ea insula extare uestigia. Nam cum a curetibus isans ferret tradunt ōphalū iuxta fluuium tritonum cecidisse. Ex quo & ora illa ab eo quod accidit deo sacra Olimphalia cognominatur: & ꝓpinquus ager est omphaleos appellatus. In ida antrum ubi nutritus dicitur sacrum est & circa illud prata manent intacta. Ve quod de apibus mirabile dictu tradunt fabulæ mime uidetur ꝑtereundum. Ioue scilicet i sēpiternā amoris erga eas memoriā illaꝝ colorē īmutatū inq̃ æris uertisse aurati. Q uonis autē locus is admodū excelsus ā̄speroq̄ situ uentis quoq̄ agitatus niuibus sit īfestus: nullo tamen apes incomodo aut molestia afficiuntur. Capræ : q̄ eum nutrit & alii sunt honores ipensi: & locus eius ē ægiochus uocatus: Adolescentiā egressus i dicta ubi genitus est Ciuitatē cōdidit cuius post modū destructæ etiā nunc extāt reliquæ. Excessit hic deus fortitudine & cæteris uirtutibus oēs A cepto eni post saturnum regno maxima plurimaq̄ cōtulit ad hoīum uitam: Primus oīum iustitiā docuit mutuo seruari inter mortales omni ui arq̄ iniuria remotis. Lites ac cōtentiōes iudicio auferens: singula quæ ad bene uiuendum ac pacē ꝑtinerent sūma ope ꝓcurauit. bonos ad uirtutē exhortatus est. Improbos timore coheriuit ac pœna. oēm pene orbem circuens bello ipsis ac ꝑdonibus īdicto æquitatē ac leges introduxit p id tempus & gigantes ab eo sublatos aiunt. In creta qui dem Milinum in phrigia Tiphonem. Ante pugnā quæ cum gigantibus i creta habita est: Iouem sacrificasse dicunt soli cælo ac terræ bouē. Q uæ sacra Iouem fore supiorem protēdentes primum uires & ab hostibus defectionem tum finem belli futuꝝ mōstrarunt: Museus quippe ab eis desciuit: obq̄ id ei honores tributi. ab diis aūt omnes hostes cæsi sunt. Sed & alios quoq̄ diis præsidium belli tulisse aduersus gigātes cōstat Macedones quidam circa palenem italos in cāpo quem olim a loci cōflagratione phlegreum postmodum Cymeum cognominarunt. Aiaduersum eē ab ioue in gigantes ob eam cām dicunt. Ex magnitudine ac robore corporis cōfisi aduersiq̄ legibus & multa egerint in hoīes iniusta & ꝓpinquas gentes in seruitutem redegerint: bellūq̄ his intulerint: qui ob singularia i oēs nationes beneficia dei sint existimati. Ferunt abioue non solum ipsi nefariiq̄ deleti: sed etiā diis heroibusq̄ ac hoībus benemeritis honores i pensi ꝑpter eius beneficentiā imperiūq̄ magnitudinem oīum cōsensu & regnum ꝑpetuum tributum est & habitatio in olympo. Sacrificia insuper illi supra cæteros statuta. Postea uero q̄̄ in cælum delatus est memoria non minis eius animis hoīum in quos beneficia cōtulit adeo infixa permāsit ut omnium quæ in cælo fierent uelut hymbrium tonitruum ac fulminū cæterorūq̄ eiusmodi potēs existimaretur. Itaq̄ quod uitæ causa hōibus

esse uideretur cum fructus terræ ad maturitatem ꝑduceret:Iouem dixe re.Patrem uero tum quia singuloꝝ susceperit summa cum beniuolentia curam tum quia tanq̃ dux hominibus extiterit recte uiuendi. imperator ac rex ob imperii amplitudinem:Consultor ac prouidus propter consulẽ di prudentiam appellatus est.Tradunt etiam palladem in creta ex ioue apud fontes tritonis fluminis ortam.Ex quo tritonia dicta:& nũc quoq; apud eos fontes ubi nata est huic deæ sacrarunt.Fabulantur præterea nu ptias iouis & iunonis in ora gnosiæ fluuio therino proxima:ubi nunc tẽ ptum est factas:sacraq; quot ãnis sancte ab incolis fieri nuptias prout olĩ factæ traduntur represintantibus .Ex ioue cretas uolunt uenerem gratias Lucinam Dianã & eas quas dicunt oras Eunomiam Iustitiam Pacẽ Palla dem Musas :Deos uero Vulcanum Martem Apollinem Mercuriũ:Ho rum·cuilibet ut perpetuà apud omnes uigeret memoria ab se inuentorũ gestorumq; iupiter laudem & honorem tribuit.Veneri nanq; maturã uir ginum ætatem aliarumq; curam rerum:quæ nunc etiam circa nuptiarum sacra ac fœdera in eius cultum celebrantur dedit.Sacrificant autem omẽs parius ioui perfectori:iunoniq; perfectrici:quoniam hi primi duces inuẽ tores:quæ omnium extiterunt.Gratiis quæ adoris speciem ac partiũ cor poris formam decorem quæ spectent:insuper beneficii & gratiæ retribu tionem:Lutinæ parientium curam officium que eorum: quæ parturien tes perferunt:unde & in partus discrimine ac difficultate hanc mulieres præcipuent inuocant deam.Ad dianam tradunt infantium ac ciborum quos id ætatis postulet officium pertinere.Q ua ex causa puerorum nu tricem uocari dicunt:Earum quas oras dicunt datum est suum cuiq; mu nus ad uitæ cultum & mortallium comoditatem.Nil enim est uitæ ho minum ad fœlicitatem comparandam utilius:q̃ leges iustitia ac pax. Pal ladi oleaꝝ olei quæ educẽdi inuentionem tribuunt. Nam ante huius deæ ortum erat hæc arbor cum aliis siluestribus ĩmixta.Olei usus àberat cum esset ignota.Hæc olei exprimendi modũ inuenit.Addunt ipsi quoq; ue stium apparatum & ædificandi artem multaq; ꝑterea uolunt in cæteris ar tibus hoĩbus ꝓfuisse.Nam & tibiam earũq; cantum & plurima instru menta ad uaria opificia ex quibus operaria dicta est:adinuenit. Musis a patre cõcessa est litteraꝝ inuentio & carminum:quæ poesis appellatur rõ Nam qui dicunt phœnices a musis pceptas litteras tradidisse postmodũ græcis:ii sunt qui cum cadmo in europã nauigarunt.Ex quo a græcis lit teræ phœniceæ appellatæ sunt.Verum phœnices a primordio non litte ras inuenisse uolunt:sed earum formam tantum immutasse:eaq; litterarũ forma cũ plurimi hoĩes uterentur hoc cognomine uocatas.Vulcanũ ferri

æris auri argenti oīumq3: quæ ignē fabricantur: artē inuenisse ferunt: eāq3
cæteros docuisse. Q uapropter hag3 rerum opifices oēs uota sacraq3 huic
deo maxime facientes ignem in æternam memoriā suscepti beneficii uul
canum uocant. Martem fabulæ tradunt primum fabricatis armis armasse
milites pugnādiq3 ac certandi morem induxisse: eos qui diis aduersi essēt
interficientē. Apollinem cytharæ eiusq3 musicæ inuentorem ferunt. Me
dicinæ insup scientiam diuinandi arte pceptam: quam olim infirmi erāt
morbos curare soliti primum attulisse. Arcus insup sagyttandiq3 extitisse
repertorem. Q ua ex causa cretenses præcipue arcu delectati sunt: quem
scythicum nominarunt. Eschulapius ex apolline atq3 ariadna ortus pluri-
bus a patre in medicina percæptis chirugiam & medelag3 compositionem
radicum insu per uirtutes adinuenit. Adeo aūt medicinæ artem extulit:
ut uelut eius inuentor & auctor ueneraretur. Tribuuntur præterea Mer
curio pronia discida ac fœdera: quæ in bellis fiunt. præcones quoq3 adū-
ciuntur: qui internuntii esse solent: ob eamq3 rem ab hoste tuti. Vnde &
ipsum cōmuñem utrisq3 dicunt: cum ambobus utilitatis communis ac pa
cis mutuæ interpres existat. Mensuram insuper ac pondus & mercaturæ
quæstum repperisse affirmant: occulteq3 inuicem peculandi modum. Præ
co etiam deodorum traditur nuntiusq3 optimus: quoniam mandata dili
genter perficiat. Vnde & interpretis nomen assumpsit. Num q3 nominū
aut orationis ut quidam tradunt fuerit inuentor: sed quia diligētus q̄ cæ
teri mandata referat: Palestrā eū itroduxisse: & ex testudinis forma lyram
adinuenisse aiunt. Post apollinis cū marsia qua & supior fuit contentionē
postque sumptā pterere quū a uicto pœnam penituisse apollinem dicunt:
Cytharæq3 effractis cordis musica aliquandiu abstinuisse. Dionisium ui-
ris reptorem uiniq3 cōficiendi rationem & fructuum in lōgiorē usū seruā
dog3 curam & modum docuisse scribunt. Hunc in creta ex ioue & pserpi
na natū orpheus tradit. inter initiationes a titanis discerptum. Plures ue-
ro fuisse Dionisios iam antæa scripsimus diligentius. Cretenses ea conie
cturam hūc deū asserūt apud se ortū. q3 duæ isulæ apud eos situs qui ap
pellentur dydimi ab eo dionysiæ quod nulla alia in orbis parte fecerit: sit
uocatæ. Herculem ex ioue genitum multis ānis ante eū qui fuit ex alcme
na genitus fabulantur. Huius mater incerta est. Hoc tantum constat illū
corporis uiribus pstantiorem cæteris orbem pambulasse delētem iiquos
& feras bestias ac monstra domantem. Inuictus quoq3 absque timore i li
bertatem hoīes uendicauit. Q uibus beneficiis honores immortaliū ei
sūt ab hoibus īpēsi. Q ui uero posterior ex alcmena fuit hercules. quoni
am prioris uirtutis ē imitatus & imortalitatē assecutus est & pp̄ter nomi-

nis similitudinē idē qui prior creditus. Ideo & superioris gesta huic fuerūt ueri inscitia ascripta. Asserunt quoq; superioris herculis operum impensiq; honoris in ægypto uestigia esse. & ab eo cōditā ciuitatem Brito martrē quam dictynnam dicunt. In creta genitam tradunt ex ioue ac charmidē Euboli cereris filii. Hæc retia aduenandum inuenit. exquo & dictynna ē cognominata. Consuetudine diane utebatur quod cām præbuitur quidam dictynnam dianāq; eandem esse existimarent. Q uam deam sacris tēplisq; cretenses coluere. Q ui uero dictynnam a retibus piscatoris qs fugerat insequente coitus gratia minoe uolunt denominatam pcul a uero sentiunt. Non. n. credendum uidetur deā in eā egestatem compulsā ut auxilia hominum imploraret cum esset maximi deorum filia. Neque minoem tātæ impietatis culpare decet: præsertim cum fuerit omnium cōsensu habitus iustus uir & probatæ uitæ. Plutonem natum tradunt ī tripodo cretæ ex cerere & iasone. Eius genus bifariā ferunt. Nam quidam uolunt cum iason terrā seueri adhibita culturæ diligentia adeo uberem percæpisse fructum. ut qui id cōspexerunt a messium fertilitate illo plutonē nominarunt. Vnde & a posteris is cui census superesset habere plutonem existimātus est. Alii tradunt cererem ac iasonem puerum genuisse appellatum plutonem: qui cultum uitæ pecuniasque coaceruare ac in usus custodire primus monstrauit. Cum antea parua congregandæ seruandæq; pecuniæ fuisset cura. Hæc de diis quos cretenses apud se natos uolūe scribuntur. Sacra uero honores mysteria cerimonias ab se hoc pacto ad alios arguunt transmissas. Nam cerimoniæ quas athenīēses oīum celeberimās in eleusina faciunt: quæq; in samothracia atq; in thracia: unde eas orpheus sumplisse traditur fiunt in gnoso apud cretam prisca lege statutoq; celebrantur. Q uo palam est eiusmodi cerimonias ab eis ad alias gentes fuisse traductas. Q uæq; apud cæteros secrete traduntur: eas palam omnibus noscendi facultatem apud cretenses esse. Asseruntē aūt plures deog ab ipsis pfectos magna orbis parte ab eis peragrata beneficos in genus humanum extitisse: atq; ab se inuentog artem usumq; docuisse. Nam ceres cum in atticam peruenisset: inde in siciliā transiit. postea in ægyptum quibus in locis frumenti serendi cultum mōstrauit. Summoq; pprerea ī honore habita est. Venus in sicilia cōmorata est circa erycem in cypro circa cytherum ac paphum. In asia circa syriam. Ob has pegrinationes uenerem tum Ericiam tum cythercam tum paphiam tum syram incolæ appellarunt. Eodē mō plurimum temporis apollo circa delum ac liciam delphumq; uersatus est. Circa ephesum pōtum persidem & cretam Diana. Itaq; a locis ac gestis eorum sumptis nominibus hunc delium ac pithi-

am appellarunt:hãc neto ephesiã cretiã tauropoliã quoq; ac psēã cũ ãbo eẽnt ĩ creta nan:Cohĩ & a psis plurimũ hæc deæcui mysteria istituerunt barbari:quæ ad hoc usq; tẽpus pseã dicunt. His simulia & de cæteris diis:q̃ lõgũ eẽt recẽsere tradũt. Lõgo post deoꝝ ortũ tẽpore plures heroes ĩ creta ferũt extitisse:quoꝝ nobilissimi Minois ac rhadamãti fuerũt ætate ex io ue ac europa agenoris:quã tauro deoꝝ ꝓuidentia aduectã ĩ cretã tradunt geniti Minos ætate ꝑor regnauit ĩ insula:in q̃ multas urbes:inter quæ eas nobiliores tres cõdidit gnosiã ĩ ea insulæ pte quæ asiã respectar. Vulcaniã iuxta mare meridiẽ uersus cydoniã ĩ eis locis q̃ pelopõnesi oppositi ad oc cidentẽ nergũt. Leges ꝑterea multas cretensibus deddit simulãs eas ab se ĩ q̃dã speluncas meditatas. Classẽ isup parauit:q̃ plures ꝓp̃quas isula sibi subiiciens græcoꝝ ꝑmus ẽ maris ĩpio potitus. Cũ eius magnũ uirtutis ac iustitiæ nomẽ ẽe:trãsiit in siciliã aduersus cotealum:de quo in dedali re bus cuius causa bellũ mouit:scrisimus. Rhadamantum scribunt omniũ iustissimum:latrones quoque ac scelestos uiros exterosq; improbos acri affecisse pœna. Multarum insularum imperio potitus magnã asiæ mari timam ĩ patrem tenuit singulis eius imperio se sponte ob iustitiæ famam tradentibus. Is erithro uni ex filiis:ũ erithri ab eo uocati sunt regnum ꝑ misit. inopinioni ariadnes minois filiæ chium ferunt dedisse:quẽ nõnulli fuisse dionysium uelunt:atq; a patre uini faciundi modum didicisse. Cui libet ex aliis filiis aut insulã aut urbẽ Rhãdamantũ dedisse traditur. tho anti Lemnum. Alii Cyrnum. pãphilo peparethum. Euambio marone am. Alceo parum:Anioni delum:Andreo:quæ ab eo nominata est andrũ propter singulare iustitiæ nomen illum apud inferos bonorum ac malo rum iudicem factum fabulæ ferunt. Ob eademq; iustitiam minoẽ quo q; pari honore fungi. Tertium fratrem serpedonem scribunt cum magna manu in asiam profectum lyciam tenuisse. Huic euandere filius in regno successit sumpta q; uxore deidamia bellerophontis filia Sarpedonem ge nuit:qui cum agamemnone troiano affuit bello. Et hic ut quidã tradunt iouis filius Minois fuisse filios ainnt deucaliõem ac molum. Ex deucalio ne Idomeneum ex molo Mirionẽ genitos cum nauibus nonaginta ad ili um cũ Agamemnone profectos:reuersosq; postea ĩ patria diem suũ obiis se honorificeq; sepultos deorum honores fuisse affecutos. Horum sepul chra in gnoso hac hostenduntur ĩscriptione Gnosii Idomenei sepulchrũ Aspice in quo ego Myrion Moli filius ꝓpinquns iaceo. Hos ut nobiles heroes cretẽses colũt sacris ĩ belloꝝ discrimine eorum præsidium inuocã tes. Nunc nationes:que cretẽsibus immixtæ sunt referentur. Scripsimus antæa theocrites:qui dicebantur indigetes insulam habitasse. Multis

uero postmodũ seculis ꝓpter bellã ac seditiões errãtes pelasgi incretam
appulsi tenuerunt insulæ partẽ:Tertii dorienses tradunt i insulã uenisse
duce doro tetacini nepote.Huius populi pars maior fertur ex locis olym
po propinquis simul cõuenisse.Pars uero quædam ex acheis qui sunt in
laconia donorum pollicitationibus allecti.Quartum genus eorum qui
i cretam appullerunt fuerunt Migades barbari:qui consuetudine græco
rũ ligua ex frequẽti usu percepta postea minois Rhadamãtiq; iperio pa
ruerunt.postremo post eraclidatum descẽsum argiui lacedemoniiq; mis
sis colonis tum alias quasdam tum insulas occuparũtinq; eis nõnullas
ab se hedificatas urbes:de quibus alias dicetur ihabitaruntuerum haud
mirum debet uideri:cum plures qui gesta cretensia scripscere admodum
dissentiãt:nos quoq; ea:quæ nõ oẽs sentiãt.scribere.eos enim sumus secu
ti:quos uero similiora tradere existimauimus. Quædam ab epimedine
theologo:q̃dã:a dosiade:alia a sosicrate.nõnulli a laoschernide sumentes.
& de creta hactenus:Nunc ad lesbũ transeamus.Hanc insulã olim uariæ
gentes ad eam nauigãtes incoluerunt:pelasgi primũ eam tenuere cum an
tea deserta esset.Nã xanthus Triopi filius pelasgoꝝ qui ex argo uenerãt
rex partem lyciæ tenens argis qui secum accesserant imperauit:deinde les
bum cultoribus uacuã petens agro pelasgis diuiso insulam q̃ issa prius di
cebatur ab eis pelasgiã uocauit.deinceps septima ꝓgenie ob diluuium tẽ
pore deucalionis factum cum multi in ea interiissent:accidit ut aquaꝝ in
undatione desereretur.Macareus postea cum i eã peruenisset insulæ pul
chritudine cõspecta in ea ꝑmansit:uis erat ut hesiodus:Aliiq; poetæ nõnul
li tradunt cyrenaici iouis filius:qui cum habitaret i oleno:q̃ patria tunc ia
dos nunc achaia dicitur assumens tũ Ionas tum gentes alias nauigauit in
lesbum:deĩde tum uirtute ĩsulæ tum humanitate ac iustitia plurimũ ad
auctis opibus ꝓpinquas insulas possedit agris qui ineluti erant diuisis:
post hæc tẽpora lesbus filius lapithi:qui erat ex cælo hippoti secundum
quoddã oraculi respõsum cum suis domesticis nauigans in hanc insulam
sũpta i uxorẽ Macharei filia mathina noie una cum ea in ĩsula ꝑmansit
Cum uir factis clarus euasisset & ĩsulam ab se & populũ lesbium cogno
minauit.Macareo ꝑter alias mytilene ac methymne filiæ ortæ sunt: a qui
bus & ciuitates sumpsere nomen.is cupiens ꝓpinquas ĩsulas i potestatẽ
redigere colonia i chium missa filiũ ei ꝑfecit:deinde alteꝝ destinauit ĩ sa
mum noie cydlollum:qui ĩ in ea regnauit Tertiæ cœneandrum ꝑfecit re
gem deinceps in Rhodum cum pluribus colonis misit leucippum:quos
accolæ ꝓpter eoꝝ infrequentiam cõmunicatis agris libenti animo susce
perunt.loca insulæ opposita eo tẽpore ꝓpter diluuium magna grauiaq;

afficiebantur calamitate. Nam continuis hymbribus ob corruptos terræ fructus sterilitate sub orta ĩfectus aer pestem urbibus intulit. ĩsulæ uero uentis agitatæ cum aere essent salobri ac fertiles frugibus suos ĩcolas beatos reddidere. Ex quo ob rerum ubertatẽ fortunatæ sunt cognominatæ. Nonnulli beatas a Macareo atq; ion o: quorũ filii in eis regnauere dictas uolunt. Hæ deniq; ĩsulæ omnibus ꝓpinquis non solom priscis: sed & nostris quoq; tẽporibus bonitate soli locorũq; amenitate: tum oero salubritatẽ aeris fœlicitate ꝓstant. itaq; uere dici fœlices ac beatæ queũt. Macareus uero in lesbo regnans legem scripsit ad cõmunem utilitatem: quã leonem ab eius animanñis uirtute robore appellauit: deinceps uero nõnullis seculis post coloniam in lesbum missam insula tenedos hoc pacto inhabitata est. Tennus cycni filius imperauit coloniæ: q̃ est in troade uir propter uirtutem insignis. Hic congregatis colonis patriam linquens nauigauit ĩ insulam desertam nomine leucrophin. distributis his qui cũ eo accesserãt insulæ agris cõditaq; urbe ab se tenedon insulam uocauit is cum iuste imperaret multis beneficiis omnibus gratus & magna uixit gloria, & post bitum inter deos relatus est. Nam templo illi constructo institutis sacris ad posteriora usq; secula ut deum coluerunt. Non autem uidentur ommittenda: quæ de eo qui urbem tennum condidit apud Teneidos memoriæ traduntur. Ferunt enim Cycnum patrem uxoris calumnia inductum filium tennum in arca positum in mare deiecisse. Hæc tempestate acta cum in tenedum appullisset: Tennus mirabili deorum ope salutem consecutus insulæ postea imperauit. Vir præclarus: Ac iustitia uirtibusq; aliis, honores immortalium potitus. Verum propter cuiusdam tibicinis testimonium: qui nouercæ insidiis fauerat: legem sanxit: ne quis tibicem templum ingrederetur. Belli troiani tempore cum Achilles post græcorum in tenedum escensionem urbem Tennum delesset: statuerunt postea tenedii nt nulli deinceps liceret templo restituto in eo Achillem nominare. Posteaq̃ de insulis insignibus rettulimus: nunc de minoribus scribemus. Cyclades insulæ cum antæa uacuæ cultoribus essent: minos iouis ac europæ filius cretensium rex: cuius terra mariq; imperium potẽs erat plurimum classe naluit. Multasq; ex creta colonias: maximeq; ĩ cycladas insulas misit. Quarum plures adeptus populis diuisit: aliæ quoq; partẽ maritimã possedit. Quapropter & nonnullæ insulæ portusq; asiæ a cretensibus minoeq; nomen sumpsere. Minos autem magnus imperio: Rhadamantum fratrem uirum iustum rectumq; regni consortem ĩ oras imperii ultimas ob inuidiam ablegauit. is ad insulas Ioniæ cariæq; oppositas cum accessisset Erithro ciuitatem a suo nomine conditam concessis

uisa fuereieã explicémus. Quadã.n. nocte cum multa ác uária mecũ co-
gitassem: in ipso crepusculo cum adhuc semisopitus iacerem: uisa est ãte
oculos meos astare Francisci Philelfi imago: Francisci illius qui utriusq; li
guæ & splendor & decus extitit. hæc ita me uerbis allocuta est. Hieronyme
uigila: & Philelfum tuum: quem tantopere amasti dum uiueret: atq; co
luisti conspice. Mutuoq; te amatum cognosce. Rerum. uille parẽs hoc mi
hi dedit: Vt ab elysiis campis relicta illa doctissimorum uiroꝝ atq; phi-
losophorum turba ad te potissimum: quem non parum amaui accederẽ.
tecumq; multa cognitu dignissima communicarem. Sed qm̃ paruo tp̃cis
ĩteruallo ab amænissimó loco discludor (diem.n. aduẽtare uides) Epistolã
quã olĩ ad te scripserã ad pioꝝ cãpos delapsus: diligẽter leges: dũ alias ad
te si dabit accedã multã ac uaria cõmẽtaturus. Ego aũt dũ miror & obstu
pesco: umbra mihi suauissima euanuit: Epistolãq; obsignatã exprectus i
ueni: qua apta quæ scripta erãt fuere. Frãciscus philelfus Hieronymo suo
salutẽ. Postq̃ ad elysios cãpos superioribus diebus ãtris uita fũctus accessi
subito mihi turba philosophoꝝ: poetaꝝ: oratoꝝq; obuiã uẽit: ubi me pro
ꝓo noĩe salutarũt ac uenerati sũt: coronã fecere: meq; cũ mortales oẽs: tum
ꝑcipue q litteraturã ꝓfitẽt ĩterrogarũt. Multa ꝓ tp̃re respõdi. Tũ ꝓpõitũ int
eos fuit argumẽtũ: utrũ Imp̃ssoria ars nup ĩuẽta magis laudanda foret an
uitupanda. Multæ subĩde sẽtẽtiæ dictæ. Quaꝝ una fuit. Nihil melius i
sæculo mortalibus: atq; ĩpis iã uita fũctis ea cõrigere potuisse. Inde.n. tantá
libroꝝ copia q iã fere depierãt reuixit magna cũ laud & fama áuctoꝝ. Alia
uero & huic cõtraria arrẽ Imp̃ssoriã ĩ mãus quorũdã illitteratoꝝ ĩcidisse:
qui omnia ꝓpe depravarent cõquerebãt: adeo ut ĩpi auctores uix libros
si uiuerẽt suos eẽ cognoscerẽt. Copia ꝑterea libroꝝ effecit ut hoĩes sint mi
nus studiosi. Quidam aũt ægreferebãt: q opa sua depirẽt dũ ĩ ĩp̃merẽt
neq; scriberẽt: qm̃ ars hæc scriptores oẽs submouit. Quare te rogo obte-
storq; p amiciciã nostrã: ut opa p me edita tibi curæ sit: ne nom̃ nostꝝ ĩ fu
tuꝝ aboleat. Quod si qn̄ curabis ut aliqd opus a nobis cõpositũ ĩp̃ssionẽ
recipiat: illud adiuuato uti ꝑus castiget ad ũguẽ. Et qm̃ fama ẽ amicũ tu-
um curare ut uetanus ille Diodorus Siculus redĩp̃met: Libri uidelicet sex
q lati facti sũt a sene rogatus sũ: ut opus illud q̃ maxĩe tibi curæ sit. Nec te
elaborare ẽt pigeat: ut cæteri eius libri q nũdũ depiere: quos ĩp̃e asserit eẽ
nũero xxvi. cũ illis ĩp̃mãt: qñq dẽ tp̃rũ iniuria reliquos aboleuerit. Postreo
Georgiũ nostꝝ meo noĩe admõebis: ut posthac lĩguã illã suã ferro coerce
at: curetq; dũ uiuit neminẽ lædere. Nã odia post mortẽ ad ĩferos usq; ob-
seruantur. Vale ex elysiis cãpis. Mirabunt fortasse qdã Magnifice uir hæc
fieri potuisse. Sed legãt quæso Lucianũ ĩ libro de ueris narratiõibus. Scri
bit eim Vlyssem suo noĩe epistolã ad Calypsonẽ misisse: Vale & me ama.
Ex ædibus solitæ habitationis Nono. ka. Decembres. M. CCCCLxxxi.

in opinionem uero Ariadnis filium chio præfecitque: omnia ante bellū troianum acta sunt. Deleta troia cares opibus aucti classeq; admodum ualidi: cū cyclades isulas subegissent: ex quibusdam cretenses penitus eiecere. Nonnulli una cum eis ut communi patria usi sunt. Græci postea expulsis inde caribus barbaris plures ex eis tenuerunt quibus de rebus suo loco scribetur a nobis:

FINIS:

CORNELII TACITI ILLVSTRISSIMI HISTORICI DE SITV MORIBVS ET POPVLIS GERMANIAE: LIBELVS AVREVS:

ERMANIA Omnis a gallis rhetiisq; & pannoniis: Rheno: & Danubio fluminibus: a sarmatis: dacisq; mutuo metu aut montibus separatur. Cætera oceanus ambit latos sinus & insularum immensa spacia complectēs. Nup cognitis quibusdā gentibus: ac regibus: quos bellū aperuit. Rhenus rheticarū alpiū iu accesso ac pcipiti uertice ortus: modico flexu ī occidentē uersus septētrionali oceano miscetur. Danubius molli & clemēter edito mōtis Arbonæ iugo effusus plures populos adit: donec in ponticū mare sex meatibus erumpit. Septimū enī os paludibus hauritur. Ipsos Germanos indigenas crediderī: minimeq; aliarū gentiū aduētibus & hospitiis mixtos: quia nec terra olī: sed classibus aduehebātur: qui mutare sedes quærebāt. & īmensus ultra: utq; sic dixerī aduersus oceanus raris ab orbe nostro nauibus aditur. Quis porro pter periculū horridi & ignoti maris Asia: aut Africa aut Italia relicta Germaniā peteret informē. terris aspam cælo tristē cultu aspectuq;: nisi si patria sit: celebrāt carminibus antiquis: quod unū apud illos memoriæ & ānaliū genus est: Tuistonē deū terra editum & filiū Mannum originē gentis cōditorisq;. Māno tris filios assignāt e quorū nominibus pximi oceano Ingaeuones. Medii hermiones. Cæteri Istaeuones uocētur. Quidā autē licētia uetustatis plures deo ortos: pluresq; gentis appellationes: Marsos: Gambriuios: Suenos: Vādalios affirmant. Eaq; uera: & antiqua nomina. Cæterū Germaniæ uocabulū recēs: & nup additū: quoniā qui primi Rhenum trāgressi Gallos expulerint: ac nūc Tūgri. tunc Germani uocati sint. Ita nationis nomen.

nō gētis eualuisse paulatī. Vt oēs primū a uictore ob metū. mox a se ipsis
īueto noīe Germani uocarentur: Fuisse apud eos & herculem memorāt
Primumq; oīum uiroꝝ fortiū ituri ī praelia canunt. Sunt illis haec quoq;
carmina. quoꝝ relatu. quem Baritū uocāt. accēdunt animos: futuraeq; pu-
gnae fortunā ipo cantu augurantur. Terrent enī: trepidāt ue: prout sonuit
acies: Nec tam uoces illae. q̄ uirtutis cōcentus uidentur. Affectatur p̄cipue
aspitas soni. & fractū murmur obiectis ad os scutis. quo plenior & graui-
or uox repcussu intumescat. Caeterum & ulixem quidam opinantur lon
go illo & fabuloso errore in hunc oceānum delatum adiisse germaniae ter
ras. Asciburgiumq;: quod in ripa Rheni situm hodie incolitur ab illo cō-
stitutum nominatumq; Aram quinetiā ulixi cōsecratā adiecto laertae pa-
tris nomine eodē loco olim reptam. monimentaq; & tumulos quosdam
graecis litteris inscriptos ī cōfinio Germaniae Rhetiaeq; adhuc extare: quae
neq; cōfirmare argumentis: neq; refellere in aīo est. Ex ingenio suo quisq;
dernat: uel addat finē. Ipe eoꝝ oppiniōibus: aus accedo q germaniae popu
los nullis aliis aliaꝝ nationum cōnubiis infectos propriam: & sinceram &
tantum sui similem gentem extitisse arbitrātur. Vnde habitus quoq; cor
porum: quanq̄ in tanto hoīum numero idem: omnibus truces & cerulei
oculi. rutilae comae: magna corpora & tantum ad impētum ualida: laboris
atq; operum nō eadem patientiā. minimeq; sitim: aestumq; tolerare frigo-
ra atq; ī ediam caelo soloue assueuerunt. Terra & si aliquāto specie differt:
in uniuersum tamen aut siluis horrida. aut paludibus foeda: hūidior quā
gallia uentosior. qua noricum ac pannoniam aspicit. satis ferax. frugifera-
tum arborum impaciens. pecorum fecunda: sed plerunq; improcera. ne ar
mentis q̄dem suis honor: aut gloria frōtis. numero gaudent: eaeq; solae &
gratissime opes sunt: Argentum & aurum ꝓpitii an irati dii negauerīt du
bito Nec tamen affirmauerim nullam germaniae uenā argētum aurum ue
gignere. quis enim scrutatus est? possessione & usu haud ꝓinde afficiun
tur. Est uidere apud illos argentea uasa legatis & principibus eorum mu-
neri data nō in alia uilitate: q̄ quae humo finguntur: quanq̄ proximi ob
usum cōmertiorum aurum & argentum in p̄cio habent. formasq; quasdā
nostrae pecuniae agnoscunt: atq; eligunt. Interiores simplicius & antiqui-
us pmutatione mertium utuntur. pecuniā ꝓbant ueterem & diu notam
serratos bigatosq;. Argentū quoq;: magis q̄ aurū sequūtur nulla affectio-
ne animi: sed quia numerus argenteoꝝ facilior usui est promiscuā ac ui
lia mercantibus. Ne ferrum quidē supest sicut ex genere teloꝝ colligitur
Rari gladiis: aut maioribus lāceis utuntur hastas uel ipsoꝝ uocabulo fra-
meas gerūt angusto & breui ferro: sed ita acri & ad usum habili ut eodem

telo:put ratio poscit uel cominus uel eminus pugnent. & equês quidem
scuto frameaq; cōtētus est. pedites & missilia spargunt. plura singuli atq;
i imensū uibrāt. nudi aut sagulo leues: nulla cultus iactatio. Scuta tantū le
ctissimis coloribus distigūr paucis loricæ. Vix uni alteriue cassis: aut galeæ
Equi nō forma nō uelocitate cōspicui: sed nec uarietate gyros in moré no
strum docentur. In rectum aut uno flexu dextros agunt ita cōiuncto or-
be ut nemo posterior sit. i uniuersū æstimanti plus penes peditē roboris.
eoq; mixti ꝑliantur: apta & cōgruēte ad equestrē pugnam uelocitate pedi
tum: quos ex omni iuuentute delectos āte aciem locant. Diffinitur & nu
merus Centeni ex singulis pagis sunt: Idq; ipsum inter suos uocantur: &
quod primo numerus fuit: iam nomen & honor est. Acies p cuneos cōpo
nitur cedere loco dūmodo rursus istes cōsilii q̄ formidinis arbitrantur.
Corpora suorū etiā in dubiis præliis referunt. Scutum reliquisse ꝓcipuū
flagitium: nec aut sacris ad esse: aut cōcilium iire ignominioso fas. multiq;
superstites belloꝝ infamiā laqueo finierūt. Reges ex nobilitate. Duces ex
uirtute sumunt. Nec regibus infinita ac libera potestas: & duces exemplo
potius q̄ imperio: si prompti si cōspicui: si ante aciem agant: admiratione
præsunt. Cæterum neq; animaduertere neq; uiuere neq; uerberare quidē
nisi sacerdotibus permissum non quasi in pœnam nec ducis iussu: sed ue
lut deo iperante quē adesse bellantibus credunt effigiesq; & signa quædā
detracta lucis in ꝑlium ferunt quodq; ꝓcipuum fortitudinis icitamentū
est: non casus nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit: sed fa-
miliæ & ꝓpinquitates & in ꝓximo pignora. Vnde ululatus fœminarum
audiri unde uagitus infantium. hi cuiq; sanctissimi testes. hi maximi lau
datores. Ad matres ad cōiuges uulnera ferunt nec illæ numerare nec exige
re plagas pauēt cibosq; & hortamina pugnātibus gestāt. Memoriæ ꝓdit
quasdam acies iclinatas iam & labantes a fœminis restitutas cōstātia præ
cum & obiectu pectorū & mōstrata cominus captiuitate: quā longe im-
patiētius fœminaꝝ suaꝝ noīe timent: adeo ut efficacius obligentur animi
ciuitatum: quibus inter obsides puellæ quoque nobiles iperantur. Inesse
quinetiam sanctum aliquid & prouidum putant: nec aut consilia earum
āspernantur aut respōsa negligūt. Vidimus sub diuo Vespasiano Veledā
diu apud plerosque numinis loco habitam. Sed & olim Auriniam & cō
pluris alias uenerati sunt nō adulatione nec tanq̄ facerent deas. Deoꝝ ma
xime Mercuriū colūt: cui certis diebus humanis quoque hostiis litare fas
habēt. Herculē ac Martem cōcessis animalibus placant. Pars sueuorum &
isidi sacrificat. Vnde cā & origo peregrino sacro parum cōperi: nisi quod si
gnum ipsū i modū liburnæ figuratum docet aduectā religionem. Cæterū

nec cohibere parietibus deos neque in ullam humani oris spēm assimila
re ex magnitudine cælestium arbitrantur. lucos ac nemora cōsecrāt deoꝝ
que noībus appellāt secretū illud quod sola reuerētiā uidēt. Auspicia sor
tesque ut qui maxime obseruāt. Sortium cōsuetudo simplex uirgā fru-
giferæ arbori decisam ī surculos āputāt: eosque notis quibusdā discretos
super candidā uestem temere ac fortuito spargūt. mox si publice consule
tur sacerdos ciuitatis sin priuati ipse pater familiæ p̄catus deos cælumq;
suscipiens ter singulos tollit. sublatos secundū īpressam ante notam inter
pretatur. Si ꝓhibuerunt nulla de eadē re ī eundē diem cōsulatio. Sin per
missum auspicioꝝ adhuc fides exigitur. & illud quidē etiā hic notū auiū
uoces: uolatusq; īterrogare. Propriū gentis equoꝝ quoq; p̄sagia ac moni-
tus experiri. publice aluntur iisdem nemoribus ac lucis cādidi & nullo mor
tali ope cōtacti: quos p̄ssos sacro curru sacerdos ac rex uel princeps ciuita-
tis comitantur. hinnitus ac fremitus obseruāt. Nec ulli auspicio maior fi-
des nō solū apud plebē: sed apud ꝓceres apud sacerdotes. Se enim mini-
stros deoꝝ illos cōscios putant. Est & alia obseruatio auspicioꝝ: qua gra-
uiū belloꝝ euentus explorāt. Eius gētis cum q̄ bellum est captiuum quo
quo mō īterceptum cum electo popularium suoꝝ patriis quēq; armis cō
mittunt. Victoria huius uel illius ꝓ p̄iudicio accipitur. De minoribus re-
bus principes cōsultāt: de maioribus oēs ita tamen ut eā quoq; quoꝝ pe-
nes plæbē arbitriū est: apud principes ptractentur. Coeunt nisi quid for
tuitum & subitū īcidit certis diebus: cū aut inchoatur luna aut impletur.
Nam agēdis rebus hoc auspicatissimū initiū credunt: nec dierum nume
rū ut nos sed noctium cōputant. Sic cōstituūt sic cōdicunt. nox ducere di
em uidetur. Illud ex libertate uitium: quod nō simul nec iussi cōueniūt: sed
& alter & tertius dies cunctatione coeuntium absumitur: ut turbæ placu-
it. Cōsidūt armati silentiū per sacerdotes quibus tum & coercendi ius est
imperatur. Mox rex uel princeps prout ætas cuiq; prout nobilitas prout
decus belloꝝ ꝓut facundia est audiuntur auctoritate suadēdi magisq̄ iu
bendi potestate. Si displicuit sententia: fremitu aspernantur. Sin placuit
frameas concutiunt. honoratissimum assensus genus est armis laudare. li
cet apud concilium accusare quoq; & discrimen capitis intendere. Distin
ctio pœnaꝝ ex delicto. proditores & transfugas arboribus suspendunt:
Ignauos & ībelles & corpore infames ceno ac palude iniecta insup crate
mergunt. Diuersitas supplicii illuc respicit: tanq̄ scelera ostendi oporteat
dum puniuntur flagatia abscōdi. Sed & leuioribus delictis pro modo pœ
narum equorum pecoꝝq; numero cōuicti mulctāt. pars mulctæ regi uel
ciuitati: pars ipsi qui uindicatur uel ꝓpinquis eius exoluitur. Eliguntur i

iisdem cōciliis & pricipes:qui iura p pagos uicosq; reddunt. Centeni singulis ex plebe comites cōsilium simul & auctoritas adsunt. Nihil autem neq; publicæ neq; priuatæ rei:nisi armati agunt.Sed arma sumere nō ante cuiq̄ moris:q̄ ciuitas sufecturū ꝓbauerit.Tū eum ī ipso cōcilio uel pricipū aliq̄s uel pater uel ꝓpiquus scuto frameaq; iuuenē ornāt:hæc apud illos toga:hic p̄mus iuuentæ honos:ante hoc domus pars uident mox rei.p.ī signis nobilitas aut magna patrum merita pricipiis dignationem etiam adolescentulis assignāt:cæteris robustioribus ac iampridem ꝓbatis aggregātur:nec rubor īter comites aspici.Gradus quinetiā ipse comitatus habet iudicio eius quem sectātur:Magnaq; & comitū æmulatio:quibus p̄mus apud principē suū locus & p̄cipatū. Cui plurimi & acerimi comites hæc dignitas hæ uires magno semp electorū iuuenū globo circūdari ī pace decus:ī bello p̄sidiū:nec solum ī sua gēte cuiq;:sed apud finitimas quoq; ciuitates id nomen ea gloria est:si numero ac uirtute comitatus emineat: Expetuntur enim legationibus:& muneribus ornantur: & ipsa plerūq; famā bella ꝓfligant:Cum uentum ī aciem:turpe pricipi uirtute uinci:turpe comitatui uirtutem nō æquare.Iā uero īfame in oēm uitā ac probosum supstitem pricipi suo ex acie recessisse:Illum defendere:tueri:sua quoq; fortia facta gloriæ eius assignare:pricipum sacramentum est:Principes ꝓ uictoria pugnāt:Comites pro pricipe:Si ciuitas in qua orti sūt lōga pace & ocio torpeat plerīq; nobilium adolescentium petunt ultro eas nationes quæ tum bellum aliquod gerunt:qr & ingratá genti quies & facilius iter ancipitia clarescāt magnumq; comitatū nō nisi ui belloq; tueare exigūt.n. p̄ncipis sui liberalitate illum bellatorem equum:illam cruentam uictricē q; frameā.Nam epulæ & quanq̄ incompti:largi tamen apparatus ꝓ stipēdio cædunt:Materia munificentiæ p bella & raptus.nec arare terrā aut expectare annum tam facile psuaseris:q̄ uocare hostes & uulnera mereri:pigrum quinimmo & iners uidetur sudore acquirere:quód possis sanguie parare. Q uotiens bella non ineunt nō multum uenatibus:plus per ocium transigunt dediti somno ciboq; fortissimus quisq; ac bellicosissimus nihil agens delegata domus & penatium & agrorum cura fœminis senibusq; & infirmissimo cuiq; ex familia.Ipsi habent mirā diuersitatem naturæ:cū iidem hoīes sic ament ioertiā & oderint quietem.Mos est ciuitatibus ultro ac uiritī cōferre principibus uel armentorū uel frugum quod ꝓ honore acceptum etiā necessitatibus subuenit.Gaudēt p̄cipue finitimarum gentium donis quæ nō modo a singulis sed publice mittuntur.Electi equi:magna arma:phaleræ:torquesq; iā & pecuniā accipere docuimus Nullas germanorū populis urbes habitari satis notum est:ne pati qdem

inter se iūctas sedes. Colunt discreti ac diuersi ut fons ut cāpus ut nemus placuit. Vicos locāt nō in nostrū morē cōnexis & coherentibus ædificiis. Suā quisq; domum spacio circundat siue aduersus casus ignis remedium siue inscitia ædificandi. Ne cementorū quidē apud illos aut tegularū usus: Materia ad oīa utuntur iformi: & citra spēm aut delectationē. Quædam loca diligentius illinunt terra ita pura & splendente: ut picturā ac liniamēta colorū imitetur. Solent & subterraneos specus apire. eosq; multo insup fimo onerāt suffugiū hyemi & receptaculum frugibus: quia rigorē frigorū eiusmodi locis molliunt: & si quando hostis aduenit apta populatur. Abdita aūt & defossa aut ignorantur aut eo ipso fallunt quod qrēda sūt. Tegumen oībus sagum fibula aut si desit spina cōsertum. Cætera intecti totos dies iuxta focū atq; ignem agunt. Locupletissimi ueste distinguuntur non fluit ante sicut sarmathæ ac parthi: sed stricta & singulos artus exprimente. Gerunt & ferarū pelles pximi ripæ negligenter. Vlteriores exquisitius ut quibus nullus per comercia cultus: Eligunt feras & detracta uelamina spargunt maculis pellibusq; beluarum quas exterior oceanus atq; ignotū mare gignit: nec alius fœminis q̄ uiris habitus: nisi quod fœminæ sæpius lineis amictibus uelantur: eosq; purpura uariant partemq; uestitus supioris in manicas nō extendunt: nudæ brachia ac lacertos: sed & pxima pars pectoris patet: quanq̄ senera illic matrimonia nec ullā morum partē magis laudaueris. Nam ppe soli barbarorū singulis uxoribus cōtēti sunt exceptis admodū paucis qui nō libidine sed ob nobilitatē plurimis nuptiis ambiuntur. Dotem nō uxor marito: sed uxori maritus offert. Intersunt parentes & ppinqui ac munera pbant. Munera nō ad delitias muliebres q̄sita: nec quibuibus noua nupta comatur: sed boues & frenatum equū & scutū cum framea gladioq;. In hæc munera uxor accipit atq; inuicem ipsa armorū aliquid uiro affert hoc maximū uīculū. hæc arcanā sacra hos coniugales deos arbitrantur: ne se mulier extra uirtutum cogitatiōes extraq; bellorum casus putet. Ipsis incipientis matrimōi auspiciis ad monetur uenire: se laborum periculorumq; sociam idem in pace idem in prælio passuram ausuramq; hoc iuncti boues hoc paratus equus hoc data arma denuntiāt. Sic uiuēdæ sic peundum. accipere se quæ liberis iuiolata: ac digna reddatq; nurus accipiant rursus quæ ad nepotes referantur. Ergo septa pudicitia agunt. nullis spectaculorū illecebris nullis cōuiuiorum irritationibus corruptæ. Litterarum secreta uiri pariter ac fœminæ ignorāt. Paucissima i tam numerosa gente adulteria. quorū pœna p̄sens & maritis pmissa. accisis crinibus nudatam coram ppiquis expellit domo maritus ac p oēm uicum uerbere agit. Publicatæ enī pudicitiæ nulla uenia: nō for

matnō ætate:non opibus maritum inuenit. Nemo enī illic uitia ridet nec
corrūpe & corrumpi sæculū uocatur. Melius quidē adhuc ex ciuitatis ī
quibus tantum uirgines nubunt:& cū spe uotoq; uxoris semel transigi-
tur. Sic unum accipiunt maritū: quomō unum corpus:unāq; uitā:ne ulla
cogitatio ultra ne lōgior cupiditas ne tanq̄ maritū: sed tanq̄ matrimoniū
ament. Numeꝝ liberoꝝ finire aut quenq̄ ex agnatis necare flagitium ha-
betur plusq; ibi boni mores ualent q̄ alibi bonæ leges. In omni domo nu
di ac sordidi. In hos artus.in hæc corpora:q̄ miramur excrescūt. Sua quē
q; mater uberibus alit.nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dn̄m ac seruū
nullis educationis delitiis dinoscas. Inter eadem pecora in eadem humo
degunt donec ætas separet īgenuos uirtus agnoscat:Sera iuuenū uenus
eoq; inhexausta pubertas:nec uirgines festinantur eadem inuenta: similis
ꝓceritas.pares ualidæq; miscentur:ac robora parentū liberi referunt. So-
roꝝ filiis idem apud auunculū:qui ad patrem honor. Quidam sanctio
rem arctioremq; hunc nexum saguinis arbitrantur. & ī accipiendis obsidi-
bus magnis exigunt tāq̄ & ī aīum firmius & domū latius teneāt:hæredes
tamen successoresq; sui cuiq; liberi & nullum testamentū. Si liberi nō sūt
ꝓximus gradus in possessione fratres patrui auunculi:quanto plus ꝓpin
quoꝝ quo maior affinium numerus tanto gratior senectus:nec ulla orbi
tatis præcia. Suscipere tā inimicicias seu patris seu ꝓpinqui ī q̄ amicicias
necesse est nec īplacabiles durant. Luitur enim etiā homicidium certo ar
mentoꝝ ac pecoꝝ numero recipitque satisfactionem uniuersa domus uti
liter in publicum quia piculosiores sunt inimiciciæ iuxta libertatem. Cō
uictibus & hospitiis nō alia gens effusius indulget. Quemcunque morta
talium arcere tecto:nefas habetur:ꝓ fortuna quisque apparatis epulis ex
cipit:Cum defecere qui modo hospes fuerat:mōstrator hospitii & comes
ꝓximā domum nō inuitati adeunt nec interest pari humanitate accipi-
unt. Notum ignotūque quantum ad ius hospitis nemo discernit: Abeū
ti si quid poposcerit concedere moris & poscendi inuicem eadē facilitas:
Gaudent muneribus sed nec data īputant nec aceptis obligātur: Victus
inter hospites comi statim e somno quem plerūque in diem extraunt la
uantur sæpius calida ut apud quos plurimū hyems occupat:lauti cibum
capiunt:Separatæ singulis sedes & sua cuique mēsa: Tum ad negotia nec
minus sæpe ad cōuiuia procedunt armati:diē noctemque cōtinuare po-
tādo nulli ꝓbrum. Crebræ ut inter uinulētos rixæ. Raro conuiciis sæpius
cæde & uulneribus transiguntur. Sed de recōciliatis inuicē inimicitiis ī &
iungendis affinitatibus:& adsciscendis principibus de pace deniq; ac bello
pleꝝq; in cōuiuiis cōsultāt:tanq̄ nullo magis tēpore aut ad simplices cogi-

tationes pateat a'iis autad magnas icalescat.Gens non astuta nec callida apit adhuc secreta pectoris licentia ioci.Ergo detecta & nuda oium mens postera die retractatur & salua utriusq; tēporis ratio ē:Deliberāt dum fingere nesciunt.Cōstituunt dum errare nō possunt:potui humor ex ordeo aut frumento in quādā similitudinē uini corruptus .pximi ripæ & uinū mercantur.Cbi simplices:agrestia poma:recens fera:aut lac cōcretum:sine apparatu:sine blandimentis expellunt famē.aduersus sitī nō eadē tempe perantia.Si indulseris ebrietati:suggerendo quātū cōcupiscunt:haud minus facile q̄ armis uincentur.Genus spectaculorum unū atq; ī omni cœtu idem.Nudi iuuenes quibus id ludicrū est īter gladios se atq; infestas frameas saltu iaciunt.Exercitatio artem parauit:ars decorem non in quæstum tamen aut mercedem:quis audacis lasciuiæ.pcium est uoluptas spectantium.Aleam quod mirere sobrii inter seria exercent tanta lucrandi pdendi ue temeritate ut cum oīa defecerunt extremo ac nouissimo iactu de libertate ac de corpore cōtendāt.Victus uoluntariā seruitutē adit.Q uāuis iunior q̄uis robustior alligari se ac uenire patitur.Ea est in re praua peruicatia Ipsi fidem uocant.Seruos conditiōis huius p comercia tradūt ut se quoq; pudore uictoriæ exoluant.Cæteris seruis non in nostrum morem descriptis p familiā ministeriis utuntur.Suā quisq; sedē:suos penates regit. Frumenti modū dominus aut pecoris aut uestis aut colono iniūgit.& seruus hactenus paret.Cætera domus officia uxor ac liberi exequuntur. Verberare seruūac uinculis & ope coercere raꝝ.Occidere solent nō disciplia & seueritate sed īpetu & ira ut inimicū:nisi quod impune est.Liberti non multū supra seruos sunt.Raro aliquod momentū ī domo nunq̄ ī ciuitate exceptis dun taxat iis gētibus:q; regnantur.Ibi enī & sup īgenuos & super nobiles ascendunt.Apud cæteros īpares libertini libertatis argumentum sunt.fœnus agitare & in usuras extendere ignotum.Ideoq; magis seruaẽ q̄ si uetitum esset.Agri pro numero cultoꝝ ab uniuersis uices occupantur quos mox inter se secundum dignationem partiuntur facilitatem partiēdi campoꝝ spatia pstant.Arua per annos mutant.& superest ager:nec.n. cum ubertate & amplitudine soli labore cōtendunt ut pomaria cons[.]rāt: & prata separent & ortos rigent:Sola terræ seges imperatur. Vnde ānum quoq; ipsum non in totidem digerunt species:hyems & uer & æstas ītellectum ac uocabula habent.Autumni perinde nomen ac bona ignorātur. Funerum nulla ambitio.Id solum obseruatur ut corpora claroꝝ uirorum certis lignis cremētur.Struē rogi nec uestibus nec odoribus cumulāt sua cuiq; arma.quorundā igni & equus adiicitur. Sepulchrum cespes erigit. Monumentoꝝ arduum & peroperosum honorem ut grauem defunctis

áſprenantur.Lamenta ãc lachrimas cito ꝺolorem & triſtitiam tarde ponunt.Fœminis lugere honeſtum eſt.Viris meminiſſe.Hæc ĩ commune ꝺ omnium germanoꝝ origine ac moribus accipimus.Nunc ſingulaꝝ gentium inſtituta ritusq́ꝫ quatenus differãt.Quæ nationes e germania ĩ gallias cõmigrauerint expediam.Validiores olim galloꝝ res fuiſſe ſummus auctoꝝ diuus Iulius tradit:eoq́ꝫ credibile eſt etiã gallos in germaniã trãſgreſſos.Quãtulum enim annis obſtabat:quo minus ut quæ gens eualu erat occuparet permutaretq́ꝫ ſedes promiſcuas adhuc & nulla regnorum potentia diuerſas.Igitur inter hercyniam ſiluam:Rhenumq́ꝫ & Mœniãnes heluetii:Vlteriora Boui:Gallica utraq́ꝫ gens tuere:Manet adhuc Boiemi nomen:ſignificatq́ꝫ loci ueterem memoriam q̃uis mutatis cultoribus Sed utrum Araniſci in pannoniam:ʼ ab oſis germanoꝝ natiõe:ʼ an oſi ab Araniſcis in germaniam commigrauerint:cum eodem adhuc ſermõe iſtitutis moribus utantur in certum eſt:quia pari olim inopia ac libertate eadem uiriusq́ꝫ ripæ bona malaq́ꝫ erant.Treueri & Neruli circa affectationẽ Germaniæ originis ultro ambitioſi ſunt tanq̃ per hanc gloriam ſanguinis a ſimilitudĩe & inertia gallorum ſeparentur.Ipſam rheni ripam haud dubie germanorum populi colunt:Vangiones Treboci Nemetes Nubii quidem quanq̃ Romana colonia eſſe meruerint:ac libentius Agrippinenſes cõditoris ſui nomine uocẽt:origine erubẽſcũt.Transgreſſi olim & experimento fidei ſuper ipſam rheni ripam collocati ut arcerent nõ ut cuſtodirẽtur.Omnium harum gentium uirtute præcipui Batauii nõ multum ex ripa:ſed inſulam rheni annis colũt.Chattorum quõdam populus & ſeditione domeſtica in eas ſedes tranſgreſſus:in quibus pars romani imperii fierent Manet honos & antiquæ ſocietatis inſigne:nam nec tributis contemnuntur:nec plubicanus atterit:exempti oneribus & collationibus & tantum in uſum præliorum ſepoſiti uelut tela atq́ꝫ arma bellis reſeruantur:Eſt in eodem obſequio & Mattiacorum gens.Protulit enim magnitudo populi ro.ultra rhenum ultraq́ꝫ ueteres terminos impii reuerentiã Ita ſed finibusq́ꝫ in ſua ripa mẽte animoq́ꝫ nobiſcum agunt.Cætera ſimiles Batauis:niſi q́ꝫ ipſo adhuc terræ ſuæ ſolo:& cælo acrius aĩantur.Non numeramus inter germaniæ populos q̃q̃ trans rhenũ danubiũq́ꝫ cõſederint eos qui decumates agros exercent.Leuiſſimus quiſq́ꝫ galloꝝ & ĩopia audax dubiæ poſſeſſionis ſolũ occupauere.Mox limite acto ꝓmotiſq́ꝫ p̃ſidiis ſinus ĩperii & pars ꝓuinciæ habentur.Vltra hos chatti initiũ ſedis ab hercinio ſaltu inchoant nõ ita effuſis ãc paluſtribus locis:ut cæteræ ciuitates ĩ quas germania pateſcit durant.Si quidẽ colles paulatĩ rareſcunt & chattos ſuos ſaltus hercinius ꝓſequitur:ſimul atq́ꝫ depõit duriora gẽ

ti corpora ſtricti ārtus minax uultus & maioc animi uigor. Multū ut inter
germanos rationis ac ſolertiæ: ꝑponere electos audire ꝑpoſitos: noſſe or-
dines intelligere occaſiones differre īpetus diſponere diē uallere noctē for-
tunā inter dubia: uirtutē inter certa numerare: quodq; rariſſimum: nec niſi
ratione diſciplinæ cōceſſum: plus reponere ī duce q̄ in exercitu. Omne ro
bur ī pedite: quē ſup arma ferramentis quoq; & copiis cohonerāt: alios
ad ꝑliū ire uideas: chattos ad bellum rari: excurſus & fortuita pugna: eque
ſtriū ſane uirium id ꝓprium: cito parare uictoriam cito cædere. Velocitas
iuxta formidinē. cunctatio ꝓprior cōſtantiæ eſt & aliis germanorum popu
lis uſurpatū. Raco & priuata cuiuſq; audentia apud chattos ī cōſenſū uer
tit. ut primū adoleuerint crimē barbāq; ſummittere. nec niſi hoſte cæſo ex
uere uotiuū obligatumq; uirtuti oris habitum. Sup ſanguinem & ſpolia
reuelant frōtes: ſeq; tum demum ꝑcia naſcendi rettuliſſe. dignoſq; patria
ac parentibus ferūt. Ignauis & ī bellibus manet ſqualor. Fortiſſimus quiſ
q; ferreum inſup anulū ignominioſum id genti: uelut uinculum geſtat:
donec ſe cæde hoſtis abſoluat. Plurimis chattoꝝ hic placet habitus. ſamq;
canent īſignis & hoſtibus ſimul ſuiſq; mōſtrati: oium penes hos ītia pu
gnaꝝ. hæc prima ſemp acies uiſu noua. Nā ne ī pace quidē uultu mitiore
māſueſcunt. Nulli domus aut ager aut aliqua cura: ꝓut ad quenq; uene-
ce aluntur. ꝓdigi alieni cōtemptores ſui donec exanguis ſenectus tā duræ
uirtuti īpares faciat. Proximi chattis certū iā alueo rhenum quiq; termi-
nus eſſe ſufficiat. Vſipi ac Tencateri colunt. Tencateri ſup ſolitum belloꝝ
decus equeſtris diſciplinæ arte ꝓcellunt. Nec maior apud chattos peditū
laus: q̄ tencateris equitum. Sic inſtituere maiores. poſteri imitantur. Hi-
luſus infantium. hæc iuuenum æmulatio. Perſeuerant ſenes inter familiā
& penates & iura ſucceſſionum equi traduntur. Excipit filius: non ut exte
ra maximus natu: ſed prout ferox bello & melior. Iuxta teneteros Bructe
ri olim occurrebant. Nunc chamauos & angriuarios immigraſſe narratur
pulſis Bructeris ac penitus exciſis uicinaꝝ cōſenſu nationū ſeu ſuperbiæ
odio: ſeu ꝓdæ dulcedine: ſeu fauore quodā erga nos deoꝝ. Nam ne ſpe-
ctaulo quidē ꝓlii inuidere ſup. lx. millia nō armis teliſq; romanis: ſed quod
magnificentius eſt oblectationi occuliſq; ecciderunt. Maneat ꝗſo duretq;
gentibus ſi nō amor noſtri at certe odium ſui: quando ī urgentibus īpe-
rii fatis nihil iam præſtare fortuna maius pōt: q̄ hoſtiū diſcordiam. Angri
uanos & chamauos a tergo Dulgimini & caſuari cludunt. aliæ quæ gētes
haud ꝑinde memoratæ a frōte friſii excipiunt. Maioribus minoribuſq;
friſiis uocabulum ē. ex mō uiriū utræq; nationes uſq; ad oceanū rheno ꝑ
texuntur. ambiuntq; īmenſos inſup lacus & romanis claſſibus nauigatos

Ipsum quinetiã oceanũ illa tẽtentauimus.& supesse adhuc herculis colũ
nas fama uulgauit:seu adiit hercules:seu quicquid ubiq; magnificũ ẽ ĩ cla
ritatẽ eius referre cõsesimus.Nec defuit audentia Druso germanico. Sed
obstitit oceanus ĩse simul atq; in herculẽ ĩquiri.Mox nemo tẽptauit.San-
ctiusq; ac reuerentius uisũ de actis deoꝝ credere q̃ scire.Hactenus in occi
dentẽ germaniã nouimus.In septentrionẽ ĩgenti flexu redit:Ac primo sta
tim chaucorum gens q̃q̃ ĩcipiat a frisis ac partẽ littoris occupet:oĩum q̃s
exposui gentium lateribus obtenditur:donec in chattos usque sinuetur tã
immensum terrarum spacium nõ tenẽt tantum cauci:sed & ĩplent. Popu
lus inter germanos nobilissimus quique magnitudinẽ suam malit iusti-
tia tueri sine cupiditate sine impotẽtia quieti secrẽtique nulla ꝓuocãt bel
la.nullis raptibus aut latrociniis populantur.Id p̃cipuum uirtutis ac uiri
um præcipuũ argumentũ est:quod ut superiores agant.nõ per iniurias
assequuntur.Prõpta tamẽ oibus arma ac si res poscat exercitus:plurimum
uiroꝝ equoꝝque.& quiescentibus eadẽ fama In latere chaucoꝝ:chattorũ
que cherusci nimiã ac marcẽtem diu pacẽ illacessiti nutrierunt.idque io-
cundius q̃ tutius fuit:quia inter ĩpotentes & ualidos falso q̃escas.ubi ma
nu agitur modestia ac ꝓbitas noie superioris sunt.Ita q̃ui olim boni æq;
que cherusci nunc inertes ac stulti uocantur:Chattis uictoribus fortuna
in sapientiam cessit.Tacti ruina cheruscoꝝ & fosi cõtermina gens aduer-
sarum rerum ex æquo socii sunticum in secundis miores fuissẽt.Eũdẽ
germaniæ situum ꝓximi oceano cymbri tenent parua nunc ciuitas:sed glo
ria ingens.Veterisque fame lata uestigia manent. Vtraque ripa castra ac
spacia:quoꝝ ambitu nunc queque metiaris molem mãusque gentis &
tã magni exitus fidem. Sexcentesimum &.xl.annum urbs nostra agebat
cũ primũ Cymborum audita sunt arma.Cecilio.Metello ac Papirio Car-
bone cões.ex quo si ad alterum imperatoris Traiani consulatum compu-
temus.cc:ferme &.x.anni colliguntur.tandiu germania uincitur.Medio-
tã longi æui spacio multa inuicem dãna.Nõ sãnis.nõ pœni:nõ hispaniæ:
galliæ ue ne parthi quidem sæpius edmonuere: Quippe regno Arsaris
actior est germanorum libertas.Quid enim aliud uobis q̃ cædem crassi
amisso & ipso & ipse dacoro infra uentidium deiectus oriens obiecerit.
At germani carbõe & cassio & scauro aurelio & seruilio cepione.M.quoq;
manlio fusis uel captis quinq; simul cõsularis exercitus.po.ro.Varũ trel-
q; cum eo legiones etiam Cæsari abstulerunt nec impune. C. Marius in
Italia.Diuus Iulius in gallia.Drusus ac Nero & germanicus in suis eos se
dibus perculerunt.Mox ingentes.C.cæsaris minæ in ludibrium uersæ.
Inde ocium:donec occasione discordiæ nostræ & ciuilium armoꝝ expu-

gnatis legionũ hybernis etiã galliãs affectauere ac rursus pulsi inde proxi-
mis temporibus triumphan magis q̃ uicti sunt. Nunc de Sueuis dicẽdũ
est: quorũ nõ una chattorũ Thencaterorũ ue gens maiorem enim germa-
niæ partẽ obtinẽt ꝓpriis adhuc nationibus nominibusq; discren: quãq̃
ĩ commune sueui uocentur. Insigne gẽtis obliquare crimen: nodoq; sub
stringere. Sic sueui a cæteris germanis: Sic sueuorum ingenui a seruis se
parantur: In aliis gentibus seu cognatione aliqua sueuorum seu quod sæ
pe accidit imitatione rarum & intra iuuentæ spacium. Apud sueuos usq;
ad caniciem horrentem capillum retro secuntur ac sæpe in ipso solo uer
tice ligãt. Prĩcipes & ornatiorẽ habent: Ea cura formæ sed inoxiæ. Neq; n.
ut ament amentuue: in altitudinem quandam & terrorem aditur bella
compti ut hostium oculis ornantur. Vetustissimos se nobilissimosq; sue
uorum Semnones memorant. Fides antiquitatis religione firmatur. Sta
tuto tempore in siluam auguriis patrum & prisca formidine sacram oĩs
eiusdem sanguinis populi legationibus coherent: Cæsoq; publice homĩe
celebrant barbari ritus horrẽda primordia: Est & alia luco reuerentia.
Nemo nisi uintulo ligatus ingreditur: ut minor & potestatẽ numinis p̃-
se ferens: si forte prolapsus: attoli & insurgere haud licitum: per humum
euoluuntur eoq; omnis superstitio respicit: tãq̃ ĩde initia gentis ibi regna
tor oĩum deus cætera subiecta atq; parentia. Addunt auctorem fortunã
Semnonum. Centum pagis habitantur magnoq; corpore efficiuntur: ut se
sueuorum caput credant. Contra lõgobardis paucitas nobilitas plurimis
ac ualentissimis nationibus cincti nõ per obsequium: sed prælus: & peri-
clitãdo tuti sunt. Reudigni deinde & Auiones & Anglii & Varini & Eu-
doses & Suardones & Nuithones fluminibus aut siluis muniuntur. nec
quicq̃ notabile in singulis: nisi quod in commune Nerthum i. terrã ma-
trẽ colunt. eamq; ĩteruenire rebus hominũ ĩuehi populis arbitrãt. Est in
ĩsula oceani castũ nemus. dicatũq; in ea uehiculũ ueste cõtectum attinge
re uni sacerdoti cõcessum. Is adesse penetrali deã intelligit: uectãq; bubus
fœminis multa ueneratione ꝓsequitur. Læti tunc dies. festa loca q̃cunq;
aduentu hospitioq; dignatur. Non bella ineunt nõ arma sumunt: clausũ
omne ferrũ: pax & quies tunc tantũ nota. Irẽ tantum amata: donec idem
sacerdos satiatã cõuersatione mortalium deã tẽplo reddat: mox uehiculũ
& uestes: & si credere uelis numen ipsum secreto lacu abluit. Serui mini-
strant: quos statim idẽ lacus haurit. Arcanus hic terror sactaq; ignorantia
quid sit id quod tantũ pituri uident. Et hæc quidẽ pars uerborũ ĩsecretio
ra germaniæ porrigitur: Proprior ut quo mõ pauloante: Rhenum sit nũc
Danubium sequar: Hermundurorũ ciuitas fida ramanis: eoq; solis germa

noꝝ nõ ĩ ripã cõmertium:sed penitus atq; ĩ ſplendidiſſima Rhetiæ proui
ciæ colonia paſſim & ſine cuſtode tranſeunt:& cum cæteris gentibus ar-
ma modo caſtraq; noſtra oſtendamus:his domos uillaſq; patefecimus nõ
cõcupiſcentibus. In hermunduris albis oritur flumen inclitum & notum
olim:nunc tantum auditur. Iuxta hermunduros Nariſci:ac deinde Mar-
coniani & Quadi agunt. p̃cipua Marconianoꝝ gloria uireſq; atque ĩpa
etiã ſedes pulſis olim Bois uirtute parta:nec Nariſci Quadiue degenerãt
Eaque germaniæ uelut frons eſt:quatenus Danubio pagitur. Marconia-
nis Quadiſue uſque ad noſtram memoriam reges manſerũt ex gente ip
ſorum nobile Marobodui & Tudri genus iam & extrernos patiunt. Sed
uis & potẽtia regibus ex auctoritate romana: raro armis noſtris ſæpius
pecunia iuuãtur:nec minus ualẽt retro Marſigni. Gothini Oſi Burii terga
Marconiaꝝ:Quadoꝝque claudũt e quibus Marſigni & Burii ſermone
cultuque ſueuos referunt Gothinos gallica:Oſos pãnonica lingua coar-
guit non eſſe germanos:& quod tributa patiuntur. partẽ tributorum Sar
mathæ partẽ Quadi ut alienigenis ĩponunt. Gothini quo magis pude-
at & ferrum effodiũt. oẽſq; hi populi pauca cãpeſtrum cæterum ſaltus &
uertices mõtium iugũque ĩſederunt. dirimit eñi ſciditque ſueuiã continu
um montium iugum ultra quod plurimæ gentes agunt. ex quibus latiſ
ſime patet legioꝝ nomen ĩ plures ciuitates diffuſum. Vãlentiſſimas nomi
naſſe ſufficiet. Arios Heleueconas Mãimos Elyſios Nahanaruales apud
Naharualos ãtiquæ religionis lucus oſtẽditur. Præſidet ſacerdos mulie
bri ornatu ſed deos interprecatione Romana Caſtorem. Pollutemque
memorant. Eius numinis nomen Alcis. nulla ſimulacra:nullũ pegrinæ ſu
pſtitionis ueſtigiũ. Vt fratres tamen ut iuuenes uenerantur. Cæterum alii
ſup uires:quibus enumeratos pauloante populos antecedunt trucis ĩſitæ
feritati arte ac tẽpore lenocinantur nigra ſcuta tincta corporas atra ad p̃-
lia noctes legũnt:ipſaq; formidine atq; umbra feralis exercitus terrorem ĩ
ferunt nullo hoſtium ſuſtinente nouũ ac uelut ĩfernũ aſpectũ. Nã p̃mi
in oĩbus p̃liis oculi uincuntur. Trans lygios gothones regnant paulo iã
adductius:q̃ cæteræ germanoꝝ gentes:nõdum tamen ſupra libertatem.
Protinus deinde ab oceano Rugii & Lemonii:oĩumq; haꝝ gentium inſi
gne rotunda ſcuta breues gladii:& erga reges obſequiũ. Suionum hinc ci
uitates ipſæ in oceano p̃ter uiros armaq; claſſibus ualent. forma nauium
eo differt:q; utrinq; prora paratã ſemp appulſui frontẽ agit:nec uelis mi-
niſtrãtur:nec remos in ordinẽ lateribus adiungunt. Solutũ ut in quibuſ-
pam fluminum & mutabile ut res. poſcit hĩc uel illinc remigiũ. Eſt apud
illos & opibus honos. eoq; unus imperitat nullis iam exceptionibus non

ꝑcario iure parendi nec ārma ut āpud cæteros germānos:neq; ꝓmiscuo
sed clausa sub custode & quidē seruo:quia subditos hostium incursus ꝓ
hibet o eanus.Ociosa porro armatoꝝ manus facile lasciuiūt.Enim uero
neq; nobilem:neq; ingenuū ne libertinum qdē armis ꝑponere regia unli
tas est.Trās suionas aliud mare pigrū:ac ꝓpe imotū:quo cingi claudiq;
terrarum orbem hinc fides:q; extremus cadentis iam solis fulgor in ortus
edurat:adeo clarus:ut sidera hebetet.Sonum insuper audiri formas deo
rum & radios capitis aspici persuasio adiicit.illuc usq; & fama uera tantū
natura.Ergo iam dextro sueuici maris littore æstiuorum gentes alluuntur
q̇bus ritus:habitusq; sueuoꝝ līgua Britānicæ ꝓpior. Matrē deum uenerā
tur.Insigne superstitionis formas aprorum gestant.Id pro armis omium
q; tutela securum deæ cultorem etiam inter hostes præstat.Rarus ferri fre
quens fustium usus.Frumenta cæterosq; fructus patientius q̄ pro solita
germanorum inertia laborant. Sed & mare scrutantur: ac soli omnium
succinum quod ipsi Glesum uocant inter uada atq; ī ipso littore legunt:
nec quæ natura:quæ ue ratio gignit ut barbaris quesitum compertum ne
diu:quinetiam inter cætera eiectamenta maris iacebat:donec luxuria no
stra dedit nomen ipsis in ullo usu rude legitur informe perfertur præci-
umq; mirantes accipiunt.Succum tamen arborum esse intelligas:quia ter
rena quædam atq; etiā uolueria animalia plerumq; interlucēt:quæ īplica
ta humore mox durescēte materia cluduntur. Fecundiora igitur nemora
lucosq;:sicut orientis secretis:ubi tura balsamaque sudantur ita occiden-
tis insulis terrisq; inesse crediderī quæ uicini solis radiis expressa atque li
quantia in proximum mare labuntur ac ui tempestatum in aduersa litto
ra exundant.Si naturam succin admoto igne tentes ī modum tedæ accen
ditur.alitque flammam pinguem & olētem:Mox ut in picem resinamque
lentescit.Suionibus Sitonum gentes continuantur. Cætera similes: uno
differunt.q; femina dominatur in tantum non modo a libertate:sed etiā
a seruitute degenerant.hic sueuiæ fines.peucinorum uenetorumque & fe
niorum nationes germanis an sarmathis ascribam dubito:q̄quā peucini
quos quidam bastarnas uocāt sermone cultu sede ac domiciliis ut germa
ni agunt sordes omium ac torpor procerum connubiis mixtis non nihil
in sarmatharum habitum fœdantur. Veneti multum ex moribus traxe-
runt.Nā quicquid inter peucinos fennosque siluaꝝ ac mōtium erigit. lá
trociniis pererrāt.hi tamē īter germanos potius referūtur.quia & domos
fingunt.& scuta gestāt & peditū usu ac pnicitate gaudent.quæ oīa diuer
sa sarmathis sunt ī plaustro equoque uiuētibus. Fēnis mira feritas fœda
paupertas non arma non equi nō penates uictui herba uestitui pelles cu

bile humus. Solæ ĩ sagittis spes q̃s iopiã ferri ossibus asparit. Idẽ q̃ uenãuiros parit & fœminas alit. Passim.n.comitant partẽque pdæ petũt. Nec aliud ĩfãnbus ferarꝫ hymbriũque suffugiũ q̃ nt ĩ aliquo ramorꝫ nexu cõtegant huc redeũt Iuuenes. hoc senũ recetaculũ. Sed beatius arbitrant q̃ ĩgemere agris illaborare domibus suas alienasque fortũas spe metuque uersare securi aduersus hoĩes securi aduersus deos. Rẽ difficillimã assecuti sũt ut illis ne uoto q̇dẽ opus eẽt. Cætera iã fabulosa. Hellusios & Oxiõas ora hoium uultusque & corpora atq; artus ferarꝫ genere quod ego ut icõpertum in medium reliquam.

Diodori Siculi Bibliothece historiæ libri: In quibus Prisce res: fabulæ. & multa uaria de situ locorum ac moribus gentium continentur.

FINIS.

Ieronymus Squãrzaficus Alexãdrinu's Clarissimo uiro Frãcisco Leono patricio Veneto quondam Simonis filio. S.D. Dẽbetur tibi ame dignissime uir non uulgares pro tua in me singulari beniuolentia gratiæ: ut tibi semper deditissimus sim ꝓ tantis ĩ me collatis beneficiis. Hæc nnq̃ de te mea fefellit opinio: q̃ nõ minus me diligas: q̃ a me amari intellexeris. Sed pusillus ĩ te meus ẽ amor ob præstantiam magnitudinemq; tuam. Parua nanq; sintilla inter globorum flammas quod lumen emittere potest? Sed tamen emori malim q̃ iure ingratus accusari. Beneficio affecti qui sese inculpari noluerũt: ideo aurum: & argentum: Alii aliud fortune bonum qđ dicitur: retribuere consueuerunt. Ego autem cum talia mihi non ad sint: quicquid per ingnio lum meum scribendo consequi potuerit: accipies. Cum a municipe meo enixe rogatus essem: ut epistolam in Diodori Siculi impressionem ederẽt libenti animo morem suæ uoluntati gessi: ut quædam quæ mihi insomniis proxima die uisa. fuere litteris mandarem. Sciebam etiam Diodorũ non reiiciendum esse auctorem: immo magnam utilitatem afferre legentibus. Diodorus Siculus hystoricus (inquit Suidas) uolumẽ composuit: qđ inscripsit Bibliotheca: est autem hystoria romanas res pariterq; externas in libros quadraginta continens. Floruit autem Augusti Cæsaris temporibus & ultra. sed præter sex ob temporum malignitatem in manus impressorum nundum uenire potuerunt: ut latius inferius dicetur. Hãc aũt epistolam tibi. Magnifice uir ĩ scribere uolui: neq;. N. id facio: ut existimẽ hac mima te Sũmis tuis erga me meritis satisfacere posse: sed ut q̃ ĩsõniis

uisa fuere: eã explicemus. Quadã. n. nocte cum multa ac uaria mecũ cogitassem: in ipso crepusculo cum adhuc semisopitus iacerem: uisa est ãte oculos meos astare Francisci Philelfi imago: Francisci illius qui utriusq; ligua & splendor & dcus extitit. hæc ita me uerbis allocuta est. Hieronyme uigila: & Philelfum tuum: quem tantopere amasti dum uiueret: atq; coluisti conspice. Mutuoq; te amatum cognosce. Rerum. n. ille parẽs hoc mihi dedit: Vt ab elysiis campis relicta illa doctissimorum uirorũ atq; philosophorum turba ad te potissimum: quem non parum amaui: accederẽ. tecumq; multa cognitu dignissima communicarem. Sed qm̃ paruo tp̃ris ĩteruallo ab amœnissimo loco discludor (diem. n. aduẽtare uides) Epistolã quã olĩ ad te scripserã ad piorũ cãpos delapsus: diligẽter leges: dũ alias ad te si dabit accedã multa ac uaria cõmẽtaturus. Ego aũt dũ miror & obstupesco: umbra mihi suauissima euanuit: Epistolãq; obsignatã exprectus inueni: quã apta quæ scripta erãt fuere. Frãciscus philelfus Hieronymo suo salutẽ. Postq̃ ad elysios cãpos superioribus diebus auris uita fũctus accessi: subito mihi turba philosophorũ: poetarũ: oratorũq; obuiã uenit: ubi me pro p̃o noĩe salutarũt ac uenerati sũt: coronã fecere: meq; cũ mortales oẽs: tum p̃cipue q̃ litẽraturã p̃fitẽt ĩterrogarũt. Multa p̃ tp̃re respõdi. Tũ p̃põitũ inter eos fuit argumẽtũ: utrũ Impssoria ars nup ĩuẽta magis laudanda foret an uitupanda. Multæ subĩde sẽtẽtiæ dictæ. Quarũ una fuit. Nihil melius in sæculo mortalibus: atq; ipsis iã uita fũctis ea cõrigere potuisse. Inde. n. tantã librorũ copia q̃ iã fere depierãt reuixit magna: cũ laud & fama auctorũ. Alia uero & huic cõtraria artẽ Impssoriã ĩ manus quorũdã illitteratorũ ĩcidisse: qui omnia p̃pe deprauarent cõquerebat: adeo ut ipsi auctores uix libros si uiuerẽt suos eẽ cognoscerẽt. Copia p̃terea librorũ effecit ut hoĩes sint minus studiosi. Quidam aũt ægre ferebãt: q̃ opa sua depirẽt dũ n̄ ĩpmerẽt neq; scriberẽt: qm̃ ars hæc scriptores oẽs submouit. Quare te rogo obtestorq; p̃ amiciciã nostrã: ut opa p̃ me edita tibi curæ sit: ne nom̃ nostrũ in futurũ aboleat. Quod si qñ curabis ut aliqd opus a nobis cõpositũ ĩpssionẽ recipiat: illud adiutaro uti p̃us castiget ad ũguẽ. Et qm̃ fama ẽ amicũ tuum curare ut uetanus ille Diodorus Siculus redĩpmet: Libri uidelicet sex q̃ lati facti sũt a sene rogatus sũt: ut opus illud q̃ maxĩe tibi curæ sit. Nec te elaborare ẽt pigeat: ut cæteri eius libri q̃ nũdũ depiere: quos ipe asserit eẽ nũero xxvi. cũ illis ĩpmãt: qñqdẽ tp̃rũ iniuria reliquos aboleuerit. Postrẽo Georgiũ nostrũ meo noĩe admõebis: ut posthac lĩguã iliã suã ferro coerceat: curetq; dũ uiuit neminẽ lædere. Nã odia post mortẽ adĩferos usq; obseruantur. Vale ex elysiis cãpis. Mirabunt fortasse qdã Magnifice uir hæc fieri potuisse. Sed legãt quæso Lucianũ ĩ libro de ueris narratiõibus. Scribit eĩm Vlyssem suo noĩe epistolã ad Calypsonẽ misisse: Vale & me ama.

Ex ædibus solitæ habitationis Nono. ka. Decembres. M. CCCCLxxxi.

Hoc Diodori Siculi Hystorici nobilissimi opus una cum Cornelio Tacito de Germanorum moribus ac uita ab eruditis uiris castigatū. Impressū fuit per Thomam Alexandrinum huius artis peritissimum Venetiis Regnante Ioanne Mocenico duce felicissimo. Anno salutis millesimo quadringentesimo octogesimo primo: die uigesima quinta Nouembris.

Registrum:

a
Proemium
Maxime quid
brorum multitudīe
bores uolatilia
b
ores uero non
gis scriptorum
res sed ceteris
ctu laxatque
c
didit ambitus
afferunt & plures
ctat pelusio
d
indulgerent
one existimabāt
batur quo decore
e
De piorū meritis
regum dant
getes quoque gestā
f
supra colūpnis
cisebatur
subditus p legatos
g
Numerū uimque
Morantur utuntur
Subegit post huius
h
Qui in sua iliade
tate est turpe
nos quo tēpore
i
Super alios tāquā
quāquā se respicere
ne capiende curam
K
res fructu
uirorū nostratum
pelatione hedificanit
l
gentium spoliis
bunt hanc deam
rent diuinationis
m
uictum occidit
mera multitudine
steo erculi
n
ceret dicens falso
pontoque accepto
tiis quam rem
o
Dum uirgines suprā
culem in insaniam
sit reliqui qui in
p
tasse exque eis
dum gloriabatur
minus urbem supra
q
haec tempora
affectum praebet
meria uariis arboribus
r
quod mirabilius uidetur
entem spectat terminat
tum eaque ad sacra
s
templum existat
post eius aplutone
esse uideretur
t
tello prout ratio poscit
Iisdem consilus &
ma non aetate noni
aspernantur lamentā

i18445561

353

IODORUS
HISTOR
PRISCAR.

1481

38